

ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

นางสาวศิริญญา ราชาเดช

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2568

ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

นางสาวศิริญญา ราชาเดช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2568

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่อเรื่อง : ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัย : นางสาวศิริญญา ราชาเดช

ปริญญา : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งลาวัลย์ ละอำคา

ปีที่สำเร็จการศึกษา : 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากระบวนการการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย และ 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 4-5 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบ้านหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา 8 หน่วยการเรียนรู้ หน่วยละ 5 แผน รวมทั้งสิ้น 40 แผน มีความเหมาะสมมากที่สุด 4.60 และ 2) แบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย 6 ด้าน ด้านละ 3 ข้อ อยู่ระหว่าง 0.80–1.00 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษามี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมสภาวะจิต 2) ขั้นกิจกรรม ประกอบด้วย 3 ขั้นย่อย คือ (1) ขั้นชง (2) ขั้นเชื่อม (3) ขั้นใช้ และ 3) ขั้นจบ 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา พบว่า ก่อนการทดลองเด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ระดับพอใช้ ($\overline{X}$ =26.00, $S.D.$= 1.88) และหลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ระดับดี ($\overline{X}$ = 45.00, $S.D.$= 1.81) แสดงว่า คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่สูงขึ้น โดยมีค่าร้อยละของความก้าวหน้าเท่ากับ 35.18

คำสำคัญ: แนวคิดจิตศึกษา, กรอบความคิดแบบเติบโต, เด็กปฐมวัย

_____อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

Title : The Effects of Organizing Experiences Based on Jitsueksa Concepts to Enhance Growth Mindset Characteristics of Young Children
Author : Miss Sirinya Rachadech
Degree : Master of Education (Early Childhood Education)
: Rajabhat Maha Sarakham University
Advisors : Assistant Professor Dr.Runglawan Laumka
Year : 2025

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the process of organizing experiences based on Jitsueksa concepts to enhance growth mindset characteristics of young children, and 2) compare the growth mindset characteristics of young children before and after receiving experiences organized through Jitsueksa concepts. The target group consisted of 15 young children aged 4–5 years, studying in Kindergarten Year 2, Semester 2, Academic Year 2024 at Ban Nongjik School, Borabue District, Maha Sarakham Province, under the Office of Maha Sarakham Primary Educational Service Area

The research instruments included: 1) eight Jitsueksa-based learning experience units, each comprising five lesson plans, totaling 40 plans, with an overall suitability rating of 4.60, and 2) a growth mindset characteristics assessment form covering six aspects with three items per aspect, having IOC values ranging from 0.80 to 1.00. Data were analyzed using mean, standard deviation, and percentage. The results showed that the experience organization process based on Jitsueksa concepts comprised three main steps: 1) preparing the mental state, 2) the activity step—divided into three sub-steps: (1) stimulating, (2) connecting, and (3) applying, and 3) conclusion. A comparison of the children's growth mindset characteristics before and after the intervention revealed that before the experiment, the children's growth mindset was at a moderate level (mean = 26.00, $S.D.$ = 1.88), whereas after the experiment, it was at a good level (mean = 45.00, $S.D.$ = 1.81). This indicates a significant improvement in the children's growth mindset, with a progress percentage of 35.18%.

Keywords : concept of Jitsueksa, Growth Mindset, Young Children

_____Advisor

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์และได้รับการดูแลช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา คำแนะนำรวมถึงองค์ความรู้ แนวทางแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องเพื่อให้งานสมบูรณ์ และเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านของการปฏิบัติงาน คอยผลักดัน ส่งเสริมให้ผู้วิจัยใฝ่เรียนรู้ใฝ่ศึกษาเพื่อให้เพิ่มพูนความรู้ จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งลาวัลย์ ละอำคา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โชติกา ธรรมวิเศษ และรองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ นาคุณทรง กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาแนะนำเสนอข้อคิดเห็นเพิ่มเติมทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้หะสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่งไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.กัญจนา ศิลปกิจยาน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา หวังสิทธิเดช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ จันทร์ประทักษ์ คุณครูศิริขวัญ นิยมผล และคุณครูชาวดี เพียรไลย์ ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณะครู และบุคลากรโรงเรียนบ้านหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล การใช้สถานที่ในการทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบใจเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามทุกท่านที่เอื้ออำนวยความสะดวกและให้การบริการด้านต่าง ๆ สำหรับผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวอันเป็นที่รักซึ่งคอยช่วยเหลือ ส่งเสริมและให้การสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ด้วยดีเสมอมา ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่น สาขาการศึกษาปฐมวัย รุ่นที่ 5 ทุกคนที่ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และคอยเป็นกำลังใจให้กันเสมอมา คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อบูชาพระคุณบิดามารดา บูรพาจารย์ผู้มีพระคุณและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่มีส่วนทำให้การวิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

นางสาวศิริญญา ราชาเดช

สารบัญ

หัวเรื่อง **หน้า**

บทคัดย่อ ..... ก
ABSTRACT ..... ข
กิตติกรรมประกาศ ..... ค
สารบัญ ..... ง
สารบัญตาราง ..... ฉ
สารบัญภาพ ..... ญ
สารบัญแผนภาพ ..... ฐ
บทที่ 1 บทนำ 1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา 1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย 4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย 4
1.4 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย 4
1.5 ขอบเขตด้านระยะเวลา 5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ 5
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 8
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม 9
2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต 10
2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจิตศึกษา 51
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวเกี่ยวข้อง 65
2.4 กรอบแนวคิดการวิจัย 78
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย 79
3.1 กลุ่มเป้าหมาย 79
3.2 ระยะเวลาในการวิจัย 79
3.3 แบบแผนการวิจัย 80
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 80
3.5 การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ 81

หัวเรื่อง **หน้า**

3.6 การเก็บรวบรวบข้อมูล 107
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล 109
3.8 สถิติที่ใช้ในการวิจัย 109
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 111
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 111
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล 111
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 112
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 151
5.1 สรุป 151
5.2 อภิปรายผล 152
5.3 ข้อเสนอแนะ 162
บรรณานุกรม 163
ภาคผนวก 172
ภาคผนวก ก รายนามและหนังสือขอแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย 173
ภาคผนวก ข หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ 179
ภาคผนวก ค ตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา 182
ภาคผนวก ง แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต 206
ภาคผนวก จ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย 241
ประวัติผู้วิจัย 257

สารบัญตาราง

ตารางที่ **หน้า**

2.1 มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข 13
2.2 มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย 14
2.3 คุณลักษณะของพฤติกรรมที่มีกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) และกรอบความคิดแบบยึดติด (Fixed Mindset) 33
2.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะกรอบแนวคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย 36
3.1 แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวและมีการวัดก่อน – หลังการทดลอง (Pre-Experimental Research Design) 80
3.2 โครงสร้างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตสำหรับเด็กปฐมวัย 82
3.3 ผลการปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์ฯ ในขั้นตอนการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 89
3.4 โครงสร้างแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย อายุ 4 -5 ปี 91
3.5 เกณฑ์การให้คะแนนการใช้แบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย 96
3.6 โครงสร้างและน้ำหนักของแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย 105
3.7 ผลการปรับปรุงแบบประเมินฯ ในขั้นตอนการตรวจสอบจากเชี่ยวชาญ 106
4.1 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยรวมก่อนการทดลอง และหลังการทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา 128
4.2 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านความท้าทาย 130
4.3 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยก่อนการทดลอง และหลังการทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านความมุ่งมั่น อดทน 131

ตารางที่ **หน้า**

4.4 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านความพยายาม 132
4.5 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน 133
4.6 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น..... 134
4.7 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้..... 135
4.8 ข้อมูลเชิงปริมาณแสดงคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบของเด็กปฐมวัยโดยรวมทั้งก่อนทดลองและหลังทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา..... 137
4.9 คะแนน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และระดับคุณภาพพฤติกรรมคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคล โดยก่อนการทดลองและหลังการทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านความท้าทาย..... 138
4.10 คะแนน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และระดับคุณภาพพฤติกรรมคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคล โดยก่อนการทดลองและหลังการทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านความมุ่งมั่น อดทน..... 140
4.11 คะแนน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และระดับคุณภาพพฤติกรรมคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคล โดยก่อนการทดลองระหว่างการทดลอง และหลังการทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาด้านพยายาม..... 142
4.12 คะแนน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคล โดยก่อนการทดลองระหว่างการทดลองและหลังการทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน..... 144

ตารางที่ **หน้า**

4.13 คะแนน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และระดับคุณภาพ คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคล โดยก่อนการทดลอง และหลังการทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น 146
4.14 คะแนน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคล โดยก่อนการทดลองระหว่างการทดลอง และหลังการทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ 148
ง.1 โครงสร้างแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย อายุ 4 -5 ปี 210
ง.2 เกณฑ์การให้คะแนนการใช้แบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต 217
ง.3 โครงสร้างและน้ำหนักของแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต 226
จ.1 คะแนนการประเมินคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย 242
จ.2 ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ความเหมาะสมของสถานการณ์ทดสอบคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย 244
จ.3 ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านความท้าทาย 245
จ.4 ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านความมุ่งมั่น อดทน 245
จ.5 ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบประเมินมคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านความพยายาม 246
จ.6 ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน 246
จ.7 ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น 247

ตารางที่ **หน้า**

จ.8 ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ 247
จ.9 คะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง 248
จ.10 คะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง..... 253

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

2.1 การเปรียบเทียบการแสดงออกต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ของผู้ที่มีกรอบความคิดเติบโต และกรอบความคิดยึดติด 31
2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 78
4.1 ครูให้เด็กส่งดอกไม้แล้วบอกความรู้สึกของตนเองเป็นการฝึกการรับรู้จากภายใน 114
4.2 ครูให้เด็ก Body scan ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเพื่อผ่อนคลายอารมณ์และความรู้สึก..... 114
4.3 ครูให้เด็กทำโยคะ ท่าปลาดาว เพื่อบริหารอวัยวะภายในและลมหายใจ ให้เกิดความสงบ 115
4.4 ครูให้เด็กนั่งหลับตาฟังเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติเพื่อให้เด็กได้รับรู้สิ่ง ๆ นั้น อย่างตั้งใจ..... 116
4.5 ครูพาเด็ก ๆ ร้องเพลงลอยกระทงพร้อมทำท่ารำประกอบอย่าสนุกสนาน 117
4.6 ครูให้เด็กดูนิทานเรื่องกระต่ายกับเต่า แล้วตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นการคิดเด็ก..... 117
4.7 ครูสนทนาเรื่องราวเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการสร้างสะพานให้เด็กฟัง..... 119
4.8 ครูให้เด็กที่เป็นผู้นำพาเพื่อนทำโยคะ “ท่าผีเสื้อ” ที่ตนเองเคยทำมาก่อนแล้ว..... 120
4.9 ครูให้เด็กทำการออกแบบและสร้างสะพานอย่างไรให้มีความงมั่นคงแข็งแรง 120
4.10 เด็กออกมานำเสนอผลงานให้เพื่อนและคุณครูฟังพร้อมกับอธิบายกระบวนการทำงาน..... 122
4.11 เด็กนำเสนอผลงานการปั้นดินน้ำมันตามตัวละครในนิทาน เรื่อง “เจ้ารูปทรงผู้ไม่ยอมแพ้” 122
4.12 ครูให้เด็กออกมานำเสนอผลงานให้เพื่อนและคุณครูฟังพร้อมกับบอกความรู้สึก..... 123
4.13 ครูพูดขอบคุณที่เด็กทุกคนที่ตั้งใจทำกิจกรรมและมอบพลังความรักให้กันด้วยการกอด 124
4.14 ครูให้เด็กทุกคนมีโอกาสชื่นชมผลงานของเพื่อนและไหว้กันและกัน แสดงความขอบคุณ 124
4.15 ครูให้เด็ก ๆ ได้พูดคำชื่นชมยินดีกับผลงานของเพื่อน และมอบพลังแห่งความรัก ให้กันและกันด้วยการกอด..... 125
4.16 การเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยโดยรวม..... 130
4.17 พัฒนาการมคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยด้านความท้าทาย 131
4.18 พัฒนาการคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านความมุ่งมั่น อดทน 132

ภาพที่ **หน้า**

4.19 พัฒนาการคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านความพยายาม 133
4.20 พัฒนาการคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน 134
4.21 พัฒนาการคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น 135
4.22 พัฒนาการคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ 136
4.23 ภาพการเปรียบเทียบคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตรายบุคคลก่อนการทดลอง และหลังการทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา 138
4.24 ระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคล ก่อนการทดลอง และหลังการทดลองความท้าทาย 140
4.25 ระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคล ก่อนการทดลอง และหลังการทดลองด้านความมุ่งมั่น อดทน 142
4.26 ระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคล ก่อนการทดลอง และหลังการทดลองด้านด้านความพยายาม 144
4.27 ระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคล ก่อนการทดลอง และหลังการทดลองด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน 146
4.28 ระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคล ก่อนการทดลอง และหลังการทดลองด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น 148
4.29 ระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคล ก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลองและหลังการทดลองด้านการตั้งเป้าหมาย ในการเรียนรู้ 150

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงอย่างผันผวนของโลกยุคพลิกผันส่งผลกระทบต่อวงการการศึกษาทั้งในเชิงการบริหารงาน กระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนได้รับผลกระทบทั้งด้านการเรียน การดำเนินชีวิตและสุขภาพจิต ทำให้ผู้เรียนต้องปรับตัวในการเอาชนะอุปสรรคทางการเรียนและการใช้ชีวิตประจำวัน มีผู้เรียนจำนวนมากประสบปัญหา ไม่สามารถปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วเหล่านี้ ความท้าทายของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คือ จะทำอย่างไรให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และมีมุมมองในเชิงบวกกับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ตนเองได้รับ ทั้งประสบการณ์สำเร็จและประสบการณ์ที่ล้มเหลว ดังนั้น การมีกรอบความคิดแบบเติบโตจึงมีความสำคัญมากสำหรับผู้เรียนในยุคปัจจุบัน กรอบความคิดแบบเติบโตช่วยให้ผู้เรียนมองอุปสรรคเป็นความท้าทาย และพยายามพัฒนาตนเอง สิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบอย่างมากต่อผู้เรียน ความสำคัญของกรอบความคิดแบบเติบโตสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในสถานการณ์ของโลกยุคพลิกผัน และแนวทางในการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตสำหรับผู้เรียนเพื่อให้สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง ปรับตัวและมีสุขภาพจิตที่ดีได้ (ปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ และพิทชยา ตั้งพร ไพบูลย์, 2566)

การศึกษาและพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย ถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง หนึ่งในทักษะสำคัญที่ควรได้รับการปลูกฝังตั้งแต่เด็กคือ “กรอบความคิดแบบเติบโต” (Growth Mindset) ซึ่งเชื่อว่าความสามารถและศักยภาพของบุคคลสามารถพัฒนาได้ผ่านการเรียนรู้และความพยายาม ยังมีเด็กจำนวนมากที่ยังขาดคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ซึ่งนำไปสู่ปัญหาในด้านการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตในระยะยาว ปัญหาที่เกิดขึ้นมีความเชื่อมโยงกัน ทั้งในระดับครอบครัว โรงเรียน และสังคม การเลี้ยงดูที่มุ่งเน้นผลลัพธ์และการชื่นชมในความสำเร็จอย่างเดียว ทำให้เด็กเชื่อว่าความสามารถของตนเองเป็นสิ่งที่ตายตัว เด็กที่ถูกเลี้ยงดูด้วยวิธีนี้มักจะกังวลเกี่ยวกับการล้มเหลว เพราะกลัวว่าจะไม่เป็นที่ยอมรับหรือถูกมองว่าไม่เก่งพอ การเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตในเด็กปฐมวัยจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องพัฒนา เด็กที่ขาดคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตมักจะหลีกเลี่ยงความท้าทาย เพราะกลัวความล้มเหลว ทำให้เด็กพลาดโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะใหม่ มีความยืดหยุ่นทางอารมณ์น้อยลง เมื่อเผชิญกับความล้มเหลว ไม่สามารถแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงตนเองได้ เด็กอาจไม่กล้าที่จะพัฒนาทักษะใหม่ ๆ หรือรับมือกับความท้าทายที่เปลี่ยนแปลงไป

ทำให้ศักยภาพของเด็กถูกจำกัดส่งผลให้เด็กอาจไม่สามารถประสบความสำเร็จในชีวิตได้ตามที่คาดหวัง (Duckworth, 2016)

การวิจัยทางจิตวิทยาสังคมเชื่อว่าเด็กปฐมวัยมีความสามารถซึ่งพัฒนาได้ หากมีความพยายามพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มศักยภาพ เรียนรู้จากประสบการณ์ มองความล้มเหลวเป็นเรื่องท้าทายเพื่อการเรียนรู้ให้มากขึ้นในทุก ๆ วัน และมีความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ อยู่สม่ำเสมอ ในทางตรงกันข้ามเด็กที่มีกรอบความคิดยึดติด (Fixed Mindset) เชื่อว่าสมองของมนุษย์มีคิดตัวมาแล้วแต่กำเนิดไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้น บุคคลกลุ่มนี้จึงไม่ชอบความท้าทาย ไม่มีความพยายามในการพัฒนาความสามารถและสติปัญญาของตนเอง ดังนั้นกรอบความคิดเติบโตจึงมีความสำคัญในการทำให้เด็กมีคุณลักษณะเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และแสวงหาสิ่งใหม่ที่ดีกว่าเดิมอยู่เสมอ สร้างแรงจูงใจภายใน ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ (Campbell, 2019; Dweck, 2003)

การมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) ในเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งสำคัญในการเสริมสร้างการพัฒนาทางการเรียนรู้และทักษะชีวิตของเด็ก ประกอบด้วย 1) ความท้าทาย (Challenges) หมายถึง การเลือกหรือให้เห็นคุณค่าของความท้าทายที่จะนำไปสู่การเรียนรู้และประสบการณ์ได้มากขึ้น 2) ความมุ่งมั่น อดทน (Persistence) หมายถึง ความเพียรพยายามที่จะทำในสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้งานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ถึงแม้จะประสบความล้มเหลวมาแล้วกี่ครั้งก็ตาม 3) ความพยายาม (Effort) หมายถึง การทุ่มเทให้กับการลงมือปฏิบัติและเห็นความคุ้มค่าเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ 4) การให้คุณค่ากับการทำงาน (Praise) หมายถึง การให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้มากกว่าผลลัพธ์ 5) การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น (Success of others) หมายถึง การชื่นชมและการเรียนรู้จากผู้อื่นเพื่อนำมาเป็นแรงบันดาลใจให้กับตนเอง 6) การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ (Learning Goals) หมายถึง การสะท้อนความคิดเพื่อนำไปสู่การตั้งเป้าหมายและการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ (Dweck, Walton and Cohen, 2014)

การส่งเสริมคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตในเด็กปฐมวัยสามารถช่วยให้เด็กเติบโตเป็นบุคคลที่มีความยืดหยุ่นทางอารมณ์และมีทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองในอนาคต คุณลักษณะนี้มีความสอดคล้องกับสภาพที่พึงประสงค์ที่กล่าวไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 บางส่วน ได้แก่ เด็กปฐมวัยมีสุขภาตจิตดีและมีความสุข ใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับวัย สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจได้ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ มีความคิดเชิงเหตุผล มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจตามวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การออกแบบสำหรับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เสริมสร้างให้เด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้เด็กเกิดความรู้สึกมั่นใจในตนเอง มีแรงบันดาลใจ มีสมาธิ มีความมุ่งมั่น พากเพียรพยายายามในการเรียนรู้ มีพลังขับเคลื่อนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนากรอบความคิดของเด็กปฐมวัยได้โดยใช้หลักการสร้างหรือการบ่ม

เพาะคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตให้คงอยู่ โดยการช่วยเหลือ สนับสนุน กระตุ้นให้เด็กเห็นความสามารถของตนเอง เชื่อมั่น มีกำลังใจ และ สามารถก้าวข้ามอุปสรรค ปัญหาได้ เชื่อในความสามารถของตนเอง และเชื่อว่าสิ่งต่าง ๆ สามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้จากการเรียนรู้และความพยายาม

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา (Educational Psychology) จิตศึกษาเป็นกระบวนการการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาปัญญาภายในเพื่อให้นักเรียนและครู ได้เข้าใจตนเองและผู้อื่น การให้ความเคารพและเห็นถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ นอกจากนี้ในการเชื่อมโยงกับสรรพสิ่งทั้งหลายภายใต้ “กิจกรรมจิตศึกษา” จะช่วยให้เกิดความฉลาดทางด้านอารมณ์ รู้จักการควบคุมอารมณ์ตนเองมากขึ้น มีความฉลาดทางด้านจิตวิญญาณ และทำให้เกิดการรับรู้ การรู้ตัวตน การใคร่ครวญแล้วทำให้เกิดการสะท้อนคิด (Reflection) เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาปัญญาภายใน การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษามุ่งเน้นที่การใช้หลักการทางจิตวิทยาเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สนับสนุนการพัฒนาและการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยการออกแบบกิจกรรมที่ท้าทาย การให้ข้อเสนอแนะแบบสร้างสรรค์ การสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน (วิเชียร ไชยบัง, 2558)

การฝึกอบรมครู และการประเมินและปรับปรุงการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการและศักยภาพของผู้เรียนซึ่งมีหลายประเทศได้นำแนวคิดจิตศึกษามาประยุกต์ใช้กับการพัฒนา ได้แก่ 1) ประเทศสหรัฐอเมริกา มีโปรแกรมการศึกษาที่เน้นการพัฒนาทางจิตวิทยา นำแนวคิดจิตศึกษาไปใช้ในการพัฒนาโปรแกรมการศึกษา ได้แก่ การใช้แนวคิดกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะการคิดของเด็กผ่านการทดลอง การส่งเสริมการเรียนรู้จากความผิดพลาดและการใช้กิจกรรมที่กระตุ้นการคิดและการสร้างสรรค์ (Dweck, 2006) และ 2) ประเทศญี่ปุ่น มีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความยืดหยุ่นและความคิดเชิงระบบ ญี่ปุ่นนำหลักการจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงระบบและความยืดหยุ่น ได้แก่ การใช้กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและการทำงานร่วมกัน การพัฒนาทักษะทางอารมณ์และสังคม มีเป้าหมายในการสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของเด็ก (Dweck, 2006, Nakano, 2010)

จากความสำคัญและสภาพปัญหาข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า เด็กปฐมวัยจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมให้มีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตและต้องได้รับการสนับสนุนให้แสดงศักยภาพของตนเองในด้านของความคิด ความท้าทาย ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยการนำแนวทางการจัดการศึกษาที่เน้นการเสริมสร้างพลังบวก การเห็นคุณค่าและเคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก ผ่านการจัดการศึกษาแบบซึมซับ ให้เด็กมีศักยภาพในการนเปลี่ยนแปลง มีแรงบันดาลใจ ให้เด็กสามารถนำพาตนเองได้มีพลังในการผลักดันจากด้านใน ให้กำลังใจตนเองได้ มีพลังในการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต

ของเด็กปฐมวัย อันจะส่งผลให้เด็กเติบโตอย่างสมบูรณ์ พร้อมเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษากระบวนการการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาที่เสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาที่เสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายการวิจัยไว้ดังนี้

1.3.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองจิก ตำบลหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2567 จำนวน 15 คน

1.3.2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

ตัวแปรต้น คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา

ตัวแปรตาม คือ คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ได้แก่ 1) ด้านความท้าทาย (Challenges) 2) ด้านความมุ่งมั่น อดทน (Persistence) 3) ด้านความพยายาม (Effort) 4) ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน (Praise) 5) ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น (Success of others) และ6) ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ (Learning Goals)

1.4 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต 6 ด้าน

1) ด้านความท้าทาย 2) ด้านความมุ่งมั่น อดทน 3) ด้านความพยายาม 4) ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน 5) ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น 6) ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ และ หน่วยการเรียนรู้ 8 หน่วย ได้แก่ 1) หน่วยวันลอยกระทง 2) หน่วยโลกสวยด้วยสีสัน 3) หน่วยสัตว์น่ารัก 4) หน่วยอาหารดีมีประโยชน์ 5) หน่วยขนาดรูปร่างรูปทรง 6) หน่วยวันครู 7) หน่วยข้าว 8) หน่วยสนุกกับตัวเลขซึ่งในแต่ละหน่วยการเรียนรู้เน้นกระบวนการการจัดการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมสภาวะจิต 2) ขั้นกิจกรรม ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นชง ขั้นเชื่อม ขั้นใช้ และ 3) ขั้นจบ

1.5 ขอบเขตด้านระยะเวลา

1.5.1 ระยะเวลา การทดลองครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ได้ทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน ได้แก่ วันจันทร์ถึงวันศุกร์ วันละ 40 นาที ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เวลา 09.00 – 09.40 น.

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัยครั้งนี้ไว้ดังนี้

แนวคิดจิตศึกษา หมายถึง แนวทางที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้พลังด้านในเพื่อแสวงหาความเข้าใจในความหมายของการมีชีวิตอยู่ เช่น การฝึกสติ การสะท้อนตนเอง และการสร้างความตระหนักรู้ในปัจจุบัน ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนา ทั้งด้านปัญญาและอารมณ์ ส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ ความเคารพตนเองและผู้อื่น รวมถึงการเรียนรู้แบบองค์รวมที่ผสมผสานการเติบโตทั้งร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ

การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อให้เกิดการเคารพคุณค่าของตนเองและผู้อื่น มีความสามารถในการกำกับตนเอง มีความมั่นใจ มีสมาธิ มุ่งมั่น มีพลังในการแสวงหาความรู้ รับรู้อารมณ์ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ซึ่งจิตศึกษามีกระบวนทัศน์ในการพัฒนาปัญญาภายในหรือความฉลาดด้านใน เพื่อให้รู้เท่าทันต่ออารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ทำให้เกิดความสุขทางปัญญา และความรักต่อเพื่อนมนุษย์และสรรพสิ่ง ผ่านการจัดประสบการณ์ที่มุ่งให้เด็กเกิดการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่สงบ ผ่อนคลาย มีพลังและแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ โดยการจัดประสบการณ์ ประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์ เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม สื่ออุปกรณ์ วิธีการดำเนินงานและการวัดประเมินผล เพื่อเสริมสร้างให้เด็กมีคุณลักษณะกรอบแนวคิดแบบเติบโต โดยมีขั้นตอนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษามี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมสภาวะจิต เป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสมองของเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับรู้ในสิ่งที่เรียนมา อย่างเต็มตามศักยภาพ ผ่านการทำกิจกรรม Body scan และ Brain gym เช่น การกำหนดการรับรู้ที่ลมหายใจเข้าออก การรับรู้การเคลื่อนไหวของนิ้วหรือมือ การรับฟังเพื่อแยกแยะเสียงธรรมชาติที่อยู่รอบตัว

2. ขั้นกิจกรรม เป็นการให้เด็กได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และลงมือทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น “ครูแนะนำอุปกรณ์ โดยการตั้งคำถามกระตุ้นการคิด เด็กเห็นอะไร คล้ายกับอะไร มีสีอะไร สามารถนำไปทำอะไรได้บ้าง” ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวเองและสรรพสิ่ง เพื่อการสะท้อนตนเองออกมา และในการจัดกิจกรรมต้องเป็นกิจกรรมที่มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงหรือสัมพันธ์กัน ซึ่งมี 3 ขั้น ดังนี้

2.1 ขั้นชง หมายถึง การให้เด็กได้รับข้อมูลใหม่หรือรับประสบการณ์ใหม่ เช่นการเล่าหรือการฟังเรื่องราวต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว

2.2 ขั้นเชื่อม หมายถึง การจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดการใคร่ครวญเชื่อมความเข้าใจเดิมและเชื่อมความเข้าใจกับคนอื่น ๆ เช่น การนำประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับเรื่องราวหรือสถานการณ์ในขณะนั้นและเชื่อมกับบุคคลอื่น

2.3 ขั้นใช้ หมายถึง การจัดกิจกรรมให้เด็กแสดงผลออกมาเป็นชิ้นงานหรือพฤติกรรม เช่น การสะท้อนความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ การวาดภาพ การเล่าเรื่อง การนำเสนอผลงาน

3. ขั้นจบ เป็นการจัดกิจกรรมให้เด็กทุกคนมีโอกาสแสดงคำขอบคุณหรือการชื่นชม Empower เสริมพลังบวก ให้แก่กันและกัน เช่น การกอด การชื่นชมความตั้งใจ ความพยายาม การกล่าวคำขอบคุณ ทุกการเรียนรู้ ทุกความคิด ขอบคุณตนเอง และขอบคุณกันและกัน

คุณลักษณะกรอบแนวคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) หมายถึง การแสดงออกทั้งทางพฤติกรรมและท่าทาง คำพูดของเด็กปฐมวัย ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ซึ่งมีความเชื่อของบุคคลที่มีต่อคุณลักษณะของทักษะความสามารถและความฉลาดของตนเองสามารถปรับปรุงและพัฒนาไปสู่ความสำเร็จได้ด้วยการฝึกฝน ประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยความมุ่งมั่นพยายามจนไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งการประเมินผลโดยแบบสังเกตคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยมีโครงสร้างการประเมิน 6 องค์ประกอบ ดังนี้

3.1 ด้านความท้าทาย (Challenges) หมายถึง หมายถึง การกล้าเผชิญกับสิ่งท้าทายที่จะนำไปสู่การเรียนรู้มากขึ้นและการพัฒนาไปสู่ความชื่นชอบที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ รอบตัว มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) ทำงานที่ยากขึ้นและพร้อมจะลองทำใหม่ คือ เด็กกล้าเผชิญหรือทดลองทำกิจกรรมที่มีความท้าทายความสามารถของตนเองได้ (2) กระตือรือร้นในการทำงานจนสำเร็จ คือ เด็กมีความสนใจมีความกระตือรือร้น และมีความสุขในการเข้าร่วมกิจกรรม การเรียนรู้กับสิ่งใหม่ ๆ (3) ยอมรับความเสี่ยง คือ เด็กแสดงออกทางสีหน้าท่าทาง คำพูดเพื่อยอมรับความเป็นจริงในสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นในขณะทำกิจกรรม

3.2 ด้านความมุ่งมั่นอดทน (Persistence) หมายถึง การไม่ละเลิกความพยายามทำสิ่งต่าง ๆ หากประสบปัญหา จะพยายามค้นหาวิธีการที่หลากหลาย ยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายมี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) ทำจนบรรลุเป้าหมาย คือ เด็กลงมือทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจ มีความอดทนอดกลั้นในทำงานจนสำเร็จ แม้เจอปัญหาและอุปสรรค ระหว่างทำกิจกรรมก็ตาม (2) แก้ปัญหา คือ เด็กจัดการกับอารมณ์ตนเอง มีพยายามลองผิดลองถูก หรือค้นหาวิธีการใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาเมื่อพบความผิดพลาด หรือปัญหาระหว่างทำกิจกรรม (3) ความทุ่มเท คือ เด็กแสดงพฤติกรรมในการทำงานอย่างตั้งใจไม่ย่อถ้อทั้งการทำกิจกรรมกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และรายบุคคลได้อย่างต่อเนื่อง

3.3 ด้านความพยายาม (Effort) หมายถึง ความใส่ใจจดจ่อในการทำกิจกรรม การเรียนรู้ที่เกิดความคุ้มค่าจากการฝึกฝนและทำงานหนัก มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) ทำซ้ำเมื่องานไม่สำเร็จ คือ เด็กแสดงความใส่ใจ จดจ่อ มีสมาธิในการทำงาน ทั้งกิจกรรมกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และรายบุคคลได้อย่างต่อเนื่อง (2) ทำงานอย่างต่อเนื่องแม้ยากลำบาก คือ เด็กแสดงออกถึงการฝึกฝนโดยการลงมือทำการลองผิดลองถูก ทำซ้ำหลาย ๆ ครั้ง จนทำได้อย่างมั่นใจและคล่องแคล่ว 3) มุ่งมั่นทำงานแม้จะใช้เวลานาน คือ เด็กมีความเชื่อในสิ่งที่ทำว่าเป็นสิ่งที่ตนเองสามารถทำได้ด้วยการฝึกฝนและตั้งใจ

3.4 ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน (Praise) หมายถึง การให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้มากกว่าผลลัพธ์ และความก้าวหน้าที่เกิดจากการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมากกว่าความฉลาดที่ติดตัวมาแต่กำเนิด มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ คือ เด็กบอกเล่ากระบวนการหรือความพยายามในการทำกิจกรรมด้วยสีหน้า ท่าทาง หรือคำพูดที่แสดงความชื่นชม ภูมิใจ ในการลงมือทำงานของตนเอง (2) ความรับผิดชอบในการทำงาน คือ เด็กแสดงคำชื่นชม ภาคภูมิใจในผลงานและความก้าวหน้าในการทำงานของตนเองอย่างต่อเนื่อง (3) การทำงานร่วมกับผู้อื่น คือ เด็กแสดงออกถึงความเข้าใจตนเองโดยใช้ความใส่ใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่

3.5 ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น (Success of others) หมายถึง การเรียนรู้จากความสำเร็จของผู้อื่นและเกิดแรงบันดาลใจให้กับตนเอง มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) ยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น คือ เด็กแสดงสีหน้าท่าทาง คำพูดชื่นชมต่อความสำเร็จของเพื่อนหรือผู้อื่น (2) ให้กำลังใจเมื่อเพื่อนทำสิ่งที่ยาก คือ เด็กได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนหรือผู้อื่นที่ทำบางสิ่งได้ดีกว่าตนเองหรืออาจจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (3) ช่วยเหลือผู้อื่นให้ประสบความสำเร็จ คือ การสนับสนุนร่วมมือกับผู้อื่นเพื่อให้เขาประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

3.6 ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ (Learning Goals) หมายถึง การสะท้อนความคิดเพื่อนำไปสู่เป้าหมายในการเรียนรู้เพื่อการปรับปรุงประสิทธิภาพ มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) บอกสิ่งที่อยากจะทำให้สำเร็จ คือ เด็กบอกข้อผิดพลาด หรือสิ่งที่ควรปรับปรุงหรือสิ่งที่ต้องดำเนินการต่อเพื่อพัฒนางานหรือความสามารถของตนเอง (2) ขอคำแนะนำหรือช่วยเหลือเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย คือ

เด็กบอกเป้าหมายหรือแผนงานในการทำกิจกรรมหรือเรียนรู้ของตนเอง (3) เลือกวิธีการหรืออุปกรณ์ที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมาย คือ เด็กมีความพยายามพัฒนาตนเองในการเรียนรู้ในการทำกิจกรรมเพื่อนำไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษามีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตสูงขึ้น

1.7.2 เป็นแนวทางสำหรับครูในการจัดกิจกรรมตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยได้

1.7.3 เป็นแนวทางสำหรับผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยนำแนวคิดจิตศึกษาไปใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กได้

บทที่ 2
การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถสรุปประเด็นสำคัญตามลำดับเนื้อหาต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต
    1.1 ความหมายของคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต
    1.2 ความสำคัญของกรอบความคิดแบบเติบโต
    1.3 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต
    1.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกรอบความคิดแบบเติบโต
    1.5 ประเภทของกรอบความคิดแบบเติบโตและกรอบความคิดแบบยึดติด
    1.6 องค์ประกอบของคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย
    1.7 ปัจจัยที่ส่งผลต่อกรอบความคิดแบบเติบโต
    1.8 บทบาทของครูปฐมวัยในการเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโต
    1.9 การวัดและประเมินผลคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจิตศึกษา
    2.1. ความหมายและความเป็นมาของจิตศึกษา
    2.2 ความสำคัญของจิตศึกษา
    2.3. กระบวนทัศน์ของจิตศึกษา
    2.4 บทบาทของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา
    2.5 การวัดและประเมินผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา
3. งานวิจัยที่เกี่ยวเกี่ยวข้อง
    3.1 งานวิจัยในประเทศ
    3.2 งานวิจัยในต่างประเทศ
4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต

2.1.1 ความหมายของคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต

การให้คำนิยามของคำว่า “คุณลักษณะของกรอบความคิดเติบโต” ที่ชัดเจนเพื่อนำไปสู่การออกแบบการวิจัยในการศึกษาครั้งผู้วิจัยพบว่าจำเป็นต้องให้คำจำกัดความของคำที่มีความ เกี่ยวของอย่างเป็นขั้นเป็นตอน 2 คำ โดยเริ่มจากการนิยามคำ ว่า “คุณลักษณะ” (Characteristics) ต่อด้วยคำว่า “กรอบความคิดแบบเติบโต” ดั้งนั้นจึงจะสามารถสรุปนิยามศัพท์ของคำ ว่า “คุณลักษณะ กรอบความคิดเติบโต” ได้ถูกต้องครอบคลุม และชัดเจนมากยิ่งขึ้น

คุณลักษณะ (Characteristics) กล่าวว่า คือ บุคลิกภาพที่สามารถทำความเข้าใจและระบุคุณสมบัติพื้นฐานที่ทำให้เกิดพฤติกรรม รวมไปถึงองค์ประกอบของพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึง ความอดทนพื้นฐานจิตใจแล้วรวมถึงพฤติกรรมในสภาวะเหตุการณ์ต่าง ๆ

ราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช (2554) ได้ให้ความหมายของคำว่า คุณลักษณะหมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งที่ชี้ให้เห็นความดีหรือลักษณะประจำ

Gordon (1935) กล่าวว่าคุณลักษณะ หมายถึง รากฐานของระบบประสาทของบุคคลมีลักษณะเด่นเป็นพิเศษจะทำหน้าที่ควบคุมการแสดงพฤติกรรมของบุคคลทุกรูปแบบโครงสร้างของระบบจิตประสาท ซึ่งทำหน้าที่ควบคุมบังคับหรือเป็นแกนนำให้บุคคลแสดงพฤติกรรม ช่วยสร้างความเชื่อมั่นและทำให้บุคคลอื่นเกิดความรู้สึกยินดีเป็นบทบาทที่ชักจูงให้เกิดพฤติกรรมโดยตรง มีลักษณะเด่นเป็นพิเศษจะทำหน้าที่ควบคุมการแสดงพฤติกรรมของบุคคลทุกรูปแบบ

Dweck (2006) ได้กล่าวว่า กรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) หมายถึง บุคคลที่เชื่อว่าสมองของมนุษย์สามารถพัฒนาได้ขึ้นอยู่กับอัตราการเรียนรู้ความสามารถและสติปัญญาเป็นเรื่องของพรแสวงบุคคลที่มีกรอบความคิดแบบเติบโต จะยึดติดกับผลลัพธ์และเชื่อว่าทุกสิ่งล้วนพัฒนาได้เสมอ จึงมีความสุขกับการเรียนรู้จากปัญหา มองความล้มเหลวเป็นเรื่องที่ท้าทาย มีความมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหา ไม่ท้อถอย อยากเติบโตเรียนรู้ในทุก ๆ วันมีความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ

Siegle and McCoach (2005) ได้กล่าวว่า กรอบความคิดแบบเติบโต หมายถึง ความคิดที่เชื่อว่า สติปัญญาความฉลาดความสามารถสามารถดัดแปลงแก้ไขได้ง่ายและสามารถประสบความสำเร็จทางด้านวิชาการได้มากกว่าคนที่มีความเชื่อว่า สติปัญญา ความฉลาด ความสามารถ ไม่สามารถ ดัดแปลงแก้ไขได้

Blackwell, Trzesniewski and Dweck (2007) ได้กล่าวว่า กรอบความคิดแบบเติบโต หมายถึง ความคิดในเชิงการพัฒนาที่เติบโตมีความเชื่อว่า พวกเขาสามารถพัฒนาสติปัญญาได้มากก

กว่าที่เป็นอยู่มีมุมมองทางปัญญาและการเรียนรู้ที่คิดว่า ความฉลาดทางสติปัญญาสามารถแก้ไขพัฒนาและปรับปรุงได้

ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลปะ (2560) ได้กล่าวว่า กรอบความคิดแบบเติบโต หมายถึง การที่เด็กนักเรียนหรือครูมีความอยากเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา บุคคลเหล่านี้จะชอบความท้าทายและมองว่าความผิดพลาด เป็นบทเรียน ซึ่งอาจเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “Learner Mindset”

ชนิตา รุ่งเรือง และ เสรี ชัดแช้ม (2559) ได้กล่าวว่า กรอบความคิดแบบเติบโต หมายถึง ความเชื่อของมนุษย์ที่มีต่อลักษณะและคุณลักษณะของตนเองว่าสามารถเปลี่ยนแปลงได้และพัฒนาได้ โดยกรอบความคิดเติบโตมีส่วนสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์เนื่องจากสามารถเพิ่ม แรงจูงใจในการเรียนรู้ และนำไปสู่การมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ไม่ว่าจะเป็นการแสวงหาความท้าทายการจัดการอุปสรรคการปรับตัวและการเรียนรู้จากความผิดพลาด ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้จะ นำไปสู่การประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงานรวมไปถึงการประสบความสำเร็จในภาคธุรกิจได้

ปวริศา ทวีวิทย์, อรพรรณ บุตรกตัญญู และชลาธิป สมหิโต (2565) ได้กล่าวว่า กรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindsets) หมายถึง ระบบความเชื่อเกี่ยวกับศักยภาพ ภายในตนเองของเด็กที่เชื่อว่าคนเราสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาได้ 4 ด้าน ได้แก่ ความพยายามในการเรียนรู้สิ่งใหม่ หมายถึง การแสดงออกความคิดหรือความรู้สึกที่ อยากเรียนรู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อน ความไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค หมายถึง ความพยายาม อดทนต่ออุปสรรคและปัญหาต่างๆ ความมุ่งมั่นในทำกิจกรรมให้ประสบผลสำเร็จ ความสนุกสนานกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ หมายถึง การแสดงออกถึงความสนุกในการทำ กิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ ๆ หรือเปิดรับประสบการณ์ใหม่ การเรียนรู้จากสิ่งที่ผิดพลาดได้ หมายถึง การเรียนรู้จากสิ่งที่ตัวเองและผู้อื่นได้ลงมือทำ แม้จะผิดพลาดหรือไม่ประสบความสำเร็จก็สามารถเรียนรู้ได้ และสามารถนำความผิดพลาดมาเป็นแรง บัลดาลใจให้ตนเองประสบความสำเร็จ

สรุปได้ว่า กรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) หมายถึง แนวคิดที่เชื่อว่า ความสามารถสามารถพัฒนาได้ ผ่านความพยายาม การเรียนรู้จากความล้มเหลว และการฝึกฝน ผู้ที่มีกรอบความคิดแบบนี้จะมองความท้าทายเป็นโอกาสในการเติบโต ยอมรับความผิดพลาดและใช้เป็นบทเรียนในการพัฒนาตนเอง เรียนรู้ต่อเนื่องโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

2.1.2 ความสำคัญของกรอบความคิดแบบเติบโต

Siegle and McCoach (2005) ได้ให้ความหมาย กรอบความคิดแบบเติบโตหมายถึง ความคิดที่เชื่อว่าสติปัญญาความฉลาด ความสามารถ สามารถดัดแปลงแก้ไขได้ง่าย และสามารถประสบความสำเร็จทางด้านวิชาการได้มากกว่าคนที่มีความเชื่อว่าสติปัญญาความฉลาด ความสามารถไม่สามารถดัดแปลงแก้ไขได้

Dweck (2006) ได้กล่าวไว้ว่า กรอบความคิดแบบเติบโต ทำให้เด็กสามารถนำศักยภาพของตนเองออกมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกลุ่มของความเชื่อวิธีการคิดที่ส่งผลต่อพฤติกรรม

มุมมองและทัศนคติ เด็กที่มีกรอบความคิดเติบโต เชื่อว่าความฉลาดและความสามารถสร้างได้ด้วยการเรียนรู้ กับความพยายาม เพราะปัญหาและความท้าทายมองว่าเป็นโอกาสในการ เรียนรู้และพัฒนา เด็กที่มีกรอบความคิดเติบโต จะเติบโตและใช้ชีวิตที่เครียดน้อยลงและประสบความสำเร็จมากขึ้น ในขณะที่เด็ก ๆ ไม่จำเป็นต้องรู้ว่ากรอบความคิดเติบโตคืออะไร แต่พวกเขา จำเป็นต้องเข้าใจแนวคิดพื้นฐานบางอย่างที่รองรับกรอบความคิดเติบโต เช่น ความสามารถมาจาก ไหน หรือความสามารถและสติปัญญาคืออะไร ผ่านการตัดสินใจและการกระทำที่ชาญฉลาดแทน ความฉลาดของตนเอง

Blackwell, Trzesniewski and Dweck (2007) ได้ให้ความหมาย กรอบความคิดแบบเติบโต หมายถึง ความคิดในเชิงการพัฒนาที่เติบโต มีความเชื่อว่าพวกเขาสามารถพัฒนาสติปัญญาได้มากกว่าที่เป็นอยู่ มีมุมมองทางปัญญาและการเรียนรู้ที่คิดว่าความฉลาด ทางสติปัญญาสามารถแก้ไขพัฒนาและปรับปรุงได้

King (2012) ได้กล่าวว่า กรอบความคิดแบบเติบโต มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ อารมณ์และ สุขภาพจิตอีกด้วย จากการศึกษาส่งผลให้เห็น ว่านักเรียนที่มีความเชื่อว่าความฉลาดไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งเป็นคุณลักษณะของกรอบความคิดจำกัด และมีความสัมพันธ์กับอารมณ์ทางลบ เช่น รู้สึกเศร้าเสียใจ หดหู่ใจเมื่ออยู่ในชั้นเรียนและแสดงอารมณ์ทางลบในโรงเรียน

Alerson (2017) ได้กล่าวว่า กรอบความคิดแบบเติบโต มีประโยชน์กับผู้เรียนในด้านของการประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ผู้เรียนที่มีกรอบความคิดเติบโตจะเชื่อว่าตนเองสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ หากใช้ความพยายามที่มากพอ ในการปฏิบัติกิจกรรมตามกระบวนการอย่างหลากหลายจนประสบความสำเร็จในที่สุด

สรุปได้ว่า กรอบความคิดแบบเติบโต มีความสำคัญเพราะช่วยให้บุคคลเชื่อว่าความสามารถพัฒนาได้ผ่านความพยายามและการเรียนรู้จากความล้มเหลว ส่งเสริมให้มีความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ต่อเนื่อง เปิดรับความท้าทาย และพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาความยืดหยุ่นทางจิตใจ กระตุ้นแรงจูงใจภายใน และสร้างความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในระยะยาว ซึ่งในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติยโตที่จะเสริมสร้างพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย

2.1.3 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้กล่าวว่า การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและ พัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรม ที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจ ของทุกคน เพื่อสร้างรากฐาน คุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

2.1.3.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, หน้า 26) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3–6 ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยเต็ม ตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไปจึงกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดกับ เด็กเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขนิสัยที่ดี
2. สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม
3. มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัยและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
4. มีทักษะการคิด การใช้ภาษาในการสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

2.1.3.2 มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยประกอบไปด้วยด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา กำหนดตัวบ่งชี้ซึ่งเป็นเป้าหมายในการพัฒนาเด็กที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมีการกำหนดสภาพที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นพฤติกรรมหรือความสามารถตามวัยที่จำเป็นสำหรับเด็กทุกคน ผู้สอนจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจคุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3-6 ปี เพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัย ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขณะเดียวกันจะต้องสังเกตเด็กแต่ละคนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อนำข้อมูลไปช่วยพัฒนาเด็กให้เต็มตามความสามารถและศักยภาพและให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, น. 15-28) ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยมีความสอดคล้องในการเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต มีดังนี้

ตารางที่ 2.1 มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-4 ปี	อายุ 5-6 ปี
3.1 แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม	3.1.1 แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์	3.1.1 แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้ตามสถานการณ์	3.1.1 แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม

(ต่อ)

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-4 ปี	อายุ 5-6 ปี
3.2 มีความรู้สึกดีต่อตนเองและผู้อื่น	3.2.1 กล้าพูดกล้าแสดงออก	3.2.1 กล้าพูดกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมบางสถานการณ์	3.2.1 กล้าพูดกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์
	3.2.2 แสดงความพอใจในผลงานของตนเอง	3.2.2 แสดงความพอใจในผลงานและความสามารถของตนเอง	3.2.2 แสดงความพอใจในผลงานและความสามารถของตนเองและผู้อื่น

ตารางที่ 2.2 มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		
	อายุ 3-4 ปี	อายุ 4-4 ปี	อายุ 5-6 ปี
9.1 สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ	9.1.1 ฟังผู้อื่นพูดจนจบและพูดโต้ตอบเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง	3.1.1 ฟังผู้อื่นพูดจนจบและสนทนาโต้ตอบได้สอดคล้องกับเรื่องที่ฟัง	3.1.1 ฟังผู้อื่นพูดจนจบและสนทนาโต้ตอบอย่างต่อเนื่องเชื่อมโยงกับเรื่องที่ฟัง
	9.1.2 เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้น ๆ	3.1.2 เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง	3.1.2 เล่าเป็นเรื่องเป็นราวต่อเนื่องได้
9.2 อ่าน เขียนภาพและสัญลักษณ์ได้	9.2.1 อ่านภาพและพูดข้อความด้วยภาษาของตน	3.2.2 อ่านภาพสัญลักษณ์ คำ พร้อมทั้งชี้หรือกวาดตามองข้อความตามบรรทัด	3.2.2 อ่านภาพสัญลักษณ์ คำ ด้วยการชี้หรือกวาดตามองจุดเริ่มต้นและจุดจบของข้อความ
	9.2.2 เขียนขีดเขี่ยอย่างมีทิศทาง	9.2.2 เขียนคล้ายตัวอักษร	9.2.2 เขียนชื่อของตนเองตามแบบ เขียนข้อความด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง

2.1.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกรอบความคิดแบบเติบโต

ผู้วิจัยสนใจเห็นความสำคัญของการแสดงออกทางความคิดซึ่งมีบทบาทต่อมนุษย์เนื่องจากพฤติกรรมการแสดงออกของมนุษย์ล้วนเกิดจากสิ่งเร้าที่กระตุ้นให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกนึกคิด การไตร่ตรองซึ่งมีลักษระที่มีความแตกต่างกันไปเกิดจากสภาวะภายในจิตใจของตนเองและเกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอกร่วมด้วยจึงเป็นที่มาของการตัดสินใจกับบางสิ่งบางอย่างด้วยการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุมีผลและมีข้อสรุปดังนี้

2.1.4.1 แนวคิดที่เกี่ยวกับการทำงานของสมอง

ลักษณะการทำงานของสมองซึ่งสามารถเกิดการรับรู้ที่ดีได้นั้น เกิดจากส่งกระแสประสาทของเซลล์ประสาทประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ตัวเซลล์ (Cell body) และใยประสาท (Neurite) สำหรับใยประสาท สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด ได้แก่ ส่วนที่นำ กระแสประสาทจากตัวเซลล์หนึ่งไปยังอีกเซลล์ประสาทหนึ่ง เรียกว่าแอกซอน (Axon) ส่วนใยประสาทที่รับกระแสจากปลายแอกซอนของเซลล์หนึ่งสู่ตัวเซลล์ที่มักจะเรียกว่าเดนไดรต์ (Dendrite) ซึ่งกระแสประสาท (Nerve impulse) จะวิ่งไหลผ่านไปส่วนที่นำกระแสประสาท โดยเริ่มจากตัวเซลล์ไปที่แอกซอนและไปที่เดนไดรต์ ของเซลล์ประสาทในตัวถัดไปเรื่อย ๆ โดยกระแสประสาทจากเซลล์หนึ่งไปยังอีกเซลล์หนึ่งได้นั้นต้องผ่านช่องแคบที่เรียกว่า ไซแนปส์ (Synapse) ซึ่งเป็นช่องที่ต่อระหว่างปลายแอกซอนของเซลล์ของประสาทหนึ่งกับปลายของเดนไดรต์ของเซลล์ประสาทอีกเซลล์หนึ่ง ซึ่งในบริเวณนี้จะมีการหลั่งของสารเคมีที่เรียกว่า นิวโรทรานสมิตเตอร์ (Neurotransmitter) ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์ (จิราภรณ์ ตั้งกิตติภาภรณ์, 2556)

เซลล์ประสาทแต่ละเส้นสามารถส่งข่าวไปยังเซลล์ที่อยู่ใกล้หรือไกลออกไปได้ เนื่องจากการทำงานที่มีความซับซ้อน วิถีทางของกระแสประสาทที่วิ่งผ่านในสมองนั้นจะก่อให้เกิดความรู้สึกนึกคิด ความคิด การเรียนรู้และกิริยาท่าทางของร่างกายการที่มนุษย์มีความเหนือสัตว์ โดยสืบเนื่องมาจาก มนุษย์มีความสามารถในกระทำ การคิด และในการวางแผนงานรู้จักใช้เครื่องมือให้เป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ และตอบสนองต่อความต้องการได้ ซึ่งความสามารถเหล่านั้นเกิดจากการทำงานของสมองและระบบประสาทเป็นกระทำด้วยขบวนการที่ค่อนข้างมีความซับซ้อน ซึ่งไม่พบในสัตว์ ชั้นต่ำ ดังนั้นสมองจึงถือเป็นอวัยวะที่ดีรับสิทธิพิเศษมาก (สิริอร วิชชาวุธ, 2554)

สมองทำหน้าที่ควบคุมการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ภายในร่างกาย ให้ร่างกายสามารถดำเนินไปตามปกติ ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ สมองส่วนหน้า (Forebrain หรือ Prosencepphalon) สมองส่วนกลาง (Midbrain หรือ Mesencephalon) สมองส่วนหลัง (Hind Brain หรือ Rhombencephalon) ดังนี้ (จิราภรณ์ ตั้งกิตติภาภรณ์, 2556)

1. สมองส่วนหน้า (Forebrain หรือ Prosencepphalon) ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญมากสำหรับการรับรู้เพื่อการเรียนรู้ที่ดีและมีส่วนในการเกิดกรอบความคิดแบบเติบโตมากที่สุด ซึ่งประกอบด้วย

1.1 สมองใหญ่ (Cerebrum) เป็นส่วนใหญ่ที่สุดและเจริญเติบโตมากที่สุดในมนุษย์ ซึ่งทำหน้าที่ในการควบคุมพฤติกรรมที่มีความซับซ้อนและสภาพจิตใจที่ซับซ้อน โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1) สมองส่วนหน้า (Frontal Lobe) เป็นแดนเคลื่อนไหว (Motor Area) ซึ่งหน้าที่เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อลาย การพูด การสัมผัสกับสิ่งต่าง ๆ การออกเสียง การเรียนรู้เชาวน์ปัญญา อารมณ์ ความคิด และบุคลิกภาพต่าง ๆ 2) สมองส่วนหลัง (Occipital Lobe) เป็นแดนการมองเห็น (Visual Area) ทำหนา้ที่เกี่ยวกับการมองเห็นแสงและสี 3) สมองส่วนข้างตอนล่าง (Temporal Lobe) เป็นแดนการได้ยิน (Auditory Area) ทำหน้าที่เกี่ยวกับการได้ยิน 4) สมองส่วนข้างตอนบน (Parietal Lobe) เป็นแดนรับรู้ของร่างกาย (Body Visual Area) ทำหน้าที่เกี่ยวกบัการรับความรู้สึกจากส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเช่น ร้อน เย็น เจ็บ คัน แรงกด และสัมผัสของส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ฯลฯ

1.2 ทาลามัส (Thalamus) อยู่เหนือก้านสมองขึ้นไปซึ่งจะทำหน้าที่เป็นสถานีรวมของระบบประสาทการรับความรู้สึกก่อนที่จะส่งไปยังส่วนต่าง ๆ ของสมองใหญ่ เพื่อแปลผลและสั่งการต่อไป

1.3 ระบบลิมบิก (Limbic system) และ ไฮโพทาลามัส (Hypothalamus) เป็นส่วนของสมองที่อยู่กันเป็นวงรอบ (ลิมบิก แปลว่า วงแหวน) ทางด้านในของสมอง หรือกล่าว ง่าย ๆ คืออยู่รอบ ๆ จุดศูนย์กลางของสมอง บริเวณลิมบิกและไฮโพทาลามัสจะทำหน้าที่สำคัญ ได้แก่ 1) สัญชาตญาณพื้นฐาน ทำให้เกิดพฤติกรรมที่มีความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ 2) การแสดงอารมณ์ ทำให้เกิดการแสดงออกทางอารมณ์ได้อยู่ 2 ลักษณะ คือ ทางอวัยวะภายใน เกิดขึ้นโดยกระแสประสาทที่ผ่านทางไฮโพทาลามัสไปยังระบบประสาทแบบอัตโนมัติแล้วทำให้เกิดอาการต่าง ๆ เช่น ใจสั่น หน้าแดง และการแสดงออกภายนอก เช่น การแสดงพฤติกรรมขว้างปาข้าวของ เมื่อมีอารมณ์ทางด้านลบ และพฤติกรรมกระโดดโลดเต้น เมื่อมีอารมณ์ทางบวก

2. สมองส่วนกลาง (Midbrain หรือ Mesencephalon) ทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของก้านสมองและเป็นศูนย์กลางถ่ายทอดความรู้สึกเกี่ยวกับการมองเห็น (Visual Reflex) และการได้ยิน (Auditory Reflex) ประกอบด้วยเซรีบรัล พีดันเคิล (Cerebral Peduncle) และคอร์พอราควอไดเจมินา (Corpora Quadrigemina) ซึ่งแบ่งออกเป็น ซูพีเรียร์คอลลิคูไล (Superior Colliculi) 2 พู และอินฟี เรียร์คอลลิคูไล (Inferior Colliculi) 2 พู

3. สมองส่วนหลัง (Hind Brain หรือ Rhombencephalon) ประกอบด้วยสมองน้อยหรือเซรีเบลลัม (Cerebellum) เมดัลลาออบลองกาตา (Medulla Oblongate) และ พอนส์ (Pons) เป็นส่วนที่ประสานงานเกี่ยวกบัการเคลื่อนไหวของส่วนต่าง ๆ ร่างกายและควบคุมท่าทางของการทรงตัว ควบคุมการทำงานของอวัยวะสำคัญหลายอย่าง เช่น การทำงานของหัวใจ การหายใจ การไหลเวียนของเลือด และเป็นตัวเชื่อมของระบบประสาทสั่งการระหว่างสมองใหญ่และสมองน้อย เพื่อให้การเคลื่อนไหวของร่างกายมีความสัมพันธ์และประสานงานกันนั่นเอง

สมองในฐานะการจัดการความคิด ความจำ อารมณ์และภาษา มีส่วนช่วยในการสร้างกรอบความคิดที่เกิดจากการรับรู้ที่แตกต่างกันเนื่องจากเศษหนึ่งส่วนสี่เนื้อที่บนเปลือกสมองจะรับผิดชอบเกี่ยวกับการวัดความรู้สึกและควบคุมการเคลื่อนไหว ส่วนที่เหลืออีกเศษสามส่วนสี่ ช่วยให้เรามีเหตุผลเชื่อมโยงประสบการณ์ในอดีตกับปัจจุบัน และวางแผนในอนาคต หรืออีกนัยหนึ่งขั้นตอนของสติปัญญาความฉลาดยกระดับให้เราเหนือสัตว์อื่นนั่นเอง นอกจากนี้ แอสโซซีเอชั่น คอร์เทค (Association Cortex) ยังช่วยให้เราตระหนักถึงตัวเราเองและสัมพันธ์กับโลกที่เราอยู่ ไม่มีสัตว์ชนิดใดที่จะมีแอสโซซีเอชั่น คอร์เทค ทำงานเท่ากับมนุษย์ (สิริอร วิชชาวุธ, 2554)

สรุปได้ว่า สมองของเด็กปฐมวัยทำหน้าที่ควบคุมการรับรู้ การคิด การเรียนรู้ และพฤติกรรมต่าง ๆ โดยอาศัยการทำงานของเซลล์ประสาทที่เชื่อมโยงกันผ่านไซแนปส์และสารนิวโรทรานสมิตเตอร์ สมองแบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก โดยสมองส่วนหน้ามีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ ความคิด และการวางแผน ซึ่งเกี่ยวข้องกับสมองใหญ่ ระบบลิมบิก และแอสโซซีเอชั่นคอร์เทค การพัฒนาสมองพูหน้าส่งผลต่อความสามารถในการวางแผนและการเรียนรู้จากประสบการณ์ โดยฮิปโปแคมปัสมีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนข้อมูลใหม่เป็นความจำระยะยาว

2.1.4.2 แนวคิดที่เกี่ยวกับการรับรู้

การทำงานของสมองส่งผลให้เกิดการรับรู้ที่ดีได้แล้วส่งผลให้เกิดกรอบความคิดแบบทั้งจำกัดและเติบโตอีกด้วยผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาแนวคิดและ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการการรับรู้ที่ดีส่งผลให้สามารถสร้างแนวคิดในการพัฒนากรอบความคิดได้

ความหมายของการรับรู้ มีนักวิชาการให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

เติมศักดิ์ คทวณิช (2546) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการในการแปลความหมายที่เกิดขึ้นภายหลังร่างกายเกิดการรับสัมผัสจากสิ่งเร้าทั้งหลายในการแปลความหมาย ของสมองจะถูกต้องละเอียด และชัดเจนมากน้อยเพียงใด จะขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิม ความรู้ ที่สะสมไว้ ความจำ ความเชื่อ ทัศนคติและค่านิยมซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล

สิริอร วิชชาวุธ (2554) กล่าวว่า การรับรู้หมายถึง ขบวนการขั้นสูงที่เกิดจากอวัยวะรับความรู้สึกซึ่งมีหน้าที่รับข้อมูลที่อยู่รอบ ๆ ตัวส่งผ่านเส้นประสาทขึ้นไปสู่สมองข้อมูล จะอยู่ในรูปพลังงานต่าง ๆ เช่น ความร้อน แสง เสียง ฯลฯ อวัยวะรับความรู้สึกแต่ละชนิดจะรับพลังงานได้เฉพาะ เช่น ตารับเฉพาะแสง หูรับเฉพาะเสียง ผิวหนังรับเฉพาะอุณหภูมิฯลฯ ข้อมูล จะเร้าอวัยวะรับความรู้สึกให้แปรพลังงานเหล่านี้เป็นกระแสประสาทเดินทางขึ้นสู่สมองและเกิดความรู้สึก เช่น มองเห็น ได้ยิน ฯลฯ และแปลความหมายเกิดเป็นการรับรู้

จิราภรณ์ ตั้งกิตติภาภรณ์ (2556) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการที่อินทรีย์หรือสิ่งมีชีวิตพยายามทำความเข้าใจสิ่งแวดล้อมโดยผ่านอวยัวะรับสัมผัสทั้งห้า คือ ตา หู จมูก ลิ้น และผิวกายกระบวนการนี้จะเริ่มจากอวัยวะรับสัมผัส (Sensory Organ) สัมผัสกับสิ่งเร้าแล้วส่ง กระแสประสาท

ไปยังระบบประสาทส่วนกลางจากนั้นสมองจะอาศัยประสบการณ์เดิม แรงจูงใจ อารมณ์ สติปัญญา ฯลฯ เพื่อแปลความหมายของอาการสัมผัส (Sensation) ออกมาเป็นการรับรู้ ประเด็นที่ 2 เป็นกระบวนการการตีความจากประสบการณ์เดิม

Baron (1989, อ้างถึงใน สุวรี ศิวะแพทย์, 2549) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง การจัดระบบข้อมูล (Organization) และตีความ (Interpretation) โดยพื้นฐานประสบการณ์เดิม

คัดนางค์ มณีศรี (2555) กล่าวว่า การรับรู้หมายถึงกระบวนการที่เป็นขั้นตอนของการตีความสิ่งเร้าที่ผ่านประสาทสัมผัสเข้ามาทำให้สามารถตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

สรุป การรับรู้ (Perception) หมายถึงกระบวนการที่สิ่งมีชีวิตพยายามทำความเข้าใจสิ่งแวดล้อมผ่านอวัยวะรับสัมผัสทั้งห้า ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น และผิวกาย โดยเริ่มจากการสัมผัสกับสิ่งเร้าและส่งกระแสประสาทไปยังระบบประสาทส่วนกลาง สมองจะใช้ประสบการณ์เดิม แรงจูงใจ อารมณ์และสติปัญญาในการตีความหมายของข้อมูลที่ได้รับให้เป็นการรับรู้ นอกจากนี้ การรับรู้ยังเกี่ยวข้องกับการจัดระบบข้อมูลและตีความจากประสบการณ์ที่ผ่านมา เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

การรับรู้ในชีวิตประจำวันนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ การรับรู้วัตถุ (Material Perception) และการรับรู้บุคคล (Human Perception) ดังนี้ (จิราภรณ์ ตังกิตติภาภรณ์, 2556)

1. การรับรู้วัตถุ (Material Perception) แม้วัตถุจะเป็นสิ่งไม่มีชีวิตและมีความคงที่ของขนาด รูปทรง สัณฐาน ซึ่งไม่สามารถเปลี่ยนแปลงไปตาม เวลา สถานที่ และบุคคลเหมือนมนุษย์ อย่างไรก็ตาม การรับรู้วัตถุของมนุษย์มีลักษณะเด่นที่น่าสนใจอย่างหนึ่ง คือแม้วัตถุ จะมีคุณสมบัติของความคงที่ในเรื่องของขนาด รูปทรง สัณฐาน แต่มนุษย์แต่ละคนก็สามารถรับรู้วัตถุชนิดเดียวกันนั้นมีความแตกต่างกันไปในแง่คุณค่าหรือคุณสมบัติของวัตถุ นอกจากนั้นมนุษย์ยังอาจจะรับรู้วัตถุคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง ซึ่งทางจิตวิทยาเรียกว่า ภาพลวงตา (Visual Illusion) ทั้งนี้เนื่องจากอิทธิพลของความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งในแง่ของประสบการณ์ส่วนตัว ค่านิยม ทัศนคติ ความสนใจอารมณ์ แรงจูงใจ บุคลิกภาพ และสติปัญญาและยังขึ้นอยู่กับอิทธิพลของ องค์ประกอบของสิ่งเร้าหรือวัตถุนั่นเอง เช่น ระยะทางขนาด รูปร่างการเคลื่อนไหวและทิศทางตลอดจนการจัดหมวดหมู่ของสิ่งเร้า นักจิตวิทยาได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ ไว้ดังนี้ซึ่งลักษณะประจำตัวของผู้รับรู้บุคคลจะรับรู้วัตถุได้ถูกต้องขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังนี้

1.1 ประสบการณ์เดิม (Past Experience) ประสบการณ์เดิมจะมีอิทธิพลต่อการแปลความหมายของอาการสัมผัสที่แตกต่างกันไป ผู้ที่มีประสบการณ์ที่หลากหลายมากกว่าจะมีความสามารถในการรับรู้ได้ดีกว่าและถูกต้องมากกว่า ผู้มีประสบการณ์น้อยการคุ้นเคยกับสิ่งใด สิ่งหนึ่ง

หรือการเคยรับรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งมาแล้วหลายครั้งหลายหนจะทำให้การรับรู้สิ่งเร็วขึ้นและง่ายขึ้นน แต่ถ้าเป็นการรับรู้สิ่งแปลกใหม่การรับรู้จะช้าลง หรืออาจผิดพลาดได้ง่าย

1.2 สติปัญญาหรือความเฉลียวฉลาด (Intelligence) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งเสริมการรับรู้สิ่งเร้าต่าง ๆ ของมนุษย์ได้ดีเพราะความฉลาดจะช่วยให้บุคคลเข้าใจสิ่งต่าง ๆ สถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนการแปลความหมายของอาการสัมผัสได้อย่างละเอียด ถูกต้องและรวดเร็ว ผู้ที่มีสติปัญญาสูงย่อม ได้เปรียบในเรื่องการรับรู้เพราะผู้ที่มีสติปัญญาสูงสามารถเรียนรู้ ได้ดีกว่าและเร็วกว่า อีกทั้งยังมีความสามารถในการจำหรือบันทึกข้อมูลที่เรียนรู้มาได้ดีกว่าผู้มีสติปัญญาต่ำกว่า

1.3 การสังเกตพิจารณา (Observation) จะให้บุคคลรับรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ละเอียดและแม่นยำกว่าคนที่ไม่ช่างสังเกตพิจารณา

1.4 ความสนใจและตั้งใจ (Interest and Attention) เป็นส่วนสำคัญไม่น้อยต่อการแปลความหมายของอาการสัมผัส ถ้าบุคคลใดไม่มีความสนใจหรือขาดสมาธิในการรับรู้จะมีผลทำให้การแปลความหมายของอาการสัมผัสคลาดเคลื่อนได้ง่าย ส่วนคนที่มีความสนใจจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเขาย่อมต้องสังเกตพิจารณาสิ่งนั้นอย่างละเอียดถี่ถ้วน ซึ่งจะช่วยในการแปลความหมายได้อย่างถูกต้องและแม่นยา

1.5 คุณภาพของจิตใจขณะรับรู้ (Mental Quality) บุคคลที่มีจิตใจไม่แจ่มใส หรือ ตกอยู่ในสภาวะเหนื่อยอ่อนหมดกำลังใจและอารมณ์ขุ่นมัว ย่อมส่งผลกระทบต่อสติปัญญาทำให้เกิดความเฉื่อยชาขาดสมาธิทำให้การแปลความหมายผิดพลาดคลาดเคลื่อนได้ง่าย คุณภาพจิตใจในขณะนั้นอาจทำให้บุคคลเกิดอคติและมีแนวโนม้ ที่จะแปลความหมายไปตามความรู้สึกนึกคิดของตนในขณะนั้น ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่มีอารมณ์แจ่มใส กระชุ่มกระชวยและมีจิตใจ ปลอดโปร่งก็ย่อมทำให้มีสมาธิสามารถดึงสติปัญญาที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่และช่วยในการแปลงความหมายของอาการสัมผัสได้ถูกต้องและแม่นยำ

1.6 การคาดหวัง (Expectation) การรับรู้ของบุคคลแต่ละคนแตกต่างกันขึ้นอยู่กับนิสัยและความคาดหวังของผู้รับรู้ บุคคลมีความพร้อมที่จะเลือกรับรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งตามลักษณะนิสัยประจำตัวหรือสิ่งที่ตนคาดหวัง ดังนั้นความคาดหวังจึงมีแนวโน้มทำให้ผู้รรับรู้เกิดอคติได้

1.7 บุคลิกภาพรวม (Personality) บุคลิกภาพที่แตกต่างกันจะมีผลทำให้การรับรู้สิ่งของหรือวัตถุที่มีลกัษณะเป็น 2 นัยต่างกัน คนที่มีบุคลิกภาพยืดหยุ่นจะรับรู้การเปลี่ยนแปลงของสิ่งเร้าได้ดีกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแข็งแกร่ง หนักแน่น หรือยึดติดกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากเกินไป

2. การรับรู้บุคคล (Human Perception) การทำความเข้าใจและสร้างการตระหนักรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการรับรู้ต่อตนเองและต่อบุคคลอื่นเป็นสิ่งจำเป็นการรับรู้ที่ถูกต้องตรงความจริงจะช่วยให้ผู้รับรู้ประพฤติปฏิบัติตนได้ถูกต้อง ตรงความจริงและสอดคล้องกับเหตุผลข้อเท็จจริง อันจะช่วยสร้างบรรยากาศให้เกิดความพึงพอใจและเข้าใจซึ่งกันและกันตรงกันข้ามถ้าการรับรู้คลาดเคลื่อนจาก

ความเป็นจริงก็จะทำ ให้เกิดการประพฤติปฏิบัติผิด ๆ ขัดจากความเป็นจริงซึ่งเป็น พฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดปัญหาและเกิดความไม่ราบรื่นในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้บุคคล (Factors Influencing Human Perception)

1. ตัวผู้รับรู้ (Perceiver/Perceiving Person)

1.1 บุคลิกภาพรวบยอด (Personality) คนที่มีบุคลิกภาพสมบูรณ์แบบมักเป็นคนที่มีความละเอียดอ่อนในการสังเกตพิจารณามากกว่าคนที่มีบุคลิกภาพแบบหุนหันพลันแล่น นอกจากนั้นคุณภาพของจิตใจก็มีอิทธิพลต่อการรับรู้บุคคล

1.2 สติปัญญาและความสามารถส่วนตัว (Intelligence and Capacity) คนที่ฉลาดมักรู้จักใช้ไหวพริบในการปรับตัวหรือการแสดงออกเพื่อทำความรู้จักกับบุคคลอื่นได้ง่าย อีกทั้งยังใช้ความฉลาดในการพิจารณาและวิเคราะห์บุคคลได้ดีกว่า นอกจากนั้นยังสามารถดึงประสบการณ์การเรียนรู้ในอดีตมาช่วยในการตีความสิ่งที่สัมผัสได้ดีกว่า

1.3 ความสนใจและความตั้งใจ (Interest and Attention) ถ้าบุคคลมีความตั้งใจจะรู้จักใครก็จะเกิดความพยายามและกระทำทุกอย่างเพื่อจะรู้จักเขาหรือเธอให้ได้โดยวิธีการ ติดตามหรือสอบถามผู้ใกล้ชิดคนอื่น ๆ เกี่ยวกับบุคคลที่ตนเองอยากรู้จักกัน นอกจากนั้นความสนใจและความตั้งใจยังทำให้สามารถรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ ได้ถูกต้องแม่นยำกว่าการรับรู้แบบขอไปที

1.4 สภาวะอารมณ์ (Emotional State) อารมณ์ขณะรับรู้จะมีอิทธิพลต่อการแปลความหมายของสิ่งที่รับรู้ถ้าผู้รับรู้มีอารมณ์หวาดระแวงหรือเคียดแค้นผูก พยาบาท มักจะตีความสิ่งที่ตนรับรู้ในแง่ลบมากกว่าแง่บวก

1.5 ทัศนคติ (Attitude) ทัศนคติของผู้รับรู้ต่อลักษณะเอกลักษณ์ประจำตัว หรือประจำกลุ่ม จะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบิดเบือนการรับรู้ให้คลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงได้

1.6 อายุ (Age) ผู้รับรู้ที่เป็นผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์ชีวิตมักจะนำประสบการณ์ในอดีตพร้อมทั้งเหตุผลมาประกอบการรับรู้ได้มากกว่าเด็ก

2. ตัวผู้ถูกรับรู้ (Perceived Person)

2.1 ลักษณะประจำตัวของผู้ถูกรับรู้ (Personal Characteristics) บุคลิกลักษณะประจำตัวที่แสดงออกของผู้ถูกรับรู้มีอิทธิพลอย่างมากต่อการดึงดูดความสนใจ หรือการสร้างความประทับใจ ซึ่งลักษณะที่ดึงดูดความสนใจนี้จะทำให้เกิดทั้งคุณและโทษแก่ความรู้สึกของผู้รับรู้ ทำให้เกิดอคติและส่งผลต่อการรับรู้ของบุคคล ซึ่งทางจิตวิทยาเรียกว่า “Halo Effect”อคติจาก คุณลักษณะ ประจำตัวของผู้ถูกรับรู้นี้จะทำให้ผู้รับรู้มีการรับรู้คลาดเคลื่อนได้จึงเป็นผลกระทบที่เกิดจาก ผู้รับรู้นำความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบลักษณะเฉพาะประจำตัวของผู้รับรู้มาร่วมตีความหมายในการรับรู้

2.2 บทบาทและตำแหน่งทางสังคมที่ผู้ถูกรับรู้ได้รับมอบหมายจากสังคม (Role and Status) บทบาทเปรียบเสมือนโครงแบบของพฤติกรรมที่ผู้ถูกรับรู้จะทราบว่าผู้ครองตำแหน่งนั้น

ปฏิบัติสอดคล้องกับหน้าที่ที่บัญญัติไว้ตามตำแหน่งนั้นหรือไม่และเป็นตัวกำหนดให้ ผู้รับรู้เกิดความคาดหวังและทัศนคติต่อผู้รับรู้ที่ครองตำแหน่งนั้น ๆ ว่า เหมาะสมหรือไม่อย่างไร

2.3 ความเต็มใจของผู้ถูกรับรู้ในการเปิดเผยตนเองต่อสายตาผู้อื่น (Self Exposure) การเปิดเผยตนเองเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลทำให้ผู้รับรู้มีโอกาสรู้จักและ เข้าใจผู้ถูกรับรู้ได้มากน้อยแตกต่างกัน

2.4 การผูกพันกับเอกลกัษณ์ประจำกลุ่ม (Commitment to Group Identity) ถ้าผู้ถูกรับรู้เป็นผู้มีความผูกพันกับกลุ่มใด ๆ เป็นพิเศษ ย่อมเคร่งครัดปฏิบัติตามปทัสถานของกลุ่มจนพฤติกรรมนั้นกลายเป็นลักษณะนิสัยประจำบุคลิกของเขา ทำให้ผู้รับรู้สามารถจะเข้าใจผู้ถูกรับรู้ประเภทดังกล่าวได้ง่ายโดยทราบจากลกัษณะปทัสถานที่กลุ่มยึดมั่น หรือดูจากตำแหน่งหน้าที่ที่สังคมกำหนดไว้

3. สภาพแวดล้อมของบุคคลที่เป็นสิ่งเร้า (Environment) ทั้งสิ่งแวดล้อมทาง กายภาพและสิ่งแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรม ล้วนมีอิทธิพลต่อการทำให้การรับรู้บุคคลแม่นยำขึ้น หรือคลาดเคลื่อนไปได้เพราะผู้รับรู้มักจะนำเอาเอาสิ่งแวดล้อมขณะนั้นเข้ามาเกี่ยวข้องกับการแปลความหมายของบุคคลที่ตนรับรู้โดยไม่รู้ตัว

4. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับรู้และผู้ถูกรับรู้ (Relationship Between Perceiving Person and Perceived Person) สัมพันธภาพอันใกลชิดอาจช่วยให้ผู้รับรู้มองผูกรับรู้อย่างเป็นอิสระจากสิ่งแวดล้อ มได้แต่ขณะเดียวกันก็อาจทำให้การรับรู้ผิดพลาดคลาดเคลื่อนได้ เพราะแทนที่ผู้รับรู้จะรับรู้บุคคลตามสภาพข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ แต่ผู้รับรู้มักจะนำอคติจากประสบการณ์ในอดีตเข้ามาเกี่ยวข้องกับการแปลความหมายของสิ่งที่ตนรับรู้ด้วย นอกจากนั้นการรับรู้บุคคลที่รู้จักคุ้นเคยกันมักจะไม่ต้องประสบกับ ปัญหาการแสดงพฤติกรรมซ่อนเร้นของผู้ถูกรับรู้ทำให้สามารถรับรู้พฤติกรรมที่แท้จริง

สรุป การรับรู้คือกระบวนการที่มนุษย์ใช้ทำความเข้าใจสิ่งรอบตัว แบ่งเป็นการรับรู้วัตถุและบุคคล ซึ่งได้รับอิทธิพลจากทั้งปัจจัยภายในและภายนอก แนวคิดแบบเติบโตเชื่อว่าความสามารถในการรับรู้สามารถพัฒนาได้ด้วยประสบการณ์ ความตั้งใจ และทัศนคติเชิงบวก การรับรู้ที่ถูกต้องส่งเสริมการเข้าใจตนเองและผู้อื่นอย่างลึกซึ้ง ลดความขัดแย้ง และพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคม การฝึกฝนตนเองให้เปิดใจกับประสบการณ์ใหม่ ๆ ช่วยขยายมุมมองและศักยภาพของบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับหลักของแนวคิดแบบเติบโตที่มุ่งพัฒนาตนเองอย่างไม่หยุดยั้ง

2.1.4.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset)

1) ทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของอิริคสัน (Erikson) Erikson (n.d., อ้างถึงในสิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, 2547, น. 46-49) เป็นนักจิตวิทยาในกลุ่มจิต วิเคราะห์ มีอาชีพเป็นจิตแพทย์ในปี 1955 ได้รับการเลือกตั้งเป็นประธานของ The Division of Development Psychology อิริคสัน (Erikson) ได้เน้นความสำคัญของเด็กปฐมวัยว่าเป็นวัยที่กำลังเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งเป็นสิ่งที่

แปลกใหม่และน่าตื่นเต้นสำหรับเด็ก บุคลิกภาพจะสามารถพัฒนาได้ดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับว่าแต่ละช่วงของอายุเด็กประสบสิ่งที่พึงพอใจตามขั้นพัฒนาการต่าง ๆ ของแต่ละวัยมากเพียงใด ถ้า เด็กได้รับการตอบสนองต่อสิ่งที่ตนพอใจในช่วงอายุนั้น เด็กก็จะมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่ดีและเหมาะสม และพัฒนาครอบคลุมถึงวัยผู้ใหญ่ด้วย ซึ่งพัฒนาการของมนุษย์มี 8 ขั้น คือ 1) ขั้นความเชื่อใจหรือขาดความเชื่อใจ (Trust Versus Mistrust) อายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 1 ปี ในขั้นนี้ เด็กจะพัฒนาความรู้สึกว่าตนเป็นที่ยอมรับและสามารถให้ความเชื่อใจเป็นมิตรแก่คนอื่น วิธีการอบรมเลี้ยงดู ของพ่อแม่ ไม่ว่าจะเป็นการอุ้ม การให้อาหาร หรือวิธีการเลี้ยงดูต่าง ๆ จะส่งผลไปสู่บุคลิกภาพของความเป็น มิตร เปิดเผย และเชื่อถือไว้เนื้อเชื่อใจต่อสภาพแวดล้อมและบุคคลต่าง ๆ ถ้าเด็กไม่ได้รับความรักและความ อบอุ่นอย่างเพียงพอ เด็กก็จะพัฒนาบุคลิกภาพของความตระหนี่ ปกปิดไม่ไว้วางใจ และมักมองโลกในแง่ร้าย 2) ขั้นการควบคุมด้วยตนเองหรือสงสัย/อาย (Autonomy Versus Doubt or Shame) อยู่ในช่วงอายุ 2-3 ปี เด็กวัยนี้เริ่มเรียนรู้ที่จะช่วยตนเอง สามารถควบคุมตนเอง และสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้ เด็กจะสามารถทำงานง่าย ๆ เหมาะสมกับวัยของเด็กให้สำเร็จด้วยตนเอง เช่น การหยิบอาหารเข้าปาก เดิน วิ่ง หรือเล่นของเล่น ถ้าพ่อแม่บังคับหรือห้ามไม่ได้เด็กกระทำสิ่งใดด้วยตนเอง หรือเข้มงวดเกินไปจะทำให้เด็กเกิดความ สงสัยในความสามารถของตนเอง เกิดความละอายในสิ่งที่ตนกระทำ ซึ่งจะทำให้เด็กรู้สึกว่าตนไม่สามารถทำ อะไรได้อย่างถูกต้องและได้ผล เกิดความย่อท้อ ชอบพึ่งผู้อื่น 3) ขั้นการริเริ่มหรือรู้สึกผิด (Initiative Versus Guilt) อยู่ในช่วงอายุ 3-6 ปี เป็นขั้นพัฒนาการ ความคิดริเริ่ม หรือความรู้สึกผิด (Sense of VS. of Guilt) เด็กจะมีความกระตือรือร้นที่จะเรียกสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเอง เด็กมีการเลียนแบบผู้อยู่ใกล้ชิดหรือสิ่งแวดล้อมที่ตนรับรู้ เด็กเริ่มเรียนรู้และยอมรับค่านิยมของ ครอบครัว และสิ่งถ่ายทอดสู่เด็ก ถ้าเด็กไม่มีอิสระในการค้นหาก็จะส่งผลไป สู่ความคับข้องใจที่ไม่สามารถ เรียนรู้ในสิ่งที่ตนอยากรู้ ซึ่งจะส่งผลต่อจิตใจของเด็กและความรู้สึกผิดติดตัว 4) ขั้นการประสบความสำเร็จ ความขยันหมั่นเพียรหรือรู้สึกด้อย (Mastery Versus Inferiority) อยู่ ในช่วงอายุ 6-12 ปี เป็นขั้นที่ทุ่มเท ขยัน เพื่อเกิดความสำเร็จ ชอบแข่งขันร่วมกับเพื่อนกับกลุ่ม 5. ขั้นการรู้จักตนเองหรือความสับสนไม่รู้สึกตนเอง (Identity Versus Diffustion: Fidelity) อยู่ ในช่วงอายุ 13-17 ปี (The College Years) เป็นขั้นการค้นหาความเป็นตนเอง สร้างความเป็นตนเองโดย ผู้ใหญ่และสังคมมีอิทธิพล 6) ขั้นรู้สึกโดดเดี่ยว (Intimacy Versus Isolation) อยู่ในช่วงอายุ 18-22 ปี (Early Adolescence and Self Comment) เป็นขั้นความรับผิดชอบ เป็นผู้ใหญ่สร้างตัว 7) ขั้นความรับผิดชอบแบบผู้ใหญ่หรือความรู้สึกเฉื่อยชา (Cenerativity Versus Aborption) อยู่ ในช่วงอายุ 22-40 ปี เป็นขั้นสร้างความปึกแผ่น สืบวงศ์ตระกูล รู้บทบาทหน้าที่รับผิดชอบครอบครัว ลูก 8. ขั้นความมั่งคั่ง สมบูรณ์ หรือหมดหวัง ทอดอาลัยชีวิต (Integrity Versus Despair) อยู่ในช่วง อายุ 40 ปี วัยชราเป็นขั้นมีความภูมิใจในความสำเร็จของชีวิต หรือเกิดความอาลัยท้อแท้สิ้นหวัง ไม่ยอมรับ การเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้น พัฒนาการบุคลิกภาพทั้ง 8 ขั้นของอิริคสัน ในขั้นพัฒนาการที่ 1-3 มีความเกี่ยวข้องกับวัยของเด็ก ปฐมวัย เด็กมีความสัมพันธ์กับพ่อแม่ และครอบครัว

ดังนั้น พ่อแม่ เป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการทาง บุคลิกภาพเด็กในวัยนี้เป็นอย่างมาก เด็กมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ในวัยผู้ใหญ่ได้ขึ้นอยู่กับรากฐาน พัฒนาการในวัยนี้เป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า ทฤษฎีจิตสังคมของอีริคสันแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมมนุษย์ที่มีทั้งดีและไม่ดีมีผลมาจากความสำเร็จหรือความล้มเหลวของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมและบุคคลอื่นอื่นรอบตัวซึ่งเด็กต้องมีการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ดังนั้นทักษะชีวิตด้านอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัยเกิดจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับและเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว

2) อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura, 1986) นักจิตวิทยาร่วมสมัย (An Contemporary Phychologist) ณ มหาวิทยาลัยแสตนด์ฟอร์ด (Stanford University) อัลเบิร์ต แบนดูรา กล่าวว่า การเรียนรู้ ของมนุษย์นั้นเกิดจากพฤติกรรมบุคคลนั้นมีการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) อย่างต่อเนื่องระหว่างบุคคลนั้น (Person) และสิ่งแวดล้อม (Environment) ซึ่งทฤษฎีนี้เน้นบุคคลเกิดการเรียนรู้โดยการให้ตัวแบบ (Learning Through Modeling) โดยผู้เรียนจะเลียนแบบจากตัวแบบและการเลียนแบบนี้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่าง ต่อเนื่อง โดยอาศัยการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ การสังเกตการณ์ตอบสนองและปฏิกิริยาต่าง ๆ ของตัวแบบ สภาพแวดล้อมของตัวแบบ ผลการกระทำ คำบอกเล่า และความน่าเชื่อถือของตัวแบบได้ การเรียนรู้ของ เด็กปฐมวัยจึงเกิดขึ้นได้ ซึ่งกระบวนการต่าง ๆ ของการเลียนแบบของเด็ก ประกอบด้วย 4 กระบวนการ คือ 1) กระบวนการดึงดูดความสนใจ (Attentional Process) กิจกรรมการเรียนรู้ที่เด็กได้สังเกตตัวแบบ และตัวแบบนั้นดึงดูดให้เด็กสนใจที่จะเลียนแบบ ควรเป็นพฤติกรรมง่าย ๆ ไม่สลับซับซ้อน ง่ายต่อการเอาใจใส่ ของเด็กที่เกิดการเลียนแบบและเกิดการเรียนรู้ 2) กระบวนการคงไว้ (Retention Process) คือ กระบวนการบันทึกรหัสเป็นความจำการที่เด็ก จะต้องมีความแม่นยำในการบันทึกสิ่งที่ได้เห็นหรือได้ยินเก็บเป็นความจำ ทั้งนี้ เด็กดึงข้อมูลที่ได้จากตัวแบบ ออกมาใช้กระทำตามโอกาสที่เหมาะสม เด็กที่มีอายุมากกว่าจะเรียนรู้จากการสังเกตการณ์กระทำที่ฉลาดของ บุคคลอื่น ๆ ได้มากกว่า โดยประมวลไว้ในลักษณะของภาพพจน์ (Imaginal Coding) และในลักษณะของภาษา (Verbal Coding) และเด็กโตขึ้นนำประสบการณ์และสัญลักษณ์ต่าง ๆ มาเชื่อมโยงและต่อมาจะใช้การเรียนรู้มี เทคนิคที่นำมาช่วยเหลือความจำ คือ การท่องจำ การทบทวนหรือการฝึกหัด และการรวบรวมสิ่งที่เกี่ยวพันกัน ในเหตุการณ์ ซึ่งจะช่วยให้เขาได้เก็บสะสมความรู้ไว้ในระดับซึ่งสามารถนำมาใช้ได้เมื่อต้องการ 3) การะบวนการแสดงออก (Motor Reproduction Process) คือ การแสดงผลการเรียนรู้ด้วยการ กระทำ คือ การที่เด็กเกิดผลสำเร็จในการเรียนรู้จากตัวแบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความแม่นยำ เด็กจะต้องแสดง พฤติกรรมได้จากการเรียนรู้ด้วยการเคลื่อนไหวออกมา เป็นการกระทำออกมาในรูปของการใช้กล้ามเนื้อ ความรู้สึกด้วยการกระทำครั้งแรกไม่สมบูรณ์ ดังนั้น เด็กจำเป็นต้องลองทำหลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้ได้ลักษณะ พฤติกรรมที่ต้องการ แล้วเขาก็จะได้รับทราบผลของการกระทำจากประสบการณ์เหล่านั้น เพื่อนำมาแก้ไข พฤติกรรมที่ยังไม่เข้ารูปเข้ารอย สิ่งนี้จะทำ

ให้เกิดพัฒนาการในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เด็กที่มีอายุ มากกว่าจะมีกล้ามเนื้อที่แข็งแรงและสามารถควบคุมได้ดีกว่าเด็กที่มีอายุน้อยกว่า 4) กระบวนการจูงใจ (Motivational Process) คือ กระบวนการเสริมแรงให้กับเด็กเพื่อแสดง พฤติกรรมตามตัวแบบได้ถูกต้อง โดยเด็กเกิดการเรียนรู้จากการเรียนรู้จากการเลียนแบบตัวแบบที่จะมาจาก บุคคลที่มีชื่อเสียงมากกว่าบุคคลที่ไม่มีชื่อเสียงจากการเลียนแบบตัวแบบที่มาจากบุคคลที่เป็นเพศเดียวกับเด็ก มากกว่าจะเป็นเพศตรงข้ามกัน จากการเลียนแบบตัวแบบที่เป็นรางวัล เช่น เงิน ชื่อเสียง สถานภาพทาง เศรษฐกิจสูง จากพฤติกรรมของบุคคลที่ถูกลงโทษ มีแนวโน้มที่จะไม่ถูกนำมาเลียนแบบ และจากการที่เด็ก ได้รับอิทธิพลจากตัวแบบที่มีความคล้ายคลึงกับเด็ก ได้แก่ อายุ หรือสถานภาพทางสังคม แนวคิดของแบนดูรา เน้นพฤติกรรมใด ๆ ก็ตามสามารถปรับหรือเปลี่ยนได้ตามหลักการเรียนรู้ เป็นการกระตุ้นเด็ก มีการเรียนรู้พัฒนาการทางด้านสังคมโดยใช้การสังเกตตัวแบบที่เด็กเห็น เด็กมีระดับการ เรียนรู้แล้ว เด็กจะมีทางเลือกใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้นเพื่อเก็บสะสมพฤติกรรมที่เป็นไปได้เอาไว้ และยิ่งกว่านั้นตัว แปรจะช่วยให้เขาเลือกสถานการณ์ที่ดีที่สุดไว้ใช้ปฏิบัติต่อไป

สรุปได้ว่า ทฤษฎีของ แบนดูรา เป็นกระบวนการของการเจริญเติบโตทางสติปัญญาและสังคมและเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคลความคิดหรือพฤติกรรมการกระทำและสิ่งแวดล้อมรอบตัวซึ่งถือเป็นการเรียนรู้โดยวิธีการสังเกตพฤติกรรมที่ผู้อื่นกระทำและเรียนรู้โดยการลอกเลียนแบบจากตัวแบบไม่ว่าจะเป็น พ่อแม่ ครู เพื่อนหรือจากสื่อต่างๆ การสร้างเสริมทักษะด้านอารมณ์และสังคมเป็นสิ่งที่จำเป็นกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเพื่อดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

3) ศาสตราจารย์โฮวาร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) นักจิตวิทยา มหาวิทยาลัยฮาวาร์ด เป็นผู้หนึ่งที่พยายามอธิบายให้เห็นถึงความสามารถที่หลากหลาย โดยคิดเป็น“ทฤษฎีพหุปัญญา” (Theory of Multiple Intelligences) เสนอแนวคิดว่า สติปัญญาของมนุษย์มีหลายด้านที่มีความสำคัญเท่าเทียมกัน ขึ้นอยู่กับว่าใครจะโดดเด่นในด้านไหนบ้าง แล้วแต่ละด้านผสมผสานกัน แสดงออกมาเป็นความสามารถในเรื่องใด เป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละคนไป

ในปี พ.ศ. 2526 การ์ดเนอร์ ได้เสนอว่าปัญญาของมนุษย์มีอยู่อย่างน้อย 7 ด้าน คือ ด้านภาษา ด้านตรรกศาสตร์และคณิตศาสตร์ ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านดนตรี ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านการเข้าใจตนเอง ต่อมาในปี พ.ศ. 2540 ได้เพิ่มเติมเข้ามาอีก 1 ด้าน คือ ด้านธรรมชาติวิทยา เพื่อให้สามารถอธิบายได้ครอบคลุมมากขึ้น จึงสรุปได้ว่า พหุปัญญา ตามแนวคิดของการ์ดเนอร์ ในปัจจุบันมีปัญญาอยู่อย่างน้อย 8 ด้าน ดังนี้

1. ปัญญาด้านภาษา (Linguistic Intelligence)

คือ ความสามารถในการใช้ภาษารูปแบบต่าง ๆ ตั้งแต่ภาษาพื้นเมือง จนถึงภาษาอื่น ๆ ด้วยสามารถรับรู้ เข้าใจภาษา และสามารถสื่อภาษาให้ผู้อื่นเข้าใจได้ตามที่ต้องการ ผู้ที่มีปัญญาด้านนี้โดดเด่น ก็มักเป็น กวี นักเขียน นักพูด นักหนังสือพิมพ์ ครู ทนายความ หรือนักการเมือง

2. ปัญญาด้านตรรกศาสตร์และคณิตศาสตร์ (Logical-Mathematical Intelligence)

คือ ความสามารถในการคิดแบบมีเหตุและผล การคิดเชิงนามธรรม การคิดคาดการณ์ และการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ ผู้ที่มีปัญญาด้านนี้โดดเด่น ก็มักเป็น นักบัญชี นักสถิติ นักคณิตศาสตร์ นักวิจัย นักวิทยาศาสตร์ นักเขียนโปรแกรม หรือวิศวกร

3. ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ (Visual-Spatial Intelligence)

คือ ความสามารถในการรับรู้ทางสายตาได้ดี สามารถมองเห็นพื้นที่ รูปทรง ระยะทาง และตำแหน่ง อย่างสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน แล้วถ่ายทอดแสดงออกอย่างกลมกลืน มีความไวต่อการรับรู้ในเรื่องทิศทาง สำหรับผู้ที่มีปัญญาด้านนี้โดดเด่น จะมีทั้งสายวิทย์ และสายศิลป์

สายวิทย์ ก็มักเป็น นักประดิษฐ์ วิศวกร ส่วนสายศิลป์ ก็มักเป็นศิลปินในแขนงต่าง ๆ เช่น จิตรกร วาดรูป ระบายสี เขียนการ์ตูน นักปั้น นักออกแบบ ช่างภาพ หรือสถาปนิก เป็นต้น

4. ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily Kinesthetic Intelligence)

คือ ความสามารถในการควบคุมและแสดงออกซึ่งความคิด ความรู้สึก โดยใช้อวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย รวมถึงความสามารถในการใช้มือประดิษฐ์ ความคล่องแคล่ว ความแข็งแรง ความรวดเร็ว ความยืดหยุ่น ความประณีต และความไวทางประสาทสัมผัส สำหรับผู้ที่มีปัญญาด้านนี้โดดเด่น มักจะเป็นนักกีฬา หรือไม่ก็ศิลปินในแขนง นักแสดง นักฟ้อน นักเต้น นักบัลเล่ย์ หรือนักแสดงกายกรรม

5. ปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence)

คือ ความสามารถในการซึมซับ และเข้าถึงสุนทรียะทางดนตรี ทั้งการได้ยิน การรับรู้ การจดจำ และการแต่งเพลง สามารถจดจำจังหวะ ทำนอง และโครงสร้างทางดนตรีได้ดี และถ่ายทอดออกมาโดยการฮัมเพลง เคาะจังหวะ เล่นดนตรี และร้องเพลง สำหรับผู้ที่มีปัญญาด้านนี้โดดเด่น มักจะเป็นนักดนตรี นักประพันธ์เพลง หรือนักร้อง

6. ปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Intelligence)

คือ ความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น ทั้งด้านความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ และเจตนาที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใน มีความไวในการสังเกต สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง สามารถตอบสนองได้อย่างเหมาะสม สร้างมิตรภาพได้ง่าย เจรจาต่อรอง ลดความขัดแย้ง สามารถจูงใจผู้อื่นได้ดี เป็นปัญญาด้านที่จำเป็นต้องมีอยู่ในทุกคน แต่สำหรับผู้ที่มีปัญญาด้านนี้โดดเด่น มักจะเป็นครูบาอาจารย์ ผู้ให้คำปรึกษา นักการฑูต เซลแมน พนักงานขายตรง พนักงานต้อนรับ ประชาสัมพันธ์ นักการเมือง หรือนักธุรกิจ

7. ปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence)

คือ ความสามารถในการรู้จัก ตระหนักรู้ในตนเอง สามารถเท่าทันตนเอง ควบคุมการแสดงออกอย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ และสถานการณ์ รู้ว่าเมื่อไหร่ควรเผชิญหน้า เมื่อไหร่ควรหลีกเลี่ยง เมื่อไหร่ต้องขอความช่วยเหลือ มองภาพตนเองตามความเป็นจริง รู้ถึงจุดอ่อน หรือข้อบกพร่อง

ของตนเอง ในขณะเดียวกันก็รู้ว่าตนมีจุดแข็ง หรือความสามารถในเรื่องใด มีความรู้เท่าทันอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความคาดหวัง ความปรารถนา และตัวตนของตนเองอย่างแท้จริง เป็นปัญญาด้านที่จำเป็นต้องมีอยู่ในทุกคนเช่นกัน เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า และมีความสุข

8. ปัญญาด้านธรรมชาติวิทยา (Naturalist Intelligence)

คือ ความสามารถในการรู้จัก และเข้าใจธรรมชาติอย่างลึกซึ้ง เข้าใจกฎเกณฑ์ ปรากฏการณ์ และการรังสรรค์ต่างๆ ของธรรมชาติ มีความไวในการสังเกต เพื่อคาดการณ์ความเป็นไปของธรรมชาติ มีความสามารถในการจัดจำแนก แยกแยะประเภทของสิ่งมีชีวิต ทั้งพืชและสัตว์ สำหรับผู้ที่มีปัญญาด้านนี้โดดเด่น มักจะเป็นนักธรณีวิทยา นักวิทยาศาสตร์ นักวิจัย หรือนักสำรวจธรรมชาติ

สิ่งสำคัญคือต้องเน้นว่าการสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของตัวเองจะไม่สามารถทำได้หรือจะไม่เกิดขึ้นหากไม่มีความตั้งใจอย่างจริงจังและความพยายาม การเข้าร่วมสัมมนาสั้น ๆ ไม่ได้ช่วยอะไร และไม่มีคู่มือวิธีการที่หาซื้อได้ ความเห็นอกเห็นใจเป็นเรื่องยากมากที่จะเรียนรู้ เพราะความเห็นอกเห็นใจเป็นการตอบสนองตามธรรมชาติต่อผู้คน เช่นเดียวกันกับที่ Ralph Waldo Emerson เขียนไว้ว่า “ไม่มีสิ่งใดที่ประสบความสำเร็จได้หากปราศจากความกระตือรือร้น” ถ้าเป้าหมายของคุณ คือการเป็นผู้นำที่แท้จริงแล้วนั้น คำกล่าวนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูงได้ ซึ่งองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ในที่ทำงาน เราสามารถพัฒนาความสามารถในด้านนี้ด้วยการฝึกฝนตนเองให้มีคุณลักษณะดังกล่าว แต่บางครั้งเราก็ยังคงสงสัยว่าเรามีครบทั้งห้าองค์ประกอบหรือยัง เราลองมาสำรวจตนเองเบื้องต้นว่าเรามีลักษณะใดบ้างที่สอดคล้องกับแต่ละองค์ประกอบ

Self-awareness - การตระหนักรู้ในตนเอง

1. คุณสามารถรับรู้อารมณ์ของตนเองได้ดี มักเป็นคนที่ตรงไปตรงมาและจริงใจ
2. คุณกล้าเปิดเผยถึงสภาพอารมณ์ของตนเองและยอมรับผิดถ้าตนแสดงออกไม่เหมาะสม
3. คุณรู้จักเลือกจุดเด่นของตนมาใช้ในการทำงานได้อย่างเต็มที่

Self-regulation - การควบคุมตนเอง

1. คุณมีความสุขุมแม้จะอยู่ภายใต้สถานการณ์ตึงเครียด หรือภาวะที่มีแรงกดดัน
2. คุณมีวิธีการในการจัดการกับภาวะสับสนทางอารมณ์ตลอดจนภาวะกดดันภายในตนเองได้ดี
3. คุณไม่แสดงอารมณ์เสียง่ายเมื่อต้องประสบเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่รบกวนจิตใจในการทำงาน

Motivation - แรงบันดาลใจ

1. คุณมีความมุ่งมั่นที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย มีการวางระบบงานได้อย่างรอบคอบรัดกุม

2. คุณกระตือรือร้นในการใฝ่เรียนรู้เพื่อหาเครื่องมือและวิธีการให้มีความรู้ความสามารถเพื่อยกระดับคุณภาพของงานและองค์กร

3. คุณรู้จักมองสถานการณ์ให้เห็นช่องทางที่เป็นโอกาสมากกว่าจะมองว่าเป็นภัยคุกคาม

Empathy - ความเห็นอกเห็นใจ

1. คุณเปิดใจรับรู้ความรู้สึกและความตั้งใจที่หลากหลายและแตกต่างของเพื่อนร่วมงานแบบเอาใจเขามาใส่ใจเรา

2. คุณสามารถอ่านและสังเกตธรรมชาตินิสัยของเพื่อนร่วมงานที่มีพื้นเพและวัฒนธรรมแตกต่างกัน

3. คุณรับรู้ รับฟัง ให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลืออย่างเป็นมิตรด้วยความจริงใจกับเพื่อนร่วมงานโดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน

Social Skill - ทักษะการเข้าสังคม

1. คุณมีเครือข่ายคนรู้จักมากมายทั้งในทีม ในองค์กร และนอกองค์กรที่พร้อมจะให้การสนับสนุนเมื่อคุณลงมือทำอะไรสักอย่าง

2. คุณสามารถสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยสามารถหาจุดร่วมกับคนทุกประเภทได้

3. คุณสามารถโน้มน้าวจิตใจให้เพื่อนร่วมงานร่วมดำเนินการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในทีมหรือองค์กรได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า ทฤษฎีพหุปัญญาของการ์ดเนอร์เน้นว่าทุกคนมีศักยภาพหลากหลายด้านที่สามารถพัฒนาได้ ไม่จำกัดแค่ความฉลาดทางวิชาการ การเรียนรู้ที่ดีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นพบและฝึกฝนความถนัดเฉพาะตน ผ่านประสบการณ์และกิจกรรมที่หลากหลาย กรอบความคิดแบบเติบโตเชื่อว่าปัญญาทุกด้านสามารถพัฒนาได้ด้วยความพยายามและแรงจูงใจ การฝึกฝนอย่างต่อเนื่องร่วมกับความเข้าใจตนเองและผู้อื่นช่วยเสริมความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของความสำเร็จ การส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้จากความผิดพลาด มองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น คือหัวใจของการพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่

2.1.4.4 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต มีดังนี้

กรอบความคิดแบบเติบโต คือความเชื่อ หรือความคิดที่ส่งผลถึงพฤติกรรม และทัศนคติ ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เราได้รับ (Input) จะส่งผลต่อกรอบความคิด และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พัฒนามุมมองต่าง ๆ ของตัวเรา (Perspective) (ศูนย์จิตวิทยาการศึกษา, 2558)

กรอบความคิด เป็นกลยุทธ์ในการเรียนรู้ที่สามารถปรับเปลี่ยนแก้ไข หรือปรับปรุง เพื่อให้เกิดภาวะความสำเร็จได้ทั้งนี้เกิดจากแรงบันดาลใจความสามารถในการท้าทายอุปสรรคที่ต้องเผชิญ และความพยายามที่จะรับรู้หรือต่อสู้ในปัญหาต่าง ๆ สามารถพัฒนาจากแบบจำกัดที่มีทั้งในเด็กที่มี ความฉลาดและไม่ฉลาดให้เป็นแบบเติบโตได้ลักษณะของแบบจำกัดจะกลัวว่าตนเองจะดูไม่เก่ง ปฏิเสธ สิ่งที่ยากและถูกคุมคามโดยความสำเร็จของคนอื่นที่ตนเห็นแล้วคิดว่า ตนเองทำไม่ได้เพื่อรักษาภาพลักษณ์ ของความฉลาดของตนเองไว้ซึ่งแตกต่างจากแบบเติบโตไม่คิดเช่นนั้นและพร้อมที่จะเผชิญต่ออุปสรรค ทำให้ประสบผลสำเร็จมากกว่า (Dweck, 2012)

Dweck (2006) เป็นผู้คิดค้นทฤษฎีเรื่อง กรอบความคิด ได้จำแนกบุคคลไว้ 2 ประเภท คือ บุคคลประเภทที่มีกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) และบุคคลที่มีกรอบ ความคิดจำกัด (Fixed Mindset) โดยบุคคลที่มีกรอบความคิดอยู่ในรูปแบบเติบโต มักมีโอกาสที่จะ ประสบความสำเร็จในระดับที่สูงอีกทั้งยังมีสิ่งที่เรียกว่า เจตจำนงอิสระหรือมีอิสระในด้านความคิดมากกว่า แต่บุคคลที่มีกรอบความคิดอยู่ในรูปแบบจำกัด อาจมีความเจริญก้าวหน้าต่ำกว่า และใช้ ศักยภาพของ ตนเองได้อย่างไม่เต็ม ที่ดังนี้

1. กรอบความคิดแบบเติบโต สำหรับคนที่มีกรอบความคิดเติบโต เชื่อว่า ความฉลาดและความสามารถสร้างได้ด้วยการเรียนรู้ให้ความสำคัญกับความพยายาม ชอบปัญหาและ ความท้าทาย มองว่า เป็นโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนา

2. กรอบความคิดจำกัดสำหรับคนที่มีกรอบความคิดจำกัดเชื่อว่า ความฉลาด ทักษะ ความสามารถของบุคคลไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์คุณสมบัติ เช่น ต้องดูฉลาด ดูเก่ง มักจะเลี่ยงงานที่ท้าทาย หรือปัญหายาก ๆ กลัวว่า ทำไม่ได้แล้วจะดูแย่ กรอบความคิด เป็นชุดของความเชื่อหรือความคิดทัศนคติที่ส่งผลต่อพฤติกรรม บุคลิกภาพ และการเรียนรู้ ซึ่งมี 2 แบบ คือ กรอบความคิดเติบโต และกรอบความคิดแบบจำกัด โดยที่กรอบความคิดเติบโตมีพื้นฐานจากความเชื่อ ในความสามารถของตนเอง เชื่อว่าทุก ๆ คน สามารถสร้างความสำเร็จได้หากมีความพยายามและ ตั้งใจเน้นที่กล้าเสี่ยงและอุตสาหะ เผชิญหน้ากับปัญหา ประเมินตนเองได้ถูกต้อง มีการยืดหยุ่น ไม่หยุด พัฒนาตนเอง ซึ่งทั้งหมดที่ได้กล่าวมาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความสำเร็จในชีวิต และสำคัญที่ว่ากรอบความคิด สามารถพัฒนาและเปลี่ยนแปลงได้ (Dweck, 2007 cited in Gutshall, 2013)

กรอบความคิด สามารถสร้างได้จากข้อความที่ได้รับจากครูผู้สอน มีการศึกษา ว่าข้อความจากครูผู้สู้อนส่งผลกระทบต่อผู้เรียนในเรื่องของความตั้งใจการวางแผนแนวทาง เป้าหมาย

ในอนาคตและโดยอย่างยิ่งในเรื่องของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวอย่างเช่น ครูแสดงความยอมรับถึงความฉลาดความสามารถและสติปัญญาของนักเรียนเปรียบเทียบความสามารถในหมู่นักเรียนด้วยกัน นักเรียนที่เชื่อในความสามารถของตนเองสามารถพัฒนาทิศทางเป้าหมายและมีผลสำเร็จของงานได้ ในกรณีอื่น ๆ ก็เช่นกัน นักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากครูจะมีความพยายามในการพัฒนาตนเอง กล้าเผชิญหน้ากับความท้าทาย ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดจากการที่ครูสื่อสารให้ข้อความที่มีผลต่อความคิดให้กับนักเรียนไปในทางที่ดี (Kamins and Dweck, 1999 cited in Schmidt, Shumow, and Cam, 2015)

Swann and Snyder (1980) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติของความสามารถในการแสดงให้เห็นว่า บุคลิกภาพและมุมมองกรอบความคิด ของครูส่งผลต่อวิธีการเรียนการสอน โดยในการศึกษาครั้งนี้พบว่า ครูที่มองว่าความฉลาดทางสติปัญญาของนักเรียน สามารถแก้ไข พัฒนาและปรับปรุงให้ดีได้จะคอยสนับสนุนและให้กำลังใจนักเรียน หาทางแก้ไขในแนวทางของตนเองได้ในทางตรงกัน เมื่อครูเชื่อว่าความฉลาดทางสติปัญญาได้ ถูกแก้ไขหรือพัฒนามามากพอแล้วครูก็จะไม่ค่อยให้การสนับสนุนนักเรียนได้คิดและแก้ปัญหาเอง แต่กำหนดแนวทางให้เรียนเลยเพราะคิดว่า นักเรียนฉลาดแล้วเก่งแล้วต้องทำได้ทำให้นักเรียนเริ่มกลัวว่าถ้าตนเองทำไม่ได้จะดูแย่ในสายตาคนอื่น

ในปี ค.ศ. 2006 มีตัวอย่างงานวิจัยที่โดดเด่นในด้านจิตวิทยาพื้นฐานสำหรับนักเรียนโดยดเวค ที่แสดงให้เห็นว่า ทฤษฎีในเรื่องของกรอบความคิดนั้นมีผลต่อความสามารถและการประสบผลสำเร็จในชีวิตของนักเรียน โดยงานวิจัยของพวกเขาแสดงให้เห็นว่า ความสามารถ ทางสติปัญญาความสามารถในกรอบความคิดแบบจำกัดจะไม่สามารถปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงให้ ผู้เรียนสามารถนำพาตนเองไปสู่ความท้าทายทางวิชาการได้ซึ่งเป็นสัญญาณที่ไม่ดีต่อการพัฒนา สติปัญญานั้นแม้จะอยู่ในกลุ่มของนักเรียนที่มีสติปัญญาสูง หากแต่ถ้านักเรียนมีความยืดหยุ่นทางความคิด เปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพให้หลุดออกจากกรอบจำกัดตนเองได้นั้นจะชัดเจนได้ว่าสามารถเปลี่ยนแปลงความสามารถของตนเองไปสู่ความท้าทายทางวิชาการได้แม้ขณะเข้าสู่วัยรุ่น แล้วหากได้รับการสอนทางปัญญาที่ไม่จำกัดจะช่วยเสริมสร้างทักษะของเขาให้ไม่ได้เพียงพอ ต่อความตั้งใจที่จะส่งเสริมให้เกิดความคิดว่าพวกเขาสามารถผ่านความลำบากทางวิชาการและอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักยภาพ (Yeager, 2012)

สรุป กรอบความคิด เป็นกระบวนการทำงานของสมองที่เชื่อมโยงและส่งผลต่อการรับรู้ของบุคคล ซึ่งก่อให้เกิดความคิด เจตคติ และความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและทัศนคติ ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เราได้รับ (Input) จะมีผลต่อกรอบความคิดและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงมุมมองของตนเอง โดยกรอบความคิดสามารถจำแนกบุคคลออกเป็น 2 ประเภท คือ กรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) และกรอบความคิดแบบจำกัด (Fixed Mindset) บุคคลที่มีกรอบความคิดแบบเติบโตมักจะมุ่งมั่นในการเรียนรู้และเผชิญหน้าเพื่อสร้างโอกาสในการประสบความสำเร็จ ในขณะที่บุคคลที่มีกรอบความคิดแบบจำกัดมีความพยายามและอดทนต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ในระดับที่จำกัด กรอบความคิดแบบเติบโตมีพื้นฐานจากความเชื่อในความสามารถของตนเอง ว่าทุกคนสามารถสร้างความสำเร็จได้

ด้วยความพยายามและการเผชิญหน้ากับปัญหา รวมถึงการประเมินตนเองอย่างถูกต้องและยืดหยุ่นในการพัฒนาตนเอง ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้เด็กมีกรอบความคิดแบบเติบโต เพื่อช่วยให้เด็กเห็นคุณค่าในตนเองและนำไปสู่ความสำเร็จในอนาคต

2.1.5 ประเภทของกรอบความคิดแบบเติบโตและกรอบความคิดแบบยึดติด

Carol S. Dweck ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ มหาวิทยาลัย สแตนฟอร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ทำการศึกษาและคิดค้นทฤษฎีเรื่อง Mindset โดยแบ่งกลุ่ม ของคนที่มีความเชื่อหรือวิธีการคิดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมมุมมองและทัศนคติเป็น 2 ประเภท (Dweck, 2006) ดังนี้

1. คนที่มีกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) คือ คนที่เชื่อว่าสติปัญญาสามารถพัฒนาได้เสมอเหมือนกล้ามเนื้อที่สามารถฝึกได้มนุษย์สามารถพัฒนาได้ด้วยการเรียนรู้ มองว่าปัญหาและอุปสรรคเป็นโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนา ให้ความสำคัญกับความพยายาม มีอยู่ด้วยกัน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการตั้งเป้าหมาย ยอมรับความท้าทาย เพราะมองว่าเป้าหมายนั้นเป็น โอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ 2) ด้านการตอบสนองความท้าทาย เปิดรับความท้าทายใหม่ ๆ ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง เพราะคิดว่า สิ่งนั้นจะทำ ให้แข็งแกร่งมากขึ้น เพิ่มพูนความรู้มากยิ่งขึ้น 3) ด้านการให้สาเหตุของความล้มเหลว มองสาเหตุของความล้มเหลวต่อเมื่อทำ ในสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดการเรียนรู้หรือยังไม่พยายามมากพอ มองว่าความล้มเหลวคือโอกาสในการเรียนรู้และภาพลักษณ์ของตัวเองไม่ได้ผูกติดกับความสำเร็จของผู้อื่น 4) ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง มองว่า ความพยายามไม่ใช่สิ่งที่ไร้ประโยชน์แต่เป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อพัฒนาและฝึกฝนทักษะของตนเองความพยายามของตนเองเป็นหนทางสู่การเรียนรู้

2. คนที่มีกรอบความคิดแบบยึดติด (Fixed Mindset) คือ คนที่เชื่อว่าความฉลาดมนุษย์เปลี่ยนแปลงไม่ได้ไม่สามารถเพิ่มพูนทักษะความสามารถได้ให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ เช่น ต้องดูฉลาด ดูเก่ง มีอยู่ด้วยกัน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการตั้งเป้าหมาย มุ่งเน้นผลงานเป็นหลัก ลงมือทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อแสดงความสามารถ หลีกเลี่ยงการถูกวิจารณ์จากผู้อื่น และหลีกเลี่ยงความท้าทายมองว่าความท้าทายนั้น ยากและความสำเร็จไม่แน่นอน ไม่กล้าเสี่ยงที่จะล้มเหลวเพราะกลัวการส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์ของ ตนเอง มักทำในสิ่งที่ยึดมั่นว่าตนเองสามารถทำได้ดีเท่านั้น 2) ด้านการตอบสนองความท้าทาย จะตัดสินใจเผชิญหน้าต่อสิ่งที่ท้าทายก็ต่อเมื่อรู้สึกว่าสามารถทำในเรื่องนั้นได้ดีและมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในเรื่องนั้นแต่จะหลีกเลี่ยงต่อความท้าทายที่ไม่มั่นใจในความสามารถของตนเอง ยอมแพ้กับเรื่องง่าย ๆ 3) ด้านการให้สาเหตุของความล้มเหลว ให้สาเหตุของความล้มเหลวว่ามาจากการขาดความสามารถในเรื่องนั้น ๆ และจะหลีกเลี่ยงกับการทำในสิ่งที่ตนเองไม่ถนัดหรือขาด ความสามารถเพราะกลัวว่าจะส่งผลเสียในด้านภาพลักษณะ 4) ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง เมื่อได้รับคำแนะนำจะมองว่าถูกวิพากษ์วิจารณ์ความสามารถของตน ทำให้ผู้คนรอบข้างรู้สึกว่าไม่กล้าที่จะให้คำแนะนำ ทำให้กระบวนการเรียนรู้ ด้วยตนเองไม่ได้รับการวางแผนและพัฒนาตนเองได้มากเท่าที่ควร

ภาพที่ 2.1 การเปรียบเทียบการแสดงออกต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ของผู้ที่มีกรอบความคิดเติบโตและกรอบความคิดยึดติด

สรุปได้ว่า ประเภทของกรอบความคิดแบบเติบโตและกรอบความคิดแบบยึดติด หมายถึง ลักษณะความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถและสติปัญญาของตนเอง คนที่มี กรอบความคิดแบบเติบโต เชื่อว่าสติปัญญาสามารถฝึกฝนและพัฒนาได้ โดยมองว่าสมองเหมือนกล้ามเนื้อที่สามารถพัฒนาได้จากการเรียนรู้ ความพยายาม และความอดทน พวกเขามองปัญหาและอุปสรรคเป็นโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนา จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ในทางกลับกัน คนที่มีกรอบความคิดแบบยึดติด เชื่อว่าความฉลาดเป็นสิ่งที่มีมาตั้งแต่กำเนิด ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาได้มากนัก ไม่ชอบความท้าทาย และมีทัศนคติที่จำกัดต่อการพัฒนาทักษะต่าง ๆ บุคคลที่มีกรอบความคิดแบบเติบโตจึงมีชุดความคิดที่นำไปสู่ความก้าวหน้าและมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในอนาคตมากกว่า ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำประเภทของกรอบความคิดแบบเติบโตมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตของเด็กปฐมวัย

2.1.6 องค์ประกอบของคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

การศึกษาคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตอย่างชัดเจนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการออกแบบงานวิจัย โดยผู้วิจัยพบว่าการศึกษาพัฒนาการด้านทฤษฎีจิตใจของเด็กปฐมวัย ซึ่งหมายถึงความสามารถในการเข้าใจความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้อื่น มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากทฤษฎีจิตใจช่วยให้เห็นว่าเด็กสามารถรับรู้และปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมทางสังคมได้อย่างไร ซึ่งเป็นรากฐานที่เชื่อมโยงกับการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต เด็กที่เข้าใจความคิดของผู้อื่นจะสามารถจัดการกับความท้าทาย การเรียนรู้จากความล้มเหลว และการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของกรอบความคิดแบบเติบโต การศึกษาเชิงลึกนี้จึงช่วยให้สามารถสรุปและวิเคราะห์องค์ประกอบของกรอบความคิดแบบเติบโตในเด็กปฐมวัยได้อย่างครอบคลุมและชัดเจนมากขึ้น นำไปสู่การออกแบบแนวทางการส่งเสริมที่มีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีของจิตใจ (Theory of Mind) หรือความสามารถในการเข้าใจความคิดและความรู้สึกของผู้อื่น นับว่าเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) โดยแสดงถึงความสามารถของเด็กในการรับรู้และเข้าใจมุมมองของผู้อื่น รวมถึงการให้คุณค่ากับความสำเร็จและการพยายามของคนรอบข้าง ความสามารถนี้ช่วยส่งเสริมการพัฒนาในด้านสังคมและอารมณ์ ทำให้เด็กสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น และเห็นคุณค่าในการเติบโตทั้งของตนเองและผู้อื่น

ราชบัณฑิตยสถาน (2553) ได้แปลคำว่า Theory of Mind เป็นภาษาไทยว่า “ทฤษฎีจิตใจ" โดยให้ความหมายว่า เป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับความสามารถในการรู้และเข้าใจสภาวะทางจิตใจของตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งรวมถึงการรับรู้ถึงความคิด ความเชื่อ และความรู้สึกของทั้งตนเองและผู้อื่น ความสามารถนี้เริ่มพัฒนาตั้งแต่ช่วงแรกของชีวิต แม้จะยังไม่สมบูรณ์ในวัยทารก แต่จะค่อย ๆ เติบโตและพัฒนาจนเต็มที่ในมนุษย์เท่านั้น ทฤษฎีจิตใจเป็นความสามารถสำคัญที่ช่วยให้บุคคลสามารถเข้าใจมุมมองและสภาวะจิตใจของคนอื่นได้อย่างลึกซึ้งในภายหลัง Onishi and Baillargeon (2005) กล่าวว่าเด็กโดยทั่วไปแล้วสามารถเข้าใจความคิดของ ผู้อื่นได้ตั้งแต่เป็นทารกซึ่งมีอายุเพียง 15 ถึง 18 เดือน โดยดูจากการที่เด็กสามารถเข้าใจสีหน้าแบบ ต่างๆของผู้ใหญ่ได้และเมื่อเด็กอายุประมาณ 3-4 ปี เด็กจะมีการพัฒนาความสามารถในการเข้าใจ ความคิดของผู้อื่นเพิ่มขึ้นตามช่วงอายุของตนเอง

Michlmayr (2002) กล่าวว่า ความสามารถในการเข้าใจความคิดของผู้อื่นที่เกิดขึ้นกับเด็กมีวัตถุประสงค์และรายละเอียดหลัก ๆ ดังนี้

1. เพื่อทำความเข้าใจและอธิบาย คือ เด็กพยายามแปลความหมายพฤติกรรมของผู้อื่นโดยใช้ความสามารถในการเข้าใจความคิด ซึ่งช่วยให้เด็กสามารถเข้าใจพฤติกรรมในชีวิตประจำวันของคนรอบข้างได้ดีขึ้น

2. เพื่อทำนาย คือ ความสามารถนี้ยังช่วยให้เด็กสามารถคาดการณ์พฤติกรรมของผู้อื่น รวมถึงคาดเดาสิ่งที่จะเกิดขึ้นและเข้าใจเหตุผลเบื้องหลังการกระทำของคนอื่นได้

3. เพื่อจัดการและควบคุม คือ เด็กสามารถใช้ความสามารถในการเข้าใจความคิดของผู้อื่นเพื่อควบคุมหรือปรับพฤติกรรมของคนอื่น โดยอาศัยข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับเป้าหมาย ความต้องการ และความเชื่อของผู้อื่น

Wellman (2012) กล่าวว่า ความสามารถในการเข้าใจความคิดของผู้อื่นพัฒนาเป็นขั้นตอน โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้น ได้แก่ ขั้นแรก เด็กในช่วงก่อนวัยเรียนจะเริ่มเข้าใจว่าคนแต่ละคนมีความชอบและความปรารถนาที่แตกต่างกัน ขั้นที่สอง เด็กตระหนักว่าคนแต่ละคนมีความเชื่อที่ต่างกัน ขั้นที่สาม เด็กเข้าใจว่าประสบการณ์ที่แตกต่างกันนำไปสู่ความรู้ที่แตกต่าง และขั้นสุดท้าย เด็กจะเข้าใจว่าพฤติกรรมของผู้อื่นเกิดจากความเชื่อของพวกเขา แม้ว่าความเชื่อนั้นอาจจะผิดก็ตาม ซึ่งขั้นนี้ถือเป็นการพัฒนาความเข้าใจทางความคิดอย่างสำคัญ

สรุปได้ว่า ทฤษฎีของจิตใจเป็นรากฐานสำคัญของกรอบความคิดแบบเติบโต โดยช่วยให้เด็กเข้าใจมุมมอง ความเชื่อ และอารมณ์ของผู้อื่น ซึ่งส่งผลให้เด็กเปิดใจรับฟัง ยอมรับความแตกต่าง และเรียนรู้จากความล้มเหลว ความสามารถนี้ส่งเสริมการเห็นคุณค่าความพยายามทั้งของตนเองและผู้อื่น พร้อมพัฒนาความร่วมมือและการปรับตัวในสังคม เด็กจึงมีทัศนคติที่ยืดหยุ่น เชื่อว่าความสามารถพัฒนาได้จากความพยายามและการเรียนรู้ต่อเนื่อง

Dweck (2006 อ้างถึงใน Campbell and Collier-Reed, 2019) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของพฤติกรรมที่มีกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) และกรอบความคิดแบบยึดติด (Fixed Mindset) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.3 คุณลักษณะของพฤติกรรมที่มีกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) และกรอบความคิดแบบยึดติด (Fixed Mindset)

ประเภท	คนที่มีกรอบความคิดแบบเติบโต	คนที่มีกรอบความคิดแบบยึดติด
1. ความท้าทาย (Challenges)	การเลือกหรือเห็นคุณค่าของความท้าทายที่จะนำไปสู่การเรียนรู้มากขึ้น “ฉันชอบความท้าทาย”	หลีกเลี่ยงความท้าทายที่อาจเปิดเผยจุดอ่อนของตนเอง “ฉันชอบในสิ่งที่ฉันรู้ว่าฉันทำได้ดี”
2. ความมุ่งมั่นอดทน (Persistence)	การยืดหยัดหลังจากความพ่ายแพ้แสดงความยืดหยุ่น “ฉันต้องมีความพยายามและมีความอดทนให้มากขึ้น”	ยอมแพ้อะไรง่าย ๆ เพราะคิดว่าทำไปแล้วไม่ประสบความสำเร็จ “ฉันจะพยายามไปทำไมทำแล้วไม่ประสบความสำเร็จ”

(ต่อ)

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ประเภท	คนที่มีกรอบความคิดแบบเติบโต	คนที่มีกรอบความคิดแบบยึดติด
3. ความพยายาม (Effort)	การทุ่มเทให้กับการทำงานอย่างเต็มที่ “การเรียนรู้ที่คุ้มค่ามักจะต้องมีความพากเพียรในการทำงานหนัก”	หลีกเลี่ยงการทำงานหนักเพราะคิดว่าตนเองมีความสามารถต่ำ “พยายามไปก็ไม่เกิดประโยชน์อะไรกับตัวเอง”
4. การให้คุณค่ากับการทำงาน (Praise)	การให้คุณค่าแก่การยกย่องความพยายามมากกว่าความสามารถ “ทำได้ดีมาก”	การให้คุณค่าแก่การยกย่องความสามารถมากกว่าความพยายาม “หากคุณเป็นผู้มีชื่อเสียงที่มีคนรู้จัก คุณเป็นผู้ชนะและเป็นคนเก่ง”
5. การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น (Success of Others)	การเรียนรู้และสัมผัสแรงบันดาลใจจากความสำเร็จของผู้อื่น “ฉันสามารถลองผิดลองถูกทำเหมือนคนอื่นได้”	รู้สึกถูกกดดันจากความสำเร็จของผู้อื่น “คนอื่นจะทำให้เราถูกมองว่าประสบความสำเร็จยากขึ้น”
6. การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ (Learning goals)	การมองเป้าหมายของการเรียนรู้เป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพ“ฉันจะเรียนรู้อะไรบ้างจากความผิดพลาดที่ผ่านมา”	การมองเป้าหมายของการเรียนรู้เป็นการแสดงผล “การแสดงที่ดีที่สุดคือการแสดงให้เห็นว่าฉันกำลังทำอยู่”

ตารางที่ 2.3 แสดงถึงคุณลักษณะของที่มีกรอบความคิดแบบเติบโต ได้แก่

1. ความท้าทาย (Challenges) การเลือกหรือเห็นคุณค่าของความท้าทายที่จะนำไปสู่การเรียนรู้มากขึ้น

2. ความมุ่งมั่น อดทน (Persistence) ความเพียรพยายามที่จะทำในสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ถึงแม้จะประสบกับความล้มเหลวมาก็ตาม

3. ความพยายาม (Effort) การทุ่มเทให้กับงานวิชาการ เรียนรู้ว่าความคุ้มค่ามาจากการต้องทำงานหนักเพื่อนำไปสู่การประสบความสำเร็จ

4. การให้คุณค่ากับการทำงาน (Praise) การให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้มากกว่าผลลัพธ์

5. การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น (Success of Others) การเรียนรู้จากผู้อื่นเพื่อนำมาเป็นแรงบันดาลใจให้กับตนเอง

6. การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ (Learning Goals) การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้เป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพ

Stanger (2015) กล่าวว่า เด็กที่มีกรอบความคิดแบบเติบโตมักตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ด้วยตนเองและมีความชอบในความท้าทาย โดยพวกเขามักรักการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่มีความแปลกใหม่มากกว่าการทำซ้ำสิ่งเดิม นอกจากนี้ เด็กเหล่านี้ยังสามารถวางแผนกระบวนการเรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง โดยใช้ความพยายาม มุ่งมั่น และความอดทน (ความเพียร) เพื่อไปสู่เป้าหมาย พวกเขามองเห็นโอกาสในการพัฒนาและเรียนรู้จากความผิดพลาด ซึ่งนำไปสู่การทบทวนและปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่อง เด็กที่มีกรอบความคิดแบบเติบโตไม่มองว่าความสามารถที่เกิดขึ้นแต่กำเนิดเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ แต่เชื่อว่าความสำเร็จสามารถเกิดขึ้นได้จากความตั้งใจในการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง

Clark and Sousa (2018) กล่าวว่า เด็กที่มีกรอบความคิดแบบเติบโตจะนำความผิดพลาดมาเป็นโอกาสในการสะท้อนและวิเคราะห์หาสาเหตุ จากนั้นใช้ข้อมูลเหล่านี้ในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยมองว่าความล้มเหลวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยให้พวกเขาเติบโต การมีกรอบความคิดแบบเติบโตนี้ยังเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ที่มีความยืดหยุ่น เปิดรับความท้าทายใหม่ ๆ และเชื่อมั่นว่าความพยายามและการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอจะนำไปสู่ความสำเร็จ

ตารางที่ 2.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะกรอบแนวคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

องค์ประกอบที่สังเคราะห์ขึ้น	Dweck (2006)	Fiona Boylan, Lennie Barblett, & Marianne Knaus (2018)	ศิริขวัญ นิยมผล (2566)	จุฬาลักษณ์ ทิพวัน (2562)	กัญญาวีร์ พิมพิสนธ์ (2564)	วิไลวรรณ เพชรเศรษฐ์ (2561)	อรพิน โคตรวิทย์ (2563)
ความท้าทาย	√	√	√	√	√	-	√
ความมุ่งมั่น อดทน	√	√	√	√	√	-	√
ความพยายาม	√	√	√	√	√	-	
การให้คุณค่ากับการทำงาน	√	√	√	√	√	-	√
การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น	√	√	√	√	√	-	√
การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้	√	√	√	√		√	-
เรียนรู้จากคำวิพากษ์วิจารณ์	-	-	-	√	√	-	√
การแสดงออกและการรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง	-	-	-	√	-	-	-
การรู้จักและเข้าใจตนเอง	-	-	-	-	-	√	-
การได้รับข้อมูลย้อนกลับ	-	-	-	-	-	√	-

จากตารางการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะกรอบแนวคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย สรุปได้ดังนี้

1. Dweck (2006) ได้ศึกษาองค์ประกอบมี 5 ด้าน ได้แก่ 1) การต้อนรับความท้าทาย 2) ความเพียรพยายาม 3) เผชิญหน้ากับความล้มเหลว 4) เรียนรู้จากคำวิพากษ์วิจารณ์การวิพากษ์วิจารณ์ 5) ค้นพบบทเรียน และแรงบัลดาลใจในความสำเร็จของผู้อื่น

2. Fiona Boylan, Lennie Barblett and Marianne Knaus (2018) ได้ศึกษาองค์ประกอบมี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความพากเพียร 2) ความตื่นเต้นในการเรียนรู้ 3) การมีส่วนร่วมและแรงบันดาลใจ 4) ความสำเร็จ

3. ศิริขวัญ นิยมผล (2566) เรื่อง ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตของเด็กอนุบาล ได้ศึกษาองค์ประกอบมี 6 ด้าน ได้แก่ 1) ความท้าทาย 2) ความมุ่งมั่น อดทน 3) ความพยายาม 4) การให้คุณค่ากับการทำงาน 5) การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น 6) การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้

4. จุฬาลักษณ์ ทิพวัน (2564) เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้กรอบความคิดแบบเติบโต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ศึกษาองค์ประกอบมี 7 ด้าน ได้แก่ 1) ความท้าทาย 2) ความเพียรพยายามในการเรียนรู้ 3) กล้าเผชิญปัญหา 4) เรียนรู้จากคำวิพากษ์วิจารณ์ 5) ความสามารถในการพัฒนาศักยภาพทางปัญญา 6) หาบทเรียนและแรงบันดาลใจในความสำเร็จของผู้อื่น 7) การแสดงออกและการรับผิดชอบในการเรียนรู้ ของตนเอง

5. กัญญาวีร์ พิมพิสนธ์ (2564) เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบออนไลน์ตามแนวทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมเพื่อพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ศึกษาองค์ประกอบมี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความท้าทาย 2) การเอาชนะอุปสรรค 3) ความพยายาม 4) เรียนรู้จากคำวิจารณ์ 5) การเรียนรู้จากความสำเร็จของ ผู้อื่น

6. วิไลวรรณ เพชรเศรษฐ์ (2561) เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตเพื่อพัฒนาการ ตั้งเป้าหมายทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี ที่ 2 โรงเรียนขจรเกียรติศึกษา จังหวัดภูเก็ต ได้ศึกษาองค์ประกอบมี 5 ด้าน ได้แก่ 1) การรู้จักและเข้าใจตนเอง 2) การกำหนดเป้าหมาย 3) การวางแผนปฏิบัติ 4) การมีวินัยในการปฏิบัติตามแผน 5) การได้รับข้อมูลป้อนกลับ

7. อรพิน โคตรวิทย์ (2563) เรื่อง แนวทางการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอดรธานี เขต 3 ได้ศึกษาองค์ประกอบมี 5 ด้าน ได้แก่ 1) การเรียนรู้จากอุสรรค 2) การสร้างความท้าทายในงานของตนเอง 3) ความมุ่งมั่นและทุ่มเทในการทำงาน 4) การเรียนรู้จากคำวิจารณ์และคำติชม 5) การมีแบบอย่างในการสร้างแรงบันดาลใจ

จากตารางที่ 2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ผู้วิจัยสังเคราะห์แล้วได้กำหนดองค์ประกอบคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ซึ่งปรับประยุกต์ใช้องค์ประกอบคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ของ Dweck (2006) และ ศิริขวัญ นิยมพล (2566) มีรายละเอียดที่แสดงถึงองค์ประกอบคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต 6 ด้าน ดังนี้

1. ความท้าทาย (Challenges) หมายถึง การเลือกหรือให้เห็นคุณค่าของความท้าทายที่จะนำไปสู่การเรียนรู้และประสบการณ์ได้มากขึ้น

2. ความมุ่งมั่น อดทน (Persistence) หมายถึง ความเพียรพยายามที่จะทำในสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้งานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ถึงแม้จะประสบความล้มเหลวมาแล้วกี่ครั้งก็ตาม

3. ความพยายาม (Effort) หมายถึง การทุ่มเทให้กับการลงมือปฏิบัติและเห็นความคุ้มค่าเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ

4. การให้คุณค่ากับการทำงาน (Praise) หมายถึง การให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้มากกว่าผลลัพธ์

5. การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น (Success of others) หมายถึง การชื่นชมและการเรียนรู้จากผู้อื่นเพื่อนำมาเป็นแรงบันดาลใจให้กับตนเอง

6. การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ (Learning Goals) หมายถึง เป้าหมายการเรียนรู้เป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (2560) ได้กล่าวว่า ประสบการณ์สำคัญเป็นส่วนหนึ่งของสาระการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่เด็กต้องได้ลงมือทำด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยเฉพาะในช่วงปฐมวัยที่เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาต่อไปในชีวิต ประสบการณ์เหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดความสามารถ แรงจูงใจใฝ่รู้ และความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองของเด็ก ซึ่งจะส่งผลยาวนานจากวัยเด็กสู่ช่วงวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมยังช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะพื้นฐาน เช่น การสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งรอบตัวและการใช้ชีวิตในสังคม ทั้งนี้ ประสบการณ์สำคัญดังกล่าวยังสอดคล้องกับคุณลักษณะของกรอบความคิดแบบเติบโต ที่สามารถจำแนกตามองค์ประกอบ 6 ด้านของกรอบความคิดดังนี้

1. ประสบการณ์สำคัญที่สอดคล้องกับคุณลักษณะด้านความท้าทาย เช่น การเคลื่อนไหวด้วยการควบคุมตนเองไปในทิศทางที่แตกต่าง การข้ามสิ่งกีดขวาง การสำรวจสิ่งต่างๆ และแหล่งเรียนรู้รอบตัว การตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่สนใจ และการสืบเสาะหาคำตอบจากความสงสัย สิ่งเหล่านี้ช่วยให้เด็กได้เผชิญความท้าทายและพัฒนาความคิดเชิงสำรวจ

2. ประสบการณ์สำคัญที่สอดคล้องกับลักษณะด้านความมุ่งมั่นอดทน เช่น การทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสามารถของตน การให้ความร่วมมือในกิจกรรม การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ การตัดสินใจและแก้ปัญหา รวมถึงการรวบรวมและเสนอข้อมูลผ่านแผนภูมิอย่างง่าย สิ่งเหล่านี้ช่วยเสริมสร้างความมุ่งมั่นและอดทนของเด็กในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

3. ประสบการณ์สำคัญที่สอดคล้องกับคุณลักษณะด้านความพยายาม เช่น การเล่นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ การให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การคาด

เดาสิ่งที่จะเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล และการเชื่อมโยงเหตุและผลของเหตุการณ์ สิ่งเหล่านี้ช่วยให้เด็กพัฒนาความพยายามในการเรียนรู้และสำรวจ

4. ประสบการณ์สำคัญที่สอดคล้องกับคุณลักษณะด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน เช่น การสะท้อนความรู้สึกของตนและผู้อื่น การใช้วัสดุและทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม สิ่งเหล่านี้ช่วยเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการทำงานและการรับผิดชอบในการใช้ทรัพยากร

5. ประสบการณ์สำคัญที่สอดคล้องกับคุณลักษณะด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น เช่น การแสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข การเห็นใจเมื่อผู้อื่นเศร้า และการช่วยเหลือปลอบโยน การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมถึงการแก้ปัญหาความขัดแย้ง สิ่งเหล่านี้ช่วยให้เด็กพัฒนาความสัมพันธ์เชิงบวกและการเห็นคุณค่าผู้อื่น

6. ประสบการณ์สำคัญที่สอดคล้องกับคุณลักษณะด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ เช่น การปฏิบัติกิจกรรมตามความสามารถของตนเอง การเชื่อมโยงเหตุและผลของเหตุการณ์ การแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อหรือชิ้นงาน และการสำรวจสิ่งต่างๆ รอบตัวเพื่อค้นหาคำตอบของข้อสงสัย สิ่งเหล่านี้ช่วยให้เด็กพัฒนาทักษะการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ความท้าทาย ที่ช่วยให้เด็กเผชิญกับสถานการณ์ใหม่และค้นหาความรู้จากการสำรวจ 2) ความมุ่งมั่นอดทน ที่ส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมด้วยความพยายามและร่วมมือในการแก้ไขปัญหา 3) ความพยายามที่กระตุ้นให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น 4) การให้คุณค่ากับการทำงานโดยการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและมีความรับผิดชอบ 5) การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น โดยการแสดงความยินดีและเห็นใจเมื่อผู้อื่นประสบปัญหา และ 6) การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ ที่ช่วยให้เด็กพัฒนาทักษะในการค้นหาคำตอบและเชื่อมโยงเหตุผลในสิ่งที่เรียนรู้ ซึ่งทั้งหมดนี้ร่วมกันเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตในเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพในงานวิจัยครั้งผู้วิจัยได้นำ องค์ประกอบของคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย อายุ 4-5 ปี

2.1.7 ปัจจัยที่ส่งผลต่อกรอบความคิดแบบเติบโต

ในการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากรอบความคิดเติบโต ผู้วิจัยพบปัจจัยที่ส่งผลต่อกรอบความคิดเติบโตของผู้เรียนในวัยมัธยมศึกษา ทั้งหมด 2 ด้าน ดังนี้

1. ผู้สอน ทัศนคติและกิจกรรมการเรียนการสอนของครูส่งผลต่อการสร้างกรอบความคิดของผู้เรียนเป็นอย่างมาก มีงานวิจัยที่ตรวจสอบทฤษฎีของครูเกี่ยวกับธรรมชาติของความสามารถ ในการแสดงให้เห็นว่า มุมมองของแต่ละคนอาจส่งผลกระทบต่อวิธีการเรียนการสอนในชั้นเรียน (Swann and Snyder, 1980) ในงานวิจัยนี้พบว่า ครูที่เชื่อว่า สติปัญญาของนักเรียนสามารถได้รับการพัฒนา

ได้จะให้กำลังใจแก่นักเรียนจนนักเรียนสามารถหาทางแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง แต่ในทางตรงกันข้าม ครูที่เชื่อว่า สติปัญญาของผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาได้ จะสนใจที่ผลการเรียน ของนักเรียนอย่างเดียว ไม่มีการให้กำลังใจหรือสนับสนุนให้นักเรียนได้พยายามแก้ไขปัญหาด้วย ตนเองแต่ครูจะเป็นผู้บอกวิธีการแก้ไขนั้น ให้เลยและยังมีงานวิจัยหลายงานที่กล่าวว่า ครูมีผลต่อการเรียนการสอนและทัศนคติของผู้เรียนเป็นอย่างมากการแสดงท่าทีความไม่เชื่อมั่นใน ความสามารถของผู้เรียน การไม่ตอบสนองต่อความพยายามในการแก้ปัญหาของผู้เรียนและการจัดกิจกรรมที่ไม่ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน หรือแม้แต่การเชื่อมั่นในความคิดของตนเองว่าผู้เรียนมีขีดจำกัดในความสามารถเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนเกิดความท้อแท้ในการพยายาม เกิดอคติในตัวผู้สอนจนเกิดเป็นความอคติต่อวิชาเรียน จนทำให้ผู้เรียนเกิดกรอบความคิดแบบจำกัดตีค่า ความสามารถของตนเองด้อยค่าจนไม่ประสบผลสำเร็จได้ดีเท่าที่ควร (Gutshall, 2013, Yeager, 2012, Dweck, 2006, Konings, 2011)

2. ผู้เรียน ความเชื่อที่คิดว่า ตนเองไม่มีความสามารถความเชื่อที่คิดว่าตนเองทำไม่ได้ความเชื่อที่ตนเองไม่สามารถพัฒนาได้ความคิดที่ทดท้อ ความติดสบายที่ไม่พยายาม ความอายที่จะถูกคนอื่นมองว่าไม่ดีความเก่งที่ตนเองเชื่อว่า ถ้าทำเรื่องที่ยากไม่ได้ความเก่งของตนเองจะลดลง ทั้งนี้เป็นเพราะผู้เรียนตั้งกรอบความเชื่อ ตั้งกรอบทัศนคติให้ตนเองแบบจำกัดทำให้เป็นสิ่งกีดขวางต่อ การเดินหน้าพัฒนาตนเองแต่ในทางกลับกันผู้เรียนที่มีความคิดและความเชื่อว่า ตนเองนั้น มีความสามารถตนเองสามารถพัฒนาได้ไม่อายที่จะถูกมองว่า ไม่เก่งไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ชอบความท้าทายและความพยายามคิดและเชื่อมั่นในตนเองผู้เรียนจะสามารถมีกรอบความคิดแบบ เติบโต และเป็นหนทางในการพัฒนาตนเองได้จนประสบผลสำเร็จ (Blackwell, Trzesniewski, and Dweck, 2007) ทั้งนี้ผู้เรียนจะมีความคิดหรือความเชื่อที่ส่งผลต่อการเกิดกรอบความคิดแบบใดได้ นั้นมีปัจจัยอยู่ที่ส่งผลต่อตัวผู้เรียน ดังนี้

2.1 ประสบการณ์การได้พบครูหรือ พบการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลให้ ผู้เรียนเกิดการสร้างกรอบความคิดแบบต่าง ๆ ตั้งแต่วัยเด็กและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เด็กแต่ละคนได้รับไม่เหมือนกันก็ย่อมส่งผลให้ผู้เรียนเกิดกรอบความคิดที่แตกต่างกัน (Schmidt, et al., 2015)

2.2 สภาพแวดล้อมภูมิหลัง สภาพครอบครัว สภาวการณ์ต่าง ๆ ความสัมพันธ์ ที่เกิดกับบุคคลรอบข้าง เหล่านี้ก็มีส่วนในการเกิดกรอบความคิดแบบต่าง ๆ เช่นกัน (Law and Meyer, 2011)

2.3 การรับรู้และการทำงานของสมอง ภาวะร่างกายที่อาจจะไม่สมบูรณ์ย่อมก่อให้เกิดอุปสรรคในการเรียนรู้การรับรู้ที่มีการทำงานของสมองบกพร่อง ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ ไม่สมความตั้งใจของผู้เรียน เหล่านี้ก็อาจเกิดเป็นอุปสรรคขวางกั้นการเกิดกรอบความคิดแบบ เติบโตเช่นกัน (Schroder, Moran, Donnellan, and Moser, 2014) มีงานวิจัยของ ดเวค (Dweck, 2006) ได้แสดงถึงการพัฒนาของกรอบความคิด เติบโตของนักเรียนที่เข้ารับการทดลองในงานวิจัย โดยพวกเขามีความเชื่อว่าสมองสามารถเจริญเติบโตได้จากการออกกำลังกายและสติปัญญากับความฉลาดสามารถเรียนรู้และ

พัฒนาได้ ผลการวิจัยของเป็นที่ยอมรับสำหรับการเรียนของนักเรียนในทุกระดับชั้น แต่ทั้งนี้ก็ต้องอาศัยความตั้งใจความเข้าใจและความพยายามของครูในการถ่ายทอดความคิดในแบบเติบโตนี้ให้กับนักเรียนด้วย

จากงานวิจัยที่กล่าวไปข้างต้น สามารถสรุปปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมต่อความสามารถ ในการถ่ายทอดและส่งเสริมให้เกิดกรอบความคิดเติบโตที่จะส่งผลให้นักเรียนที่ต้องการเรียนรู้ เพลิดเพลินไปกับการเรียนรู้และเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การห้อมล้อมด้วยกรอบความคิดเติบโต (Embrace a Growth Mindset) งานวิจัยแสดงให้เห็นว่า เมื่อครูที่มีความเชื่อมั่นในความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถในทุก ๆ ด้านของนักเรียนสามารถพัฒนาได้อย่างไม่มีข้อจำกัด และให้นักเรียนมีความเชื่อเช่นเดียวกัน พบว่า กรอบความคิดเติบโตของนักเรียนหลายคนที่เริ่มจะลดลงได้เพิ่มมากขึ้น และยังส่งผลให้เกิดความสำเร็จในด้านต่าง ๆ อย่างสูง เพราะครูของพวกเขาเชื่อว่า พวกเขาสามารถ ทำได้ดีกว่า ที่เป็นอยู่มีการกระตุ้นให้พวกเขาพยายามให้มากขึ้น ให้มีการศึกษาที่เฉพาะเจาะจงและ เสริมสร้างในการเรียนรู้ที่มากขึ้น

2. กำจัดความคิดที่ว่า เรามีสติปัญญาและความสามารถที่คงที่ (Dispel the idea that we are born with a certain fixed amount of intelligence) จากงานวิจัยได้แสดงว่า ความสามารถเพียงอย่างเดียวไม่สามารถอธิบาย ปรากฏการณ์อัจฉริยะได้แต่ความพยายามที่มุ่งเน้น ในการพัฒนาความสามารถในหลาย ๆ ด้าน ต่างหากที่ช่วยพัฒนาความเป็นอัจฉริยะได้ซึ่งครูต้องเตือนนักเรียนเสมอว่าจิตใจที่ดีและมั่นคงจะสามารถช่วยในการพัฒนาความสามารถได้อย่างแข็งขันและยาวนานมากกว่าจิตใจที่อ่อนแอ ระแวดระวังกลัวว่า ตนเองไม่สามารถทำได้กำจัดความคิดที่ว่าเรามีสติปัญญาและความสามารถที่คงที่ เพื่อมุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายของพวกเขาและทุกคนสามารถเป็นอัจฉริยะได้

3. เน้นการทำให้สมองแข็งแรงด้วยการออกกำลังกายสมอง (Emphasize the importance of exercising the brain in making it stronger) การทำงานและการออกกำลังกายสมองทำให้สมองแข็งแรงมีความสามารถใน การเชื่อมต่อระบบประสาทได้ดีการเรียนรู้สิ่งใหม่และไม่คุ้นเคยอาจเป็นเรื่องที่ยากแต่สมองจะ สร้างการเชื่อมต่อใหม่ที่เกิดจากการเรียนรู้ใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลาทำให้เราฉลาดขึ้น ครูควรจัดใหม่ การเรียนรู้ที่แตกต่างกันตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจะช่วยให้ นักเรียนได้ออกกำลังกายสมองและพร้อมที่จะจัดเก็บความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ

4. สร้างความขยันหมั่นเพียรและให้เรียนรู้จากสิ่งที่ผิดพลาด (Portray persistence, perseverance, and making mistakes as highly valuable in learning) ในบางครั้งการให้งานที่ง่ายกับนักเรียนบ่อย ๆ จะทำให้ประสบความสำเร็จในงาน ที่ทำจริงแต่จะเป็นการสร้างความพยายามได้น้อยและเขาจะไม่ได้เกิดการเรียนรู้จากความผิดพลาดของงานเลย ที่สำคัญจะกลายเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้เขาในทางที่ถดถอยเพราะงานที่ง่ายที่จะส่งผลให้เขาห่างจากความท้าทายจำกัดความพยายามของพวกเขาและหลีกเลี่ยงการทำที่ผิดพลาด ทำให้ความสามารถในการอดทนที่จะแก้ปัญหาจากการเรียนรู้มีน้อย ดังนั้นครูต้องสร้างสิ่งแวดล้อม ที่ท้าทายสร้างความขยันหมั่นเพียรให้งานที่ยากขึ้น

ให้เขาได้เกิดการเรียนรู้จากสิ่งที่ผิดพลาดใน การลงมือทำให้เขาสามารถเผชิญกับความท้าทายที่ยากขึ้น ทั้งนี้เป็นหัวใจของการเรียนรู้ที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งเสริมการท้าทายใน ห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ

5. ให้การยกย่องที่กระบวนการมากกว่า ที่บุคคล (Give process praise rather than person or outcome praise to all students) กลยุทธ์ในการให้กำลังใจการเสริมแรงและการยกย่องให้ผู้เรียน ครูควรแสดง ความยินดีกับกระบวนการที่นักเรียนได้กระทำแม้จะเป็นการพัฒนาที่เล็กน้อย แต่ถ้าสามารถมุ่งไป ถึงความสำเร็จในอนาคตได้ครูก็ควรยกย่องในความพยายามและตั้งใจนั้น เพราะเด็กแต่ละคนไม่เหมือนกันบางคนมีความพยายามมากสร้างความสามารถได้มาก บางคนทำได้มากเช่นกัน แต่อาจจะ เป็นไปแบบช้า ๆ นักเรียนทุกคนควรได้รับการยกย่องในกระบวนการที่พวกเขานำมาใช้ในการแก้ปัญหาแต่มันก็อาจจะสร้างความยุ่งยากบ้างในกรณีที่นักเรียนเลือกที่จะทำในสิ่งที่ง่าย ไม่ท้าทายความสามารถเพียงเพื่อต้องการความยกย่องต่อพรสวรรค์ของเขา ดังนั้นครูจะต้องมี กลยุทธ์และยุทธวิธีในการยกย่องให้กับนักเรียนทุกคนที่มีกระบวนการที่เหมาะสมแก่ตนเองและ ทุกคนมีสิทธิ์ได้รับเหมือนกัน จากวิธีการทั้ง 5 ข้อที่ได้กล่าวไปในข้างต้นผู้วิจัยพบว่า กระบวนการหลักในการเปลี่ยนแปลงกรอบความคิดเติบโตของผู้เรียนนั้น คือการเปิดความคิดและทัศนคติของทั้งผู้สอน และผู้เรียนในเรื่องความสามารถทั้งทางสติปัญญาและทางร่างกายเป็นเรื่องที่สามารถพัฒนาได้ในทุกคน

2.1.8 บทบาทของครูปฐมวัยในการส่งเสริมคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต

Dweck, Walton, and Cohen (2014) ได้เสนอวิธีการพัฒนาคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตไว้ดังนี้

1. การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ คือ ครูควรสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัยและกระตุ้นให้เด็กกล้าที่จะทดลองและผิดพลาด โดยเน้นการเรียนรู้จากความผิดพลาดเป็นโอกาสในการพัฒนา

2. การส่งเสริมการตั้งเป้าหมาย คือ ครูสามารถช่วยเด็กในการตั้งเป้าหมายที่ท้าทายและมีความหมาย เพื่อกระตุ้นให้เด็กมีความมุ่งมั่นในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

3. การให้ข้อเสนอแนะแบบสร้างสรรค์ คือ ครูควรให้คำแนะนำที่สร้างสรรค์และเน้นกระบวนการเรียนรู้ แทนที่จะมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์เพียงอย่างเดียว เพื่อช่วยให้เด็กเห็นคุณค่าในความพยายามและความก้าวหน้า

4. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี คือ ครูควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก โดยการฟังและสนับสนุนเด็กในช่วงเวลาที่ท้าทาย เพื่อให้เด็กรู้สึกว่ามีคนสนับสนุนในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

5. การนำกิจกรรมที่ท้าทายมาใช้ คือ การจัดกิจกรรมที่กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา จะช่วยให้เด็กได้ฝึกฝนทักษะที่จำเป็นในการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต

6. การให้ความสำคัญกับการเรียนรู้จากผู้อื่น คือ ครูสามารถส่งเสริมการทำงานร่วมกันและการเรียนรู้จากเพื่อน เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่นและการร่วมมือในการเรียนรู้

Illinois Center for School Improvement (2016) ได้ระบุถึงแนวทางปฏิบัติของผู้สอนในการพัฒนาคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตของผู้เรียนไว้ดังนี้

1. แสดงให้ผู้เรียนเห็นว่าการเรียนรู้สิ่งที่ท้าทาย คือ การพัฒนาศักยภาพของสมอง

2. กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นว่าความท้าทายเปรียบเสมือนหนทาง นำไปสู่การได้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง

3. สร้างทัศนคติที่ดีของผู้เรียนที่มีต่อความมุ่งมั่นพยายาม

4. ให้ผู้เรียนนำสิ่งที่ผิดพลาดมาใช้ในการเรียนรู้และปรับปรุงให้ดีขึ้น

5. กระตุ้นผู้เรียนให้สามารถกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ของตนเองและแสดงความยินดีต่อความสำเร็จเล็ก ๆ น้อย ๆ ของผู้เรียน

6. ให้โอกาสผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองจนบรรลุ เป้าหมายของการเรียนรู้

7. กระตุ้นผู้เรียนให้เห็นว่าความสามารถด้านต่าง ๆ สามารถพัฒนาได้ด้วยความมุ่งมั่นพยายาม

Marz and Hertz (2015) ได้กล่าวว่า บทบาทของผู้สอนในการพัฒนาคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตของผู้เรียนไวดังนี้

1. การให้ผู้เรียนทำสุนทรียสนทนากับตนเอง (inner dialogue)

2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้

3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง

4. สะท้อนคิดประโยชน์และความสำคัญของคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโต

5. กระตุ้นให้ผู้เรียนนำความคิดไปสู่การลงมือปฏิบัติ

Silver and Stafford (2017) ได้เสนอบทบาทของผู้สอนในการพัฒนาคุณลักษณะกรอบ ความคิดเติบโตของผู้เรียนไว้ในทำนองเดียวกัน ดังนี้

1. ให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

2. ใช้การประเมินตามสภาพจริงเป็นเครื่องมือสำหรับการประคับประคองให้ประสบความสำเร็จ

3. เป็นตัวแบบ (role model) ของการมีคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโต

4. เสริมพลังความเชื่อมั่นใจในตนเองให้กับผู้เรียน

5. นำสิ่งที่ผิดพลาดมาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และปรับปรุงแก้ไข

6. ให้ข้อมูลย้อนกลับที่กระตุ้นแรงจูงใจของผู้เรียน

Fogarty (2016) ได้เสนอบทบาทของผู้สอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตของผู้เรียนในบริบทของบูรณาการไปพร้อมกบัการจดัการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนร่วมมือกันปฏิบัติกิจกรรม

2. ให้ความไว้วางใจว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้

3. ท้าทายและกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด

4. ให้เวลาแก่ผู้เรียนในการใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

5. ใช้กระบวนการโค้ชแทนการบอกคำตอบที่ถูกต้อง

6. ประเมินกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและให้ข้อมูลย้อนกลับ

Anderson (2016) ได้เสนอบทบาทของผู้สอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตของผู้เรียนในบริบทของบูรณาการไปพร้อมกับการจัดการเรียนรู้ไวดังนี้

1. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความปลอดภัยและส่งเสริมการเรียนรู้

2. ให้ผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเอง เรียนในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้

3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

4. สร้างสรรค์ให้ผู้เรียนมีทางเลือกในการใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย

5. แนะนำให้ผู้เรียนเลือกใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของตนเอง

6) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสะท้อนคิดตนเอง (self - reflection)

นววรรณ นิชโรจน์ (2563) ได้กล่าวว่า บทบาทครูปฐมวัยในการช่วยส่งเสริมกรอบความคิดเติบโตสำหรับเด็กปฐมวัย คือ การกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเอง คุณครูปฐมวัยสามารถหาวิธีที่เหมาะสมกับบริบทของห้องเรียนและผู้เรียน สร้างให้ผู้เรียนได้ปรับ มุมมองและจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ อาจจะส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จได้ในอนาคต ซึ่งสามารถสรุปบทบาทสำคัญในการช่วยส่งเสริมกรอบความคิดเติบโตสำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. หลีกเลี่ยงการจัดลำดับความสำเร็จของผู้เรียน ครูปฐมวัยสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนทุกคนมีความคาดหวังในความสำเร็จของตนเอง รวมถึงการยอมรับความแตกต่างในความสามารถของผู้เรียนรายบุคคลและหลีกเลี่ยงการจัดลำดับความสำเร็จของผู้เรียน เช่น การให้ดาวการชมเด็กว่าเก่งมากเป็นการสร้างกรอบความคิดแบบยึดติด การแข่งขันเพื่อหาความ เป็นต้น

2. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนากรอบความคิดเติบโต (Growth Mindset) ครูปฐมวัยมีหน้าที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้เมื่อทำสิ่งที่ท้าทายให้ความสำคัญกับเป้าหมายของการเรียนรู้ในภาพรวมมากกว่าการแยกส่วน กระตุ้นผู้เรียนให้ใช้กระบวนการเรียนรู้และความร่วมมือ อาจมีการสร้างสรรค์โอกาสในการฉลองความสำเร็จของการเรียนรู้

ให้กับผู้เรียนแม้เพียงเล็ก ๆ น้อย ๆ และสร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นการคิดและการเรียนรู้ เช่น กิจกรรมการเล่นตามมุม เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระตามมุม หรือมุม ประสบการณ์หรือกำหนดเป็นพื้นที่เล่นไว้ในห้องเรียน ซึ่งพื้นที่หรือมุมต่าง ๆ เหล่านี้เด็กมี โอกาสเลือกเล่นได้อย่างเสรีตามความสนใจและความต้องการของเด็ก ทั้งเป็นรายบุคคลหรือเป็น กลุ่มย่อยเด็กอาจเลือกทำกิจกรรมที่ครูจัดเสริมริมขึ้นเกมการศึกษา เครื่องเล่นสัมผัส เป็นต้น

3. การประเมินและให้ข้อมูลย้อนกลับ ครูปฐมวัยควรมุ่งเน้นการประเมินเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงจากกิจกรรมประจำด้วย เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ไม่ควรใช้แบบทดสอบ เนื่องจากแนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย ให้ความสำคัญกับตัวเด็ก ทั้งการพัฒนาเด็กโดยองค์รวมและการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ การอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาการเล่นและการเรียนรู้ของเด็ก ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรม ที่เด็กอาศัยอยู่ ดังนั้น การประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้หรือ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ด้วยวิธีการสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็ก จึงเป็นวิธีการประเมินที่เหมาะสมและสอดคล้องกับ เด็กวัยนี้ครู ควรใช้แบบทดสอบที่ใช้กระดาษและดินสอในการเขียนตอบเพื่อประเมินพัฒนาเด็กวัยนี้และสิ่ง สำคัญที่สุดคือการที่ครูยกย่องชมเชยและความมุ่งมั่นพยายามของผู้เรียน การให้ข้อมูลย้อนกลับมุ่ง สร้างความเชื่อมั่นในความสามารถให้เกิดกับผู้เรียน เน้นกระบวนการเรียนรู้การเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและศูนย์จิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ (ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึงหลักการสร้างกรอบความคิดเติบโต ไว้ดังนี้

1. ครูและผู้ปกครองเป็นตัวอย่างของการมีกรอบความคิดเติบโตไม่ย่อท้อต่อปัญหา รักที่จะเรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กเชื่อว่าเด็กทุกคนพัฒนาได้สอนอย่างตั้งใจให้เวลาและโอกาสกับเด็กทุกคนในการเรียนรู้

2. สอนให้เด็กเข้าใจเรื่องกรอบความคิดเติบโตว่าคนเราพัฒนาศักยภาพและความสามารถได้สิ่งที่สำคัญคือความพยายาม ไม่ย่อท้อ ต่ออุปสรรคและฝึกทำสิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทาย

3. ให้ความสำคัญกับกระบวนการ (Process) ในการเรียนหรือการทำงานของเด็ก เพื่อให้เด็กเห็นว่าเราให้ความสำคัญกับความพยายามในการเรียนรู้มากกว่าผลลัพธ์ (Outcome) หรือความฉลาด

4. ให้ผลป้อนกลับในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กรู้ว่าอะไรที่ทำได้ดีแล้วและอะไรที่ต้องพัฒนาตนเอง หรือสิ่งที่ยังทำ ได้ไม่ดีควรปรับปรุงแก้ไขโดยให้ผลป้อนกลับดีต้องให้ข้อมูลในการแก้ไขและพัฒนาเพิ่มเติม ซึ่งการให้ผลป้อนกลับที่ดีปฏิบัติได้ ดังนี้

4.1 การให้ผลป้อนกลับที่ได้ผลผู้ให้ผลป้อนกลับต้องคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับผลป้อนกลับเป็นหลักสร้างบรรยากาศให้เป็นมิตร เกิดความไว้วางใจต่อกัน

4.2 ผู้ให้ผลป้อนกลับมีเป้าหมาย และประเด็นที่ชัดเจนว่าจะผลป้อนกลับอะไร

4.3 ให้ผลป้อนกลับที่ทักษะ กระบวนการ และความพยายามที่เป็นรูปธรรมและเฉพาะเจาะจงกับพฤติกรรมบอกสิ่งที่ทำได้ดีกับ สิ่งที่ควรปรับปรุงให้ข้อมูลลงลึกกับพฤติกรรมนั้น เพื่อการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

4.4 หลังจากกผลป้อนกลับ สรุปประเด็นถึงสิ่งที่ควรเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงถูกต้องตรงไปตรงมาไม่เกินจริง ถูกที่ไม่ให้ต่อหน้าสาธารณะ ควรพูดคุยเป็นการส่วนตัว ถูกเวลา ทันทีตาม กาลเทศะ ไม่ปล่อยเวลานานจนเกินไป ถูกจุด ให้ผลป้อนกลับที่เฉพาะเจาะจงพฤติกรรม ถูกใจเห็น เป็นรูปธรรมทำให้เด็กแสดงความคิดเห็น เพื่อให้เข้าใจตรงกัน และร่วมกัน ตั้งเป้าหมายแก้ไขให้ดีกว่าเดิม

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (2560) ได้กล่าวว่า แนวทางการจัดกิจกรรมสามารถดำเนินการได้โดยสอดแทรกกิจกรรมที่กระตุ้นความคิดให้กับผู้เรียนไปพร้อมกับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของหลักสูตรกับตัวอย่างการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา คุณลักษณะกรอบความคิดเติบโต ดังนี้

1. การสนทนาหรือการอภิปราย เป็นการพูดคุยซักถามระหว่างเด็กกับครู หรือเด็กกับเด็ก เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา ด้านการพูดและการฟัง โดยการกำหนดประเด็นในการสนทนาหรืออภิปรายเด็กจะได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ครูหรือผู้สอนเปิด โอกาสให้เด็กซักถามโดยใช้คำถามกระตุ้นหรือเล่าประสบการณ์ที่แปลกใหม่ นำเสนอปัญหาที่ท้าทายความคิด การยกตัวอย่างการใช้สื่อประกอบการสนทนาหรือการอภิปราย ควรใช้สื่อของจริง ของจำลอง รูปภาพหรือสถานการณ์จำลอง

2. การเล่านิทานหรือการอ่านนิทาน เป็นกิจกรรมที่ครูเล่าหรืออ่านเรื่องราวจากนิทานโดยการใช้น้ำเสียงประกอบการเล่าแตกต่างตามบุคลิกของของตัวละคร ซึ่งครูควรเลือกสาระของ นิทานให้เหมาะสมกับวัย สื่อที่ใช้อาจเป็นหนังสือนิทาน หนังสือภาพ แผ่นภาพ หุ่นมือ หุ่นนิ้วมือ หรือการแสดงท่าทางประกอบการเล่าเรื่องโดยครูใช้คำถามเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ เช่น ในนิทาน เรื่องนี้มีตัวละครอะไรบ้าง เหตุการณ์ในนิทานเรื่องนี้เกิดที่ไหน เวลาใด หรือลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในนิทาน นิทานเรื่องนี้มีปัญหาอะไรบ้างและเด็ก ๆ ชอบเหตุการณ์ใดในนิทานเรื่องนี้มาก ที่สุด

3. การสาธิต เป็นกิจกรรมที่เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง โดยแสดงหรือทำสิ่งที่ ต้องการให้เด็กได้สังเกตและเรียนรู้ตามขั้นตอนของกิจกรรมนั้นๆ และเด็กได้อภิปรายและร่วมกันสรุปการเรียนรู้การสาธิตในบางครั้งอาจให้เด็กอาสาสมัครเป็นผู้สาธิตร่วมกับครูผู้สอน เพื่อนำไป ไปสู่การปฏิบัติจริงด้วยตนเอง เช่น การเพาะเมล็ดพืช การประกอบอาหาร การเป่าลูกโป่ง การเล่น เกมการศึกษา

4. การทดลอง/การปฏิบัติ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติทดลอง การคิดแก้ปัญหา มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะคณิตศาสตร์ ภาษา ส่งเสริมให้เด็กเกิดข้อสงสัย สืบค้นคำตอบด้วยตนเอง ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างง่าย และสรุปผลการทดลอง อภิปรายผล การทดลองและสรุปการเรียนรู้โดยกิจกรรมการทดลองวิทยาศาสตร์ ง่าย ๆ เช่น การเลี้ยงหนอนผีเสื้อการปลูกพืช ฝึกการสังเกตการไหลของน้ำ

5. การประกอบอาหาร เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการทดลองโดยเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือทดลองและปฏิบัติการด้วยตนเอง เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของผักเนื้อสัตว์ผลไม้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ต้ม นึ่ง ผัด ทอด หรือการรับประทานสด เด็กจะได้รับประสบการณ์ตรงจากการสังเกตเปลี่ยนแปลงของอาหารการรับรู้รสชาติและกลิ่นของอาหาร ด้วยการใช้ประสาทสัมผัสและการทำงานร่วมกัน เช่น การทำอาหารจากไข่

6. การเพาะปลูก เป็นกิจกรรมที่เน้นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ซึ่งเด็กจะได้เรียนรู้จากการบูรณาการจะทำให้เด็กได้รับประสบการณ์โดยทำความเข้าใจความต้องการของสิ่งมีชีวิตในโลก และช่วยให้เด็กเขาใจความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่อยู่รอบตัวโดยการสังเกตเปรียบเทียบ และการคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นพบและเรียนรู้ด้วยตนเอง

7. การศึกษานอกสถานที่ เป็นการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาที่ให้เด็กได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริงนอกห้องเรียน จากแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา หรือแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น ห้องสมุด ห้องสมุนไพร วัด ไปรษณีย์พิพิธภัณฑ์เพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์แก่เด็ก โดยครูและเด็กร่วมกันวางแผนศึกษาที่ต้องการเรียนรู้การเดินทาง และสรุปผลการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษานอก สถานที่

8. การเล่นบทบาทสมมติ เป็นกิจกรรมให้เด็กได้สมมติตนเองเป็นตัวละคร และแสดงบทบาทต่าง ๆ ตามเนื้อเรื่องในนิทาน เรื่องราวหรือสถานการณ์ต่าง ๆ โดยใช้ความรู้สึกของเด็กในการแสดงเพื่อให้เด็กเข้าใจเรื่องราว ความรู้สึกพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น ๆ ควรใช้สื่อความรู้สึก ของเด็กในการแสดง เพื่อให้เด็กเข้าใจเรื่องราวและพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น ๆ ควรใช้สื่อประกอบการเล่นสมมติ เช่น หุ่นสวมศีรษะ ที่คาดศีรษะรูปคนและสัตว์รูปแบบต่าง ๆ เครื่องแต่งกาย และอุปกรณ์ของจริงชนิดต่าง ๆ

9. การร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับภาษาจังหวะ และการแสดงท่าทางให้สัมพันธ์กันกับเนื้อหาของเพลงหรือคำคล้อง ครูควรเลือกให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก

10. การเล่นเกม เป็นกิจกรรมที่นำเกมการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการคิด การแก้ปัญหาและการทำงานเป็นกลุ่ม เกมที่นำมาเล่นไม่ควรเน้นการแข่งขัน

11. การแสดงละคร เป็นกิจกรรมที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการลำดับเรื่องราว การเรียงลำดับเหตุการณ์ เรื่องราวจากนิทาน การใช้ภาษาในการสื่อสารของตัวละคร เพื่อให้เด็กได้ เรียนรู้และทำ

ความเข้าใจบุคลิกลักษณะของตัวละครที่เด็กสวมบทบาท สื่อที่ใช้ เช่น ชุดการแสดงที่ สอดคล้องกับบทบาทที่ได้รับบทสนทนาที่เด็กใช้ฝึกสนทนาประกอบการแสดง

12. การใช้สถานการณ์จำลอง เป็นกิจกรรมที่เด็กได้เรียนรู้แนวทางการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ ในสถานการณ์ที่ครูหรือผู้สอนกำหนด เพื่อให้เด็กได้ฝึกการแก้ปัญหา เช่น น้ำท่วม โรคระบาด พบคนแปลกหน้า

ศูนย์จิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2562) ระบุขั้นตอนการปรับกรอบความคิดยึดติดเป็นกรอบความคิดเติบโตตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เปลี่ยนคุณลักษณะกรอบความคิดยึดติดให้เป็นคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตเมื่อตรวจสอบความคิดและพบว่าเป็นกรอบความคิดยึดติด (คิดตัดสินตัวเอง/คิดโทษคนอื่นหรือสิ่งอื่น/คิดหนีปัญหา) ให้ถอยตัวเองออกจากปัญหาดังกล่าวแล้วจินตนาการว่าคนที่มี คุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตจะทำอย่างไรหากอยู่ในสถานการณ์เดียวกัน (คิดเรียนรู้/คิด แก้ปัญหา)

ขั้นตอนที่ 2 แปลความคิดแบบคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตให้เป็นแผนพฤติกรรมของคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโต (ความคิดที่จะเรียนรู้จากปัญหาหรือความคิดในการแก้ปัญหา) ให้เป็นพฤติกรรมที่ปฏิบัติได้ เขียนแผนการในการปฏิบัติให้ชัดเจนว่าเป้าหมายคืออะไร ต้องทำอะไรที่ไหน เมื่อไหร่อย่างไร และมีใครเกี่ยวข้องบ้าง

ขั้นตอนที่ 3 ลงมือปฏิบัติตามแผนพฤติกรรมแบบคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโต

ขั้นตอนที่ 4 ทบทวนความคิดหลังปฏิบัติแผนพฤติกรรมของคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตหลังจากนั้นประเมินผลการปฏิบัติตามแผนพฤติกรรมถึงการบรรลุตามเป้าหมายว่าเรียนรู้ อะไรเพิ่มขึ้นจากสิ่งที่ทำบ้าง รวมทั้งจะทำอะไรต่อไปตรวจสอบความคิดที่เกิดขึ้นว่ายังคงเห็นด้วย กับคุณลักษณะกรอบความคิดยึดติดเหมือนเดิมอยู่หรือไม่หากไม่เห็นด้วยและความคิด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและศูนย์จิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2558) ได้กล่าวว่า การพัฒนากรอบความคิดของเด็กเพื่อปรับทัศนคติ การเปลี่ยนมุมมอง โลกในแง่มุมที่ควรจะเป็นการปรับความชอบหรือนิสัยหรือการจัดลำดับความคิดของตัวเอง โดยครู เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงกรอบความคิดของเด็กนักเรียนได้ ซึ่งหลักการสร้างหรือการรักษากรอบความคิดเติบโตให้คงอยู่ที่สำคัญ คือ การช่วยให้เด็กเห็นว่าคุณสมบัติหรือความสามารถต่าง ๆ ไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวหรือเป็นอัตลักษณ์ของเขาแต่เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ด้วยการเรียนรู้และความพยายามวิธีการดังต่อไปนี้

1. สอนให้เด็กเข้าใจว่าการเรียนรู้สามารถ เพิ่มศักยภาพของสมองได้ (Brainology)
2. สอนให้เด็กรู้จักตั้งเป้าหมายในการเรียน (Student’s Expectation)
3. ไม่พลาดเมื่อผิดพลาด (Mistake is Interesting)
4. ใช้พลังของคำว่า “ยัง” (Power of YET)

5. ชมที่ความพยายามและกระบวนการ (Praising Effort and the Process)

6. ให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา (Constructive Feedback)

สรุปได้ว่า ครูปฐมวัยมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังกรอบความคิดแบบเติบโตให้แก่เด็ก โดยสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัยและส่งเสริมให้เด็กกล้าลองผิดลองถูก ครูออกแบบกิจกรรมที่ท้าทายเหมาะสมกับพัฒนาการ เพื่อกระตุ้นให้เด็กใช้ความพยายามและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังให้คำชมเชิงบวกที่เน้นกระบวนการไม่ใช่ผลลัพธ์ รวมถึงการให้ข้อมูลย้อนกลับที่สร้างสรรค์และสอดคล้องกับการเรียนรู้ ครูยังเป็นแบบอย่างของผู้ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและเรียนรู้จากความผิดพลาด เพื่อให้เด็กซึมซับแนวคิดดังกล่าว เด็กที่ได้รับการส่งเสริมจากครูอย่างเหมาะสมจะเติบโตเป็นผู้ที่มีความยืดหยุ่นทางความคิด มั่นใจในตนเอง และมีทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.1.9 การวัดและประเมินผลคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต

Silver and Stafford (2017) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตนั้นใช้แนวทางการประเมินตามสภาพจริงเป็นเครื่องมือสำหรับการเสริมสร้างกรอบความคิดเติบโตใช้สารสนเทศจากการประเมินมาเป็นฐานข้อมูลสำหรับประคับประคองเด็ก ให้สามารถเรียนรู้ต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง

Fogarty (2016) and Hildrew (2018) กล่าวว่า วิธีการประเมินผล ควรเน้นไปที่การประเมินประสิทธิภาพของการใช้กระบวนการเรียนรู้และความมุ่งมั่นพยายามของผู้เรียนมากกว่า การประเมินที่ผลผลิตของการเรียนรู้เท่านั้นการประเมินที่จะช่วยเสริมสร้างให้เด็กมีกรอบความคิด เติบโต มีจุดเน้นที่ประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ หรือ Assessment for Learning มากกว่าการประเมิน เพื่อตัดสิน Assessment of Learning

Dweck, Walton and Cohen (2014) กล่าวว่า การประเมินตนเองเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ตามแนวทางการประเมินขณะเรียนรู้ (Assessment as Learning) โดยผู้สอนเปิดโอกาสให้เด็ก ประเมินตนเองและนำไปสะท้อนคิด (Self-reflection) ให้เห็นความก้าวหน้าและความสำเร็จในการเรียนรู้นั้นเกิดขึ้นมาจากการมีกระบวนการ เรียนรู้ที่ดีประกอบกับความมุ่งมั่นพยายาม หรือนำข้อผิดพลาดมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองต่อไป ตลอดจนการให้เด็กทำสุนทรียสนทนากับตนเอง (Inner Dialogue) เพื่อให้เห็นประโยชน์และความสำคัญของกรอบ ความคิดเติบโตอย่างสม่ำเสมอ

Dweck (2007) ได้กล่าวว่า การวัดกรอบวามคิดมีเกณฑ์ในการประเมินเป็นแบบมาตรประมาณค่า 6 ระดับได้แก่1 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2 = เห็นด้วย 3 = ค่อนข้างเห็นด้วย 4 = ค่อนข้างไม่เห็นด้วย 5 = ไม่เห็นด้วย 6 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีทั้งคำถามที่สะท้อนความคิดเป็นกรอบความคิดยึดติด และกรอบความคิดเติบโต ตัวอย่างคำถามเช่น คุณมีความมั่นใจในสติปัญญาใน ภาพรวมและคุณไม่สามารถเปลี่ยนแปลงไปมากกว่านี้ได้สติปัญญาของคนเป็นสิ่งเดียวกับคุณที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้มากนัก คุณสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้ แต่ก็ไม่สามารถเปลี่ยนแปลง สติปัญญาพื้นฐานของคนได้ไม่

มีงานใดที่คุณทำ ไม่ได้และคุณสามารถเปลี่ยนแปลงสติปัญญาของ คุณได้มาก คุณสามารถเปลี่ยนแปลงสติปัญญาของคนให้ดีขึ้นได้ตลอดเวลา ไม่มีงานใดที่มากเกิน สติปัญญาของคุณ คุณสามารถเปลี่ยนแปลงได้ทั้งหมดแบบค่อยเป็นค่อยไป

ชัชวาล ศิลปกิจ,อรวรรณ ศิลปะกิจ และ รสสุคนธ์ ชมชื่น (2558) ได้กล่าวว่า การวัดกรอบความคิดเติบโต สามารถวัดได้จากแบบวัดชุดความคิดมีข้อคำถาม 10 ข้อ ดังนี้

1. ฉันเรียนรู้สิ่งใหม่ใหม่แต่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงพื้นฐานความฉลาดของฉันได้
2. ฉันสามารถเพิ่มความฉลาดขึ้นอย่างชัดเจน ได้แน่นอน
3. ฉันสามารถเปลี่ยนแปลงตัวเอง ไม่ว่าฉันจะเป็นคนอย่างไรก็ตาม
4. ฉันสามารถทำบางสิ่งบางอย่างให้แตกต่างออกไป แต่ส่วนสำคัญที่เป็นตัวฉันไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้
5. ฉันสามารถเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบพื้นฐานของความเป็นตัวเองได้เสมอ
6. คนที่เก่งจริง ๆ ไม่จำเป็นต้องใช้ความพยายามมาก
7. ฉันหลีกเลี่ยงที่จะต้องเผชิญสิ่งใหม่ ๆ เพราะรู้สึกกดดัน
8. เวลาเผชิญสิ่งที่ท้าทายหรือยาก ฉันจะพยายามมากขึ้นไม่ท้อถอย
9. เมื่อไหร่ที่ฉันต้องใช้ความพยายามมาก ๆ ฉันรู้สึกเหมือนกับว่าฉันไม่เก่งจริง
10. ถ้าเรื่องที่จะทำนั้นฉันคิดว่า ไรไม่สำเร็จ ฉันเลือกที่จะไม่ลงมือทำแต่แรก

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลกรอบความคิดแบบเติบโตควรมุ่งเน้นที่การประเมินตามสภาพจริง โดยใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กอย่างต่อเนื่อง ไม่เน้นเพียงผลลัพธ์แต่เน้นกระบวนการความมุ่งมั่น และความพยายามของผู้เรียน การประเมินแบบนี้ควรเปิดโอกาสให้เด็กประเมินตนเองและสะท้อนคิด ครูควรส่งเสริมให้เด็กสนทนาภายในกับตนเองเพื่อเข้าใจพัฒนาการของตน และเห็นคุณค่าของความพยายาม นอกจากนี้ยังมีแบบวัดที่ใช้มาตรประมาณค่า และคำถามที่สะท้อนกรอบความคิดยึดติดและเติบโต ซึ่งช่วยให้ครูสามารถประเมินและส่งเสริมกรอบความคิดแบบเติบโตได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจิตศึกษา

2.2.1 ความหมายและความเป็นมาของจิตศึกษา

กระบวนการจิตศึกษา เป็นนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นโดยโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา โดยมีนักการศึกษาที่ได้ศึกษาและได้เสนอแนวคิดไว้ ดังนี้

พรรณทิพย์พา ทองมี (2560) กล่าวว่า จิตศึกษา เป็นนวัตกรรมเพื่อพัฒนาปัญญาภายในซึ่งทำงานกับสมองชั้นกลาง และสมองชั้นนอกเมื่อใช้กับผู้เรียนด้วยกระบวนการและวิธีการของจิตศึกษาจะเป็นการค่อย ๆ สร้างการก่อรูปคุณลักษณะของปัญญาภายในขึ้นเพื่อเป็นการฝึกฝน และการใช้ซ้ำ ๆ จึงจะทำให้รูปของคุณลักษณะนั้นคงตัว

วิเชียร ไชยบัง (2561) กล่าวว่า จิตศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อให้เป็นแนวคิดและเป็นกระบวนการพัฒนาผู้เรียนและยกระดับความเป็นครูเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ให้เจริญงอกงามในด้านของความฉลาดทางด้านอารมณ์และความฉลาดด้านจิตวิญญาณ ซึ่งการเริ่มต้นในปีแรก ๆ นั้น กระบวนการจิตศึกษาในโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนามีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กมีความสงบผ่อนคลายอารมณ์ให้อยู่ในภาวะคลื่นสมองต่ำ และให้กลับมารู้ตัวก่อนการเข้าชั้นเรียนทุกวัน โดยการเริ่มต้นในปีแรก ๆ นั้นมีองค์ประกอบเพียง 2 อย่าง คือ การใช้จิตวิทยาเชิงบวก และการใช้กิจกรรมเพื่อฝึกฝนการรู้ตัว ให้ใคร่ครวญและให้เกิดการสะท้อนคิด (Reflection) ผลกระบวนการดำเนินกระบวนการและกิจกรรมจิตศึกษา พบว่าเด็กทุกคนสงบได้ง่ายขึ้น จิตใจที่สงบ ก็จะนำมาซึ่งการรับฟังกันได้อย่างลึกซึ้งเกิดการใคร่ครวญได้บ่อยขึ้น สามารถรับรู้ความรู้สึกของตนและผู้อื่นได้ อย่างรวดเร็ว สามารถรับรู้และเชื่อมโยงตนเองเข้ากับคนอื่น หรือสิ่งต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้นจนเห็นคุณค่าของสรรพสิ่งความสงบและการใคร่ครวญยังสร้างการนอบน้อมที่ดีงามเข้าไปสู่จิตใต้สำนึก หลังจากนั้นจึงได้พัฒนากระบวนทัศน์ องค์ประกอบกระบวนการและกิจกรรมขึ้นมาเป็นลำดับ จนในที่สุดเราก็พัฒนาเป็น “จิตศึกษา” ในปี พ.ศ. 2548 หลังจากโรงเรียนต่าง ๆ นำเอากระบวนการจิตศึกษามาใช้เพื่อบ่มเพาะเด็ก แต่ด้วยหลักการคิดและวิธีการของจิตศึกษาได้กลายเป็นเครื่องมือขัดเกลาครู ไปในตัว ให้ครูเคารพในคุณค่าเป็นมนุษย์ของนักเรียนทุกคน อ่อนโยน เป็นผู้รับฟังเป็น โดยรวมครูกลายเป็นครูที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัย ปลดปล่อยพลังการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่

วโรชา เขตต์งูเหลือม (2562, น. 26) กล่าวว่า จิตศึกษาคือกระบวนการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตนเอง และการลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลาย จนเกิดการคิดใคร่ครวญ โดยมีจิตที่มีความเมตตาทำให้เกิดความฉลาดด้านอารมณ์และความฉลาดทางด้านจิตวิญญาณ จิตเปิดกว้างสามารถทำความเข้าใจกับสิ่งต่าง ๆ เช่น การรับรู้อารมณ์ และความรู้สึกของตนเองและ

ผู้อื่น การมองเห็นคุณค่าในตัวเอง คนอื่น และสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เพื่อการดำเนินชีวิตอย่างมีความหมายและมีเป้าหมาย

สรุปได้ว่า จิตศึกษา หมายถึง กระบวนการการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาปัญญาภายในเพื่อให้เด็กได้เข้าใจตนเองและผู้อื่น การให้ความเคารพและเห็นถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ นอกจากนี้ในการเชื่อมโยงกับสรรพสิ่งทั้งหลายภายใต้ “กิจกรรมจิตศึกษา” จะช่วยให้เกิดความฉลาดทางด้านอารมณ์ รู้จักการควบคุมอารมณ์ตนเองมากขึ้น มีความฉลาดทางด้านจิตวิญญาณ และทำให้เกิดการรับรู้ การรู้ตัวตน การใคร่ครวญ แล้วทำให้เกิดการสะท้อนคิด (Reflection)

2.2.2 ความสำคัญของจิตศึกษา

ความสำคัญของจิตศึกษามีส่วนประกอบต่าง ๆดังนี้

2.2.2.1 พัฒนาความตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Awareness) ได้แก่ 1) การฝึกจิตศึกษาช่วยให้เราเรียนรู้และเข้าใจความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมของตัวเองมากขึ้น ทำให้เราสามารถระบุสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดอารมณ์หรือปฏิกิริยาในสถานการณ์ต่างๆ ได้ดีขึ้น 2) ความตระหนักรู้นี้เป็นกุญแจสำคัญในการปรับปรุงตัวเอง เพราะช่วยให้เราเห็นถึงข้อดีและข้อเสียของตัวเองและนำไปสู่การพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ

2.2.2.2 การควบคุมอารมณ์ (Emotional Regulation) ได้แก่ 1) จิตศึกษาช่วยให้เรามีความสามารถในการจัดการและควบคุมอารมณ์ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ทำให้เครียดหรือโกรธ การมีสติจะช่วยให้เราสามารถยับยั้งอารมณ์ที่ไม่ดีและเลือกวิธีตอบสนองที่เหมาะสมแทนการกระทำที่อาจทำให้เกิดผลเสียตามมา 2) การควบคุมอารมณ์อย่างมีประสิทธิภาพยังช่วยลดความขัดแย้งในความสัมพันธ์และส่งเสริมการสื่อสารที่ดีขึ้นกับผู้อื่น

2.2.2.3 เสริมสร้างสมาธิ (Concentration) ได้แก่ 1) การฝึกจิตศึกษาเป็นการฝึกสมาธิที่ช่วยให้เรามีความสามารถในการจดจ่อกับสิ่งที่ทำในปัจจุบันขณะ ทำให้มีประสิทธิภาพในการทำงานหรือการเรียนรู้มากขึ้น 2) การมีสมาธิช่วยให้เราสามารถจัดลำดับความสำคัญของงานหรือเป้าหมายต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น ทำให้เราสามารถทำงานได้เสร็จในเวลาที่กำหนดและลดการทำผิดพลาด

2.2.3.4 ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationships) ได้แก่ 1) จิตศึกษาช่วยให้เราเปิดรับและเข้าใจความรู้สึกและมุมมองของผู้อื่นมากขึ้น การฝึกการเอาใจใส่ (Empathy) ผ่านจิตศึกษาช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับคนรอบข้าง 2) การรับรู้และเคารพความรู้สึกของผู้อื่นเป็นพื้นฐานของการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและการสร้างความไว้วางใจในความสัมพันธ์

2.2.2.5 ส่งเสริมสุขภาพจิต (Mental Health) 1) การมีสติและความตระหนักรู้ในตนเองช่วยลดความเครียด ความวิตกกังวล และอาการซึมเศร้า การฝึกจิตศึกษาอย่างสม่ำเสมอสามารถนำไปสู่สุขภาพจิตที่ดีขึ้น ทำให้เรามีความสงบสุขในใจและมีมุมมองที่เป็นบวกต่อชีวิต 2) การฝึกจิตศึกษา

ยังช่วยเสริมสร้างความยืดหยุ่นทางจิตใจ (Mental Resilience) ทำให้เราสามารถเผชิญกับปัญหาและความท้าทายต่างๆ ในชีวิตได้อย่างมั่นคง

สรุปได้ว่า จิตศึกษาเป็นการฝึกให้เรามีความตระหนักรู้ในตนเอง ให้เราได้รู้จักข้อดีข้อเสียของตนเอง การเข้าใจความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ช่วยให้เรามีความสามารถในการจัดการและควบคุมอารมณ์ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ทำให้เครียดหรือโกรธ การมีสติจะช่วยให้เราสามารถยับยั้งอารมณ์ที่ไม่ดีและเลือกวิธีตอบสนองที่เหมาะสม ฝึกการมีสมาธิ มีจิตใจจดจ่อในการทำสิ่งใดก็ตาม ทำให้การใช้ชีวิตประจำวันมีความสมดุลและมีความสุขมากขึ้น กิจกรรมจิตศึกษาจะสร้างสมาธิและสร้างการใคร่ครวญ ซึ่งเป็นกิจกรรมขั้นสูงของชีวิตที่จะส่งผลต่อการก่อเกิด “ปัญญาภายใน”

2.2.3 กระบวนทัศน์ของจิตศึกษา

กิจกรรมตามกระบวนทัศน์ของจิตศึกษาโดย วิเชียร ไชยบัง (2561) ประกอบด้วย 1) การสร้างความเป็นชุมชน 2) การใช้จิตวิทยาเชิงบวก 3) การจัดกระทำผ่านกิจกรรมและศาสตร์ที่เกี่ยวข้องของจิตศึกษากระบวนทัศน์ของจิตศึกษามีรายละเอียดดังนี้

2.2.3.1 การสร้างความเป็นชุมชน การสร้างความเป็นชุมชนตามแนวคิดของ สิ่งแวดล้อมที่ดีจะทำให้โรงเรียนมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้คนไม่จำเป็นต้องรู้ เพื่อสร้างใหม่ แต่ทำให้สะอาดรื่นรมย์และปลอดภัยมีความสะอาดจะทำให้ใจสบายความรื่นรมย์จึงจะนำมาสู่ความรู้สึกผ่อนคลายทางด้านอารมณ์และความสงบได้ และถ้าให้ได้อยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติรวมถึง ดิน ลม แสงแดด ต้นไม้ ก็ยิ่งทำให้เกิดพลังชีวิตได้ทำงานและสิ่งสำคัญต้องให้โรงเรียนเป็นที่ที่ปลอดภัยอยู่เสมอยิ่งจะทำให้ได้ทำงานและสิ่งสำคัญต้องให้โรงเรียนเป็นที่ที่ปลอดภัยอยู่ห่าง ๆ ยิ่งจะทำให้ได้ทำงานและสิ่งสำคัญต้องให้โรงเรียนเป็นที่ที่ปลอดภัยอยู่ห่าง ๆ จากสิ่งรบกวนภายนอก เช่น เสียงดัง มลพิษ ร้านเกม ห้างสรรพสินค้า และทำให้เด็ก ๆ ได้อยู่ในบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เกื้อหนุน เมล็ดพันธุ์ที่ดี ในจิตใจให้เจริญเติบโตได้อย่างมีความสุขตามวัย

2.2.3.2 การใช้จิตวิทยาเชิงบวก สามารถแบ่งได้ดังนี้

1) การกระทำที่ควรลด เพื่อไม่ให้เป็นการทำลายคุณค่าความเป็นมนุษย์ของเด็ก ๆ ซึ่งมีอยู่แล้ว ทั้งยังเป็นการลดการให้อาหารกับเมล็ดพันธุ์ที่ไม่ดีหรืออารมณ์ด้านลบ ที่อยู่ภายในจิตใจเด็ก ๆ เพื่อให้เมล็ดพันธุ์ที่ไม่ดีเหล่านี้ไม่เจริญเติบโต เช่น ความอยาก ความหยิ่ง ความลุ่มหลง ความคิดโลภความโกรธฉุนเฉียวเจ้าอารมณ์ความเกลียด ความท้อแท้ ความอิจฉาความกลัว ความเบื่อหน่าย เป็นต้น

2) ลดการเปรียบเทียบ การลดการเปรียบเทียบคือเราไม่ควรเปรียบเทียบเด็ก ๆ ไม่ว่าจะโดยการพูดการกระทำ เพราะไม่มีใครอยากถูกเปรียบเทียบ ว่าตนเองเป็นผู้ด้อย กว่าเด็กทุกคนแสดงพฤติกรรมออกมาอย่างเป็นธรรมชาติของตัวเองจึงไม่ควรเปรียบเทียบ พฤติกรรม ระหว่าง 2 คน ถ้าจะชมหรือสะท้อนพฤติกรรมที่ควรแก้ไขควรกระทำต่อเขาโดยตรง โดยไม่เปรียบเทียบกับผู้อื่นหรือ

แม้กระทั่งแต่การทำงานของเด็ก ๆ จะทำชิ้นงานหรือภาระงาน ที่ครูมอบให้ออกมาอย่างเต็มศักยภาพ ครูจึงไม่ควรเปรียบเทียบระหว่างเด็กแต่ละคน แต่ครู มีหน้าที่ที่ต้องรู้ให้ได้ว่าพัฒนาการหรือศักยภาพแต่ละด้านของเขาอยู่ตรงไหนและหาวิธี ยกระดับเขาสูงขึ้นให้ได้ ครูไม่มีหน้าที่ตีตราโดยการให้ดาวหรือลำดับและสามารถสะท้อนกลับ การชื่นชมหรือการสะท้อนกลับที่ดีกับการสร้างแรงบันดาลใจ และกำลังใจให้กับผู้เรียนได้ อย่างดีเช่นกัน

3) ลดการตีค่า การตัดสิน และการชี้โทษ เด็กทุกคนทำชิ้นงานออกมาตามศักยภาพของตนเองอย่างไม่เสแสร้ง งานที่ออกมาจะบอกถึงสิ่งที่เด็กรู้ สิ่งที่เข้าใจหรือ ความสามารถของเด็ก ครู มีหน้าที่ต้องรู้ว่ายังเหลือส่วนใดบ้างที่เด็กแต่ละคนยังไม่เข้าใจ หรือยังไม่มีความสามารถเพื่อจะได้ช่วย ยกระดับเรื่องนั้นให้สูงขึ้น คำว่า “ศักยภาพที่สูงขึ้น” ไม่ได้มีขีดจำกัด ดังนั้นจึงไม่จำเป็นที่ต้องมีเกณฑ์ใด ๆ มาจับในการประเมิน หรือการตัดสิน ลดการสร้างภาพของความกลัวเพื่อการควบคุม ความกลัวกระตุ้นการทำงานของสมอง ด้านลบ เช่น การเย้ยหยัน การดุด่า การกดดันคาดคั้น การ ล้อเลียนถึงปมด้อย การตั้งฉายา ล้วนแต่เป็นค าที่ให้อาหารหล่อเลี้ยงเมล็ดพันธุ์ไม่ดีในจิตให้เติบโต เช่น ความกลัว ความเกลียด ความเศร้าหมอง ความรู้สึกด้อยค่า เป็นต้น

4) ลดการล่อหลอกด้วยความอยากอันเป็นเงื่อนไขต่อความรักคือ เราอาจจะเคยได้ยินว่าพ่อแม่บางคนที่บอกเด็ก ๆ ว่าจะรักพวกเขาทำตัวดี ๆ ความรักที่มีเงื่อนไข จะทำให้จิตใจแคบลง ซึ่งจะนำไปสู่ความรู้สึกบีบคั้นหากไม่ได้ดั่งใจที่คาดหวัง ความอยากส่วนใหญ่ มักเป็นความอยากในสิ่งที่ไม่มีจริงเป็นสิ่งที่คาดหวังจากการล่อด้วยความอยากก็จะตามมาด้วย การแข่งขัน แย่งชิงและการหมกมุ่นถูกมัดด้วยความอยากนั้น เช่น การบอกว่าเธอต้องเรียน เก่งที่สุดจึงจะสอบเป็นหมอได้แล้วจะร่ำรวย ชีวิตเธอจะดีแต่ในทางกลับกันนั้นครูควรบอกเด็กว่า แม้สอบเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้เป็นครูก็ยังรักและศรัทธาในตัวเธอ หรือไม่ว่าเธอจะเป็นอย่างไร ครูก็ยังรักและศรัทธาในตัวเธอ

5) ลดการสร้างภาพของความกลัว เพื่อการควบคุมลดการสร้างภาพ ของความกลัวเพื่อการควบคุม ความกลัวกระตุ้นการทำงานของสมองส่วนหน้าให้เด็ก เข้าสู่โหมดปกป้อง หลบหลีกจากสิ่งที่จะทำให้เจ็บปวด สิ่งคุกคาม หรือ ภัยอันตราย ซึ่งเป็น อุปสรรคต่อการเรียนรู้ เพราะทำให้เด็กไม่กล้าเผชิญกับสิ่งนั้น จริงด้วยการได้ยิน ได้สัมผัสจริง เช่น ตี ถูกด่า ถูกคาดโทษ

6) ลดคำพูดด้านลบคือลดคำพูดด้านลบ เช่น การปรามาส การเย้ยหยัน การดุด่า การกดดันคาดคั้น การล้อเลียนถึงปมด้อย การตั้งฉายา ล้วนแต่เป็นคำที่ให้อาหารหล่อเลี้ยงเมล็ดพันธุ์ไม่ดีในจิตให้เติบโต เช่น ความกลัว ความเกลียด ความเศร้าหมอง ความรู้สึกด้อยค่า เป็นต้น ทั้งยังเป็นการฝังความไม่จริงเหล่านั้นลงไนจิตใจใต้สำนึกเพื่อให้ ส่งผลให้เป็นจริงในอนาคต

7) เลิกใช้ความรุนแรง ความรุนแรงเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งของสัตว์ที่แสดงออกมาเพื่อความอยู่รอด แต่มนุษย์ที่มีสมองส่วนหน้าซึ่งวิวัฒนาการมาใหม่กว่าสัตว์ใด ๆ เป็นสมองที่เรียนรู้และคอยกำกับเรื่องความดีงาม คุณธรรมจริยธรรมและการแสวงหาสัจจะสูงสุด ด้วยสมองส่วนนี้

มนุษย์จึงมีศักยภาพที่จะหยุดความรุนแรง เราแต่ละคนมีหน้าที่หยุดสัญชาตญาณ ความรุนแรงและการกดขี่ภายในจิตมนุษย์ด้วยการไม่ส่งต่อพฤติกรรมเหล่านั้นไปยังเด็ก ๆ หรือ คนรุ่นต่อไป

8) สิ่งที่ควรทำสำหรับจิตวิทยาเชิงบวกคือ การปรับพฤติกรรมเชิงบวก คือให้รู้ตัว ให้การเรียนรู้ และการให้การฝึกฝน เพื่อให้อาหารแก่เมล็ดพันธ์ดีในจิตให้งอกงามเช่น ความรัก ให้อภัย ความเบิกบาน ความสงบ เมล็ดพันธ์ปัญญา ความสุขเป็นต้นการสร้าง ภาพพจน์ด้านบวกให้กับผู้เรียนทุกคน โดยการให้ความรัก ให้เกียรติ รับฟัง แสดงความชื่นชม เมื่อมีโอกาส สร้างโอกาสให้เด็กได้ทำงานสำเร็จด้วยตนเองเสมอ ๆ

2.2.3.3 การจัดกระทำผ่านกิจกรรมและศาสตร์ที่เกี่ยวข้องของจิตศึกษากิจกรรมจิตศึกษา 2 รูปแบบดังนี้

1) จัดกิจกรรมในคาบเวลาของ “จิตศึกษา” มีรายละเอียดดังนี้

1.1) เป็นกิจกรรมที่มีลักษณะมุ่งเสริมสร้างพลังสงบ ให้เกิด ความสงบภายในและการผ่อนคลาย เช่น ขณะทำกิจกรรมก็เปิดเสียงดนตรีที่มีลักษณะของคลื่น ความถี่ต่ำเพื่อเหนี่ยวนำคลื่นสมองของเด็กให้มีความถี่ต่ำลง

1.2) การทำโยคะ เพื่อการบริหารอวัยวะภายในและเพื่อบริหารลมหายใจให้ได้อยู่กับลมหายใจ

1.3) การทำ Body scan เพื่อการผ่อนคลายแบบลึกและบ่มเพาะ สิ่งที่ดีงามในจิตใต้สำนึกหรือแม้กระทั่งการนวดตัวเองหรือนวดกันและกันเพื่อส่งความรู้สึกต่อกัน

1.4) กิจกรรมที่มุ่งให้เกิดสติ เพื่อให้เด็กได้มีความชำนาญ ในการกลับมารู้ตัวได้เสมอ ๆ ซึ่งเป็นเครื่องสำคัญที่จะทำให้เด็กรู้เท่าทันอารมณ์และการกระทำที่กำลังเกิดขึ้นในแต่ละขณะเพื่อจะได้รู้ว่าหยุดหรือดำเนินกิจกรรมนั้นต่อ

1.5) กิจกรรมฝึกสมาธิหรือการจดจ่อ ให้เด็กมีความสามารถในการคงสมาธิได้ยาวขึ้นเพื่อกับความเพียรทั้งการเรียนและการทำงานให้สัมฤทธิ์ผล

1.6) กิจกรรมที่มุ่งให้เห็นความเชื่อมโยง เห็นคุณค่าของตัวเองคนอื่นหรือสิ่งอื่น ตัวอย่างกิจกรรมเช่น การสนทนากับต้นไม้ การเล่าข่าว การค้นหาคุณค่าจากสิ่งที่ไร้ค่า การขอบคุณสิ่งต่าง ๆ

1.7) กิจกรรมที่มุ่งให้เกิดการบ่มเพาะจิตสำนึกที่ดีงาม นิทานเรื่องเล่าเพื่อการใคร่ครวญการใช้คำที่ให้พลังด้านบวก การเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือผู้อื่น การเดินทางไกล การอยู่ตามลำพังกับธรรมชาติการค้นหาต้นกำเนิด ของตัวเราและสิ่งต่าง ๆ การพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงและความเสื่อมของตัวเองและสิ่งต่าง ๆ

1.8) กิจกรรมที่มุ่งบ่มเพาะพลังความรักความเมตตา เช่น การไหว้กันและกัน สิ่งต่าง ๆ การกอด การขอบคุณกันและขอบคุณสิ่งต่าง ๆ การยกย่องชื่นชมความดีงามของคนอื่น ๆ การร่วมกันชื่นชมศิลปะ

2) กิจกรรมการบูรณาการในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับจิตศึกษาในหน่วยการเรียน หลัก วิเชียร ไชยบัง (2561)

2.1) การเรียนรู้จักรวาลวิทยา (Cosmology) ตัวเราเล็กนิดเดียวโลกเราเล็กนิดเดียว ได้เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์จักรวาล ประวัติศาสตร์อันแสนยาวนานของโลก และการผ่านช่วงเวลาต่าง ๆ ของโลก การกำเนิดสิ่งมีชีวิต และค้นหาเจตจำนงที่มีความหมาย ของการกำเนิดสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งตัวเอง

2.2) การเรียนรู้และสัมผัสนิเวศแนวลึก (Deep ecology) เพื่อจะได้ ตระหนักว่าจักรวาล หรือโลกเป็นศูนย์กลางไม่ใช่มนุษย์ สิ่งต่าง ๆ มีคุณค่าในตัวไม่ใช่มีคุณค่า เพราะประโยชน์ของมนุษย์ ทุกสิ่งมีประโยชน์ การนำสิ่งที่คิดว่าไม่มีประโยชน์มาสร้างประโยชน์ ในการดำรงอยู่อย่างสัมพันธ์ และเชื่อมโยงกับสิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นหนึ่งเดียว

2.3) การร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร เปลี่ยนความเลวร้ายให้บริสุทธิ์โดยหายใจเข้า เอาผิดหลายแห่งความเกลียดชังความกลัวความโหดร้ายเข้าไปหายใจออก ทดแทนความชั่วร้ายเหล่านั้นด้วยความดีงามเช่นความกรุณาและอโหสิกรรม การสร้างศรัทธา ต่อชีวิตหรือบางสิ่งบางอย่างที่มีความหมายต่อตน

2.4) การได้ปฏิบัติงาน ศิลปะดนตรีหรือละครเพื่อการเข้าถึงความรู้สึกอันละเอียดอ่อนด้านในของมนุษย์

2.5) การได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทางสังคมการได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทางสังคมเช่นจิตอาสาการบำเพ็ญประโยชน์เช่น อาสาสมัครช่วยสอนหนังสือ ให้น้องในโรงเรียนหรือโรงเรียนอื่นๆ

2.6) การได้ทำกิจกรรมการรับรู้และการรับ และการรับฟังอย่างลึกซึ้งที่เป็นการสื่อสารแนวราบเน้นการฟังอย่างมีคุณภาพ ไม่เน้นการตัดสิน กระบวนการนี้จะทำให้ เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและเกิดปัญญาร่วมกัน

2.7) การได้ทำกิจกรรมของหลักสูตรซ่อน ซึ่งไม่มีการกำหนด เป้าหมาย เวลา เครื่องมือ หรือการวัดผลใดๆ ไว้เลย เช่นงานอดิเรก การเล่นอิสระ การปะทะกับ สังคมและสิ่งแวดล้อม

สรุปได้ว่า กระบวนทัศน์ของจิตศึกษา ประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอนหลักที่สำคัญ ดังนี้ 1) ความเป็นชุมชน คือ ปัจจัยเบื้องต้นของเป็นการสร้างพื้นที่ให้เป็นสนามพลังบวกส่งผลให้ทำให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายและปลอดภัยทางด้านจิตใจ จิตวิญญาณ สร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน 2) จิตวิทยาเชิงบวก คือ ปัจจัยที่เกื้อหนุน การเคารพคุณค่าของความเป็นมนุษย์ การบ่มเพาะผู้เรียนให้เห็นคุณค่าที่ดีงาม

ลดการเปรียบเทียบ ลดการตัดสิน ลดการตีค่าผู้อื่นและตนเอง 3) กิจกรรม คือ การฝึกฝนการรู้ตัวรู้ตน การใคร่ครวญ รวมถึงการเชื่อมโยงตนเองกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว รู้สติ ใคร่ครวญ การเคารพตนเอง และสรรพสิ่งรอบตัว

3) ลักษณะที่บ่งบอกว่าผู้เรียนเกิดปัญญาภายใน

คุณลักษณะของผู้เรียนที่บ่งบอกว่าผู้เรียนเกิดการก่อรูปของปัญญาภายในขึ้น เราอาจสังเกตได้จากสิ่งเหล่านี้ วิเชียร ไชยบัง (2561)

3.1) รู้ตัวไว้หรือการมีสติผู้เรียนสามารถกลับมารู้ตัวเองได้ด้วยตัวเองอยู่เสมอ รู้เท่าทัน ความคิดหรืออารมณ์เพื่อให้รู้ว่าต้องหยุดหรือไปต่อกับสิ่งที่กำลังทำอยู่เมื่อภาวะรู้ตัวไว้ก็สามารถจัดการอารมณ์ของตนเองได้อย่างรวดเร็วเช่นกันบรรยากาศเพื่อการกล่อมเกลาให้เกิดภาวะรู้ตัวหรือกิจกรรมที่ฝึกฝนสติต้องไม่ฝืนธรรมชาติของเด็ก ๆ แต่ละวัยด้วยจึงมีรายละเอียดภายใน หนังสือเล่มนี้

3.2) การมีสัมมาสมาธิสามารถตั้งใจมั่นจดจ่อเพื่อกำกับให้การเรียนรู้ของตนเองหรือการทำภาระงานของตนเองให้เสร็จลุล่วงได้ทั้งมีความอดทนในด้านร่างกายและจิตใจ

3.3) การรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองรู้ตัวและผู้อื่นได้อย่างว่องไวและกลับมาอยู่กับการใคร่ครวญตนเองได้เสมอเสมอ

3.4) การเห็นคุณค่าในตนเองผู้อื่นและสิ่งต่าง ๆ เพื่อการดำเนินชีวิตอย่างมีเป้าหมายและมีความหมายซึ่งการเห็นคุณค่าก็จะนำมาสู่การเคารพสิ่งนั้น

3.5) การอยู่ด้วยกันอย่างภารดรภาพ ยอมรับในความแตกต่างเคารพและให้เกียรติกัน การมีวินัยมีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวมอยู่อย่างพอดีและพอใจได้ง่าย

3.6) การเห็นความสัมพันธ์ เชื่อมโยงระหว่างตนเองกับสิ่งต่าง ๆ นอบน้อบต่อสรรพสิ่งที่เกื้อกูลเราอยู่

3.7) การมีจิตใจมีความรักความเมตตามหาศาล

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้เรียนที่บ่งบอกว่าผู้เรียนเกิดปัญญาภายในคือ การรูสติในตนเองและผู้อื่น รู้ตัวรู้ตนในการกระทำของตนเองและการปฏิบัติต่อผู้อื่น การเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นรวมถึงการยอมรับในความแตกต่างและให้เกียรติกัน

4) กิจกรรมจิตศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

ตัวอย่างแผนการสอนกิจกรรมจิตศึกษาและตัวอย่างกิจกรรมจิตศึกษาระดับปฐมวัย โดย วิเชียร ไชยบัง (2561, น. 101)

1. แผนกิจกรรมจิตศึกษา กิจกรรม สวนสัตว์หรรษา

สื่อ/อุปกรณ์

1. นิทาน “เต่าภูมิใจ”
2. ดินน้ำมัน

3. สวนสัตว์จำลอง

4. เพลงบรรเลงพัฒนาคลื่นสมองต่ำ

ขั้นเตรียม 5 นาที เป้าหมาย ฝึกการมีสติรู้ตัว

1. นักเรียนนั่งเป็นวงกลม หลังจากนั้นค่อย ๆ นอนเป็นพี่ปลาดาว (นอนงาย) - ครู Body scan 2 นาที

2. นักเรียนลุกขึ้นนั่ง ครูกระตุ้นการเรียนรู้ด้วย Brain Gym แบบเคลื่อนไหวสลับข้าง เช่น การแบ จีบแอล ฯลฯ

ขั้นกิจกรรม 15 นาที เป้าหมาย เห็นความเชื่อมโยงเคารพในความแตกต่าง ฝึกการมีสติรู้ตัว การมีสมาธิจดจ่อ เคารพนอบน้อมต่อตนเองและสรรพสิ่ง กิจกรรม (ชง, เชื่อม, ใช้)

ขั้นชง

1. ครูเล่านิทานเรื่อง “เต่าภูมิใจ” (เรื่อง : วิเชียร ไชยบัง)

ขั้นเชื่อม

1. ครูกระตุ้นคิดด้วยการตั้งคำถาม ตัวละครมีใครบ้าง จุดเด่นของกระต่ายคืออะไร จุดเด่นของเต่าคืออะไร ระหว่างเต่ากับกระต่ายเราอยากเป็นตัวละครตัวไหนเพราะเหตุใด

ขั้นใช้

1. ครูส่งตะกร้าอุปกรณ์ (ดินน้ำมันและกระดาษรอง) พร้อมกันทั้งสองข้าง แต่ละคนหยิบคนละ 1 ชุด ก่อนที่จะรับอุปกรณ์ทุกคนจะไหว้ขอบคุณกันอย่างนอบน้อม ทั้งคนรับและคนส่ง

2. เมื่อทุกคนได้อุปกรณ์แล้ว ให้นักเรียนแปลงร่างดินน้ำมันให้เป็นสัตว์ 4 ขา คนละ 1 ตัว

3. นักเรียนทุกคนนำเสนอผลงาน และนำสัตว์ไปจัดวางไว้มุมห้องที่ครูเตรียมไว้ เป็นสวนสัตว์จำลอง

ขั้นจบ 5 นาที เป้าหมาย เคารพคุณค่าตัวเองและผู้อื่น

1. ครูพูดเสริมแรงชื่นชม Empower ในความตั้งใจของทุกคน

2. กอดมอบความรักให้กันและกันระหว่างนักเรียนกับครู

สรุปได้ว่า แผนกิจกรรมจิตศึกษามีขั้นตอนสำคัญ แตกต่างกัน ขั้นแรกจะเป็นการเตรียมสภาวะจิตให้พร้อมที่จะเรียนรู้ ด้วยกิจกรรม Body scan และกิจกรรม Brain gym หลังจากนั้นจะเป็นสามขั้นตอนสำคัญในการเรียนรู้ คือ ขั้น (ชง, เชื่อม, ใช้) ขั้นชงให้เด็กได้รับรู้ข้อมูลหรือ ประสบการณ์ใหม่ ขั้นเชื่อมคือการใคร่ครวญเชื่อมความเข้าใจเดิมและเชื่อมความเข้าใจกับคนอื่น ๆ ขั้นใช้ เป็นขั้นแสดงผลงานหรือพฤติกรรม และในขั้นสุดท้ายคือขั้นจบทุกคนขอบคุณสิ่งต่างๆ และให้กำลังใจพลังบวกซึ่งกันและกัน

2. แผนกิจกรรมจิตศึกษา กิจกรรมโยคะ

เป็นแนวทางการฝึกควบคุมตนเองทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้ผู้ฝึกสัมผัสถึงความสุขมีสุขภาพแข็งแรงมีบุคลิกภาพที่ดีควบคุมอารมณ์ได้ดี ประสานกับความเข้าใจในธรรมชาติทำให้จิตใจละเอียดอ่อนโดยเฉพาะเริ่มฝึกกับเด็ก 3 ขวบขึ้นไป จะได้รับประโยชน์มาก เพราะกระดูกสันหลังของเด็กจะมีความยืดหยุ่นสามารถเคลื่อนไหวข้อต่อ ได้ง่ายและคล่องแคล่วการฝึกจะช่วยคงสภาพการยืดหยุ่นนั้นไว้เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อของเด็ก ให้แข็งแรงบริหารต่อมไร้ท่อภายในร่างกายให้หลั่งสารที่จำเป็นออกมาให้ร่างกายทำงานปกติสิ่งสำคัญโยคะจะช่วยพัฒนาทางด้านจิตใจและอารมณ์ของเด็กให้มีโอกาสอยู่นิ่ง ๆ กับตัวเอง เด็ก ๆ จะเข้าใจการเล่นบทบาทสมมติ การสอนท่าโยคะโดยวิธีการแปลงกลายเป็นสัตว์ชนิดต่างๆ จะทำให้เด็กสนุกอยากทำโดยไม่รู้สึกต่อต้านยิ่งสนุกมากเด็กวิ่งอยากคิดท่าแปลกใหม่กับสิ่งที่อยู่ รอบตัว ส่งเสริมให้เด็กเกิดจินตนาการและมีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นภาวะของสมองที่ทำงาน ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ จิตใจสงบเกิดสมาธิมีความละเอียดอ่อนมองโลกแง่ดีแจ่มใส กระตือรือร้น วิเชียร ไชยบัง (2561)

การฝึกโยคะเริ่มต้นจากการจัดสถานที่ให้สะอาด บรรยากาศสงบและขนาดเริ่มฝึกควรให้ความสำคัญกับท่าที่ถูกต้องตามธรรมชาติไม่บังคับให้ทำ หรือฝืนตนเองมากเกินไปให้รับรู้ถึงการสัมผัสของประสาททั้ง 5 ไปด้วยการใช้เพลงหรือดนตรี ที่มีจังหวะนุ่มนวล ผ่านนิทานหรือเรื่องเล่าประกอบกับท่า ได้แก่ 1) ท่าผีเสื้อ 2) ท่าไหว้พระอาทิตย์ 3) ท่าภูเขา 4) ท่าต้นไม้5) ท่าเครื่องบิน 6) ท่าจระเข้พักผ่อน นอนอาบพลัง เป็นต้น

สรุปได้ว่า กิจกรรมโยคะเป็นการฝึกสติเพื่อการควบคุมตนเองทางด้านร่างกาย จิตใจ นอกจากนั้นยังช่วยพัฒนาด้านร่างกายให้เด็กได้ฝึกการเคลื่อนไหวอยู่กับที่ซึ่งกิจกรรมโยคะยังช่วยพัฒนาทางด้านจิตใจและอารมณ์ของเด็กให้อยู่นิ่งๆ กับตัวเองทำให้เกิดสมาธิมีสติรู้ตัวรับรู้สิ่งต่าง ๆ และ ส่งเสริมให้เด็กเกิดจินตนาการและมีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นภาวะของสมองที่ทำงาน ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ จิตใจสงบเกิดสมาธิมีความละเอียดอ่อนมองโลกแง่ดีแจ่มใส กระตือรือร้นในการทำกิจกรรม

3. แผนกิจกรรมจิตศึกษา กิจกรรม Body Scan

เป้าหมายระดับต้นคือทำให้เด็ก ๆ ผ่อนคลาย ซึ่งความรู้สึกผ่อนคลายจะช่วยในการเรียนรู้ได้ดีกว่าความรู้สึกเครียดหรือกังวนใจ Body Scan จะทำให้รู้สึกสงบ คลื่นสมองจากความถี่สูง ๆ จะกลายเป็นความถี่ที่ต่ำลงพอสงบคลื่นสมองต่ำ ก็ยิ่งเรียนรู้และการใคร่ครวญก็ดียิ่งขึ้น ส่วนเป้าหมายระดับสูงขึ้นมาอีกก็คือการใช้Body Scan เพื่อเป็นการฝึกฝนสติให้กับเด็ก ๆ การฝึกฝนสติบ่อย ๆ จะทำให้เด็ก ๆ กลับมารู้ตัวไวหรือ ชำนาญมากขึ้นในการกลับมารู้ตัว คำว่า “สติ” ถ้าพูดกับเด็กๆ ก็อาจจะเข้าใจยากในระดับเด็ก ๆ เราเรียกว่าการรู้ตัว ตัวอย่างการทำกิจกรรม Body Scan มี 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นเตรียม เชิญชวนทุกคนยืนแยกเท้าทั้งสองข้างออกพอประมาณช่วงไหล่ เพื่อทำให้การทรงตัวดีขึ้น ปล่อยมือตามสบาย แนบข้างลำตัว หย่อนหัวไหล่เล็กน้อยให้หัวไหล่ ผ่อนคลาย ปิดเปลือกตาลงอย่างผ่อนคลาย หายใจเข้าออกยาวๆ สักสี่ห้าครั้งเพื่อให้เห็น การเคลื่อนไหวของลมหายใจ และรับรู้ความรู้สึกสัมผัสที่ปลายจมูก จดจ่อการรับรู้ที่ปลายจมูก ขณะลมหายใจเข้าออกอีกสักพัก

ขั้นใส่ข้อมูล จากนั้นก็จับความรู้สึกไปที่เท้าทั้งสองข้างของตัวเองรับรู้สึกถึงจุดสัมผัสที่มีน้ำหนักกดลงไปบนฝ่าเท้าทั้งสองข้าง เริ่มรู้สึกจุดสัมผัสไปที่นิ้วโป้ง จับความรู้สึกไล่เรียงไปทีละนิ้วจากนิ้วเท้าซ้ายไปขวา รับรู้ถึงน้ำ หนักของเราให้กระจายไปจนทั่วฝ่าเท้า จับความรู้สึกที่ข้อเท้า รับรู้ถึงแรงตึงที่ข้อ แรงกดของน้ำหนักตัวที่กดลงตรงข้อเท้าถัดจากนั้น ขยับการรับรู้มาที่กล้ามเนื้อน่องทั้งสองข้าง รู้สึกถึงความตึงของกล้ามเนื้อที่น่องทั้งสองข้าง รับรู้สักพักก็ขยับมารับรู้ถึงแรงกดที่หัวเข่าทั้ง สองข้าง มีทั้งแรงกดและแรงตึงไล่ขึ้นมาที่กล้ามเนื้อ ขาท่อนบน รู้สึกถึงแรงตึงของกล้ามเนื้อขาขยับมาที่บั้นเอวรับรู้แรงกดที่บั้นเอว แรงตึงของกล้ามเนื้อรอบ ๆ บั้นเอว ขยับขึ้นมารับรู้ที่ต้นคอสัมผัสและรับรู้ถึงแรงตึงที่กล้ามเนื้อต้นคอ ปล่อยให้ไหล่ผ่อนสบาย ๆ ปล่อยให้ร่างกายของเรายืนอยู่ด้วยความสงบและเบาสบายเพื่อให้เรา ได้รู้สึกขอบคุณร่างกายของเรา ขอบคุณเท้าทั้งสองข้างที่นำพาเราไปยังที่ต่าง ๆ ตั้งแต่เล็กจนโต ขอบคุณขาทั้งสองข้างที่ทำให้เรายืนขึ้นได้อย่างมั่นคง ขอบคุณมือทั้งสองข้างของเราที่ช่วยทำ สิ่งต่าง ๆ ที่ดีงามให้เกิดขึ้นแก่โลกนี้ ขอบคุณทุกลมหายใจที่ยังอยู่กับเรา

ขั้นปลุก รับรู้ลมหายใจเข้าออกด้วยความสงบ (ใช้เวลาช่วงนี้สักนาที) ทุกคนลืมตาขึ้น ด้วยความรู้สึกสงบและผ่อนคลายหลังจากนั้นอาจ ทำ Brain Gym หรือกิจกรรมอื่นสั้น ๆ ที่เป็นการกระตุ้นให้ร่างกายกลับมาใช้ประสาทสัมผัสทุกส่วนได้อย่างเต็มที่อีกครั้ง

สรุปว่า กิจกรรม Body Scan ทำให้เด็กรู้สึกผ่อนคลาย ทำให้รู้สึกสงบ เป็นการฝึกฝนสติรู้ตัว ทำให้เด็กเรียนรู้ได้ดี หากฝึกฝนบ่อยๆ จะทำให้เด็กมีสติได้ไว มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ ได้เร็วขึ้น

4. แผนกิจกรรมจิตศึกษา กิจกรรมกำกับสติ เป็นกิจกรรมฝึกให้เด็กมีความชำนาญในการกลับมารู้ตัว ได้เสมอ ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้เด็กได้รู้เท่าทันอารมณ์ และการกระทำที่กำลังเกิดขึ้น ในแต่ละขณะเพื่อจะได้รู้ว่าควรหยุดหรือควรดำเนินกิจกรรมนั้นต่อ มีตัวอย่างกิจกรรมดังนี้

4.1) กิจกรรมส่งความรู้สึก เด็ก ๆ และครูนั่งเป็นวงกลม จับมือตนข้าง ๆ นั่งหลังตรงเด็ก ๆ ส่งความรู้สึกที่ดีผ่านมือของเรา ผ่านความรู้สึกที่ดีของเราให้กับเพื่อนที่นั่งข้าง ๆ เพื่อที่อยู่ในห้อง คนที่รักคนที่รักเรา ความรักของทุกคนกำลังส่งไปยังทุกสรรพสิ่ง ขอบคุณคนที่น่ารัก ขอบคุณคนที่ตั้งใจส่งความรู้สึกดี ๆ ทุกคนค่อย ๆ ลืมตาขึ้น ยิ้มอย่างจริงใจ ให้กับคนที่ อยู่ข้าง ๆ ทั้งสองข้าง แล้วค่อย ๆ ปล่อยมือคนข้าง ๆ

4.2) กิจกรรมส่งมอบความรัก ความปรารถนาดี เช่น ส่งน้ำ ส่งเทียน ส่งมาลัย ส่งดอกไม้ ตัวอย่าง ส่งรักด้วยแก้วน้ำ 1 ใบ ใส่ความรู้สึกที่ดีและความรักลงไปที่แก้วน้ำ เพื่อจะส่งไปให้ทุกคนได้สัมผัสและรับพลังนั้น ก่อนที่จะรับแก้วน้ำต้องไหว้ก่อนทุกครั้ง ขณะที่ส่งตามองที่แก้วน้ำ คนที่รอช่วยส่งกำลังใจให้กับเพื่อน ๆ ขอสมาธิและขอความเงียบ ให้กับเพื่อน ๆ ขอบคุณคนที่ส่งกำลังใจและส่งสัญญาณความน่ารัก เราจะสามมารถช่วยให้ แก้วน้ำไปหาทุกคนได้โดยการส่งกำลังใจและส่งความรู้สึกที่ดี

4.3) กิจกรรม การต่อ/การสร้างสรรค์จินตนาการผ่านอุปกรณ์ เช่น ดอกรัก ไม้ตะเกียบ ไม้ไอติม เม็ดมะค่า ก้อนหิน ลูกปัด ฝาน้ำอัดลม ฯลฯ

ตัวอย่าง แปลงร่างดอกไม้ นักเรียนนั่งเป็นวงกลม ครูแนะนำสิ่งของในมือว่าคืออะไร ครูส่งตะกร้าที่ใส่ดอกรัก/ไม้ตะเกียบ/อื่น ๆ ให้กับเด็ก ก่อนที่จะรับต้องไหว้ทุกครั้ง เด็ก ๆ หยิบดอกรักตามจำนวนที่ต้องการจากนั้นก็ส่งตะกร้าต่อให้เพื่อน เมื่อทุกคนได้ดอกรักแล้วครูก็จะให้เด็กต่อดอกรักเป็นรูปอะไรก็ได้ตามจินตนาการหรือตามคำสั่ง เช่น ต่อเลข 1 ต่อเป็น รูปดอกไม้ ต่อเป็นรูปคน เป็นต้น บางทีอาจจะให้เด็กหันหน้าเข้าหาคู่ นำดอกไม้มารวมกัน แล้วช่วยกันต่อเป็นรูปต้นไม้ หรือรูปอะไรก็ได้ตามความชอบและให้นักเรียนอธิบายสิ่งที่ช่วยกัน ต่อว่าเป็นรูปอะไร เพราะเหตุใด เป็นต้น

สรุปได้ว่า กิจกรรมกำกับสติ เป็นกิจกรรมสำหรับฝึกให้เด็กได้มีความชำนาญ ในการกลับมารู้ตัวได้เสมอ ทำให้เด็กรู้เท่าทันอารมณ์

5. แผนกิจกรรมจิตศึกษา กิจกรรม Brain Gym

เป็นกิจกรมที่ฝึกโหมดรู้ (สติ) เด็ก ๆ จะรับรู้ความรู้สึก ทางกาย และกำกับร่างกายอย่างต่อเนื่อง ในที่สุดก็จะมีทักษะการรับรู้ไว Brain Gym มี 4 แบบ ดังนี้

5.1 การเคลื่อนไหวสลับข้าง ข้ามเส้นกลางของร่างกาย เป็นกิจกรรมบริหารสมองที่ช่วยฝึกการบริหารสมองทั้งสองซีกให้ช่วยทำงานอย่างกลมกลืน เช่น กระโดดสลับขา การวาดเลข 8 นอนตะแคงด้วยมือทั้งสองข้าง การวาดภาพหรือลากเส้นขยุกขยิกด้วยมือทั้งสอง ข้างพร้อม ๆ กัน เป็นต้น

5.2 การยืดส่วนต่าง ๆ ของร่างกายทำให้ผ่อนคลายความตรึงเครียดทั้งสมองส่วนหน้าและส่วนหลัง ทำให้มีสมาธิในการเรียนรู้หรือการทำงานมากขึ้น เช่นการเหยียดแขนให้ยืดสุด ๆ

5.3 การนวดหรือกดจุดกระต้นกรทำงาน เป็นการกระตุ้นการทำงานของกระแสประสาทให้ดียิ่งขึ้น อาทิเช่น การนวดที่ขมับ การใช้นิ้วเคาะที่กระดูกไหปลาร้า การนวดที่ใบหู

5.4 ท่าบริหารส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เป็นการเปลี่ยนอิริยาบถของร่างกายเพื่อลดความตึงเครียดของร่างกายและสมอง

ตัวอย่างกิจกรรม Brain Gym

1. สลับจับหู ท่า1 มือขวาอ้อมไปจับหูด้านซ้ายส่วนมือซ้ายอ้อมไปจับหูด้านขวา (นับ 1) ท่า 2 เปลี่ยนมาเป็นมือซ้ายอ้อมไปจับหูด้านขวา มือขวาอ้อมไปจับหูด้วนซ้าย (นับ 2) ทำสลับกันไปเรื่อย ๆ ถึง 10 ท่า 3 มือวางที่ตัก

2. สลับจับหูและจมูก ท่า 1 มือขวาไปแตะที่หูซ้าย ส่วนมือซ้ายให้นำไปแตะที่จมูกลักษณะมือไข้กัน (นับ 1) ท่า 2 เปลี่ยนมาเป็นมือซ้ายแตะที่หูขวา ส่วนมือขวาไปแตะที่จมูกลักษณะของมือไขว้กันทำสลับกันไปเรื่อย ๆ ถึงนับ 10 ท่า 3 มือมาวางที่ตัก

3. สลับมือ กำมือแบมือ ท่า 1 ยกมือทั้งสองข้างขึ้นมาให้มือขวาทำท่ากำมือซ้ายทำท่าแบมือ (นับ 1) ท่า 2 เปลี่ยนเป็นกำด้วยมือซ้ายบ้าง ทำเช่นเดียวกับท่า 1 ส่วนมือขวาทำเป็นท่าแบมือเช่นเดียวกับท่า 2 (นับ 2) ท่า 3 นำมือมาวางที่ตักทำสลับกันไปเรื่อย ๆ ถึง 10

สรุปได้ว่า กิจกรรม Brain Gym เป็นกิจกรรมที่ช่วยฝึกสติ ให้กลับมารู้ตัว ผ่านการควบคุมกำกับร่างกาย ยิ่งฝึกฝนบ่อย ๆ และทำให้เร็วขึ้น จะช่วยพัฒนาด้านสติปัญญา และการจดจำได้ดี

2.2.4 บทบาทของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา

บทบาทของครูในการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา (Mindfulness Education) เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความตระหนักรู้ในตนเอง การควบคุมอารมณ์ และการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียน บทบาทดังนี้

2.2.4.1 เป็นแบบอย่างที่ดี (Role Model) ได้แก่ 1) ครูควรปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างในการมีสติการควบคุมอารมณ์ และการเอาใจใส่ต่อผู้อื่น การที่ครูแสดงออกถึงความสงบและความสามารถในการจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีสติจะช่วยให้นักเรียนเห็นและเรียนรู้วิธีปฏิบัติตาม 2) การมีสติของครูในห้องเรียน เช่น การใช้เวลาสั้นๆ ในการหายใจลึกๆ หรือการตอบสนองต่อสถานการณ์ด้วยความสงบ จะช่วยสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และความสัมพันธ์ที่ดีในห้องเรียน

2.2.4.2 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อจิตศึกษา (Creating a Mindful Environment) ได้แก่ ครูควรสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่มีความสงบและปลอดภัย เพื่อให้นักเรียนสามารถมีสมาธิและเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการฝึกสติ เช่น การใช้เวลาสั้น ๆ ในช่วงเริ่มต้นหรือสิ้นสุดชั่วโมงเรียนเพื่อทำสมาธิหรือการฝึกการหายใจ จะช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวและพร้อมที่จะเรียนรู้ 2) การจัดพื้นที่ที่เป็นมุมสงบในห้องเรียนให้นักเรียนได้ใช้เมื่อต้องการเวลาสงบหรือพักผ่อนก็เป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้างความมีสติและการจัดการอารมณ์ได้ดี

2.2.4.3 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจิตศึกษา (Designing Mindful Learning Activities) ได้แก่ 1) ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกสติ เช่น กิจกรรมที่ต้องใช้สมาธิ การฟังอย่างตั้งใจ การวาดภาพ หรือการทำงานที่ต้องใช้ความละเอียดอ่อน เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสฝึกฝน

การมีสติและการตระหนักรู้ในตัวเอง 2) การใช้กิจกรรมกลุ่มที่เน้นการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกการเอาใจใส่ผู้อื่นและพัฒนาทักษะทางสังคม

2.2.4.4 การฝึกสติผ่านกิจกรรมประจำวัน (Incorporating Mindfulness in Daily Routines) ได้แก่1) ครูสามารถนำการฝึกสติไปสอดแทรกในกิจกรรมประจำวัน เช่น การให้เวลานักเรียนหายใจลึก ๆ ก่อนเริ่มเรียน การสอนให้นักเรียนมีสติในขณะที่กำลังทำงานหรือเรียนรู้หรือการสังเกตความรู้สึกของตนเองเมื่อเผชิญกับความยากลำบาก 2) การฝึกให้นักเรียนมีสติในการรับประทานอาหาร การเดิน หรือการทำงานประจำวัน จะช่วยให้นักเรียนสามารถนำจิตศึกษาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.2.4.5 การสนับสนุนและให้คำแนะนำ (Providing Support and Guidance) ได้แก่ 1) ครูมีบทบาทในการให้คำแนะนำและสนับสนุนนักเรียนในการพัฒนาความสามารถในการมีสติ การควบคุมอารมณ์ และการจัดการกับความเครียด ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูดคุยและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้สึกของตนเอง รวมถึงการช่วยนักเรียนหาแนวทางในการจัดการกับปัญหาหรืออารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ 2) ครูควรให้การสนับสนุนทางอารมณ์และจิตใจแก่เด็กนักเรียนอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะเมื่อพวกเขาเผชิญกับปัญหาทางอารมณ์หรือสถานการณ์ที่ยากลำบาก

2.2.4.6 การประเมินผลและการปรับปรุง (Assessing and Improving Mindfulness Practices) ได้แก่ 1) ครูควรทำการประเมินผลการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับจิตศึกษา เพื่อดูว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการพัฒนาทักษะทางจิตใจและสังคมอย่างไร และปรับปรุงกิจกรรมเหล่านั้นให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 2) การใช้วิธีการสะท้อนกลับ (Reflection) ช่วยให้นักเรียนได้พิจารณาผลกระทบของการฝึกสติในชีวิตประจำวันและเรียนรู้จากประสบการณ์ของตัวเอง

สรุปได้ว่า บทบาทของครูในการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษานั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถในการจัดการอารมณ์ มีสมาธิ และสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในสังคม การปฏิบัติและส่งเสริมจิตศึกษาในห้องเรียนจะช่วยให้นักเรียนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพจิตดีและมีความพร้อมในการเผชิญกับความท้าทายของชีวิต

2.2.5 การวัดและประเมินผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา

การวัดและประเมินผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา (Mindfulness Education) เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้ครูและผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบความก้าวหน้าและประสิทธิภาพของการฝึกจิตศึกษาในนักเรียน การวัดและประเมินผลสามารถทำได้ดังนี้

2.2.5.1 การสังเกตพฤติกรรม (Behavioral Observation) ได้แก่ 1) การสังเกตโดยตรง ครูสามารถสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในสถานการณ์ต่างๆ เช่น การมีสมาธิในชั้นเรียน การควบคุมอารมณ์เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ท้าทาย หรือการแสดงออกถึงความเอาใจใส่ต่อเพื่อนร่วมชั้น 2) การบันทึกพฤติกรรม ครูอาจใช้การบันทึกพฤติกรรมในระหว่างกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของนักเรียนในระยะยาว

2.2.5.2 การสัมภาษณ์และการสนทนา (Interviews and Discussions) ได้แก่ 1) การสัมภาษณ์เด็ก ครูสามารถสัมภาษณ์นักเรียนเพื่อสอบถามถึงความรู้สึก ประสบการณ์ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการฝึกจิตศึกษา การสัมภาษณ์นี้อาจเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม 2) การสนทนากลุ่ม (Focus Groups) การจัดกลุ่มสนทนาเพื่อให้เด็กนักเรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกจิตศึกษา ซึ่งช่วยให้ครูเข้าใจถึงผลกระทบของการฝึกในกลุ่มนักเรียนได้ชัดเจนขึ้น

2.2.5.3 การประเมินตนเอง (Self-Assessment) ได้แก่ 1) แบบสอบถามการประเมินตนเอง ครูสามารถให้นักเรียนทำแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการมีสติ การควบคุมอารมณ์ และความตระหนักรู้ในตนเอง เพื่อให้นักเรียนได้สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตัวเอง 2) การเขียนบันทึกประจำวัน (Journaling) การให้เด็กนักเรียนเขียนบันทึกเกี่ยวกับความรู้สึกและประสบการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการฝึกจิตศึกษาเป็นวิธีการที่ดีในการวัดผลและติดตามการพัฒนาตนเอง

2.2.5.4 การประเมินโดยใช้แบบวัดมาตรฐาน (Standardized Assessment Tools) ได้แก่ 1) แบบสอบถามความตระหนักรู้ในตนเอง (Mindfulness Questionnaires) มีเครื่องมือการประเมินมาตรฐานหลายแบบที่สามารถใช้วัดความตระหนักรู้ในตนเองและการมีสติ เช่น Five Facet Mindfulness Questionnaire (FFMQ), Mindful Attention Awareness Scale (MAAS) เป็นต้น 2) การวัดความเครียดและความสุข (Stress and Well-being Scales): การใช้แบบสอบถามที่ประเมินระดับความเครียด ความวิตกกังวล และความสุขของนักเรียนเป็นเครื่องมือที่ช่วยตรวจสอบผลกระทบของจิตศึกษาต่อสุขภาพจิต

2.2.5.5 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Performance Evaluation) ได้แก่ 1) การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การตรวจสอบว่าการฝึกจิตศึกษามีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างไร เช่น การมีสมาธิที่ดีขึ้น การมีทักษะในการคิดอย่างมีเหตุผล และการจัดการงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น 2) การประเมินทักษะทางสังคม การวัดทักษะทางสังคมของนักเรียน เช่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น การสื่อสาร และการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์กลุ่ม

2.2.5.6 การรับความคิดเห็นจากผู้ปกครอง (Parental Feedback) ได้แก่ 1) การสำรวจความคิดเห็นจากผู้ปกครอง: การขอความคิดเห็นจากผู้ปกครองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่เห็นในพฤติกรรมและทัศนคติของนักเรียนที่บ้านหลังจากเริ่มฝึกจิตศึกษา 2) การสนทนากับผู้ปกครอง: การจัดการสนทนาแบบตัวต่อตัวกับผู้ปกครองเพื่อสอบถามถึงผลกระทบของจิตศึกษาต่อนักเรียนทั้งในแง่พฤติกรรมและอารมณ์

2.2.5.7 การสะท้อนผลและการปรับปรุง (Reflection and Continuous Improvement) ได้แก่ 1) การทบทวนและปรับปรุงกระบวนการ ครูควรสะท้อนผลลัพธ์จากการประเมินต่าง ๆ และปรับปรุงการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการฝึกจิตศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน

2) การรับข้อเสนอแนะจากนักเรียน: การเปิดโอกาสให้นักเรียนให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมการฝึกจิตศึกษา ซึ่งจะช่วยในการปรับปรุงกระบวนการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลที่ครอบคลุมและหลากหลายเหล่านี้จะช่วยให้ครูสามารถติดตามความก้าวหน้าในการพัฒนาของนักเรียนและปรับปรุงการฝึกจิตศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและเป้าหมายของการเรียนรู้

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3.1 งานวิจัยในประเทศ

นันท์นภัส ลิ้มสันติธรรม (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ STEM เพื่อส่งเสริมกรอบแนวคิดเติบโตและความสามารถ ในการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ STEM ที่ส่งเสริมกรอบแนวคิดเติบโต และความสามารถในการแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 2) เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ STEM ที่มีต่อกรอบแนวคิดเติบโต ความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์กลุ่มที่ศึกษา คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 29 คน ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครื่องมือวิจัยได้แก่ แบบสอบถามกรอบแนวคิดเติบโต แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสังเกตการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึกการเรียนรู้ และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบวิลคอกซัน (T) กรณีกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม และค่าอิทธิพล ในส่วนของข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้ใช้การวิเคราะห์จัดกลุ่มข้อมูลและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ STEM ที่พัฒนาขึ้น 7 ขั้นตอน ได้แก่1) สร้างความเชื่อ 2) ระบุปัญหา 3) รวบรวมข้อมูล และแนวคิดที่เกี่ยวข้อง 4) ออกแบบการแก้ปัญหา 5) วางแผนและแก้ปัญหา 6) ประเมินผลงาน และ 7) นำเสนอและสะท้อนการเรียนรู้มีคุณภาพที่เหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญได้ให้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง0.67-1.00 และสามารถพัฒนาผู้เรียนในด้านกรอบแนวคิดเติบโต ความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าขนาดอิทธิพลอยู่ในระดับปานกลาง

วโรชา เขตต์งูเหลือม (2562) การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์หลังการจัดกิจกรรมจิตศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ผู้เข้าร่วมวิจัย ได้แก่ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ชั้นเรียนพิเศษ 3 ศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดนครราชสีมา กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 3 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบ Time

Series Desigh โดยใช้การดำเนินการทดลองตามรูปแบบศึกษากลุ่มเดียววัดแบบอนุกรมเวลา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์และแผนการจัดกิจกรรมจิตศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการเขียนกราฟเส้นเพื่อดูความเปลี่ยนแปลงของกราฟ ระหว่างก่อนจัดกิจกรรมกับผลคะแนนครั้งสุดท้ายของการจัดกิจกรรมควบคู่กับการพิจารณาแนวโน้มของเส้นกราฟ ผลการศึกษาพบว่า 1) ความฉลาดอารมณ์ในภาพรวมของผู้เข้าร่วมวิจัยทั้ง 3 คน มีแนวโน้มของคะแนนที่เพิ่มขึ้น 2) ความฉลาดทางอารมณ์ ด้านดี คะแนนด้านย่อยควบคุมอารมณ์เพิ่มขึ้นทั้ง 3 คน ด้านย่อยใส่ใจและเข้าใจอารมณ์ผู้อื่นเพิ่มขึ้นทั้ง 3 คนและด่านย่อยยอมรับ ถูกผิดเพิ่มขึ้น 3 คน 3) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง คะแนนด้านย่อยความมุ่งมั่นพยายามเพิ่มขึ้นจำนวน 3 คน คะแนนด้านย่อยปรับตัวต่อปัญหาลดลงจำนวน 1 คนเท่าเดิม 1 คนและเพิ่ม 1 คน คะแนนด้านย่อยกล้าแสดงออก เพิ่มขึ้นทั้ง 3 คน 4) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขคะแนนด้านย่อยพอใจในตนเองเพิ่มขึ้นทั้ง 3 คน คะแนนด้านย่อยรู้จักปรับใจเพิ่มขึ้นทั้ง 3 คน คะแนนด้านย่อยรื่นเริงเบิกบานเพิ่มขึ้นทั้ง 3 คน

จุฬาลักษณ์ ทิพวัน (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พัฒนาตัวบ่งชี้กรอบความคิดแบบเติบโตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาตัวบ่งชี้กรอบความคิดแบบเติบโต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตัวบ่งชี้กรอบความคิดแบบเติบโตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย 2 ระยะ ระยะแรกเป็นการพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้กรอบความคิดแบบเติบโตตามกรอบแนวคิดเบื้องต้นโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด 9 ท่าน เครื่องมือวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และระยะที่สองเป็นการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตัวบ่งชี้กรอบความคิดแบบเติบโตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยตัวอย่างจำนวน 892 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 6 ระดับ มีค่า อำนาจจำแนกตั้งแต่ .200- .646 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .903 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิง บรรยายและสถิติอ้างอิงการวิเคราะห์ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ความโด่ง การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน อันดับที่สองโดยใช้โปรแกรม Mplus ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) กรอบความคิดแบบเติบโต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี 7 องค์ประกอบ คือ ชอบความท้าทาย ความเพียรพยายามในการเรียนรู้กล้าเผชิญปัญหา เรียนรู้จากคำวิพากษ์วิจารณ์ความสามารถในการพัฒนาศักยภาพทางปัญญา หาบทเรียนและแรงบันดาลใจจากความสำเร็จของผู้อื่น การแสดงออกและการรับผิดชอบในการเรียนรู้ตนเอง รวมถึง 16 ตัวบ่งชี้คือ ยอมรับความเสี่ยง รับรู้ว่างานท้าทายเป็นโอกาสในการเรียนรู้การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มุ่งมั่นในการเรียนรู้ใช้ความพยายาม พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรค การวิเคราะห์สาเหตุของความล้มเหลว มุ่งแก้ไขความผิดพลาด รับฟังการวิพากษ์วิจารณ์ปรับปรุงและพัฒนา การพัฒนาศักยภาพทางการเรียนรู้ของสมอง

การพัฒนาศักยภาพทางการคิดของตนเอง แสวงหาและเรียนรู้ความสำเร็จของผู้อื่นนำประสบการณ์ความสำเร็จผู้อื่นมาปรับใช้การเรียนรู้และการพัฒนาตนเองต่อเนื่อง ความรับผิดชอบในการเรียนรู้ (2) โมเดลตัวบ่งชี้กรอบความคิดแบบเติบโต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (*Chi-Square = 79.213, df = 82, P-value = 0.5667, CFI = 1.000, TLI = 1.002, RMSEA = 0.017, SRMR = 0.021 และ Chi-Square / df = 0.966*)

พิมพ์ชษา ทาระชัย (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมร้องเต้นเล่นทำตามแนวคิดจิตตปัญญาเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารด้านการควบคุมอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมร้องเต้นเล่นทำตามแนวคิดจิตตปัญญาเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารด้านการควบคุมอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงบริหารด้านการควบคุมอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมร้องเต้นเล่นทำตามแนวคิดจิตตปัญญา 3) ความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อชุดกิจกรรมร้องเต้นเล่นทำตามแนวคิดจิตตปัญญา กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยคือเด็กปฐมวัยใช้กับอนุบาล 2 โรงเรียนบ้านสำโหรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 จำนวน 12 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่1) ชุดกิจกรรมร้องเต้นเล่นทำตามแนวคิดจิตตปัญญา 2) แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารด้านการควบคุมอารมณ์ และ3) แบบสอบถามความพึงพอใจของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมร้องเต้นเล่นทำตามแนวคิดจิตตปัญญามีประสิทธิภาพ 81.94/81.67 แสดงว่า ชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 2) เด็กปฐมวัยมีทักษะการคิดเชิงบริหารด้านการควบคุมอารมณ์ก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมร้องเต้นเล่นทำตามแนวคิดจิตตปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยหลังใช้ชุดกิจกรรมเด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรม 3) เด็ก ปฐมวัยมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมร้องเต้นเล่นทำตามแนวคิดจิตตปัญญาอยู่ในระดับมาก ข้อค้นพบจากการวิจัย คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยให้เด็กได้ ร้องเต้นเล่นททำโดยเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรมร่วมกัน และมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนเป็นการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารด้านการควบคุมอารมณ์ที่มีประสิทธิภาพ เพราะการร้องเต้นเล่นทำมีความ สนุกสนาน เพลิดเพลินมีความสุข ส่งผลให้เด็กปฐมวัยสามารถแสดงออกได้อย่างอิสระและควบคุม อารมณ์ตนเองได้ดีขึ้น

พรรณภา ส่งแสงแก้ว (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตในทักษะการสื่อสารด้านการพูดเพื่อการนำเสนอ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของกระบวนการคิดที่ส่งผลต่อการไม่ กล้าพูดนำเสนอหน้าชั้นเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาในการพูดนำเสนอ 2) พัฒนาโปรแกรมการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตในทักษะการสื่อสารด้านการพูดเพื่อการนำเสนอ 3) ประเมินประสิทธิผลของการใช้โปรแกรมการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตใน

ทักษะการสื่อสารด้านการพูดเพื่อการนำเสนอ งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยกึ่งทดลองกลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาชั้นปีที่1 มหาวิทยาลัยศรีปทุมวิทยาเขตขอนแก่น ได้มาจากการคัดเลือกนักศึกษาที่มีคะแนนจากแบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโตในทักษะการสื่อสารการพูดเพื่อการนำเสนอต่ำ จำนวน 18 คน เป็นกลุ่มทดลอง กลุ่มทดลองเข้าร่วมกิจกรรม 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) โปรแกรมการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตในทักษะการสื่อสารด้านการ พูดเพื่อการนำเสนอ 2) แบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโตในทักษะการสื่อสารการพูดเพื่อการนำวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าสถิติ ใช้ The Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการทดลอง นักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนนกรอบความคิดแบบเติบโตใน ทักษะการสื่อสารด้านการพูดเพื่อการนำเสนอสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตในทักษะการสื่อสารด้านการพูดเพื่อการนำเสนออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 2) นักศึกษากลุ่มทดลองมีความเห็นว่าการเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตในทักษะการสื่อสารด้านการพูดเพื่อการนำเสนอ ช่วยให้นักศึกษามีการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต และสามารถมีความมั่นใจในการพูดนำเสนอได้ดีขึ้น

ธัญญลักษณ์ ไพฑูรย์ และชำนาญ ปาณาวงษ์ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบการคิดเชิงบริหารจัดการทางสมอง ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ระหว่างโรงเรียนการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบด้วยนวัตกรรมจิตศึกษา PBL และ PLC กับโรงเรียนทั่วไป การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) วัดการคิดเชิงบริหารจัดการทางสมอง ของนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษา ระหว่างโรงเรียนการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบด้วยนวัตกรรมจิตศกษา PBL และ PLC กับโรงเรียนทั่วไป 2) เปรียบเทียบการคิดเชิงบริหารจัดการทางสมอง ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ระหว่างโรงเรียนการเปลี่ยนแปลง เชิงระบบด้วยนวัตกรรมจิตศึกษา PBL และ PLC กับโรงเรียนทั่วไป 3) เปรียบเทียบพฤติกรรมของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาในการคิดเชิงบริหารจัดการทางสมองระหว่างโรงเรียนการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบด้วยนวัตกรรมจิตศึกษา PBL และ PLC กับโรงเรียนทั่วไป กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบวัดการคิดเชิงบริหารจัดการทางสมองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) การวัดการคิดเชิงบริหารจัดการทางสมองของนักเรียนโรงเรียนของการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบด้วยนวัตกรรมจิตศึกษา PBLและ PLC ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และนักเรียนโรงเรียนทั่วไปในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง 2) เปรียบเทียบการคิดเชิงบริหารจัดการทางสมองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาระหว่างโรงเรียนการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบด้วยนวัตกรรมจิตศึกษา PBLและ PLC กับโรงเรียนทั่วไปมีการคิดเชิงบริหารจัดการทางสมองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ. 50 3) ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของนักเรียนในการคิดเชิงบริหารจัดการทางสมอง พบว่านักเรียนโรงเรียนการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบด้วยนวัตกรรมจิตศึกษา PBLและ PLC กับโรงเรียนทั่วไป

ตัวบ่งชี้ด้านความจำขณะทำงานด้วยการริเริ่ม ด้านการควบคุมอารมณ์ด้านการยับยั้ง และด้านการตรวจสอบตนเอง แตกต่างกัน อย่างมีนัยยสำคัญทางเศรษฐกิจที่ระดับ. 05และตัวบ่งชี้ด้านการวางแผนและการจัดการไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 พฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบด้วยนวัตกรรมจิตศึกษา PBLและ PLC มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนทั่วไป

มยุเรศ มัชฌิโม และรุ่งลาวัลย์ ละอำคา (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดกิจกรรมตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัย มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยด้วยการจัดกิจกรรมตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 3-4 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านม่วงท่าลาด ตำบลม่วงลาด อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา แบบประเมินพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดกิจกรรมตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัย เป็นกระบวนการประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ปรับกายใจให้พรั่งพร้อม (2) น้อมเปิดใจเรียนรู้ (3) มุ่งสู่ประสบการณ์ใหม่ (4) คิดใคร่ครวญการเรียนรู้ 2) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษามีพฤติกรรมการมีสมาธิหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

ปิยะนุช ซอดนอก (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลของกิจกรรมจิตศึกษาที่มีต่อการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของเด็กปฐมวัย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเพื่อศึกษาผลของกิจกรรมจิตศึกษาที่มีต่อการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนปฐมวัย ชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนอนุบาลบ้านคุณหนูจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 36 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบไปด้วย แผนการจัดกิจกรรมจิตศึกษา โดยจัดกิจกรรมทั้งหมด 8 สัปดาห์ ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง ใช้เวลา 30 นาที ใช้แผนการจัดกิจกรรมจิตศึกษา 40 แผน รามทั้งสิ้น 40 วัน และแบบประเมิน การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า (1) หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชญานนท์ สุวรรณเพชร (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมทางกายประสานการชี้แนะ นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับ

ความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยหลัง การจัดกิจกรรมทางกายประสานการชี้แนะ 2) เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทางกายประสานการชี้แนะ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ เด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนบ้านดงใหญ่ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 11 คน ได้มาโดยการ เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรมทางกายประสาน การชี้แนะ แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย 3 ด้าน คือ 1) ด้านการรับรู้อารมณ์ และความรู้สึกของตนเอง 2) ด้านการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่น 3) ด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่น โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ Pre-Experimental Design สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละความก้าวหน้า ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมทางกาย ประสานการชี้แนะ มีความฉลาดทางทางอารมณ์อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$ =40.09) และเมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า ด้านการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเอง อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$ =12.90) ด้านการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่น อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$ =13.36) ด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่น อยู่ใน ระดับดีมาก ($\overline{X}$ =13.81) 2) ความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมทางกาย ประสานการชี้แนะ พบว่า เด็กปฐมวัยมีความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นในทุก ๆ ด้าน โดยมีค่าร้อยละ ของความก้าวหน้าเท่ากับ 53.53

พิมสวัสดิ์ โกศลสมบัติ (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลการจัดประสบการณ์โดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาและการชี้แนะทางอารมณ์ที่มีต่อความสามารถทางอารมณ์ของเด็กวัยอนุบาลศึกษา ผลของการจัดประสบการณ์โดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาและการชี้แนะทางอารมณ์ที่มีต่อความสามารถทางอารมณ์ด้านความรู้เกี่ยวกับอารมณ์และด้านการกำกับอารมณ์ของเด็กวัยอนุบาล 2) เปรียบเทียบความสามารถทางอารมณ์ด้านความรู้เกี่ยวกับอารมณ์และการกำกับอารมณ์ระหว่างเด็กวัยอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาและการชี้แนะทางอารมณ์กับการจัดประสบการณ์แบบปกติการวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยกึ่งทดลอง แบบศึกษา 2 กลุ่ม วัดหลายครั้ง ตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง คือ เด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 50 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 25 คน และกลุ่มควบคุม 25 คน กลุ่มทดลองได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาและการชี้แนะทางอารมณ์ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนประกอบด้วย 3 ขั้นย่อย ขั้นตอนที่ 1 การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์กับเด็กกลุ่มใหญ่ ประกอบด้วย 1) การสร้างความพร้อม ประกอบด้วย 2 กิจกรรม คือ 1.1) การเตรียมสภาวะกายใจของเด็กให้เหมาะสม และ 1.2) การนำพาเด็กสำรวจท่าทางของตนเอง 2) การให้ประสบการณ์ใหม่ ประกอบด้วย 2 กิจกรรม คือ 2.1) กิจกรรมเปิดประสาทสัมผัส และ 2.2) กิจกรรมปลุก เปลี่ยน และ 3) การฝึกสะท้อนคิด ขั้นตอนที่ 2 การชี้แนะทางอารมณ์รายบุคคล

ได้แก่1) การสร้างสภาวะรู้ตัว 2) การนำพาทบทวนสาเหตุ 3) การให้ทางเลือก ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติระยะเวลาทดลอง 10 สัปดาห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความเข้าใจอารมณ์ของเด็กวัยอนุบาล แบบสังเกตพฤติกรรมด้านอารมณ์ของเด็กวัยอนุบาล แบบสอบถามพฤติกรรมด้านอารมณ์ของเด็กวัยอนุบาล แบบสังเกตพฤติกรรมด้านอารมณ์ของเด็กวัยอนุบาลสำหรับผู้ปกครอง และแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมด้านอารมณ์ของเด็กวัยอนุบาล วิเคราะห์ข้อมูลวิจัยโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีและความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ผลการวิจัย พบว่า 1) เด็กวัยอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาและการชี้แนะทางอารมณ์มีความสามารถทางอารมณ์สูงกว่าก่อนการทดลอง โดยค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับอารมณ์และค่าเฉลี่ยความถี่พฤติกรรมการกำกับอารมณ์ของเด็กวัยอนุบาล หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าขนาดอิทธิพล เท่ากับ 1.70 และ 1.58 ตามลำดับ 2) เด็กวัยอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาและการชี้แนะทางอารมณ์มีความสามารถทางอารมณ์สูงกว่าเด็กวัยอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติโดยค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับอารมณ์และค่าเฉลี่ยความถี่พฤติกรรมการกำกับอารมณ์สูงกว่าเด็กกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าขนาดอิทธิพลเท่ากับ 1.26 และ 1.02 ตามลำดับ

กรวิกา สุวรรณกูล และคณะ (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กิจกรรมจิตศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาการเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กิจกรรมจิตศึกษา 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้การเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมจิตศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้อง จำนวนนักศึกษา 30 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้การเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมจิตศึกษา แบบวัดการเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน และ แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมจิตศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการ เรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับ จากมากไปหาน้อย คือ ด้านความกระตือรือร้นทางการเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.22, ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน 0.73) ด้านความรับผิดชอบตนเองทางการเรียน (ค่าเฉลี่ย4.18, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71) ด้านการรู้จักวางแผนทางการเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.14, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70) และด้านความกล้าเสี่ยงทางการเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.10, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73) และความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมจิตศึกษา อยู่ในระดับมาก

ศิริขวัญ นิยมผล (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตของเด็กวัยอนุบาล การวิจัยครั้งนี้มีวัตุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน และ(2) เปรียบเทียบคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตของเด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างคือเด็กวัยอนุบาลอายุ 3–4 ปีจำนวน 25 คน ใช้เวลาในการทดลองครั้งละ50 นาทีติดต่อกัน สัปดาห์ละ4 ครั้ง รวม 8 สัปดาห์ ขั้นตอนการจัดประสบการณ์จำแนกเป็น 4 ระยะได้แก่ (1) เลือกปรากฏการณ์ที่สนใจและสังเกตปรากฏการณ์ที่ศึกษาร่วมกัน (2) กำหนดปัญหาและตั้งคำถามเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่สนใจ (3) การลงมือปฏิบัติผ่านวิธีการสืบเสาะโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (4) นำเสนอข้อมูลสะท้อนคิด และประเมินตามสภาพจริง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตของเด็กวัยอนุบาลวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีประสิทธิผลและการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า (1) ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน มีค่าเท่ากับ 0.8127 แสดงว่า เด็กวัยอนุบาลมีการพัฒนาคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตเพิ่มขึ้น 0.8127 หรือคิดเป็นร้อยละ81.27 และ (2) เด็กวัยอนุบาลมีคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานสามารถนำไปใช้ในการเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตของเด็กวัยอนุบาลได้

วราภรณ์ พรมสอน, ธิติสุดา ต้นเชื้อ, เมธาวี อรรถาเวช และธิดารัตน์ จันทะหิน (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดทางบวกสำหรับเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมแนวทางการเรียนรู้ด้วยจิตศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการคิดทางบวกของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมจิตศึกษาก่อนและหลังการทดลอง 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดทางบวกของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมจิตศึกษาก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยการศึกษาครั้งนี้ ทำการศึกษากับเด็กปฐมวัย ชาย – หญิง อายุ 5 ขวบ ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 และปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนบ้านด้ามพร้า ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 11 คน เป็นกลุ่มทดลอง ที่ทำการจัดกิจกรรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้จิตศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน ($S.D.$) และสถิติทดสอบที (t-test) ผลการวิจัยโดยสรุปมีดังนี้ (1) ผลวิเคราะห์การใช้กิจกรรมจิตศึกษาสามารถพัฒนาทักษะการคิดทางบวกของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด้ามพร้า ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีได้ (2) หลังการใช้กิจกรรมจิตศึกษาช่วยให้เด็กปฐมวัยมีทักษะการคิดทางบวกสูงกว่าก่อนการพัฒนาคะแนนความแตกต่างก่อนและหลังการพัฒนามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

รุ่งลาวัลย์ ละอำคา และคณะ (2567) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทครูกับการปลูกฝังพลังความมุ่งมั่นพากเพียรในเด็กวัยอนุบาล บทความนี้มุ่งนำเสนอแนวทางให้ความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะปฏิบัติและมุมมองที่ดีในการปลูกฝังความมุ่งมั่น พากเพียรให้กับเด็กวัยอนุบาล (อายุ 3-6 ปี) รวมถึงนำเสนอตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ มุ่งมั่นพากเพียร เพื่อเป็นแนวทางให้ครูสามารถนำไปปรับใช้ในการพัฒนาเด็กได้ ความมุ่งมั่นพากเพียร มีความสำคัญต่อการสร้างรากฐานชีวิต ในระยะยาวเพราะเป็นลักษณะที่แสดงออกถึงความเข้มแข็งทางจิตใจมีความยืดหยุ่น มีทักษะในการแก้ปัญหา มีความมั่นใจในตนเอง แสดงออกซึ่งการมีกรอบความคิดแบบเติบโต มีวินัย คุณสมบัติเหล่านี้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับความสำเร็จทางวิชาการและคุณภาพชีวิตของบุคคลในอนาคต การปลูกฝังให้เด็กอนุบาลมีความมุ่งมั่นพากเพียร จะทำให้เด็กสามารถยืนหยัดและพยายามต่อสู้ กับอุปสรรคปัญหาที่พบสามารถเผชิญกับความท้าทายหรือความล้มเหลว แล้วสามารถยืดหยุ่นปรับตัวฟื้นกลับเป็นปกติได้ ความพากเพียรพยายามจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น ในการที่จะปลูกฝังให้ มีในบุคคลตั้งแต่วัยอนุบาล กรอบความคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการปลูกฝังพลัง ความมุ่งมั่นพากเพียรของเด็กวัยอนุบาล ประกอบด้วยทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาของการพัฒนามนุษย์ ทฤษฎีการพัฒนาการทางสติปัญญา และทฤษฎีความผูกพันครูเป็นบุคคลสำคัญในการเสริมสร้างความมุ่งมั่นพากเพียรให้แก่เด็กวัยอนุบาล ได้แก่ 1) การสร้างสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ผ่านการจัดประสบการณ์ที่หลากหลาย และท้าทาย 2) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี 3) การใช้คำถามปลายเปิด 4) การปลูกฝังกอล์ฟ ความผิดแบบเติบโต 5) การสนับสนุนให้เด็กกล้าเผชิญความยากลำบาก 6) การประเมินผลจิตการร่วมมือกับผู้ปกครอง และ การเป็นแบบอย่างที่ดี

จากข้างต้นสรุปได้ว่า ผลการวิจัยส่วนใหญ่ พบว่า กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมการสะท้อนตนเอง และความสัมพันธ์ในชั้นเรียน มีผลต่อการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต ทักษะการคิด และอารมณ์ของผู้เรียนในทุกช่วงวัย บุคคลที่มีคุณลักษณะที่มีกรอบแนวคิดแบบเติบโตจะต้องเกิดจากการเรียนรู้ การมีเป้าหมายที่จะเรียนรู้ การได้ทำอะไรที่ท้าทายความสามารถของตนเอง การฝึกทักษะประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากการการพยายาม อดทน เมื่อพบเจอกับปัญหาและอุปสรรคแล้วหาวิธีคิด แก้ปัญหาจนเกิดผลสำเร็จได้ การส่งเสริมกรอบความคิดแบบเติบโตต้องอาศัยความเชื่อจากความคิดภายในจิตใจ เกิดจากความตั้งใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่เหล่านั้น

2.3.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

Heggart (2015) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตในครูและบุคลากร โดยสรุปขั้นตอนการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต ดังนี้ 1) การสร้างแบบจำลอง สอนให้ครูสร้างแบบจำลองกรอบความคิดแบบเติบโตของนักเรียน และหลักสำคัญประการหนึ่งของตัวเองโดยการกระตุ้นให้เห็นว่าตัวเองเป็นผู้เรียนและเช่นเดียวกับนักเรียนทุกคนที่มีความสามารถในการเรียนรู้ 2) สร้างพื้นที่สำหรับความคิดใหม่ สิ่งสำคัญในการพัฒนาสิ่งที่ทำให้เกิดกรอบความคิดเติบโตได้ คือ ความเมที่จะลองใหม่เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างพื้นที่สำหรับความคิดใหม่ 3) สร้างเวลาในการสะท้อนตนเองโดย

การให้โอกาสครูสะท้อนความคิดใหม่ ๆ และพิจารณาสิ่งที่เรียนรู้จากกระบวนการนี้ 4) การสร้างผลสะท้อนกลับ การเชิญชวนให้ครูมีส่วนร่วมในกระบวนการนี้การตอบรับอาจมีความหมายและสามารถนำมาใช้กับการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของครูได้

Sorensen (2016) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของกรอบความคิดเติบโตและการกำหนดเป้าหมายในชั้นเรียนของวิทยาลัย ผู้เข้าร่วมการศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษา จำนวน 35 คน ที่เข้าเรียนวิชาเคมีอะตอมและโครงสร้างโมเลกุล ที่ South Dakota State University โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกำหนดเงื่อนไขเพื่อรักษาความสมบูรณ์ของวิธีการทดลอง และจากนั้นก็เปลี่ยนไปเป็นการบันทึกการกระทำของผู้เข้าร่วมทดลองเพื่อจับภาพการตัดสินใจของพวกเขาเกี่ยวกับเป้าหมาย และแรงจูงใจจากผลสะท้อนกลับจากการสอบครั้งแรก ผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้าร่วมทดลองมีคะแนนสอบสูงกว่าผู้เรียนทั่วไป

Araujo, Cardoso, Guedws, Ferreira, and Albuquerque (2018) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้ผลสะท้อนกลับกระบวนการเรียนรู้ และกรอบความคิดแบบเติบโตของนักศึกษาระดับปริญญาตรีเพื่อปรับปรุง การเรียนการสอนในมหาลัย โดยนำเอากระบวนการเรียนรู้ กรอบความคิดแบบเติบโตและการใช้ผลสะท้อนกลับมาใช้ในห้องเรียนกับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยกัมปินาแกรน ประเทศบราซิล ในรายวิชาอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 52 คน ผลการศึกษาพบว่า การใช้ผลสะท้อนกลับของนักศึกษาระดับปริญญาตรีร่วมกับกระบวนการเรียนรู้และกรอบความคิดแบบเติบโตช่วยเพิ่มการสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียน เพิ่มแรงจูงใจ ความผูกพัน ความพึงพอใจ การสอน การเรียนรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ได้

Boylan, Barblett, and Knaus (2018) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง มุมมองของครูปฐมวัยเกี่ยวกับกรอบความคิดแบบเติบโตในเด็กปฐมวัย เป็นการบูรณาการทฤษฎี กรอบความคิดแบบเติบโตมาใช้ในห้องเรียนเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตช่วยเด็ก ๆ ได้ใช้ความเป็นอิสระในการเรียนรู้ของตนเอง ช่วยพัฒนานิสัยการเรียนรู้เชิงบวกตลอดชีวิต เป็นการสำรวจมุมมองของทัศนคติของครูปฐมวัยและบทบาทกรอบความคิดแบบเติบโตในการพัฒนาสิทธิเสรีในการเรียนรู้ของเด็ก จากข้อมูลพบว่า มุมมองของครูต่อการส่งเสริมกรอบความคิดแบบเติบโตในเด็กในช่วงแรก ๆ ของโรงเรียน ครูปฐมวัยชาวออสเตรเลียตะวันตก จำนวน 95 คน ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ได้ทำการสำรวจมุมมองความเชื่อเกี่ยวกับกรอบความคิดแบบเติบโต ซึ่งจากการสำรวจครูเชื่อว่ากรอบความคิดและความสามารถในการเรียนรู้และการลงมือปฏิบัติรวมถึงการสอนที่มีคุณภาพในช่วงแรกๆ

Caniels Semeijn, and Render (2018) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เกี่ยวกับความคิดปฏิกิริยาของบุคลิกภาพเชิงรุก ความเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง และความคิดในการเติบโตของการมีส่วนร่วมในที่ทำงาน เพื่อวิเคราะห์ว่าบุคลิกภาพเชิงรุกของพนักงานมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพเชิงรุก ความเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงและความคิดเติบโต โดยทำการสำรวจพนักงานที่ทำงานในองค์กร

ด้านเทคโนโลยีชั้นสูง ระดับนานาชาติของเนเธอร์แลนด์จำนวน 259 คน พบว่า ความคิดเติบโตที่มีความสำพันธ์ต่อบุคลิกภาพเชิงรุกเมื่อถูกกระตุ้นโดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

Jiang, Liu, Yao, Li, and Li (2023) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลเชิงบวกของกรอบความคิดแบบเติบโตต่อความตั้งใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้แบบควบคุมตนเองในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ตามแนวทาง (PLS-SEM) โดยมีการแพร่ระบาดใหญ่ของโควิด- 19 ได้นำมาซึ่งความท้าทายที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนมาสู่กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับอุดมศึกษา การศึกษาโดยวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของกรอบความคิดแบบเติบโตต่อความตั้งใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยต่อการเรียนรู้แบบควบคุมตนเองในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ซึ่งแบบจำลองทางทฤษฎีถูกเสนอ โดยอิงตามทฤษฎีพฤติกรรมการวางแผน ได้แก่ กรอบความคิดแห่งการเติบโต และการรับรู้การสนับสนุนจากครู แบบจำลองที่พัฒนาขึ้นได้รับการตรวจสอบโดยใช้วิธีการสร้างแบบจำลองสมการโครงสร้างกำลังสองน้อยที่สุดในบางส่วน (PLS-SEM) โดยอิงจากข้อมูลที่รวบรวมจากนักศึกษา 486 คน ในมหาวิทยาลัยที่ได้รับผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญจากการระบาดใหญ่ของโควิด-19 ในจีน ผลการวิจัยพบว่ากรอบความคิดแบบเติบโตของนักเรียนมีความสำพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจในการเรียนรู้แบบควบคุมตนเองทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านโครงสร้างหลักของทฤษฎีพฤติกรรมการวางแผน การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมและทัศนคติของพฤติกรรม

Chouvalova, Navlekar, Mills, Adams, Daye, De Anda and Limeri (2024) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเชื่อมโยงระหว่างกรอบความคิดการเติบโตและศึกษากลยุทธ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้กลยุทธ์การเรียน เราสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับความฉลาด กรอบความคิด ความเป็นสากล และความฉลาด และกลยุทธ์การศึกษา กลยุทธ์การศึกษาที่มีประสิทธิผลมากที่สุดมักเกิดข้อผิดพลาดได้ง่าย และความเชื่อเกี่ยวกับความฉลาดมีผลกระทบด้วยว่าข้อผิดพลาดเป็นเรื่องปกติและเป็นประโยชน์แม้กระทั่ง ในกระบวนการเรียนรู้ เช่น กรอบความคิดแบบเติบโต หรือสัญญาณของสติปัญญาไม่เพียงพอ เช่น กรอบความคิดแบบตายตัว ดังนั้นจึงตั้งสมมติฐานว่าความเชื่อและการตอบสนองต่อข้อผิดพลาดจะเป็นสื่อกลางความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ เกี่ยวกับความฉลาดและกลยุทธ์การศึกษา เพื่อทดสอบสมมติฐานนี้โดยการสำรวจนักศึกษาระดับปริญญาตรี 345 คน ที่ลงทะเบียนเรียน ในชั้นเรียนชีววิทยาเบื้องต้นในมหาวิทยาลัยสาธารณะที่เน้นการวิจัยทางตะวันตกเฉียงเหนือของสหรัฐอเมริกา โดยการวิเคราะห์ปัจจัยยืนยันระบุว่าโครงสร้างภายในของการวัดทั้งหมดทำงานได้ตามที่คาดไว้ในกลุ่มตัวอย่างของเรา เราใส่แบบจำลองสมการโครงสร้างเพื่อประเมินแบบจำลองสมมุติฐานของเรา เราพบว่ากรอบความคิด แต่ไม่ใช่ความเป็นสากล หรือความฉลาด ทำนายความแปรปรวนในความเชื่อเกี่ยวกับข้อผิดพลาดและการตอบสนองต่อข้อผิดพลาด ในทางกลับกัน การตอบสนองแบบปรับตัวต่อข้อผิดพลาด (แต่ไม่ใช่ความเชื่อเกี่ยวกับข้อผิดพลาด) มีความเกี่ยวข้องกับการใช้กลยุทธ์การศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สูงและการเว้นช่วงการศึกษา

มีความสัมพันธ์ทางอ้อมที่สำคัญระหว่างกรอบความคิดการเติบโตและการเว้นระยะห่าง ระหว่างช่วงการศึกษา จากข้อสรุปจึงได้ผลลัพธ์ของเราเป็นหลักฐานสำหรับกลไกที่อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อของความคิดของนักเรียนและ ผลลัพธ์ของการเชื่อว่าความฉลาดเป็นสิ่งที่ปรับปรุงไม่ได้นั้นสัมพันธ์กับปฏิกิริยาที่ปรับตัวได้มากขึ้นต่อการเกิด ข้อผิดพลาด ซึ่งสัมพันธ์กับการเลือกกลยุทธ์การศึกษาที่มีแนวโน้มที่จะเกิดข้อผิดพลาดมากขึ้น ดังนั้นจึงมีประสิทธิผลมากขึ้น การแทรกแซงในอนาคตที่มุ่งเป้าไปที่การปรับปรุงกลยุทธ์การศึกษาของนักเรียนอาจมีประสิทธิผลมากขึ้นหากทำไปพร้อม ๆ กัน

Kaste (2024) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการดำเนินการแทรกแซงกรอบความคิดการเติบโตนักศึกษาที่มีความเสี่ยงทางวิชาการ ผลกระทบของการดำเนินการตามการแทรกแซงกรอบความคิด การเติบโตต่อนักเรียนที่มี ความเสี่ยงทางวิชาการ การระบาดใหญ่ของโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อการศึกษาทั่วโลก เพื่อช่วยปิดช่องว่างความสำเร็จที่เกิดจากผลกระทบของการแพร่ระบาด รัฐเทนเนสซีได้สร้างโครงการโรงเรียนภาคฤดูร้อนเพื่อแก้ไขการสูญเสียการเรียนรู้สำหรับนักเรียน ที่ถูกระบุว่ามีความเสี่ยงด้านวิชาการที่จะถูกรักษาไว้ การศึกษาในปัจจุบันกล่าวถึงวิธีปรับปรุง ผลลัพธ์ด้านพฤติกรรมทางวิชาการและสังคมและอารมณ์ของนักเรียนมัธยมต้นที่มี ความเสี่ยงด้านวิชาการ ผ่านการปรับใช้การแทรกแซงกรอบความคิดแบบเติบโต วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยกึ่งทดลองนี้คือเพื่อตรวจสอบผลกระทบของการแทรกแซง กรอบความคิดแบบเติบโตต่อนักเรียนมัธยมต้นที่มีความเสี่ยงทางวิชาการที่เข้าร่วมในค่ายสะพาน การเรียนรู้ฤดูร้อนแห่งรัฐเทนเนสซีจากเขตการศึกษาในชนบททางตะวันตกเฉียงใต้ของรัฐเทนเนสซีแห่งหนึ่ง ทฤษฎีความคิดของแครอล ดเว็ค และทฤษฎีความคิดของ อัลเบิร์ต แบนดูรา ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจทางสังคมเป็นรากฐานที่สนับสนุนการวิจัย นี้ การออกแบบกึ่งทดลองอนุญาตให้มีกลุ่มควบคุมหนึ่งกลุ่มและกลุ่มแทรกแซงหนึ่งกลุ่ม โดยมี ผู้เข้าร่วมทั้งหมด 32 คน กลุ่มแทรกแซงอ่านบทความเกี่ยวกับกรอบความคิดแล้วจึงทำงานเขียนให้เสร็จสิ้น ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล MANOVA และ ANOVA เพื่อตรวจสอบ ว่าการแทรกแซงทำให้เกิดผลกระทบที่มีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ พบผลกระทบที่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อ พฤติกรรมของนักเรียนเมื่อพิจารณาแยกตัวประกอบระดับชั้นและตนเองของนักเรียน ประสิทธิภาพในด้านการเปรียบเทียบเชิงสังเกต ผลการศึกษาพบว่าพบประสิทธิภาพ ในด้านการเปรียบเทียบเชิงสังเกตพบว่า ความสำเร็จหรือการรับรู้ความสามารถตนเองในด้านความก้าวหน้า ผลตอบรับทางสังคม และสรีรวิทยา การแทรกแซงกรอบความคิดไม่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อกรอบความคิดและวิชาการของนักเรียน

Weiss, Staggl, Holzner, Rumpold, Dresen and Canazei (2024) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการป้องกันของโปรแกรมการจัดการความเครียดทางจิตศึกษาแบบพาสซีฟที่ใช้แอปเป็นเวลา 7 สัปดาห์ต่อนักเรียน การศึกษาทางจิตแบบพาสซีฟ การควบคุมอารมณ์ ทักษะการรับมือที่ไม่ใช้องค์ประกอบของจิตบำบัดที่ใช้งานอยู่หรือทำการบ้าน การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ตรวจสอบการยอมรับและประสิทธิภาพของโปรแกรมการจัดการความเครียดด้านจิตศึกษาแบบพาสซีฟที่ใช้แอป

เป็นเวลา 7 สัปดาห์ เพื่อส่งเสริมการควบคุมอารมณ์แบบปรับตัวและทักษะการรับมือในนักศึกษามหาวิทยาลัย (เช่น ผู้เข้าร่วมการศึกษาด้านจิตวิทยา 80% ได้รับการทดสอบผ่าน Lime- Survey ล่วงหน้า-และหลังการทดสอบด้วย Depression Anxiety Stres Scale-21 (DASS -211 แบบสอบถามรูปแบบการตอบสนอง (RSQ) และแบบสอบถามควบคุมอารมณ์ (RQ A การสุ่มบล็อกการเรียงสับเปลี่ยนแบบแบ่งชั้นตามอายุ เพศ และ sbcale ความเครียดของ DASS-21 ได้ดำเนินการ) ในแต่ละสัปดาห์กลุ่มการศึกษาทางจิต (n 123) ได้รับการศึกษาแบบ peychoeduation ที่แตกต่างกัน ในตอนท้ายของแต่ละโมดูล ผู้เข้าร่วมตอบคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจ ในแต่ละโมดูลและการยึดมั่นต่อการศึกษาด้านจิตศึกษา ไปสู่การปรับปรุงอย่างมีนัยสำคัญใน “การประเมิน” การควบคุมอารมณ์แบบปรับตัว (p 0.004) และการลดลงอย่างมีนัยสำคัญใน รูปแบบการเผชิญปัญหาที่ผิดปกติ “การครุ่นคิดตามอาการ” (p 0.01) แต่ไม่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญใน สโคนภาวะซึมเศร้า ความวิตกกังวล และความเครียดเมื่อเปรียบเทียบ ไปยังกลุ่มควบคุม ดังนั้น การศึกษาในปัจจุบันอาจแสดงให้เห็นถึงผลการป้องกันของการศึกษาทางจิตศึกษาแบบพาสซีฟที่ใช้แอปโปรแกรมในนักเรียนที่มีอาการทางจิตเวชที่มีความเกี่ยวข้องทางคลินิกต่ำ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การเสริมสร้างคุณลักษณะทางกรอบความคิดแบบเติบโตจะมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาด้านพฤติกรรมทางอารมณ์และการเรียนรู้ของเด็กในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะการส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ การมีสมาธิและการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็ก เน้นความสำคัญของกรอบความคิดแบบเติบโตในการช่วยให้เด็กมีความมั่นใจในตนเอง พยายาม มุ่งมั่น อดทนต่อการเรียนรู้และพัฒนาทักษะต่าง ๆ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างแรงจูงใจและเปิดโอกาสให้เด็กได้ลองทำสิ่งใหม่ ๆ มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความท้าทายและมีประสิทธิภาพ มีผลต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะต่าง ๆ ทางกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็ก ผลการวิจัยในทุกเรื่องแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาทักษะและเสริมสร้างคุณลักษณะต่าง ๆ ของเด็กหลังการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จในการเรียนรู้ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะทางอารมณ์และความสามารถในการเรียนรู้ของเด็ก โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตและความมั่นใจในตนเองของเด็กในอนาคต

2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแสดงกรอบแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีของวิเชียร ไชยบัง (2561) และแนวคิดของ Dweck (2006) มาประยุกต์ใช้เป็น ชื่อต้นตัวแปรต้น ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา มี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมสภาวะจิต 2) ขั้นกิจกรรม ประกอบด้วย (1) ขั้นชง (2) ขั้นเชื่อม (3) ขั้นใช้ และ 3) ขั้นจบ และชื่อต้นตัวแปรตาม คือ คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต มี 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความท้าทาย 2) ด้านความมุ่งมั่น อดทน 3) ด้านความพยายาม 4) ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน 5) ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น 6) ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ โดยแสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ดังภาพประกอบ

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. ระยะเวลาในการวิจัย
3. แบบแผนการวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล
8. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองจิก ตำบลหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2567 จำนวน 15 คน

3.2 ระยะเวลาในการวิจัย

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน ได้แก่ วันจันทร์ถึงวันศุกร์ วันละ 40 นาที ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เวลา 09.00-09.40 น.

3.3 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยแบบทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Research Design) โดยใช้กลุ่มเป้าหมาย มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง One Group, Pretest-Posttest Design (ไพศาล วรคำ, 2562, น. 142) โดยสังเกตตัวแปรตามก่อนการทดลอง ดำเนินทดลองเสร็จสิ้นจึงทำการสังเกตตัวแปรตามหลังจากการทดลอง ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แบบแผนการทดลองวิจัยเบื้องต้น และมีการวัดก่อน–หลังการทดลอง (One Group, Pretest-Posttest Design)

Pretest	ระหว่างการทดลอง	Posttest
O_1	X	O_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการทดลอง

O_1 แทน การประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง

X แทน การทดลองการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา

O_2 แทน การประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

3.4.1 แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ชั้นอนุบาล 2 จำนวน 8 หน่วย หน่วยละ 5 แผน รวม 40 แผน ได้แก่ หน่วยวันลอยกระทง หน่วยโลกสวยด้วยสีสัน หน่วยสัตว์น่ารัก หน่วยอาหารดีมีประโยชน์ หน่วยขนาด รูปร่าง รูปทรง หน่วยวันครู หน่วยข้าว และหน่วยสนุกกับตัวเลข โดยแต่ละหน่วยจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความท้าทาย 2) ด้านความมุ่งมั่น อดทน 3) ด้านความพยายาม 4) ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน 5) ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น 6) ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ โดยการจัดประสบการณ์ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ในวันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดีและวันศุกร์

3.4.2 แบบประเมินคุณลักษณะกรอบแนวคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

ประกอบด้วย แบบประเมินคุณลักษณะกรอบแนวคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความท้าทาย 2) ด้านความมุ่งมั่น อดทน 3) ด้านความพยายาม 4) ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน 5) ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น 6) ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้

3.4.2.1 แบบประเมินคุณลักษณะกรอบแนวคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยมี 6 ด้าน รายการสังเกตพฤติกรรมด้านละ 3 ข้อ รวมจำนวน 18 ข้อ โดยแบบประเมินใช้เพื่อสังเกตพฤติกรรมของเด็กก่อนการทดลอง 1 สัปดาห์ และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์

3.5 การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.5.1 การสร้างและหาคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา ดำเนินการตามลำดับดังนี้

3.5.1.1 ศึกษาหลักสูตร เอกสาร ตำรา คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาของ วิเชียร ไชยบัง (2015) และไปศึกษาดูงาน การอบรมเชิงปฏิบัติการที่โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา จังหวัดบุรีรัมย์ ศึกษาวิธีการ และเทคนิคการเขียนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา

3.5.1.2 สร้างคู่มือและแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาล 2 จำนวน 40 แผน โดยกำหนดเนื้อหาในจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในแต่ละสัปดาห์ ซึ่งใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน คือ วันจันทร์ถึงวันศุกร์ ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เวลา 09.00-09.40 นาที ครั้งละ 40 นาที รวมทั้งสิ้น 40 ครั้ง ซึ่งรูปแบบกิจกรรมประกอบด้วย 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นเตรียมสภาวะจิต เป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็ก ในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสมอง ของเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับรู้ในสิ่งที่เรียนมา อย่างเต็มตามศักยภาพ ผ่านการทำกิจกรรม Body scan และ Brain gym เช่น การกำหนดการรับรู้ที่ลมหายใจเข้าออก การรับรู้การเคลื่อนไหวของนิ้วหรือมือ การรับฟังเพื่อแยกแยะเสียงธรรมชาติที่อยู่รอบตัว

ขั้นกิจกรรม เช่น ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวเองและสรรพสิ่ง เพื่อการสะท้อนตนเองออกมา และในการจัดกิจกรรมต้องเป็นกิจกรรมที่มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงหรือสัมพันธ์กัน ซึ่งมี 3 ขั้น ได้แก่ 1) ขั้นชง คือ การให้เด็กได้รับข้อมูลใหม่หรือรับประสบการณ์ใหม่ เช่นการเล่าหรือการฟังเรื่องราวต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว 2) ขั้นเชื่อม คือ เกิดการใคร่ครวญเชื่อมความเข้าใจเดิมและเชื่อมความเข้าใจ

กับคนอื่น เช่น การนำประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับเรื่องราวหรือสถานการณ์ในขณะนั้น 3) ขั้นใช้ คือ เป็นขั้นที่เด็กแสดงผลออกมาเป็นชิ้นงานหรือพฤติกรรม เช่น การสะท้อนความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ การวาดภาพ การเล่าเรื่อง การนำเสนอผลงาน

ขั้นจบ เป็นการให้ทุกคนมีโอกาสแสดงคำขอบคุณหรือการชื่นชม Empower เสริมพลังบวก ให้แก่กันและกัน เช่น การกอด การชื่นชมความตั้งใจ พยายาม การกล่าวคำขอบคุณทุก ๆ การเรียนรู้ทุก ๆ ความคิด ขอบคุณตนเอง และขอบคุณกันและกัน แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย 40 แผน ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน ครั้งละ 40 นาที ตามกำหนดการตามตารางดังนี้

ตารางที่ 3.2 โครงสร้างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตสำหรับเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่	หน่วย	วัน/กิจกรรม	กระบวนการ	คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย
1	วันลอยกระทง	จันทร์ (ใบกล้วยวิเศษ) อังคาร (มาลัยแสนสวย) วันพุธ (โยคะแปลงร่าง) พฤหัสบดี (กระทงของหนู) วันศุกร์ (นิทาน เรื่องเล่าประสบการณ์)	1. ขั้นเตรียมสภาวะจิต 2. ขั้นกิจกรรม 2.1 ขั้นชง 2.2 ขั้นเชื่อม 2.3 ขั้นใช้ 3. ขั้นจบ	1) เด็กสามารถแสดงความสนใจในการทำกิจกรรมใหม่ ๆ ได้ 2) เด็กสามารถทำกิจกรรมได้อย่างเนื่องโดยไม่ขอหยุด จนทำงานสำเร็จได้ 3) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองพยายามทำอะไรบ้างเพื่อให้งานสำเร็จ 4) เด็กแสดงความภาคภูมิใจ มีการชื่นชม ยินดีในผลงานของตนเองและของผู้อื่น 5) เด็กสามารถพูดแสดง สีหน้า ท่าทาง ด้วยคำ ชื่นชม ยินดีกับความสำเร็จของเพื่อนหรือผู้อื่นได้ 6) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองมีความสนใจที่อยากจะเรียนรู้อะไรบ้าง

(ต่อ)

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

สัปดาห์ที่	หน่วย	วัน/กิจกรรม	กระบวนการ	คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย
2	โลกสวยด้วยสีสัน	จันทร์ (สร้างงานประดิษฐ์จากธรรมชาติ) อังคาร (สีสันจากธรรมชาติ) วันพุธ (โยคะแปลงร่าง) พฤหัสบดี (ระบายสีตามจังหวะเพลง) วันศุกร์ (นิทานเรื่องนิทานกระต่ายกับเต่า)	1. ขั้นเตรียมสภาวะจิต 2. ขั้นกิจกรรม 2.1 ขั้นชง 2.2 ขั้นเชื่อม 2.3 ขั้นใช้ 3. ขั้นจบ	1) เด็กสามารถแสดงความสนใจในการทำกิจกรรมใหม่ ๆ ได้ 2) เด็กสามารถทำกิจกรรมได้อย่างเนื่องโดยไม่ขอหยุด จนทำงานสำเร็จได้ 3) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองพยายามทำอะไรบ้างเพื่อให้งานสำเร็จ 4) เด็กแสดงความภาคภูมิใจ มีการชื่นชม ยินดีในผลงานของตนเองและของผู้อื่น 5) เด็กสามารถพูดแสดง สีหน้า ท่าทางด้วยคำ ชื่นชมยินดีกับความสำเร็จของเพื่อนหรือผู้อื่นได้ 6) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองมีความสนใจที่อยากจะเรียนรู้อะไรบ้าง
3	สัตว์น่ารัก	จันทร์ (สัตว์จำลองจากวัสดุธรรมชาติ) อังคาร (สัตว์สองภาษา) วันพุธ (โยคะสัตว์น่ารัก) พฤหัสบดี (วาดภาพสัตว์น่ารักประกอบเสียงดนตรี) วันศุกร์ (นิทานเรื่อง มดกับตั๊กแตน)	1. ขั้นเตรียมสภาวะจิต 2. ขั้นกิจกรรม 2.1 ขั้นชง 2.2 ขั้นเชื่อม 2.3 ขั้นใช้ 3. ขั้นจบ	1) เด็กสามารถแสดงความสนใจในการทำกิจกรรมใหม่ ๆ ได้ 2) เด็กสามารถทำกิจกรรมได้อย่างเนื่องโดยไม่ขอหยุดจนทำงานสำเร็จได้ 3) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองพยายามทำอะไรบ้างเพื่อให้งานสำเร็จ

(ต่อ)

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

สัปดาห์ที่	หน่วย	วัน/กิจกรรม	กระบวนการ	คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย
				4) เด็กแสดงความภาคภูมิใจ มีการชื่นชม ยินดีในผลงานของตนเองและของผู้อื่น 5) เด็กสามารถพูดแสดง สีหน้า ท่าทาง ด้วยคำ ชื่นชม ยินดีกับความสำเร็จของเพื่อนหรือผู้อื่นได้ 6) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองมีความสนใจที่อยากจะเรียนรู้อะไรบ้าง
4	อาหารดีมีประโยชน์	จันทร์ (จัดจาน จัดใจ) อังคาร (จับคู่ภาพอาหารดีมีประโยชน์) วันพุธ (โยคะแปลงร่าง) พฤหัสบดี (อาหารในฝันของหนู) วันศุกร์ (นิทานเรื่อง เจ้าผักกาดน้อยกับความท้าทายแห่งสวนสีเขียว)	1. ขั้นเตรียมสภาวะจิต 2. ขั้นกิจกรรม 2.1 ขั้นชง 2.2 ขั้นเชื่อม 2.3 ขั้นใช้ 3. ขั้นจบ	1) เด็กสามารถแสดงความสนใจในการทำกิจกรรมใหม่ ๆ ได้ 2) เด็กสามารถทำกิจกรรมได้อย่างเนื่องโดยไม่ขอหยุด จนทำงานสำเร็จได้ 3) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองพยายามทำอะไรบ้างเพื่อให้งานสำเร็จ 4) เด็กให้คุณค่ากับการทำงาน แสดงคำชื่นชมภาคภูมิใจในผลงานและความก้าวหน้าในการทำงานของ ตนเองอย่างต่อเนื่อง 5) เด็กให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่นแสดงสีหน้าท่าทาง คำพูดชื่นชมต่อความสำเร็จของ เพื่อนหรือผู้อื่น

(ต่อ)

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

สัปดาห์ที่	หน่วย	วัน/กิจกรรม	กระบวนการ	คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย
				6) เด็กบอกเป้าหมายหรือแผนงานในการเรียนรู้ของตนเองได้
5	ขนาด รูปร่าง รูปทรง	จันทร์ (แบบรูปวางดี ๆ มีที่อยู่) อังคาร (รูปร่าง รูปทรง หรรษา) วันพุธ (โยคะ) พฤหัสบดี (รูปร่างสร้างสรรค์) วันศุกร์ (นิทานเรื่อง เจ้ารูปร่างผู้ไม่ยอมแพ้)	1. ขั้นเตรียมสภาวะจิต 2. ขั้นกิจกรรม 2.1 ขั้นชง 2.2 ขั้นเชื่อม 2.3 ขั้นใช้ 3. ขั้นจบ	1) เด็กสามารถแสดงความสนใจในการทำกิจกรรมใหม่ ๆ ได้ 2) เด็กสามารถทำกิจกรรมได้อย่างเนื่องโดยไม่ขอหยุด จนทำงานสำเร็จได้ 3) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองพยายามทำอะไรบ้างเพื่อให้งานสำเร็จ 4) เด็กแสดงความภาคภูมิใจ มีการชื่นชม ยินดีในผลงานของตนเองและของผู้อื่น 5) เด็กสามารถพูดแสดง สีหน้า ท่าทาง ด้วยคำ ชื่นชม ยินดีกับความสำเร็จของเพื่อนหรือผู้อื่นได้ 6) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองมีความสนใจที่อยากจะเรียนรู้อะไรบ้าง
6	วันครู	จันทร์ (มาลัยสื่อรัก) อังคาร (ครูในดวงใจ) วันพุธ (โยคะแปลงร่าง) พฤหัสบดี (คุณครูที่รัก) วันศุกร์ (นิทานเรื่อง ครูผู้ใจดี)	1. ขั้นเตรียมสภาวะจิต 2. ขั้นกิจกรรม 2.1 ขั้นชง 2.2 ขั้นเชื่อม 2.3 ขั้นใช้ 3. ขั้นจบ	2) เด็กสามารถทำกิจกรรมได้อย่างเนื่องโดยไม่ขอหยุด จนทำงานสำเร็จได้ 3) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองพยายามทำอะไรบ้างเพื่อให้งานสำเร็จ

(ต่อ)

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

สัปดาห์ที่	หน่วย	วัน/กิจกรรม	กระบวนการ	คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย
				4) เด็กแสดงความภาคภูมิใจ มีการชื่นชม ยินดีในผลงานของตนเองและของผู้อื่น 5) เด็กสามารถพูดแสดง สีหน้า ท่าทาง ด้วยคำ ชื่นชม ยินดีกับความสำเร็จของเพื่อนหรือผู้อื่นได้ 6) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองมีความสนใจที่อยากจะเรียนรู้อะไรบ้าง
7	ข้าว	จันทร์ (สำรวจเมล็ดข้าวสามสหาย) อังคาร (หาให้เจอ) วันพุธ (โยคะแปลงร่าง) พฤหัสบดี (ศิลปะจากเมล็ดข้าว) วันศุกร์ (นิทานเรื่อง ข้าวของชาวนา)	1. ขั้นเตรียมสภาวะจิต 2. ขั้นกิจกรรม 2.1 ขั้นชง 2.2 ขั้นเชื่อม 2.3 ขั้นใช้ 3. ขั้นจบ	1) เด็กสามารถแสดงความสนใจในการทำกิจกรรมใหม่ ๆ ได้ 2) เด็กสามารถทำกิจกรรมได้อย่างเนื่องโดยไม่ขอหยุด จนทำงานสำเร็จได้ 3) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองพยายามทำอะไรบ้างเพื่อให้งานสำเร็จ 4) เด็กแสดงความภาคภูมิใจ มีการชื่นชม ยินดีในผลงานของตนเองและของผู้อื่น 5) เด็กสามารถพูดแสดง สีหน้า ท่าทาง ด้วยคำ ชื่นชม ยินดีกับความสำเร็จของเพื่อนหรือผู้อื่นได้ 6) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองมีความสนใจที่อยากจะเรียนรู้อะไรบ้าง

(ต่อ)

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

สัปดาห์ที่	หน่วย	วัน/กิจกรรม	กระบวนการ	คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย
8	สนุกกับตัวเลข	จันทร์ (นับสนุกกับวัสดุธรรมชาติ) อังคาร (ตัวเลขหรรษา) วันพุธ (โยคะแปลงร่าง) พฤหัสบดี (ตัวเลขตัวโปรด) วันศุกร์ (นิทานเรื่องตัวเลขแสนสนุก)	1. ขั้นเตรียมสภาวะจิต 2. ขั้นกิจกรรม 2.1 ขั้นชง 2.2 ขั้นเชื่อม 2.3 ขั้นใช้ 3. ขั้นจบ	1) เด็กสามารถแสดงความสนใจในการทำกิจกรรมใหม่ ๆ ได้ 2) เด็กสามารถทำกิจกรรมได้อย่างเนื่องโดยไม่ขอหยุด จนทำงานสำเร็จได้ 3) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองพยายามทำอะไรบ้างเพื่อให้งานสำเร็จ 4) เด็กแสดงความภาคภูมิใจ มีการชื่นชม ยินดีในผลงานของตนเองและของผู้อื่น 5) เด็กสามารถพูดแสดง สีหน้า ท่าทาง ด้วยคำ ชื่นชม ยินดีกับความสำเร็จของเพื่อนหรือผู้อื่นได้ 6) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองมีความสนใจที่อยากจะเรียนรู้อะไรบ้าง

3.5.1.3 ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างแบบการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และสร้างแบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นแบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิถีของ (Likert Scala) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น.102-103) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผล ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

5 หมายถึง แผนการจัดประสบการณ์เหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง แผนการจัดประสบการณ์เหมาะสมมาก

3 หมายถึง แผนการจัดประสบการณ์เหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง แผนการจัดประสบการณ์เหมาะสมน้อย

1 หมายถึง แผนการจัดประสบการณ์เหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลผล

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง แผนการจัดประสบการณ์เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง แผนการจัดประสบการณ์เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง แผนการจัดประสบการณ์เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง แผนการจัดประสบการณ์เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง แผนการจัดประสบการณ์เหมาะสมน้อยที่สุด

3.5.1.4 นำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ เกณฑ์ในการพิจารณาอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ย 3.51–5.00 อยู่ในระดับมีความเหมาะสมมาก ถึง ระดับมีความเหมาะสมมากที่สุด

3.5.1.5 นำแผนการจัดประสบการณ์ที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยและได้รับการปรับปรุงแก้ไข เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ ดังรายชื่อต่อไปนี้

1) อาจารย์ ดร.กัญจนา ศิลปกิจยาน ค.ด. (การศึกษาปฐมวัย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารยประจำสาขาปฐมวัยศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา หวังสิทธิเดช ปร.ด. (วิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา) อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ จันทร์ประทักษ์ ปร.ด. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) อาจารย์ประจำหลักสูตร ปร.ด.วิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติสำหรับการวิจัย

4) นางสาวศิริขวัญ นิยมผล วุฒิการศึกษา กศม. (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้ก่อตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กอนุบาลบ้านของขวัญ

5) นางสาวชาวดี เพียรไลย์ ค.บ. (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ครูชำนาญการพิเศษ สาขาปฐมวัย ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลมุกดาหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

โดยมีประเด็นที่ต้องนำมาปรับปรุงแก้ไขแผนการการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาและแบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์ ดังนี้

ตารางที่ 3.3 ผลการปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์ฯ ในขั้นตอนการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ

ประเด็นที่ควรปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ	ผลการปรับปรุง
ความเหมาะสมของเวลา	ในขั้นเตรียมสภาวะจิตควรปรับให้มีความกระชับมากขึ้น เนื่องจากมีขั้นตอนที่นานเกินไป	ปรับแก้ โดยการลดขั้นตอนการเตรียมความพร้อมบางส่วนให้สั้นลง เพื่อให้มีความเหมาะสมกับเวลาที่กำหนด
	ในส่วนของขั้นกิจกรรมควรใช้เวลามากกว่า 20 นาที ปรับเพิ่มเวลาและปรับกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกัน เนื่องจากอาจต้องใช้เวลานาน	ปรับแก้ โดยการเพิ่มเวลาจากเดิมเป็น 30 นาทีและปรับขั้นตอนการทำกิจกรรมบางส่วนเพื่อให้สอดคล้องกับเวลาในการทำกิจกรรม
กระบวนการเรียนรู้	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ครูควรออกแบบ โดยใช้คำถามให้เป็นภาษาที่เด็กเข้าใจง่ายและบันทึกลงไปในแผนจะช่วยให้เข้าใจได้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้เด็กสะท้อนคิดและสร้างเป้าหมายในการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น	ปรับแก้ โดยการปรับคำถามให้เข้าใจง่าย เช่น เด็ก ๆ เคยทำท่าโยคะไหมคะ? หรือถ้าเด็ก ๆ เป็นเต่าจะทำยังไงจึงจะชนะกระต่าย? และได้บันทึกเป็นคำถามเพื่อกระตุ้นการคิดไว้ในแผนการจัดประสบการณ์เพื่อให้เกิดความชัดเจน
การออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้	ส่งเสริมให้เด็กได้มีส่วนร่วมและทำงานร่วมกันให้มากที่สุด เพื่อฝึกให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นได้	ปรับแก้ โดยการกำหนดลักษณะการจัดกิจกรรมกลุ่มไว้ในแผนการจัดประสบการณ์ตั้งแต่ต้น

3.5.1.6 วิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจพิจารณาและเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข โดยปรับความเหมาะสมของเวลา กระบวนการเรียนรู้ และการออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ได้ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.60, $S.D.$ = 0.59) เมื่อเทียบกับเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย 4.51-5.00

หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมเหมาะสมมากที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 102-103) ดังนั้นสรุปได้ว่า แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้รับการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ($\overline{X}$ = 4.60, $S.D.$ = 0.59) หมายความว่า แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา อยู่ในระดับ แผนการจัดกิจกรรมเหมาะสมมากที่สุด

3.5.1.7 นำแผนการจัดประสบการณ์ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตรวจสอบแล้วมาจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ซึ่งประกอบด้วยแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 40 แผน เพื่อนำไปทดลองใช้จริงกับเด็กปฐมวัยเป็นกลุ่มเป้าหมาย ชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนบ้านหนองจิก จำนวน 15 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567

3.5.2 การสร้างแบบประเมินคุณลักษณะกรอบแนวคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

ด้านที่ 1 ความท้าทาย	จำนวน 3 ข้อ 9 คะแนน
ด้านที่ 2 ความมุ่งมั่น อดทน	จำนวน 3 ข้อ 9 คะแนน
ด้านที่ 3 ความพยายาม	จำนวน 3 ข้อ 9 คะแนน
ด้านที่ 4 การให้คุณค่ากับการทำงาน	จำนวน 3 ข้อ 9 คะแนน
ด้านที่ 5 การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น	จำนวน 3 ข้อ 9 คะแนน
ด้านที่ 6 การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้	จำนวน 3 ข้อ 9 คะแนน

3.5.2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย รูปแบบวิธีการประเมินผลที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย และคุณลักษณะกรอบแนวคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ของ Dweck (2006); Dweck, Walton, and Cohen (2014), หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (2560), ศิริขวัญ นิยมผล (2566), จุฬาลักษณ์ ทิพวัน (2562), กัญญาวีร์ พิมพิสนธิ์ (2564), วิไลวรรณ เพชรเศษฐ์ (2561), วิสสุตา ภักดีกุล (2564) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

3.5.2.2 กำหนดองค์ประกอบของคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยศึกษาการใช้แนวทางการสร้างเครื่องมือของ ศิริขวัญ นิยมผล (2566) ซึ่งมีองค์ประกอบของคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย มี 6 ด้าน ได้แก่ 1) ความท้าทาย (Challenges) 2) ความมุ่งมั่นอดทน (Persistence) 3) ความพยายาม (Effort) 4) การให้คุณค่ากับการทำงาน (Praise) 5) การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น (Success of others) 6) การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ (Learning Goals)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แล้วกำหนดองค์ประกอบของคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ซึ่งปรับประยุกต์ใช้องค์ประกอบของคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ศิริขวัญ นิยมผล (2566) มีรายละเอียดที่แสดงถึงคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย 6 ด้าน ดังนี้

1. ความท้าทาย (Challenges) คือ การเลือกหรือให้เห็นคุณค่าของความท้าทายที่จะนำไปสู่การเรียนรู้และประสบการณ์ได้มากขึ้น

2. ความมุ่งมั่น อดทน (Persistence) คือ ความเพียรพยายามที่จะทำในสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้งานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ถึงแม้จะประสบความล้มเหลวมาแล้วกี่ครั้งก็ตาม

3. ความพยายาม (Effort) คือ การทุ่มเทให้กับการลงมือปฏิบัติและเห็นความคุ้มค่าเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ

4. การให้คุณค่ากับการทำงาน (Praise) คือ การให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้มากกว่าผลลัพธ์

5. การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น (Success of others) คือ การชื่นชมและการเรียนรู้จากผู้อื่นเพื่อนำมาเป็นแรงบันดาลใจให้กับตนเอง

6. การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ (Learning Goals) คือ เป้าหมายการเรียนรู้เป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพ

3.5.2.3 ศึกษาการสร้างแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ความท้าทาย ความมุ่งมั่น อดทน ความพยายาม การให้คุณค่ากับการทำงาน การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น และการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้

ครอบคลุมทั้ง 6 ด้าน แสดงการสังเคราะห์คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.4 โครงสร้างแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย อายุ 4 -5 ปี

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	พฤติกรรมที่ประเมิน
1. ความท้าทาย Challenges) หมายถึง การกล้าเผชิญกับสิ่งท้าทายที่จะนำไปสู่การเรียนรู้มากขึ้นและการพัฒนาไปสู่ความชื่นชอบที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ รอบตัว	1.1 ทำงานที่ยากขึ้นและพร้อมจะลองทำใหม่	1.1.1 เด็กกล้าเผชิญหรือทดลองทำกิจกรรมที่มีความท้าทายความสามารถของตนเองได้ เช่น เด็กลองทำงานใหม่ ๆ หรือทำกิจกรรมที่มีความซับซ้อนกว่าเดิม
	1.2 กระตือรือร้นในการทำงานจนสำเร็จ	1.2.1 เด็กแสดงความตื่นเต้นหรือตั้งใจทำงานที่ยาก

(ต่อ)

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	พฤติกรรมที่ประเมิน
		แสดงสีหน้าด้วยความสนใจและกระตือรือร้น เช่น การพูดว่า "หนูทำได้"
	1.3 ยอมรับความเสี่ยง	1.3.1 เด็กสามารถยอมรับการเปลี่ยนแปลงในชีวิตประจำและปรับตัวได้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด หรือกิจกรรม เช่น กล้าปีนเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นที่มีความสูงขึ้นและยากขึ้น
2. ความมุ่งมั่นอดทน (Persistence) หมายถึง การไม่ละเลิกความพยายามทำสิ่งต่าง ๆ หากประสบปัญหา จะพยายามค้นหาวิธีการที่หลากหลาย ยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย	2.1 ทำจนบรรลุเป้าหมาย	2.1.1 เด็กแสดงความตั้งใจที่จะทำงานหรือกิจกรรม เช่น ต่อจิ๊กซอว์หรือสร้างบล็อกต่อกันจนสำเร็จ แม้จะต้องใช้เวลานานหรือพยายามหลายครั้ง
	2.2 แก้ปัญหา	2.2.1 เด็กไม่ท้อถอยง่ายเมื่อพบอุปสรรค เช่น การทำจิ๊กซอว์ที่ชิ้นส่วนไม่พอดี แต่พยายามหาชิ้นส่วนที่เหมาะสมหรือปรับเปลี่ยนการวางให้พอดี
	2.3 ความทุ่มเท	2.3.1 เด็กใช้เวลาทำกิจกรรมอย่างเต็มที่และต่อเนื่อง สามารถจดจ่อ ใส่ใจทำงานได้เป็นเวลานาน เช่น

(ต่อ)

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	พฤติกรรมที่ประเมิน
		การทำงานศิลปะ หรือทำกิจกรรมที่ใช้สมาธิ โดยไม่ท้อถอยหรือเบื่อหน่ายง่าย ๆ จนงานสำเร็จ
3. ความพยายาม (Effort) หมายถึง ความใส่ใจจดจ่อในการทำกิจกรรม การเรียนรู้ที่เกิดความคุ้มค่าจากการฝึกฝนและทำงานหนัก	3.1 ทำซ้ำเมื่องานไม่สำเร็จ	3.1.1 เด็กทำกิจกรรมซ้ำหลายครั้งจนกว่าจะสำเร็จ เช่น การต่อบล็อกที่ล้มเหลวซ้ำหลายครั้ง โดยไม่แสดงความหงุดหงิด แต่มีความตั้งใจที่จะพยายามใหม่จนสำเร็จ
	3.2 ทำงานอย่างต่อเนื่องแม้ยากลำบาก	3.2.1 เด็กไม่วอกแวกง่ายเมื่อเผชิญกับความยากลำบาก ยังคงจดจ่อกับการทำงานต่อไป แม้จะมีสิ่งรบกวนหรือเกิดความเหนื่อยล้า เช่น การทำงานศิลปะที่ละเอียดหรือการต่อจิ๊กซอว์ที่มีหลายชิ้น
	3.3 มุ่งมั่นทำงานแม้จะใช้เวลานาน	3.3.1 เด็กไม่แสดงความหงุดหงิด สามารถรักษาความสงบและมุ่งมั่นทำกิจกรรมต่อไปแม้ว่าจะต้องใช้เวลานาน เช่น การต่อจิ๊กซอว์ที่มีหลายชิ้น
4. การให้คุณค่ากับการทำงาน (Praise) หมายถึง การให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้มากกว่าผลลัพธ์และความก้าวหน้า	4.1 ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ	4.1.1 เด็กสามารถทำกิจกรรมให้เสร็จสิ้นโดยไม่หยุดพักหรือวอกแวก เช่น

(ต่อ)

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	พฤติกรรมที่ประเมิน
ที่เกิดจากการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมากกว่าความฉลาดที่ติดตัวมาแต่กำเนิด		การระบายสีภาพที่มีรายละเอียดมากจนเสร็จ
	4.2 ความรับผิดชอบในการทำงาน	4.2.1 เด็กแสดงพฤติกรรมในการเก็บกวาดหรือทำความสะอาดพื้นที่หลังจากทำงานเสร็จ เช่น การจัดเก็บบล็อกหรือเก็บดินสอ สี หลังใช้งานเสร็จ
	4.3 การทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.3.1 เด็กสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนในกิจกรรมกลุ่ม เช่น การต่อบล็อกหรือทำโครงงานศิลปะ โดยมีส่วนร่วมและช่วยกันทำงานให้สำเร็จ
5. การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น (Success of Others) หมายถึง การเรียนรู้จากความสำเร็จของผู้อื่นและเกิดแรงบันดาลใจให้กับตนเอง	5.1 ยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น	5.1.1 เด็กแสดงออกด้วยคำพูดหรือท่าทางเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ เช่น ปรบมือ หรือพูดว่า "เก่งจังเลย!"
	5.2 ให้กำลังใจเมื่อเพื่อนทำสิ่งที่ยาก	5.2.1 เด็กแสดงออกด้วยคำพูดเพื่อให้กำลังใจเพื่อน เช่น "เธอทำได้แน่" หรือ "ไม่เป็นไร ลองใหม่อีกครั้งนะ"
	5.3 ช่วยเหลือผู้อื่นให้ประสบความสำเร็จ	5.3.1 เด็กสังเกตและให้ความช่วยเหลือเพื่อนจนงานสำเร็จเช่น เมื่อเพื่อนกำลังพยายามต่อบล็อกแต่หอคอยเริ่มล้ม จึงช่วยจับฐานบล็อก

(ต่อ)

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	พฤติกรรมที่ประเมิน
		ให้มั่นคงและแนะนำวิธีวางบล็อกที่แข็งแรงขึ้น โดยไม่ต่อบล็อกให้ทั้งหมด
6. การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ (Learning goals) หมายถึง การสะท้อนความคิดเพื่อนำไปสู่เป้าหมายในการเรียนรู้เพื่อนำไปปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ	6.1 บอกสิ่งที่อยากจะทำให้สำเร็จ	6.1.1 เด็กสามารถบอกได้ว่าสิ่งที่ต้องการทำให้สำเร็จคืออะไร เช่น “ฉันอยากต่อบล็อกให้สูงกว่านี้” หรือ “ฉันอยากวาดรูปให้เสร็จก่อนเวลาอาหารว่าง
	6.2 ขอคำแนะนำหรือช่วยเหลือเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย	6.2.1 เด็กสามารถบอกถึงสิ่งที่ตนต้องการให้ผู้อื่นช่วย เช่น “หนูอยากต่อบล็อก แต่ทำไม่เป็น” หรือ “ช่วยดูให้หนูหน่อยค่ะว่าหนูทำถูกไหม
	6.3 เลือกวิธีการหรืออุปกรณ์ที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมาย	6.3.1 เด็กสามารถระบุและเลือกอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการทำงาน เช่น เมื่อทำงานศิลปะ เด็กเลือกสีหรือแปรงที่เหมาะสมสำหรับการวาดภาพที่ต้องการทำ

3.5.2.4 กำหนดลักษณะของแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยโดยผู้วิจัยกำหนดให้แบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบประเมินเชิงปฏิบัติการ ซึ่งเป็นการประเมินจากการปฏิบัติจริงที่เด็กได้แสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์ที่ครูออกแบบขึ้นมา โดยการกำหนดสถานการณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด แบบประเมินเชิงสถานการณ์มีจำนวน 2 ฉบับ เพื่อใช้ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง วิธีการประเมินจะนำไปใช้สำหรับการประเมินเด็กเป็นรายบุคคล เกณฑ์การประเมินเป็นแบบมาตรประมาณค่าแบบบรรยายหรือรูบริคส์ (Scoring Rublic)

มีเกณฑ์การให้ คะแนนแบ่งเป็น 3 ระดับคุณภาพ คือ ระดับ 1 ระดับ 2 และระดับ 3 ขึ้นอยู่กับลักษณะพฤติกรรมของตัวบ่งชี้แต่ละรายการ

ตารางที่ 3.5 เกณฑ์การให้คะแนนการใช้แบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

ตัวบ่งชี้	พฤติกรรม	เกณฑ์การประเมิน		
		3	2	1
1. ความท้าทาย Challenges) หมายถึง การกล้าเผชิญกับสิ่งท้าทายที่จำนำไปสู่การเรียนรู้มากขึ้นและการพัฒนาไปสู่ความชื่นชอบที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ รอบตัว				
1.1 ทำงานที่ยากขึ้นและพร้อมจะทำงานใหม่	1.1.1 เด็กกล้าเผชิญหรือทดลองทำกิจกรรมที่มีความท้าทายความสามารถของตนเองได้ เช่น เด็กลองทำงานใหม่ ๆ หรือทำกิจกรรมที่มีความซับซ้อนกว่าเดิม	เด็กแสดงความกล้าหาญและความกระตือรือร้นในการทดลองทำกิจกรรมใหม่ ๆ หรือซับซ้อนกว่าเดิมโดยไม่ต้องได้รับการกระตุ้นจากผู้ใหญ่	เด็กแสดงความสนใจที่จะลองทำกิจกรรมใหม่ ๆ หรือซับซ้อน แต่บางครั้งยังต้องการการสนับสนุนหรือการให้กำลังใจจากผู้ใหญ่ก่อน	เด็กต้องได้รับการกระตุ้นหรือการชี้นำจากผู้ใหญ่ในระดับสูงจึงจะเริ่มทำกิจกรรมที่ซับซ้อน และอาจยุติความพยายามได้ง่ายหากเจอความยากลำบาก
1.2 กระตือรือร้นในการทำงานจนสำเร็จ	1.2.1 เด็กแสดงความตื่นเต้นหรือตั้งใจทำงานที่ยาก แสดงสีหน้าด้วยความสนใจและกระตือรือร้น เช่น การพูดว่า "หนูทำได้"	เด็กแสดงความตื่นเต้นและความกระตือรือร้นเมื่อเริ่มทำงานที่ยาก เช่น การแสดงสีหน้าที่สดใส ยิ้ม หรือตาเป็นประกายด้วยความสนใจ	เด็กสามารถแสดงความมั่นใจในตนเองหลังจากได้รับการกระตุ้นหรือคำชมจากผู้ใหญ่ เช่น “หนูจะลองดู” หรือ “อาจจะยาก แต่หนูจะพยายาม”	เด็กไม่พูดแสดงความมั่นใจในตนเอง และต้องการการกระตุ้นอย่างมากจากผู้ใหญ่เพื่อให้เริ่มทำงานหรือดำเนินงานต่อไป

(ต่อ)

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	พฤติกรรม	เกณฑ์การประเมิน		
		3	2	1
1.3 ยอมรับความเสี่ยง	1.3.1 เด็กสามารถยอมรับการเปลี่ยนแปลงในชีวิตประจำและปรับตัวได้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด หรือกิจกรรม เช่น กล้าปีนเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นที่มีความสูงขึ้นและยากขึ้น	เด็กปรับตัวได้ดีในสถานการณ์ใหม่ เช่น กล้าปีนเครื่องเล่นที่สูงขึ้นโดยไม่ต้องการแรงจูงใจมากนักหรือเปลี่ยนแปลงการทำกิจกรรมได้อย่างราบรื่น	เด็กเริ่มทำกิจกรรมที่ยากขึ้น เช่น การปีนเครื่องเล่นที่สูงขึ้นหลังจากสังเกตผู้อื่นหรือได้รับแรงจูงใจ โดยยังคงแสดงความพยายามที่จะเข้าร่วมแม้จะรู้สึกไม่มั่นใจเล็กน้อย	เด็กต้องการการสนับสนุนเพื่อช่วยให้ปรับตัวแต่ยังคงแสดงความกังวลที่จะเผชิญ เช่น ปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงที่จะปีนเครื่องเล่นที่สูงขึ้น
2. ความมุ่งมั่นอดทน (Persistence) หมายถึง การไม่ละเลิกความพยายามทำสิ่งต่าง ๆ หากประสบปัญหา จะพยายามค้นหาวิธีการที่หลากหลาย ยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย				
2.1 ทำจนบรรลุเป้าหมาย	2.1.1 เด็กแสดงความตั้งใจที่จะทำงานหรือกิจกรรม เช่น ต่อจิ๊กซอว์หรือสร้างบล็อกต่อกันจนสำเร็จ แม้จะต้องใช้เวลานานหรือพยายามหลายครั้ง	เด็กแสดงความตั้งใจทำงานหรือกิจกรรมให้สำเร็จโดยไม่ย่อท้อ แม้ว่าจะต้องใช้เวลานานหรือพยายามหลายครั้ง เช่น เด็กยังคงพยายามต่อจิ๊กซอว์ชิ้นยากต่อไป	เด็กแสดงความตั้งใจที่จะทำงานหรือกิจกรรมให้สำเร็จ แต่อาจมีช่วงเวลาที่รู้สึกท้อหรือเบื่อบ้าง เช่น หยุดพักสั้น ๆ ก่อนที่จะกลับมาพยายามทำต่อจนเสร็จ	เด็กต้องการการสนับสนุนและการกระตุ้นอย่างมากจากผู้ใหญ่เพื่อให้กลับมาทำงานหรือพยายามทำงานต่อให้เสร็จ

(ต่อ)

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	พฤติกรรม	เกณฑ์การประเมิน		
		3	2	1
2.2 แก้ปัญหา	2.2.1 เด็กไม่ท้อถอยง่ายเมื่อพบอุปสรรค เช่น การทำจิ๊กซอว์ที่ชิ้นส่วนไม่พอดี แต่พยายามหาชิ้นส่วนที่เหมาะสมหรือปรับเปลี่ยนการวางให้พอดี	โดยไม่แสดงความเบื่อหน่ายหรือท้อใจ เด็กแสดงความมุ่งมั่นอย่างต่อเนื่องในการแก้ปัญหา เช่น เมื่อชิ้นส่วนจิ๊กซอว์ไม่พอดี เด็กพยายามหาวิธีเพื่อปรับเปลี่ยนการวาง หรือค้นหาชิ้นส่วนใหม่โดยไม่แสดงท่าทีท้อแท้	เด็กแสดงความพยายามในการแก้ปัญหาเมื่อพบอุปสรรคแต่ต้องการคำแนะนำหรือกำลังใจจากผู้ใหญ่เพื่อช่วยให้กลับมามีสมาธิและพยายามทำต่อ	เด็กแสดงท่าทีท้อแท้หรือหงุดหงิดเมื่อพบอุปสรรค เช่น การโยนชิ้นส่วนจิ๊กซอว์ลงหรือแสดงความเบื่อหน่ายโดยจะเลิก
2.3 ความทุ่มเท	2.3.1 เด็กใช้เวลาทำกิจกรรมอย่างเต็มที่และต่อเนื่อง สามารถจดจ่อใส่ใจทำงานได้เป็นเวลานาน เช่น การทำงานศิลปะ หรือทำกิจกรรมที่ใช้สมาธิ โดยไม่ท้อถอยหรือเบื่อหน่ายง่าย ๆ จนงานสำเร็จ	เด็กสามารถจดจ่อทำกิจกรรมอย่างเต็มที่และต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานโดยไม่แสดงท่าทีเบื่อหน่ายหรือหมดความสนใจ เช่น ทำงานอย่างตั้งใจจนเสร็จ	เด็กยังคงมีสมาธิและพยายามทำงานจนเสร็จ แต่บางครั้งต้องการแรงเสริม เช่น คำชม หรือการสนับสนุนจากผู้ใหญ่เพื่อกระตุ้นความสนใจ	พยายามทำงานหากไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ เด็กมีสมาธิในกิจกรรมเพียงช่วงสั้น ๆ และแสดงความเบื่อหน่ายเมื่อต้องทำเป็นเวลานาน เช่น หยุดทำงานและไม่อยาก

(ต่อ)

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	พฤติกรรม	เกณฑ์การประเมิน		
		3	2	1
				กลับมาทำต่อหากไม่ได้รับความช่วยเหลือหรือการกระตุ้นจากผู้อื่น
3. ความพยายาม (Effort) หมายถึง ความใส่ใจจดจ่อในการทำกิจกรรม การเรียนรู้ที่เกิดความคุ้มค่าจากการฝึกฝนและทำงานหนัก				
3.1 ทำซ้ำเมื่องานไม่สำเร็จ	3.1.1 เด็กทำกิจกรรมซ้ำหลายครั้งจนกว่าจะสำเร็จ เช่น การต่อบล็อกที่ล้มเหลวซ้ำหลายครั้งโดยไม่แสดงความหงุดหงิด แต่มีความตั้งใจที่จะพยายามใหม่จนสำเร็จ	เด็กแสดงความอดทนและความมุ่งมั่น เช่น พูดว่า “ฉันจะทำให้ได้” หรือ “เดี๋ยวก็สำเร็จ” และแสดงออกถึงความสนุกหรือเพลิดเพลินกับการทำกิจกรรมซ้ำ	เด็กทำกิจกรรมซ้ำหลายครั้งเมื่อพบความล้มเหลว แม้บางครั้งจะมีท่าทีหงุดหงิดเล็กน้อย แต่ยังคงพยายามต่อไปจนกว่าจะสำเร็จ	เด็กอาจพยายามทำกิจกรรมซ้ำ แต่ต้องการการกระตุ้นหรือความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่เพื่อให้มีแรงจูงใจในการทำต่อ
3.2 ทำงานอย่างต่อเนื่องแม้ยากลำบาก	3.2.1 เด็กไม่วอกแวกง่ายเมื่อเผชิญกับความยากลำบากยังคงจดจ่อกับการทำงานต่อไป แม้จะมีสิ่งรบกวนหรือเกิดความเหนื่อยล้า เช่น การทำงานศิลปะที่ละเอียดหรือการ	เด็กสามารถจดจ่อและทำกิจกรรมต่อเนื่องได้แม้เผชิญกับสิ่งรบกวนหรือความเหนื่อยล้า เช่น การทำงานที่ละเอียดหรือการต่อจิ๊กซอว์ที่	เด็กแสดงความตั้งใจทำงานแม้จะมีการหยุดหรือวอกแวกเล็กน้อย เช่น การต่อจิ๊กซอว์แล้ววางไว้สักพักก่อนกลับมาทำต่อ	เด็กมีความยากลำบากในการจดจ่อทำกิจกรรมต่อเนื่องเมื่อเผชิญกับความเหนื่อยล้าหรือสิ่งรบกวน เช่น การทำงานที่ละเอียด เมื่อมีเสียงดังหรือสิ่ง

(ต่อ)

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	พฤติกรรม	เกณฑ์การประเมิน		
		3	2	1
	ต่อจิ๊กซอว์ที่มีหลายชิ้น	มีหลายชิ้น โดยไม่แสดงท่าทีวอกแวกหรือท้อถอย	เด็กยังคงมุ่งมั่นทำงานต่อไปแม้ว่าจะพบอุปสรรคแต่บางครั้งอาจต้องการกำลังใจจากผู้ใหญ่เพื่อรักษาความตั้งใจ เช่น การพูดให้กำลังใจหรือคำแนะนำเพื่อสร้างความเชื่อมั่น	ดึงดูดเด็กมักจะหยุดทำงานและไม่สามารถกลับมาทำได้ เด็กต้องการการกระตุ้นหรือคำแนะนำจากผู้ใหญ่หลายครั้งเพื่อกลับมาทำงาน และอาจเลิกทำงานหรือแสดงท่าทีไม่สนใจเมื่อกิจกรรมใช้เวลานาน
3.3 มุ่งมั่นทำงานแม้จะใช้เวลานาน	3.3.1 เด็กไม่แสดงความหงุดหงิด สามารถรักษาความสงบและมุ่งมั่นทำกิจกรรมต่อไปแม้ว่าจะต้องใช้เวลานาน เช่น การต่อจิ๊กซอว์ที่มีหลายชิ้น	เด็กสามารถทำกิจกรรมต่อเนื่อง แสดงท่าทีความสนุกและความพึงพอใจในการทำงาน เช่น พูดว่า “ฉันทำได้” หรือ “ใกล้เสร็จแล้ว” และมีการแสดงความสุขในการทำงานจนเสร็จ		
4. การให้คุณค่ากับการทำงาน (Praise) หมายถึง การให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้มากกว่าผลลัพธ์และความก้าวหน้าที่เกิดจากการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมากกว่าความฉลาดที่ติดตัวมาแต่กำเนิด				
4.1. ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ	4.1.1 เด็กสามารถทำกิจกรรมให้เสร็จสิ้นโดยไม่หยุดพักหรือวอกแวก เช่น การระบายสีภาพที่มี	เด็กสามารถทำกิจกรรมให้เสร็จสิ้นโดยไม่หยุด	เด็กสามารถทำกิจกรรมจนเสร็จแต่บางครั้งอาจ	เด็กอาจแสดงท่าทีเบื่อหน่ายหรือหงุดหงิด

(ต่อ)

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	พฤติกรรม	เกณฑ์การประเมิน		
		3	2	1
	รายละเอียดมากจนเสร็จ	พักหรือวอกแวก เช่น การระบายสีภาพที่มีรายละเอียดมากจนเสร็จโดยไม่แสดงท่าทีหงุดหงิดหรือเบื่อหน่าย	เหยุดพักหรือมีการวอกแวกเล็กน้อย เช่น หยุดระบายสีเพื่อพูดคุยกับเพื่อนหรือดูสิ่งอื่นๆ ก่อนกลับมาทำงานต่อ	และไม่สามารถทำกิจกรรมต่อเนื่องจนเสร็จได้ เช่น หยุดกลางทางและไม่กลับมาทำงานต่อ
4.2 ความรับผิดชอบในการทำงาน	4.2.1 เด็กแสดงพฤติกรรมในการเก็บกวาดหรือทำความสะอาดพื้นที่หลังจากทำงานเสร็จ เช่น การจัดเก็บบล็อกหรือเก็บดินสอ สีหลังใช้งานเสร็จ	เด็กแสดงความรับผิดชอบในการดูแลพื้นที่ของตนเองและของผู้อื่น เช่น บอกเพื่อนว่า “เราต้องเก็บให้เรียบร้อย” และทำงานให้เสร็จอย่างรวดเร็ว	เด็กสามารถเก็บกวาดหรือทำความสะอาดพื้นที่หลังจากทำงานเสร็จได้ แต่บางครั้งอาจต้องการการกระตุ้นจากผู้ใหญ่ เช่น เรียกร้องให้เก็บของแล้วค่อยทำ	เด็กอาจไม่สนใจในการเก็บกวาดพื้นที่หรือทำความสะอาดหลังจากทำงานเสร็จเช่น ทิ้งของไว้และไม่เห็นความจำเป็นต้องเก็บ
4.3 การทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.3.1 เด็กสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนในกิจกรรมกลุ่ม เช่น การต่อบล็อกหรือทำโครงงานศิลปะ โดยมีส่วนร่วมและช่วยกันทำงานให้สำเร็จ	เด็กสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนในกิจกรรมกลุ่มอย่างมีกระตือรือร้น เช่น ช่วยกันทำโครงงานวิทยาศาสตร์จนสำเร็จ	เด็กสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนในกิจกรรมกลุ่มได้ แต่บางครั้งอาจต้องการการกระตุ้นจากผู้ใหญ่ เช่น ต้องได้รับ	เด็กอาจแสดงความไม่พอใจในการทำงานร่วมกับเพื่อนในกิจกรรมกลุ่ม เช่น ไม่สนใจในการทำงานกลุ่ม

(ต่อ)

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	พฤติกรรม	เกณฑ์การประเมิน		
		3	2	1
			การชี้แนะในการแบ่งงานหรือการช่วยเหลือเพื่อน	
5. การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น (Success of Others) หมายถึง การเรียนรู้จากความสำเร็จของผู้อื่นและเกิดแรงบันดาลใจให้กับตนเอง				
5.1 ยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น	5.1.1 เด็กแสดงออกด้วยคำพูดหรือท่าทางเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ เช่น ปรบมือ หรือพูดว่า "เก่งจังเลย!"	เด็กแสดงออกอย่างชัดเจนด้วยคำพูดหรือท่าทางเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ เช่น ปรบมือ พูดชมเชย หรือแสดงความยินดี เช่น "เก่งจังเลย!" หรือ "เยี่ยมมาก!" พร้อมรอยยิ้มและท่าทางที่แสดงถึงความยินดี	เด็กอาจแสดงความยินดีได้บางครั้ง เช่น ปรบมือหรือพูดว่า "เก่งจัง!" เมื่อเพื่อนทำสำเร็จ แต่ไม่แสดงออกในทุกรอบการประสบความสำเร็จ	เด็กไม่แสดงออกด้วยคำพูดหรือท่าทางเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ หรือแสดงออกในลักษณะที่ไม่สอดคล้อง เช่น ไม่มีการชมเชยหรือแสดงความยินดี
5.2 ให้กำลังใจเมื่อเพื่อทำสิ่งที่ยาก	5.2.1 เด็กแสดงออกด้วยคำพูดเพื่อให้กำลังใจเพื่อน เช่น "เธอทำได้แน่" หรือ "ไม่เป็นไร ลองใหม่อีกครั้งนะ"	เด็กสามารถใช้คำพูดให้กำลังใจเพื่อนในหลากหลายสถานการณ์ เช่น เมื่อเพื่อนทำ	เด็กมีความตั้งใจให้กำลังใจเพื่อน แต่บางครั้งอาจต้องการการกระตุ้นจากผู้ใหญ่ในการใช้คำพูดที่เหมาะสมในการ	เด็กไม่แสดงความยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นประสบความ ความสำเร็จ

(ต่อ)

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	พฤติกรรม	เกณฑ์การประเมิน		
		3	2	1
5.3 ช่วยเหลือผู้อื่นให้ประสบความสำเร็จ	5.3.1 เด็กสังเกตและให้ความช่วยเหลือเพื่อนจนงานสำเร็จ เช่น เมื่อเพื่อนกำลังพยายามต่อบล็อกแต่หอคอยเริ่มล้ม จึงช่วยจับฐานบล็อกให้มั่นคงและแนะนำวิธีวางบล็อกที่แข็งแรงขึ้น โดยไม่ต่อบล็อกให้ทั้งหมด	ผิดพลาดหรือล้มเหลว และยังคงให้กำลังใจจนเพื่อนรู้สึกดีขึ้นและพยายามต่อไป เด็กสังเกตเห็นทันทีเมื่อเพื่อนประสบปัญหาและรีบยื่นมือเข้าช่วยโดยไม่ต้องรอให้เพื่อนขอความช่วยเหลือ	สนับสนุนเพื่อน เด็กสังเกตเห็นปัญหาที่เพื่อนเผชิญแต่ช่วยเหลือหลังจากที่เพื่อนร้องขอหรือแสดงความลำบาก	เด็กไม่สังเกตหรือไม่สนใจปัญหาของเพื่อนและรอให้ผู้ใหญ่หรือผู้อื่นช่วยเหลือแทน
6. การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ (Learning goals) หมายถึง การสะท้อนความคิดเพื่อนำไปสู่เป้าหมายในการเรียนรู้เพื่อนำไปปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ				
6.1 บอกสิ่งที่อยากจะทำให้สำเร็จ	6.1.1 เด็กสามารถบอกได้ว่าสิ่งที่ต้องการทำให้สำเร็จคืออะไร เช่น “ฉันอยากต่อบล็อกให้สูงกว่านี้” หรือ “ฉันอยากวาดรูปให้เสร็จก่อนเวลาอาหารว่าง	เด็กสามารถบอกสิ่งที่ต้องการของตนเองได้ เช่น “ฉันอยากสร้างหอคอยให้สูงกว่าครั้งที่แล้ว” หรือ “ฉันอยากระบายสีรูปนี้ให้เสร็จก่อนพักกลางวัน”	เด็กสามารถบอกเป้าหมายของตนเองได้ แต่บางครั้งอาจยังไม่ชัดเจนหรือขาดความเฉพาะเจาะจง เช่น “ฉันอยากเล่นบล็อก” หรือ “ฉันอยากวาด	เด็กไม่สามารถระบุเป้าหมายของตนเองได้ชัดเจน หรือแสดงความลังเลเมื่อถูกถามว่าอยากทำอะไรให้สำเร็จ เช่น “ไม่รู้” หรือ “อะไรก็ได้”

(ต่อ)

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	พฤติกรรม	เกณฑ์การประเมิน		
		3	2	1
6.2 ขอคำแนะนำหรือช่วยเหลือเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย	6.2.1 เด็กสามารถบอกถึงสิ่งที่ตนต้องการให้ผู้อื่นช่วย เช่น “หนูอยากต่อบล็อก แต่ทำไม่เป็น” หรือ “ช่วยดูให้หนูหน่อยค่ะว่าหนูทำถูกไหม	เด็กสามารถระบุความต้องการความช่วยเหลือได้อย่างชัดเจนและเฉพาะเจาะจง เช่น “ช่วยบอกหน่อยว่าหนูควรเริ่มตรงไหน” หรือ “ช่วยจับบล็อกตรงนี้ให้หน่อย หนูจะวางบล็อกชิ้นต่อไป”	รูป” โดยไม่ระบุรายละเอียด เด็กแสดงความลังเลหรือเขินอายเล็กน้อยในการขอความช่วยเหลือ แต่ยังสามารถระบุความต้องการได้หลังจากได้รับการกระตุ้นหรือคำถามเพิ่มเติมจากผู้ใหญ่หรือเพื่อน	เด็กไม่สามารถระบุความต้องการความช่วยเหลือได้อย่างชัดเจน หรือแสดงความยากลำบากในการขอความช่วยเหลือ เช่น เงียบหรือแสดงอาการงุนงงโดยไม่พูดสิ่งที่ต้องการ
6.3 เลือกวิธีการหรืออุปกรณ์ที่ช่วยบรรลุเป้าหมาย	6.3.1 เด็กสามารถระบุและเลือกอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการทำงาน เช่น เมื่อทำงานศิลปะ เด็กเลือกสีหรือแปรงที่เหมาะสมสำหรับการวาดภาพที่ต้องการทำ	เด็กสามารถอธิบายเหตุผลในการเลือกอุปกรณ์แต่ละชิ้นได้ เช่น “หนูเลือกแปรงเล็กเพราะจะระบายตรงนี้ให้เรียบร้อย” หรือ	เด็กสามารถเลือกอุปกรณ์ที่เหมาะสมได้ในบางส่วน เช่น เลือกแปรงหรือสีที่เหมาะสมสำหรับงานส่วนใหญ่ แต่ยังอาจต้องการคำแนะนำ	เด็กมีความยากลำบากในการระบุหรือเลือกอุปกรณ์ที่เหมาะสมสำหรับงาน เช่น เลือกแปรงขนาดใหญ่สำหรับวาด

แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ตามวิถีของ (Likert Scala) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 102-103) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผล ดังนี้

เกณฑ์การแปลความหมายรายด้าน 6 ด้าน

7-9 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตระดับดี (3)

4-6 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตระดับพอใช้ (2)

0-3 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตระดับควรเสริม (1)

เกณฑ์การแปลความหมายรายรวม

37-54 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตระดับดี (3)

19-36 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตระดับพอใช้ (2)

0-18 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตระดับควรเสริม (1)

3.5.2.5 กำหนดโครงสร้างน้ำหนัก จำนวนข้อและคะแนนของแบบประเมินฯ โดยผู้วิจัยพิจารณาให้สอดคล้องกับโครงสร้างของแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้าน ด้านละ 3 ตัวบ่งชี้ รวมเป็น 18 ตัวบ่งชี้ และกำหนดคะแนน รายพฤติกรรมละ 3 คะแนน เกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 3 ระดับ กำหนดเกณฑ์การแปลผล และกำหนดน้ำหนักของแบบประเมินฯองค์ประกอบร้อยละรวมทั้งหมด 6 องค์ประกอบ เท่ากับร้อยละ 100 คุณภาพน้ำหนักของแบบประเมินแสดงในตาราง ดังนี้

ตารางที่ 3.6 โครงสร้างและน้ำหนักของแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

องค์ประกอบของคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต	จำนวนตัวบ่งชี้	จำนวนพฤติกรรม	คะแนน	ร้อยละ
1. ความท้าทาย	3	3	9	16.67
2. ความมุ่งมั่น อดทน	3	3	9	16.67
3. ความพยายาม	3	3	9	16.67
4. การให้คุณค่ากับการทำงาน	3	3	9	16.67
5. การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น	3	3	9	16.67
6. การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้	3	3	9	16.67
รวม 6 ด้าน	18	18	54	100.00

3.5.2.6 สร้างคู่มือและแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ตามโครงสร้างที่กำหนดไว้ โดยมีรายการพฤติกรรมด้านละ 3 ข้อ

3.5.2.7 นำแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำดังนี้

ตารางที่ 3.7 ผลการปรับปรุงแบบประเมินฯ ในขั้นตอนการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ

ประเด็นที่ควรปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ	ผลการปรับปรุง
การใช้สื่อ	การใช้สื่อ อุปกรณ์ที่หลากหลาย มีความยืดหยุ่นและให้เด็กสามารถเลือกใช้ด้วยตนเองจะทำให้เด็กมีอิสระทางความคิด	ปรับแก้ โดยครูจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่มีความแตกต่างกันหลากหลายเพิ่มเติมจากที่กำหนดในแผนฯ เพื่อให้เด็กได้คิดและตัดสินใจในการเลือกใช้
ความชัดเจนของพฤติกรรมของเด็ก	ตัวบ่งชี้พฤติกรรมที่ประเมินทุกด้านควรเน้นให้เด็กได้แสดงออกอย่างเป็นรูปนามให้มากที่สุด	ปรับแก้ รายการพฤติกรรมที่ประเมินให้เด็กได้แสดงออกทางพฤติกรรมมากขึ้น เช่น การยิ้ม การปรบมือ
ความสอดคล้องของแบบ	ความสอดคล้องของแบบประเมินกับจุดประสงค์ควรมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	ปรับแก้ โดยการปรับเรียบเรียงเนื้อหาใหม่ซึ่งคำนึงถึงความสอดคล้องกับจุดประสงค์

3.5.2.8 หาความสอดคล้องของแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยกำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญมีความเชี่ยวชาญเฉพาะ ด้านการศึกษาปฐมวัย ด้านการวัดและประเมินผล ด้านงานวิจัย ด้านหลักสูตรปฐมวัย ด้านการเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโต จากนั้นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) (ไพศาล วรคำ, 2562) โดยแปลงระดับความสอดคล้องเป็นคะแนน ดังนี้

สอดคล้อง มีคะแนนเป็น +1
ไม่แน่ใจ มีคะแนนเป็น 0
ไม่สอดคล้อง มีคะแนนเป็น +1

3.5.2.9 นำคะแนนที่ได้จากการลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 ท่าน วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ของแบบประเมินมคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ทั้ง 6 ด้านและความเหมาะสมของสถานการณ์ ซึ่งค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 สรุปได้ว่าเป็นแบบประเมินนี้มีคุณภาพมีความสอดคล้องอยู่ในระดับ ใช้ได้ แสดงว่ามีความตรงเชิงเนื้อหา (ไพศาล วรคำ, 2562, น. 269) ได้ค่าดัชนีความคล้องในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านความเหมาะสมของสถานการณ์ มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ 1.00

ด้านที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมความท้าทาย มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ 0.86

ด้านที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมความมุ่งมั่น อดทน มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ 0.93

ด้านที่ 3 แบบประเมินพฤติกรรมความพยายาม มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ 0.93

ด้านที่ 4 แบบประเมินพฤติกรรมการให้คุณค่ากับการทำงานมีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ 0.93

ด้านที่ 5 แบบประเมินพฤติกรรมการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ 0.93

ด้านที่ 6 แบบประเมินพฤติกรรมการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ 0.93

3.5.2.10 นำแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ที่ปรับปรุงแก้ไขรายการประเมินพฤติกรรมของเด็กให้มีความชัดเจน ปรับคำพูดของครูให้อยู่ในรูปคำถามปลายเปิดที่กระตุ้นให้เด็กเกิดการคิดใคร่ครวญ จัดเรียงลำดับพฤติกรรมในแบบประเมิน

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.6.1 ดำเนินการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์การเก็บข้อมูลให้แก่ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองจิก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตำบลหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

3.6.2 อธิบายให้นักเรียนทราบถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เรื่อง ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

3.6.3 ดำเนินการประเมินก่อนเรียน (Pre-test) กับกลุ่มเป้าหมายด้วยแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัยประเมินด้วยตนเอง

3.6.4 ดำเนินการทดลองการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นเตรียมสภาวะจิต เป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสมองของเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับรู้ในสิ่งที่เรียนมา อย่างเต็มตามศักยภาพ ผ่านการทำกิจกรรม Body scan และ Brain gym เช่น การกำหนดการรับรู้ที่ลมหายใจเข้าออก การรับรู้การเคลื่อนไหวของนิ้วหรือมือ การรับฟังเพื่อแยกแยะเสียงธรรมชาติที่อยู่รอบตัว

ขั้นกิจกรรม เป็นการให้เด็กได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และลงมือทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น “ครูแนะนำอุปกรณ์ โดยการตั้งคำถามกระตุ้นการคิด เด็กเห็นอะไร คล้ายกับอะไร มีสีอะไร สามารถนำไปทำอะไรได้บ้าง” ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวเองและสรรพสิ่ง เพื่อการสะท้อนตนเองออกมา และในการจัดกิจกรรมต้องเป็นกิจกรรมที่มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงหรือสัมพันธ์กัน ซึ่งมี 3 ขั้น ดังนี้

ขั้นชง หมายถึง การให้เด็กได้รับข้อมูลใหม่หรือรับประสบการณ์ใหม่ เช่นการเล่าหรือการฟังเรื่องราวต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว

ขั้นเชื่อม หมายถึง การจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดการใคร่ครวญเชื่อมความเข้าใจเดิมและเชื่อมความเข้าใจกับคนอื่น ๆ เช่น การนำประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับเรื่องราวหรือสถานการณ์ในขณะนั้นและเชื่อมกับบุคคลอื่น

ขั้นใช้ หมายถึง การจัดกิจกรรมให้เด็กแสดงผลออกมาเป็นชิ้นงานหรือพฤติกรรม เช่น การสะท้อนความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ การวาดภาพ การเล่าเรื่อง การนำเสนอผลงาน

ขั้นจบ เป็นการจัดกิจกรรมให้เด็กทุกคนมีโอกาสแสดงคำขอบคุณหรือการชื่นชม Empower เสริมพลังบวก ให้แก่กันและกัน เช่น การกอด การชื่นชมความตั้งใจ ความพยายาม การกล่าวคำขอบคุณ ทุกการเรียนรู้ ทุกความคิด ขอบคุณตนเอง และขอบคุณกันและกันโดยมีแผนจำนวน 40 แผน 8 สัปดาห์ โดยแบ่งเป็นระยะเวลา 5 วันต่อสัปดาห์ ซึ่งจะใช้เวลาในการทำกิจกรรมเสริมประสบการณ์ วันละ 40 นาที โดยประมาณ

3.6.5 หลังจากการดำเนินการสอนครบ 8 สัปดาห์ ผู้วิจัยประเมินหลังทดลอง (Post-test) กับกลุ่มเป้าหมาย เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมด้วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาด้วยแบบประเมินคุณลักษณะกรอบแนวคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นแบบประเมินฉบับเดียวกันกับแบบประเมินก่อนทดลองด้วยวิธีเดียวกัน

3.6.6 ผู้วิจัยทำการประเมินคุณลักษณะกรอบแนวคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ตามกำหนดช่วงเวลาที่ชัดเจน โดยใช้แบบประเมินคุณลักษณะกรอบแนวคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย และเมื่อเสร็จสิ้นการจัดประสบการณ์ครบ 40 แผน ผู้วิจัยจึงนำคะแนนจากการประเมินที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานและสรุปผลการวิจัย

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ ดังนี้

3.7.1 วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบประเมินคุณลักษณะกรอบแนวคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (IOC)

3.7.2 วิเคราะห์ผลโดยการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยโดยรวม และจำแนกรายด้านก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)

3.8 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.7.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

หาค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC : Index of item Objective Congruence) และการหาความสอดคล้องระหว่างแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้สูตรการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (ไพศาล วรคำ, 2562) ดังนี้

สูตร $$IOC = \frac{\sum R}{n} \quad (3\text{-}1)$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบประเมินกับจุดประสงค์การเรียนรู้

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

การกำหนดคะแนนของผู้เชี่ยวชาญอาจจะเป็น +1 หรือ 0 หรือ -1 ดังนี้

+1 แทน เมื่อแน่ใจว่าแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

0 แทน เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

-1 แทน เมื่อแน่ใจว่าแบบทดสอบไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

การเรียนรู้ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

3.7.2 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล

3.7.2.1 ค่าร้อยละ (Percentage: %) (ไพศาล วรคำ,2566, น. 321) คือ ความถี่ของรายการ ที่สนใจ 100 หน่วย ร้อยละและสัดส่วนใช้แสดงความหมายเดียวกัน เพียงแต่สัดส่วนคิดเทียบกับฐาน 1 หน่วย ส่วนร้อยละคิดเทียบกับฐาน 100 หน่วย โดยใช้สูตรคำนวณดังนี้

$$\text{ร้อยละ (\%)} = \frac{f}{n} \times 100 \quad (3\text{-}2)$$

เมื่อ f หมายถึง จำนวนข้อมูล (ความถี่) ของรายการที่สนใจ

n หมายถึง จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.7.2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) (ล้วน สายยศ และอังคณา 2538, น. 73) โดยใช้สูตรคำนวณดังนี้

$$\overline{X} = \frac{\sum X}{n} \quad (3\text{-}3)$$

เมื่อ $\overline{X}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

$\sum X$ หมายถึง ผลรวมข้อมูลทั้งหมด

n หมายถึง จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.7.2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) (ภัทรา นิคมานนท์, 2542, น. 171 -180) โดยใช้สูตรดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - \left(\sum X\right)^2}{n(n-1)}} \quad (3\text{-}4)$$

เมื่อ $S.D.$ หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง

n หมายถึง จำนวนข้อมูลทั้งหมด

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการทดลอง และการแปรผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของข้อมูล ดังต่อไปนี้

$\overline{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
$S.D.$	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย และเพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา โดยผู้วิจัย ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลครั้ง ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเชิงคุณภาพของการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพแสดงผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาที่เสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

2. ผลของคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา

ตอนที่ 2 ข้อมูลเชิงปริมาณแสดงคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ประกอบด้วย

1. ข้อมูลเชิงปริมาณแสดงคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยรวม 6 ด้าน ได้แก่ 1) ความท้าทาย 2) ความมุ่งมั่น อดทน 3) ความพยายาม 4) การให้คุณค่ากับการทำงาน 5) การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น และ 6) การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้

2. ข้อมูลเชิงปริมาณแสดงคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย จำแนกออกเป็นรายด้าน ได้แก่ 1) ความท้าทาย 2) ความมุ่งมั่น อดทน 3) ความพยายาม 4) การให้คุณค่ากับการทำงาน 5) การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น และ 6) การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้

3. ข้อมูลเชิงปริมาณแสดงการเปรียบเทียบคะแนนและระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเชิงคุณภาพของการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาที่เสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพแสดงผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาที่เสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

2. ผลของคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา

จากการที่ผู้วิจัยได้จัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาในระยะเวลา 8 สัปดาห์ แสดงให้เห็นว่าเด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะของความคิดแบบเติบโตสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยการเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมผ่านแต่ละขั้นตอน ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกลุ่มข้อมูลเชิงคุณภาพสะท้อนผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ประกอบด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพ 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพแสดงผลของกระบวนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา

ผลของกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ใช้แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย จำนวน 40 แผน ประกอบด้วย 8 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) วันลอยกระทง 2) โลกสวยด้วยสีสัน 3) สัตว์น่ารัก 4) อาหารดีมีประโยชน์ 5) ขนาด รูปร่างรูปทรง 6) วันครู 7) ข้าว และ 8) สนุกกับตัวเลข โดยใช้เวลาในการจัดกิจกรรมในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์จัดกิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ละ 1 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน คือ วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัส และวันศุกร์ วันละ 40 นาที รวม 8 สัปดาห์

ผู้วิจัยได้นำตัวอย่างพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (อายุ 4–5 ปี) ที่แสดงออกถึงกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา โดยเนื้อหาที่ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้จิตศึกษา นำมาบูรณาการเข้ากับหน่วยการเรียนรู้ ต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมานี้ ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ รวมทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ โดยใน 1 สัปดาห์ จัดกิจกรรมในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ในวัน วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัส และวันศุกร์ วันละ 40 นาที โดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษามี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมสภาวะจิต เป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสมองของเด็ก เพื่อให้เด็กสงบและมีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อย่างเต็มตามศักยภาพ ผ่านการทำกิจกรรม Body scan การบริหารส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ได้แก่ หัว คิ้ว ตา แขน ขา การเปิดเพลงผ่อนคลาย และ Brain gym ได้แก่ การให้เด็กนั่งเป็นวงกลม การส่งแก้วน้ำ การส่งปิงปอง การส่งดอกไม้บอกความรู้สึก แล้วส่งพลังมอบความรักด้วยการไหว้และการกอด และการทำโยคะ

ตัวอย่างเช่น ครูเลือกวิธีการส่งดอกไม้ให้แต่ละคนตามลำดับเพื่อฝึกการสัมผัสและตั้งคำถาม เช่น “เมื่อเด็ก ๆ ได้รับดอกไม้แล้วรู้สึกอย่างไร”เพื่อฝึกสติ การรับรู้,การเคลื่อนไหวของร่างกายด้วยการร้องเพลง พร้อมท่าประกอบ ท่ากำปั้นทรงพลัง,ท่ากำแบ,ท่าหนึ่ง ศูนย์,ท่าปั่นจักรยาน เป็นต้น

ตัวอย่างคำพูดขณะดำเนินกิจกรรม ดังนี้

ครู : เมื่อเด็ก ๆ ได้รับดอกไม้แล้วรู้สึกอย่างไรคะ

น้องโอ : ผมอยากดมกลิ่นดูครับว่ามันจะหอมไหม

น้องบี : หนูเห็นดอกไม้แล้วรู้สึกสดชื่นและสบายใจค่ะ

น้องเอ : ดอกไม้นี้มันมียางแต่หนูก็ชอบเพราะว่ามันมีกลิ่นหอมและที่บ้านหนูก็มีค่ะ

ภาพที่ 4.1 ครูให้เด็กส่งดอกไม้แล้วบอกความรู้สึกของตนเองเป็นการฝึกการรับรู้จากภายใน

ภาพที่ 4.2 ครูให้เด็ก Body scan ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเพื่อผ่อนคลายอารมณ์และความรู้สึก

ภาพที่ 4.3 ครูให้เด็กทำโยคะ ท่าปลาดาว เพื่อบริหารอวัยวะภายในและลมหายใจให้เกิดความสงบ

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม เป็นการให้เด็กได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และลงมือทำกิจกรรมร่วมกัน ได้แก่ “ครูเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ประสบการณ์หรือนิทาน แนะนำอุปกรณ์ การตั้งคำถามกระตุ้นการคิด เช่น เด็กเห็นอะไร คล้ายกับอะไร มีสีอะไร ลักษณะเป็นอย่างไรบ้าง” ให้เห็นความสัมพันธ์ของตนเองและสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เพื่อการสะท้อนตนเองออกมา และจัดกิจกรรมให้มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงหรือมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งมี 3 ขั้น ดังนี้

ขั้นชง เป็นการให้เด็กได้รับข้อมูลใหม่หรือรับประสบการณ์ใหม่ เช่น การเล่านิทานหรือการฟังเรื่องราวต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว โดยยกตัวอย่างการดำเนินการดังนี้

1. ครูสนทนากับเด็กถึง เรื่องราวความงดงามของธรรมชาติ “การผจญภัยในป่า” ได้แก่ สีสันของใบไม้และดอกไม้ และนำตะกร้าดอกไม้ ใบไม้ และวัสดุอื่น ๆ มาให้เด็กๆ ดู

2. ครูตั้งคำถามให้เด็กคิดจากการฟังเรื่องราวความงดงามของธรรมชาติ

ครู : เด็ก ๆ เคยสังเกตไหมคะว่าธรรมชาติรอบตัวเราสวยงามแค่ไหน? และอย่างไรบ้าง

น้องซี : หนูเห็นดอกไม้สีเหลืองเยอะแยะเต็มไปหมดแล้วรู้สึกตื่นเต้นมากเลยค่ะเพราะหนูยังไม่เคยเห็นมาก่อนค่ะ

น้องแอล : หนูอยากรู้จังเลยค่ะว่าดอกไม้ จะเอาไปทำอะไรบ้าง

ครู : เดี๋ยววันนี้เราจะเปลี่ยนวัสดุธรรมชาติเป็นผลงานที่สวยงามได้อย่างไร?"

น้องอี : หนูอยากลองเอามาติดใส่ในใบงานของหนูค่ะ

น้องไอ : หนูจะเอาดอกหญ้ามาใส่กรอบรูปของหนู ให้สวยที่สุดค่ะ

ภาพที่ 4.4 ครูให้เด็กนั่งหลับตาฟังเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติเพื่อให้เด็กได้รับรู้สิ่งๆนั้นอย่างตั้งใจ

ภาพที่ 4.5 ครูพาเด็ก ๆ ร้องเพลงลอยกระทงพร้อมทำท่ารำประกอบอย่างสนุกสนาน

ภาพที่ 4.6 ครูให้เด็กดูนิทานเรื่องกระต่ายกับเต่า แล้วตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นการคิดเด็ก

ขั้นเชื่อม เป็นการทำให้เด็กเกิดการใคร่ครวญเชื่อมความเข้าใจเดิมและเชื่อมความเข้าใจกับคนอื่น ๆ เช่น การนำประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับเรื่องราวหรือสถานการณ์ใหม่ ๆ ในขณะนั้น รวมถึงการเชื่อมกับบุคคลอื่นโดยยกตัวอย่างดำเนินการดังนี้

1. ครูตั้งคำถามให้เด็กคิด

ครู : "วันนี้เราจะนำวัสดุธรรมชาติมาทำอะไรกันดี?" และเด็ก ๆ เคยนำมาทำอะไรกันบ้างคะ?

น้องเอฟ : ผมจะเอากิ่งไม้มาติดใส่งานของผมแต่ผมไม่รู้ว่ามันจะสวยไหม ถ้ามันไม่สวยผมก็จะลองเอาใบไม้หรือดอกหญ้ามาติดใส่แทนครับ

น้องจี : หนูจะเอาดอกหญ้ามาติดใส่กรอบรูปของหนูให้สวยที่สุดค่ะ

2. ครูแนะนำกิจกรรม "สร้างงานประดิษฐ์จากธรรมชาติ" พร้อมยกตัวอย่างแนวคิดง่าย ๆ

3. ครูแนะนำและสาธิตการใช้วัสดุธรรมชาติในการประดิษฐ์ ได้แก่ การทำกรอบรูปจากวัสดุธรรมชาติ

4. ครูแบ่งกลุ่ม 4 – 5 คน

5. ครูเตรียมตะกร้าอุปกรณ์และส่งตะกร้าอุปกรณ์ให้กลุ่มละ 1 ชุด ได้แก่ กิ่งไม้, ใบไม้, กรรไกร ดอกไม้ และอื่น ๆ ก่อนที่จะรับตะกร้าอุปกรณ์ทุกคนจะไหว้ขอบคุณอย่างนอบน้อม

6. ให้เด็กๆ ได้เลือกวัสดุที่ตนเองสนใจและสร้างสิ่งประดิษฐ์ด้วยตนเอง

7. เมื่อรับอุปกรณ์แล้ว ครูให้โจทย์ “ให้เด็กสร้างสิ่งประดิษฐ์” “การทำกรอบรูปจากวัสดุธรรมชาติ” ให้สวยงาม” เพื่อนำใส่รูปของตนเอง

8. เด็กมีความสนใจและตื่นเต้นขณะเริ่มลงมือสร้างผลงานของตนเอง

ครู : เด็ก ๆ ทำได้ไหมคะ

น้องเอส : หนูทำไม่ได้เพราะว่าหนูติดกิ่งไม้แล้วกาวมันไม่ติดกันค่ะ หนูจะทำยังไงคะ

ครู : ครูเชื่อว่าหนูทำได้นะคะ หนูลองทำใหม่หลาย ๆ ครั้ง ดูไหมคะ หรือลองเลือกวัสดุใหม่ เช่น ดอกไม้ ดอกหญ้า หรือว่าจะเป็นการดัดแปลงขยี้ใบไม้แห้งให้มีขนาดเล็กก่อนแล้วค่อยติด ดีไหมคะ

น้องเอส : ได้ค่ะคุณครูเดี๋ยวหนูจะลองติดใหม่หลาย ๆ ครั้งค่ะ

น้องจี : เอส เธอสู้ ๆ นะ เราว่าเธอทำได้แน่ ๆ

น้องเจ : คุณครูครับผมจะช่วยสอนเอสติดเองครับ ผมทำได้

ครู : หนูช่วยแนะนำเพื่อนหน่อยนะคะว่าต้องทำอย่างไร

9. เด็ก ๆ ตั้งเป้าหมาย ได้แก่

น้องเอช : หนูจะทำให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดค่ะ

น้องเอ็ม : คุณครูคะหนูชอบสิ่งที่คุณครูให้หนูทำวันนี้ค่ะหนูจะพยายามทำให้สวยที่สุดเลยค่ะ

10. เมื่อเด็กเผชิญปัญหา เช่น วัสดุไม่พอหรือทำหายระหว่างทำงาน ก็จะหาวิธีการแก้ปัญหาใหม่และไม่ยอมแพ้ด้วยการขอคุณครูและเพื่อน ๆ

น้องเค : คุณครูครับใบไม้ผมหาย แต่ผมหาดูหลายรอบแล้วแต่ไม่เจอ ผมขอใหม่ได้ไหมครับ แล้วผมจะรีบทำให้เสร็จนะครับ

น้องเอ็น : คุณครูคะยางของดอกไม้มันติดมือหนูค่ะแต่หนูชอบมันสวยดีค่ะ

11. เมื่อเด็ก ๆ ทุกคนทำงานเสร็จเรียบร้อยแล้วเด็ก ๆ ช่วยกันทำความสะอาดบริเวณห้องเรียนของตนเอง โดยเก็บอุปกรณ์ในใส่ตะกร้า แล้วนำส่งอุปกรณ์ให้กับคุณครู เด็กจะไหว้ขอบคุณอย่างอ่อนน้อม

12. ครูและเพื่อน ๆ ชื่นชมผลงานของเด็กแต่ละคน เช่น "งานของหนูสวยและน่ารักมาก"

13. เด็กแสดงความยินดีในผลงานของเพื่อน เช่น "ฉันชอบกรอบรูปที่เธอทำจังเลย

ภาพที่ 4.7 ครูสนทนาเรื่องราวเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการสร้างสะพานให้เด็กฟัง

ภาพที่ 4.8 ครูให้เด็กที่เป็นผู้นำพาเพื่อนทำโยคะ”ท่าผีเสื้อ”ที่ตนเองเคยทำมาก่อนแล้ว

ภาพที่ 4.9 ครูให้เด็กทำการออกแบบและสร้างสะพานอย่างไรให้มีความมั่นคงแข็งแรง

ขั้นใช้ เป็นการให้เด็กได้แสดงผลออกมาอาจจะเป็นชิ้นงานหรือพฤติกรรม เช่น ผลงาน การสะท้อนความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ การวาดภาพ การปั้นดินน้ำมัน การเล่าเรื่อง การนำเสนอผลงานในสิ่งที่ตนเองได้ลงมือปฏิบัติแล้ว ยกตัวอย่างดำเนินการดังนี้

1. เด็กแต่ละคนแสดงผลงานพร้อมการนำเสนอผลงาน ครูตั้งคำถามกระตุ้นการคิด

ครู : เด็ก ๆ คะผลงานเพื่อนเป็นอย่างไรคะ

น้องเอ็ม : หนูชอบมาลัยของโอค่ะเพราะร้อยได้สวยมากเลยค่ะ

น้องวาย : เพื่อนทำได้สวยที่สุดเลยค่ะ

ครู : เด็ก ๆ สามารถนำวัสดุจากธรรมชาติไปทำอะไรได้อีกคะ

น้องเจ : หนูจะนำดอกไม้ไปร้อยมาลัยค่ะ หนูจะเอาไปให้แม่ค่ะ

น้องพี : ผมจะเอาดอกไม้ไปไหว้พระครับ

2. เด็กพูดถึงขั้นตอนที่ใช้ในการทำงาน

น้องเอ : “หนูใช้กิ่งไม้ทำกรอบรูปแต่เวลาติดกาวมันชอบหลุดค่ะ แต่หนูก็พยายามติดหลาย ๆ ครั้งจนมันติดกันแน่นค่ะ”

น้องบี : หนูใช้ใบไม้ติดขอบกระดาษค่ะแต่มันชอบหลุด หนูเลยลองฉีกเป็นชิ้นเล็ก ๆ แล้วมันก็ติดได้และหนูก็ทำจนเสร็จทันเวลาค่ะ

3. เด็กบอกเล่าความรู้สึกของตนเองในการทำกิจกรรมให้เพื่อนและครูฟัง

น้องไอ : หนูรู้สึกมีความสุข ดีใจที่ตนเองสามารถประดิษฐ์กรอบรูปได้ด้วยตนเองแต่หนูอยากจะทำอีกให้สวยกว่าเดิมค่ะ

น้องเจ : ผมชอบกิจกรรมนี้ครับเพราะว่ามันสนุกดีครับ

4. ครูถามเด็กว่า "วันนี้เราได้เรียนรู้อะไรจากธรรมชาติและจากการทำงานนี้?"

น้องซี : ผมได้ทำกิจกรรมที่ยังไม่เคยทำมาก่อนมันสนุกมาก ๆ เลยครับ

น้องจี : ผมชอบกิจกรรมนี้ครับเพราะว่ามันสนุกดีครับ

น้องเอช : วัสดุที่เราเก็บมาจากธรรมชาติทำให้งานของเราสวยได้ค่ะ และ "หนูจะพยายามทำให้สวยมากขึ้นครั้งต่อไปค่ะ"

ภาพที่ 4.10 เด็กออกมานำเสนอผลงานให้เพื่อนและคุณครูฟังพร้อมกับอธิบายกระบวนการทำงาน

ภาพที่ 4.11 เด็กนำเสนอผลงานการปั้นดินน้ำมันตามตัวละครในนิทาน เรื่อง"เจ้ารูปทรงผู้ไม่ยอมแพ้"

ภาพที่ 4.12 ครูให้เด็กออกมานำเสนอผลงานให้เพื่อนและคุณครูฟังพร้อมกับบอกความรู้สึก

ขั้นจบ เป็นการจัดกิจกรรมให้เด็กทุกคนมีโอกาสแสดงคำขอบคุณหรือการชื่นชม Empower เสริมพลังบวก ให้แก่กันและกัน เช่น การกอด การชื่นชมความตั้งใจ ความพยายาม การกล่าวคำขอบคุณ ทุกการเรียนรู้ ทุกความคิด ขอบคุณตนเอง และขอบคุณกันและกัน ยกตัวอย่างดำเนินการดังนี้

1. กล่าวแสดงคำขอบคุณและชื่นชม Empower เสริมพลังบวก ให้แก่กันและกัน

ครู : ตอนนี้ถึงเวลาที่พวกเราจะมาขอบคุณกันและกันแล้วค่ะ ขอบคุณความตั้งใจ ความคิดดี ๆ และความพยายามที่เราทำร่วมกันในวันนี้นะคะ ขอให้ทุกคนหลับตาเบา ๆ หายใจลึก ๆ แล้วลองพูดในใจว่า ขอบคุณตัวเองที่วันนี้หนูได้ลอง ได้ตั้งใจ ได้เรียนรู้แม้จะมีเรื่องยาก ๆ บ้างก็ตามต่อไปขอให้พวกเราเดินไปหาคนข้าง ๆ แล้วเลือกคนหนึ่ง แล้วพูดขอบคุณเขาด้วยใจจริง ให้คำชื่นชมยินดี พร้อมกับแสดงพลังความรักให้กับเพื่อนด้วยการกอดหรือจับมือก็สามารถทำได้เลยค่ะ

น้องบี : ขอบคุณที่ช่วยเราติดกรอบรูปนะ

น้องเอฟ : ขอบคุณที่เธอยิ้มและปรบมือให้เรานะ

น้องเอส : เราชอบกรอบรูปที่เธอทำนะมันน่ารักมากเลย

น้องดี : ขอบคุณที่ให้กำลังใจเราจนทำงานเสร็จทันเวลา

ภาพที่ 4.13 ครูพูดขอบคุณที่เด็กทุกคนที่ตั้งใจทำกิจกรรมและมอบพลังความรักให้กันด้วยการกอด

ภาพที่ 4.14 ครูให้เด็กทุกคนมีโอกาสชื่นชมผลงานของเพื่อนและไหว้กันและกันแสดงความขอบคุณ

ภาพที่ 4.15 ครูให้เด็ก ๆ ได้พูดคำชื่นชมยินดีกับผลงานของเพื่อน และมอบพลังแห่งความรักให้กันและกันด้วยการกอด

2. ผลของพฤติกรรมคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา

ผลจากการใช้แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย มีผลการเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย 6 ด้าน ดังนี้

2.1 คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ด้านความท้าทาย พบว่า ก่อนการทดลองการจัดประสบการณ์ฯ เด็กปฐมวัยมีความลังเลและไม่มั่นใจเมื่อต้องเผชิญกับงานหรือกิจกรรมที่มีความยากขึ้น บางคนแสดงความกลัวการเปลี่ยนแปลงหรืองานที่ไม่คุ้นเคย ครูจึงส่งเสริมด้วยการให้กำลังใจให้รางวัลดาวคนกล้า กระตุ้นด้วยคำพูดให้ลองทำ และคอยช่วยอธิบายหรือย้ำความสำคัญของการลองทำกิจกรรมใหม่ ๆ ที่มีความท้าทายความสามารถของตนเอง แต่หลังจากที่เด็กได้รับการจัดประสบการณ์อย่างต่อเนื่องตามแผนกิจกรรมการเรียนรู้จนเสร็จสิ้นครบทุกแผน พบว่า เด็กสามารถเผชิญหน้ากับความท้าทายได้อย่างเต็มใจ แสดงความกล้าในการทดลองสิ่งใหม่ ๆ มีความกระตือรือร้นเมื่อทำงานที่ยากขึ้น และสามารถยอมรับความเสี่ยงจากสถานการณ์ใหม่ได้ด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้นเด็กปฐมวัยจึงมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ด้านความท้าทาย สูงขึ้นตามลำดับ

2.2 คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ด้านความมุ่งมั่น อดทน พบว่า ก่อนการทดลองการจัดประสบการณ์ฯ เด็กมีความตั้งใจในช่วงเริ่มต้นของการทำงาน แต่เมื่อต้องเผชิญปัญหาและอุปสรรค เช่น งานซับซ้อนยากขึ้นหรือเกิดความผิดพลาดง่าย ๆ มักจะละทิ้งงานกลางคัน ครูจึงให้การ

ช่วยเหลือให้คำชี้แนะ และให้รางวัลดาวมุ่งมั่น เช่น การถามนำ “หนูคิดว่าจะทำยังไงดี” เพื่อกระตุ้นให้เด็กพยายามค้นหาวิธีแก้ปัญหาเอง แต่หลังจากที่เด็กได้รับการจัดประสบการณ์อย่างต่อเนื่องตามแผนกิจกรรมการเรียนรู้จนเสร็จสิ้นครบทุกแผน พบว่าเด็กแสดงความมุ่งมั่นทำงานจนบรรลุเป้าหมาย แม้ต้องเผชิญความยากลำบาก สามารถจดจ่อ ใส่ใจในการทำงานได้อย่างต่อเนื่องและยาวนานขึ้น และแก้ไขปัญหาอย่างยืดหยุ่นจนงานสำเร็จได้ด้วยตนเอง ดังนั้นเด็กปฐมวัยจึงมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ด้านความมุ่งมั่น อดทน สูงขึ้นตามลำดับ

2.3 คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ด้านความพยายาม พบว่า ก่อนการทดลองการจัดประสบการณ์ฯ เด็กมักหมดกำลังใจง่าย ๆ บางครั้งอาจแสดงอารมณ์หงุดหงิด เมื่อทำงานไม่สำเร็จในการลองครั้งแรก ขาดความสามารถในการทำซ้ำเมื่อล้มเหลว ครูจึงให้กำลังใจและรางวัลดาวพยายาม และสอนวิธีการ “พยายามอีกครั้งและลองใหม่” แต่หลังจากที่เด็กได้รับการจัดประสบการณ์อย่างต่อเนื่องตามแผนกิจกรรมการเรียนรู้จนเสร็จสิ้นครบทุกแผน พบว่า เด็กมีความพยายามที่ต่อเนื่องมากขึ้น สามารถทำซ้ำเมื่องานผิดพลาด และยังคงตั้งใจทำงานต่อแม้จะต้องใช้ความพยายามสูงและมีความยากลำบาก เช่น การแก้ปัญหาติดวัสดุในการทำกรอบรูปซ้ำหลายครั้งโดยไม่ท้อถอย ดังนั้นเด็กปฐมวัยจึงมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตด้านความพยายาม สูงขึ้นตามลำดับ

2.4 คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน พบว่า ก่อนการทดลองการจัดประสบการณ์ฯ เด็กส่วนใหญ่เน้นเพียงการทำงานให้เสร็จโดยไม่ใส่ใจในกระบวนการ หรือคุณค่าของการพยายาม ครูจึงต้องให้คำชมและให้รางวัลดาวตั้งใจในกระบวนการ เช่น “ครูภูมิใจที่หนูพยายามจนเสร็จนะ” เพื่อเสริมทัศนคติที่ดี แต่หลังจากที่เด็กได้รับการจัดประสบการณ์อย่างต่อเนื่องตามแผนกิจกรรมการเรียนรู้จนเสร็จสิ้นครบทุกแผน พบว่า เด็กให้ความสำคัญกับความตั้งใจในการทำงานมากขึ้นและมีความพยายามของตนเองมากขึ้น สามารถตั้งใจทำงานจนสำเร็จโดยไม่วอกแวก มีความรับผิดชอบต่อพื้นที่และอุปกรณ์ที่ใช้งาน และสามารถทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ อย่างมีความรับผิดชอบ ดังนั้นเด็กปฐมวัยจึงมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน สูงขึ้นตามลำดับ

2.5 คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น พบว่า ก่อนการทดลองการจัดประสบการณ์ฯ เด็กยังไม่ค่อยมีความตระหนักถึงความสำเร็จของเพื่อนหรือไม่แสดงความยินดีและให้กำลังใจผู้อื่น ครูจึงมีสาธิตการแสดงพฤติกรรมให้เด็กดู เช่น การปรบมือชื่นชมเพื่อนและสอนคำพูดง่าย ๆ ในการให้กำลังใจ แต่หลังจากที่เด็กได้รับการจัดประสบการณ์อย่างต่อเนื่องตามแผนกิจกรรมการเรียนรู้จนเสร็จสิ้นครบทุกแผน พบว่า เด็กสามารถแสดงออกถึงการยินดีกับผลงานของเพื่อน ๆ ด้วยคำพูด สีหน้าหรือท่าทาง เช่น “เธอเก่งมาก!” “เธอทำได้ดีนะ” และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเพื่อนให้ประสบความสำเร็จเมื่อเห็นเพื่อนเจอปัญหา ดังนั้นเด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น สูงขึ้นตามลำดับ

2.6 คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ พบว่าก่อนการทดลองการจัดประสบการณ์ฯ เด็กขาดการวางแผนหรือการตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจนมีความลังเลหรือไม่สามารถระบุเป้าหมายที่ตนเองต้องการได้ ครูจึงให้กำลังใจและให้รางวัลมุมโปรดและช่วยโดยการตั้งคำถามนำ เช่น “หนูอยากทำอะไรให้สำเร็จวันนี้คะ?” แต่หลังจากที่เด็กได้รับการจัดประสบการณ์อย่างต่อเนื่องตามแผนกิจกรรมการเรียนรู้จนเสร็จสิ้นครบทุกแผน พบว่า เด็กสามารถตั้งเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง มีความชัดเจน สามารถระบุสิ่งที่ตนเองต้องการจะทำได้ เช่น “หนูอยากต่อบล็อกให้สูงกว่าเดิม” สามารถขอคำแนะนำจากผู้อื่นเมื่อพบปัญหา และสามารถเลือกอุปกรณ์เครื่องมือหรือวิธีการที่เหมาะสมเพื่อบรรลุเป้าหมายด้วยตนเอง ดังนั้นเด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ สูงขึ้นตามลำดับ

จากการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา โดยใช้กระบวนการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมสภาวะจิต ขั้นกิจกรรม ได้แก่ ขั้นชง ขั้นเชื่อม ขั้นใช้ และขั้นจบ ส่งผลต่อคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยตรงทั้ง 6 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านความท้าทาย ด้านความมุ่งมั่น อดทน ด้านความพยายาม ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่นและด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นคุณลักษณะของพฤติกรรมที่ควรมีในเด็กปฐมวัย เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงพฤติกรรมเชิงบวก ทำให้เด็กมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ในสิ่งที่ตนเองยังไม่เคยทำมาก่อน มีเป้าหมายในการทำงานมากขึ้นรู้จักตนเองและผู้อื่นและพร้อมจะยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างทำกิจกรรม มีความพยายาม และตั้งใจทำงานในสิ่งที่ยากและต้องใช้เวลานาน รู้จักการแก้ปัญหาเพื่อพบอุปสรรค มีความอดทนและทุ่มเทในการทำงานเพื่อให้งานสำเร็จ รู้จักการฝึกฝนลองผิดลองถูก เรียนรู้กระบวนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอนสามารถสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี มีความรับผิดชอบในสิ่งที่ได้รับมอบหมาย ทำให้ตนเองรู้สึกภูมิใจ และสามารถชื่นชมยินดีกับเพื่อนเมื่อเพื่อนทำงานได้ดีและสำเร็จ รู้จักการให้กำลังใจเพื่อนเมื่อเพื่อนทำในสิ่งที่ยากเกินไปและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ตอนที่ 2 ข้อมูลเชิงปริมาณแสดงคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ประกอบด้วย

1. ข้อมูลเชิงปริมาณแสดงคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยโดยรวม 6 ด้าน ได้แก่ 1) ความท้าทาย 2) ความมุ่งมั่น อดทน 3) ความพยายาม 4) การให้คุณค่ากับการทำงาน 5) การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น และ 6) การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้

ผลการศึกษาคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ผู้วิจัยได้นำผลคะแนนจากการสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย จากการสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต

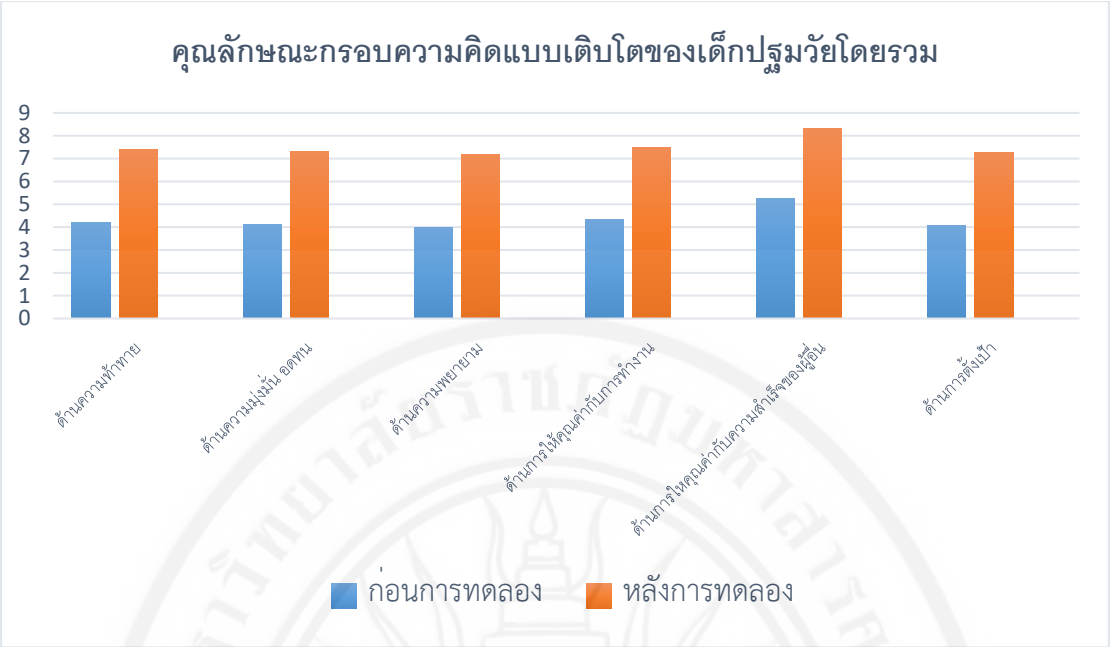
ของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ แสดงผลโดยรวม ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยรวมก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา

กรอบความคิดแบบเติบโต	N	K	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง			ร้อยละของความก้าวหน้า
			$\overline{X}$	$S.D.$	ระดับ	$\overline{X}$	$S.D.$	ระดับ	
1. ด้านความท้าทาย	15	9	4.20	0.94	พอใช้	7.40	0.91	ดี	35.55
2. ด้านความมุ่งมั่นอดทน	15	9	4.13	0.74	พอใช้	7.33	0.82	ดี	35.55
3. ด้านความพยายาม	15	9	4.00	0.65	พอใช้	7.20	0.56	ดี	35.55
4. ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน	15	9	4.33	0.72	พอใช้	7.47	0.74	ดี	34.88
5. ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จ	15	9	5.27	0.88	พอใช้	8.33	0.62	ดี	34.00
6. ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้	15	9	4.07	0.70	พอใช้	7.27	0.80	ดี	35.55
รวม	15	54	26.00	1.88	พอใช้	45.00	1.81	ดี	35.18

ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.1 พบว่า ก่อนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับพอใช้ ($\overline{X}$ = 26.00, $S.D.$=1.88) หลังการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 45.00, $S.D.$= 1.81) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ด้านความท้าทาย ก่อนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต อยู่ในระดับพอใช้

($\overline{X}$ = 4.20, $S.D.$ = 0.94) และหลังการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 7.40, $S.D.$ = 0.91) ความก้าวหน้าของการพัฒนา ร้อยละ 35.55 2) ด้านความมุ่งมั่น อดทน ก่อนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต อยู่ในระดับพอใช้ ($\overline{X}$ = 4.13, $S.D.$ = 0.74) และหลังการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 7.33, $S.D.$ = 0.82) ความก้าวหน้าของการพัฒนา ร้อยละ 35.55 3) ด้านความพยายามก่อนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตอยู่ในระดับพอใช้ ($\overline{X}$ = 4.00, $S.D.$ = 0.65) และหลังการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 7.20, $S.D.$ = 0.56) ความก้าวหน้าของการพัฒนา ร้อยละ 35.55 4) ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน ก่อนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต อยู่ในระดับพอใช้ ($\overline{X}$ = 4.33, $S.D.$ =0.72) และหลังการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 7.47, $S.D.$ = 0.74) ความก้าวหน้าของการพัฒนา ร้อยละ 34.88 5) ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จ ก่อนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต อยู่ในระดับพอใช้ ($\overline{X}$ = 5.27, $S.D.$ = 0.88) และหลังการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 8.33, $S.D.$ = 0.62) ความก้าวหน้าของการพัฒนา ร้อยละ 34.00 และ 6) ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ก่อนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตอยู่ในระดับพอใช้ ($\overline{X}$ = 4.07, $S.D.$ = 0.70) และหลังการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 7.27, $S.D.$ = 0.80) ความก้าวหน้าของการพัฒนา ร้อยละ 35.55 เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยโดยรวมเปรียบเทียบก่อนการทดลองและหลังการทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา โดยนำมาเสนอเป็นแผนภูมิแท่ง ดังแสดงในภาพที่ 4.16

ภาพที่ 4.16 การเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยโดยรวม

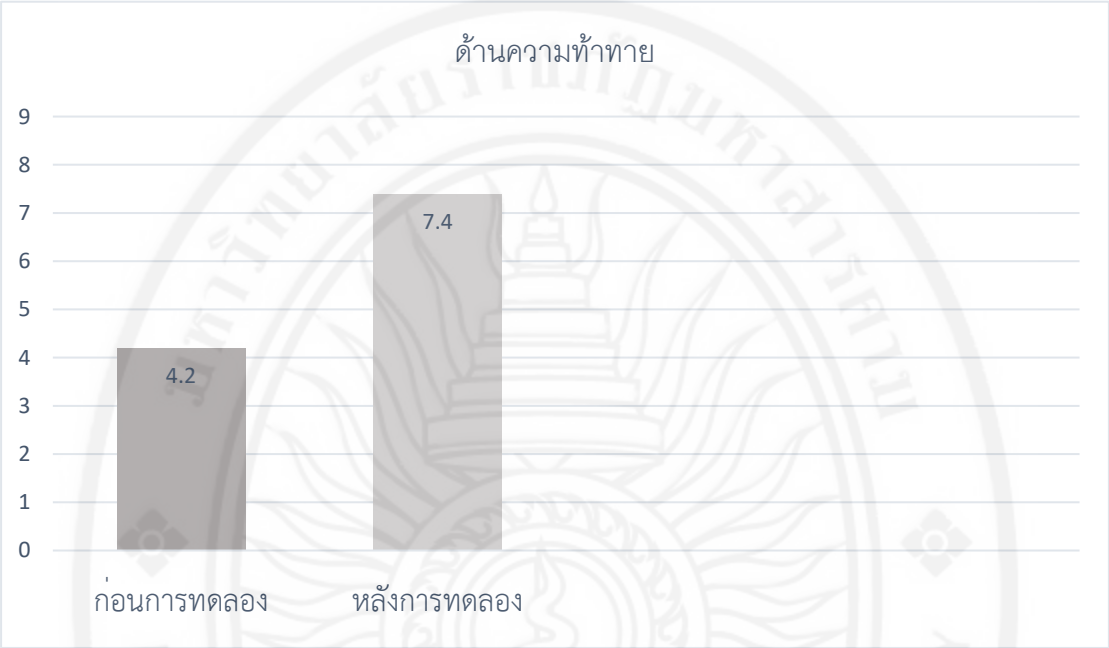
2. ข้อมูลเชิงปริมาณแสดงคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย จำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ 1) ความท้าทาย 2) ความมุ่งมั่น อดทน 3) ความพยายาม 4) การให้คุณค่ากับการทำงาน 5) การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น และ6) การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้

ผลการศึกษาคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ผู้วิจัยได้นำเสนอคะแนนวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย นำเสนอเป็นรายด้านดังนี้ ด้านความท้าทาย ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านความท้าทาย

คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต	คะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านความท้าทาย			
	$\overline{X}$	*S.D.*	ร้อยละ	ระดับคุณภาพ
ก่อนการทดลอง	4.20	0.94	45.67	พอใช้
หลังการทดลอง	7.40	0.91	82.22	ดี

ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.2 พบว่า ก่อนการทดลอง คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านความท้าทาย ก่อนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา อยู่ในระดับพอใช้ ($\overline{X}$ = 4.20, $S.D.$= 0.94) และหลังการทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา อยู่ในระดับ ($\overline{X}$ = 7.40, $S.D.$ = 0.91) แสดงว่าคะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้นตามลำดับ เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงนำเสนอเป็นแผนภูมิแท่ง ดังแสดงในภาพที่ 4.17

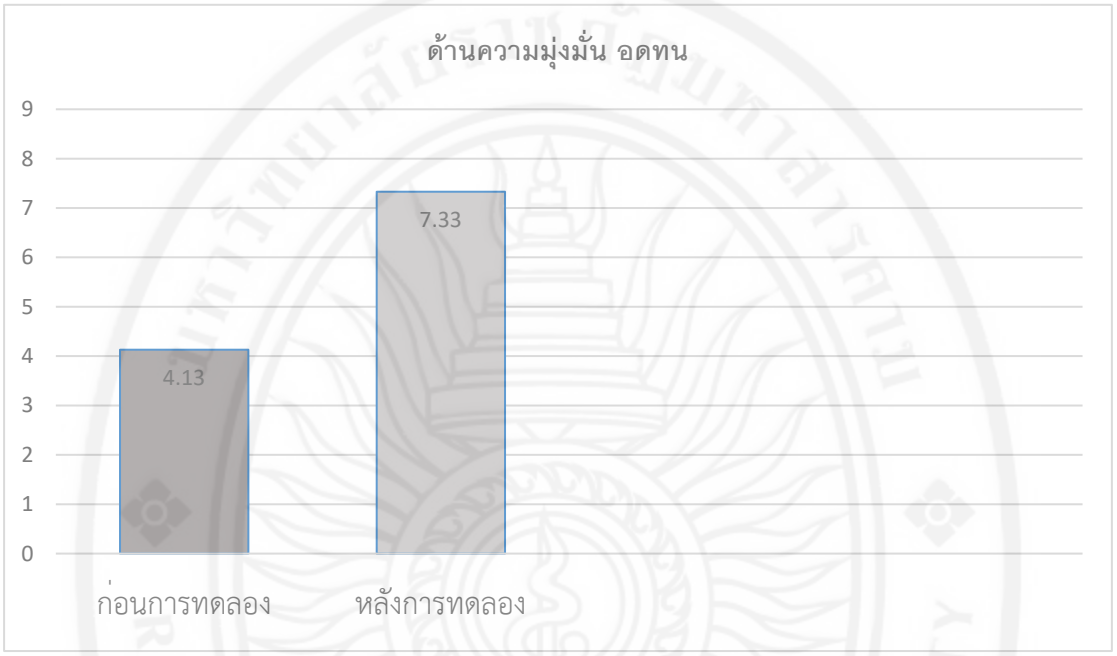

ภาพที่ 4.17 พัฒนาการคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านความท้าทาย

ตารางที่ 4.3 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยก่อนการทดลอง และหลังการทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านความมุ่งมั่น อดทน

คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต	คะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านความมุ่งมั่น อดทน			
	$\overline{X}$	$S.D.$	ร้อยละ	ระดับคุณภาพ
ก่อนการทดลอง	4.13	0.74	45.93	พอใช้
หลังการทดลอง	7.33	0.82	81.48	ดี

ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.3 พบว่า ก่อนการทดลอง คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านความมุ่งมั่น อดทน ก่อนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา อยู่ในระดับพอใช้ ($\overline{X}$ = 4.13, $S.D.$ = 0.74) และหลังการทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 7.33, $S.D.$ = 0.82) แสดงว่าคะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้นตามลำดับ เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงนำเสนอเป็นแผนภูมิแท่ง ดังแสดงในภาพที่ 4.18

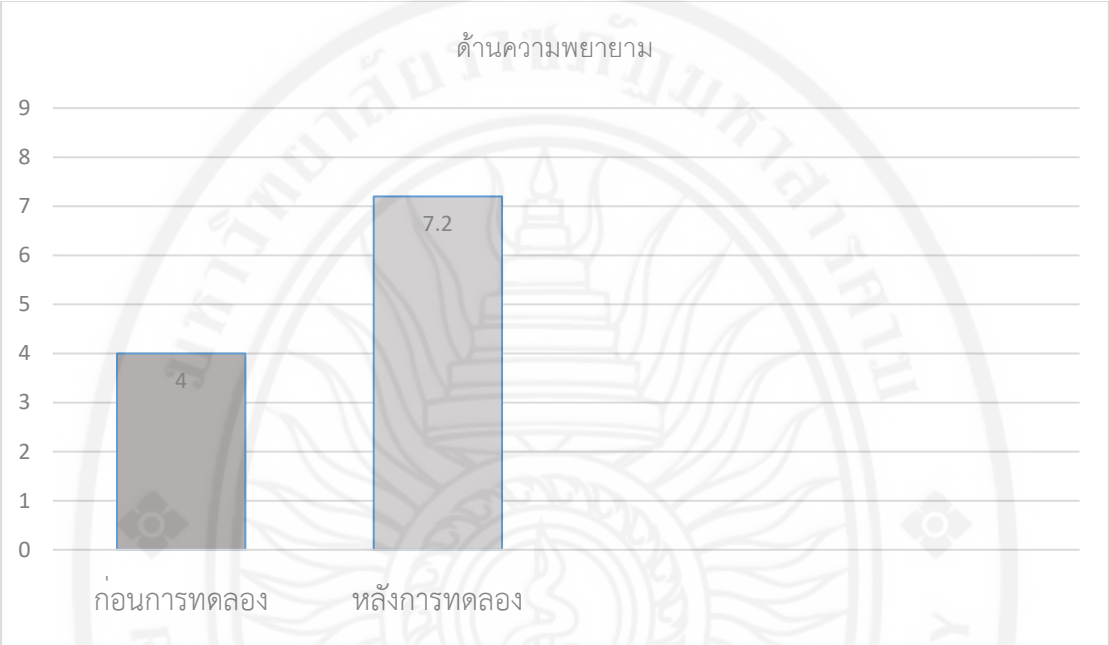

ภาพที่ 4.18 พัฒนาการคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านความมุ่งมั่น อดทน

ตารางที่ 4.4 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านความพยายาม

คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต	คะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านความพยายาม			
	$\overline{X}$	$S.D.$	ร้อยละ	ระดับคุณภาพ
ก่อนการทดลอง	4.00	0.65	44.44	พอใช้
หลังการทดลอง	7.20	0.56	80.00	ดี

ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.4 พบว่า ก่อนการทดลองมคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านความพยายาม ก่อนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา อยู่ในระดับพอใช้ ($\overline{X}$ = 4.00, $S.D.$= 0.65) และหลังการทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 7.20, $S.D.$ = 0.56) แสดงว่าคะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้นตามลำดับ เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงนำเสนอเป็นแผนภูมิแท่ง ดังแสดงในภาพที่ 4.19

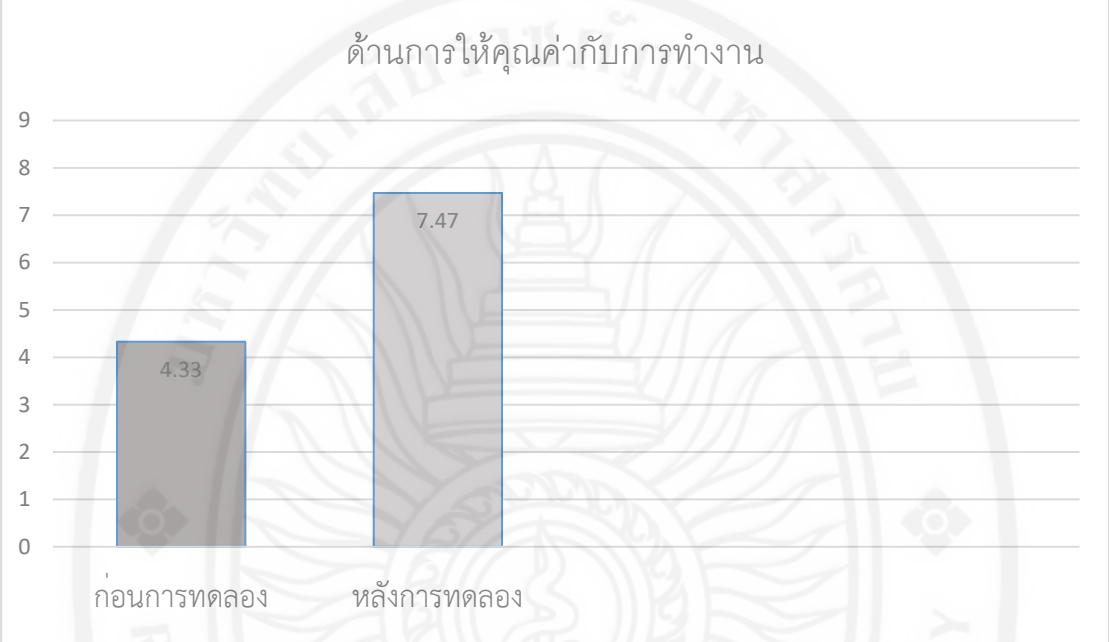

ภาพที่ 4.19 พัฒนาการคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านความพยายาม

ตารางที่ 4.5 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน

คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต	คะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน			
	$\overline{X}$	$S.D.$	ร้อยละ	ระดับคุณภาพ
ก่อนการทดลอง	4.33	0.72	48.15	พอใช้
หลังการทดลอง	7.47	0.74	82.96	ดี

ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.5 พบว่า ก่อนการทดลองคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน ก่อนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาอยู่ในระดับพอใช้ ($\overline{X}$ = 4.33, $S.D.$ = 0.72) และหลังการทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 7.47, $S.D.$ = 0.74) แสดงว่าคะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้นตามลำดับ เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงนำเสนอเป็นแผนภูมิแท่ง ดังแสดงในภาพที่ 4.20

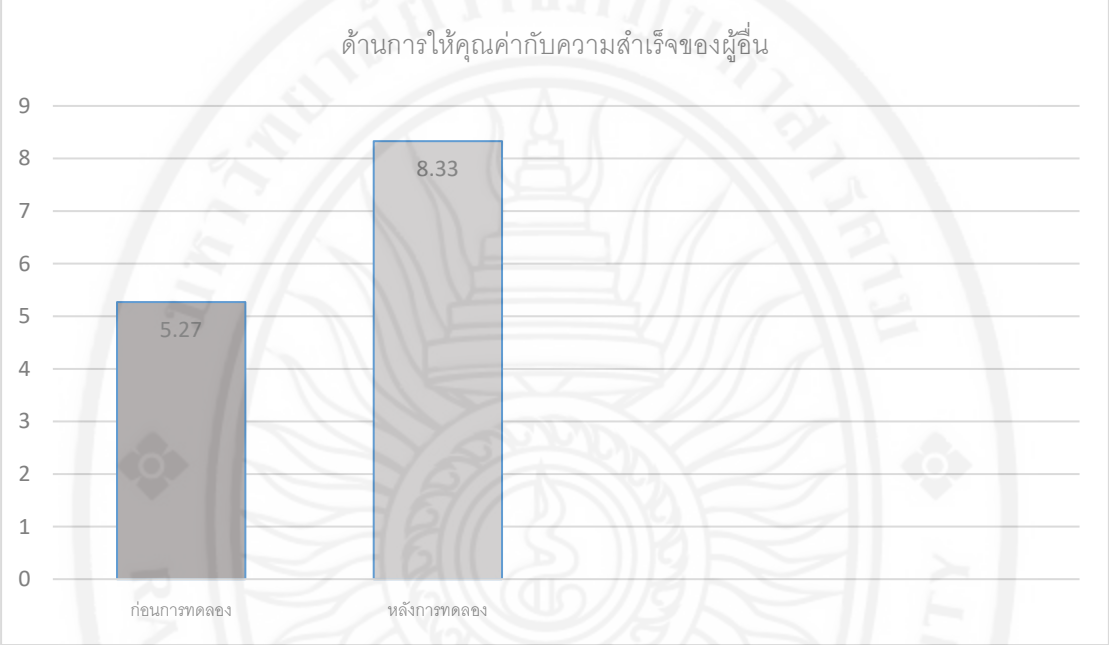

ภาพที่ 4.20 พัฒนาการคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน

ตารางที่ 4.6 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น

คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต	คะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น			
	$\overline{X}$	$S.D.$	ร้อยละ	ระดับคุณภาพ
ก่อนการทดลอง	5.27	0.88	58.52	พอใช้
หลังการทดลอง	8.33	0.62	92.59	ดี

ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.6 พบว่า ก่อนการทดลองคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น ก่อนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาอยู่ในระดับพอใช้ ($\overline{X}$ = 5.27, $S.D.$ = 0.88) และหลังการทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 8.33, $S.D.$ = 0.62) แสดงว่าคะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้นตามลำดับ เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงนำเสนอเป็นแผนภูมิแท่ง ดังแสดงในภาพที่ 4.21

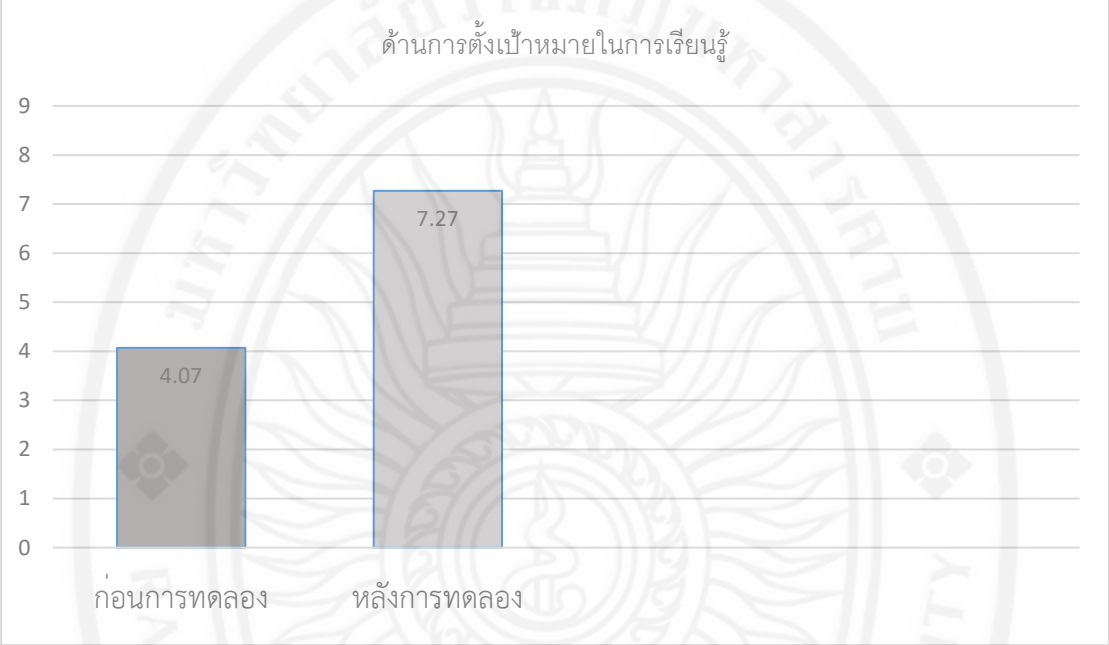

ภาพที่ 4.21 พัฒนาการคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น

ตารางที่ 4.7 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้

สังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต	คะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้			
	$\overline{X}$	$S.D.$	ร้อยละ	ระดับคุณภาพ
ก่อนการทดลอง	4.07	0.70	45.19	พอใช้
หลังการทดลอง	7.27	0.80	80.74	ดี

ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.7 พบว่า ก่อนการทดลองคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ ก่อนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา อยู่ในระดับพอใช้ ($\overline{X}$ = 4.07, $S.D.$ = 0.70) และหลังการทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 7.27, $S.D.$ = 0.80) แสดงว่าคะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้นตามลำดับ เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงนำเสนอเป็นแผนภูมิแท่ง ดังแสดงในภาพที่ 4.22

ภาพที่ 4.22 พัฒนาการคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้

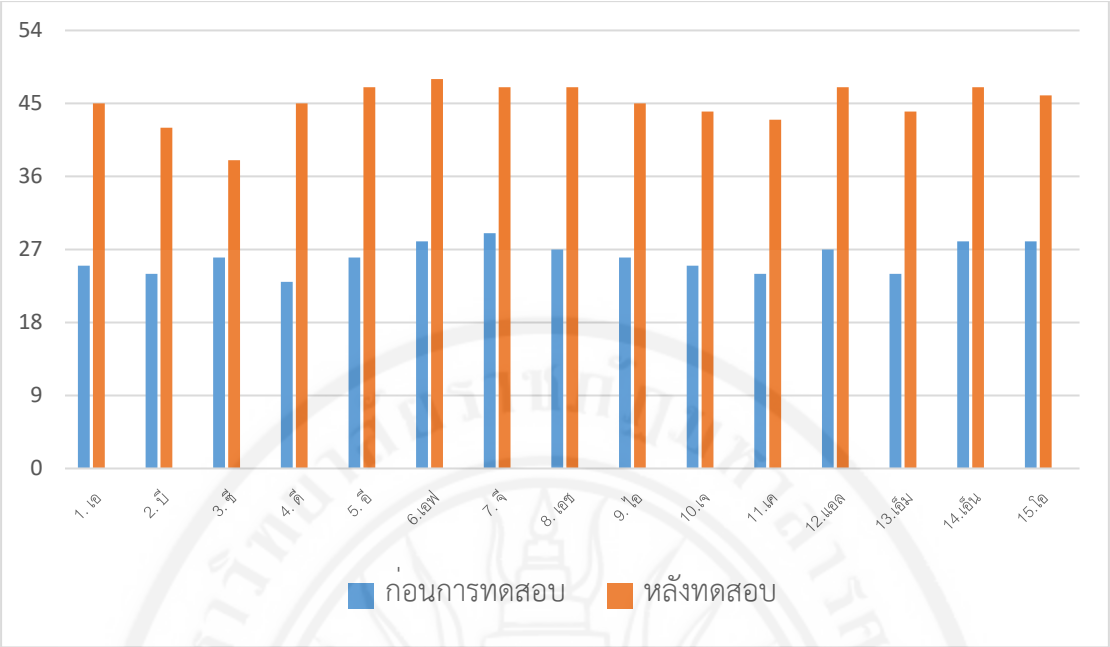
3. ข้อมูลเชิงปริมาณแสดงการเปรียบเทียบคะแนนและระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง และหลังการทดลองจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเป็นรายบุคคล

ผลการศึกษาคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ผู้วิจัยได้นำคะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย จากการสังเกตคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา วิเคราะห์หาค่าร้อยละและระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย แสดงผลเป็นรายบุคคล ดังแสดงในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ข้อมูลเชิงปริมาณแสดงคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบของเด็กปฐมวัยโดยรวมทั้งก่อนทดลองและหลังทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา

นักเรียนคนที่	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	คะแนนเฉลี่ย (54 คะแนน)	ระดับ	แปลความ	คะแนนเฉลี่ย (54 คะแนน)	ระดับ	แปลความ
1. เอ	25	2	พอใช้	45	3	ดี
2. บี	24	2	พอใช้	42	3	ดี
3. ซี	26	2	พอใช้	38	3	ดี
4. ดี	23	2	พอใช้	45	3	ดี
5. อี	26	2	พอใช้	47	3	ดี
6.เอฟ	28	2	พอใช้	48	3	ดี
7. จี	29	2	พอใช้	47	3	ดี
8. เอช	27	2	พอใช้	47	3	ดี
9. ไอ	26	2	พอใช้	45	3	ดี
10.เจ	25	2	พอใช้	44	3	ดี
11.เค	24	2	พอใช้	43	3	ดี
12.แอล	27	2	พอใช้	47	3	ดี
13.เอ็ม	24	2	พอใช้	44	3	ดี
14.เอ็น	28	2	พอใช้	47	3	ดี
15.โอ	28	2	พอใช้	46	3	ดี
เฉลี่ย	26.00	2	พอใช้	45.00	3	ดี

ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.8 พบว่า หลังจากการทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเด็กปฐมวัยทั้ง 15 คน มีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตสูงขึ้น จากระดับพอใช้ ($\overline{X}$ =26.00) เป็นระดับดี ($\overline{X}$ =45.00) เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นถึงการมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตโดยรวมรายบุคคลก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษามานำเสนอเป็นแผนภาพเปรียบเทียบ ดังแผนภูมิภาพ 4.23

ภาพที่ 4.23 ภาพการเปรียบเทียบคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตรายบุคคลก่อนการทดลองและหลังการทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา

ตารางที่ 4.9 คะแนน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคล โดยก่อนการทดลองและหลังการทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านความท้าทาย

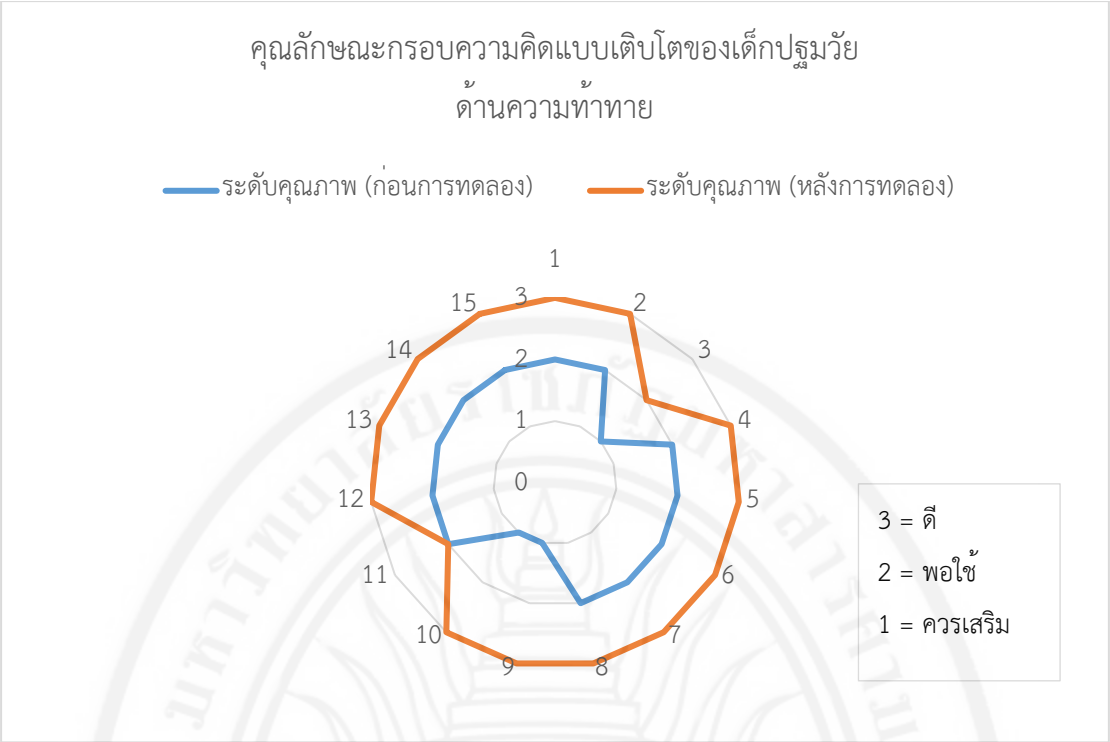
คนที่	คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านความท้าทาย			
	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	คะแนน (9)	ระดับ	คะแนน (9)	ระดับ
1	4	พอใช้	7	ดี
2	4	พอใช้	7	ดี
3	3	ควรเสริม	6	พอใช้
4	4	พอใช้	7	ดี
5	5	พอใช้	8	ดี
6	4	พอใช้	7	ดี
7	6	พอใช้	9	ดี
8	4	พอใช้	8	ดี
9	3	ควรเสริม	8	ดี

(ต่อ)

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

คนที่	คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านความท้าทาย			
	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	คะแนน (9)	ระดับ	คะแนน (9)	ระดับ
10	3	ควรเสริม	7	ดี
11	4	พอใช้	6	พอใช้
12	5	พอใช้	8	ดี
13	4	พอใช้	7	ดี
14	4	พอใช้	8	ดี
15	6	พอใช้	8	ดี
$\overline{X}$	4.20 (พอใช้)		7.40 (ดี)	
$S.D.$	0.99		0.91	
ร้อยละ	45.67		82.22	

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ก่อนการทดลองเด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ด้านความท้าทาย ระดับควรเสริม จำนวน 3 คน และระดับพอใช้ จำนวน 12 คน และหลังการทดลองเด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตด้านความท้าทาย ระดับพอใช้ จำนวน 2 คน และระดับดี จำนวน 13 คน สรุปได้ว่า ด้านความท้าทาย ก่อนทดลองคะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับพอใช้ ($\overline{X}$ = 4.20, $S.D.$ = 0.99) คิดเป็นร้อยละ 45.67 และหลังการทดลองคะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 7.40, $S.D.$ = 0.91) คิดเป็นร้อยละ 82.22 เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคล ด้านความท้าทาย เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการทดลอง โดยนำเสนอเป็นแผนภูมิเรดาร์ ดังแสดงในภาพที่ 4.24

ภาพที่ 4.24 ระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคลก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ด้านความท้าทาย

ตารางที่ 4.10 คะแนน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคล โดยก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านความมุ่งมั่น อดทน

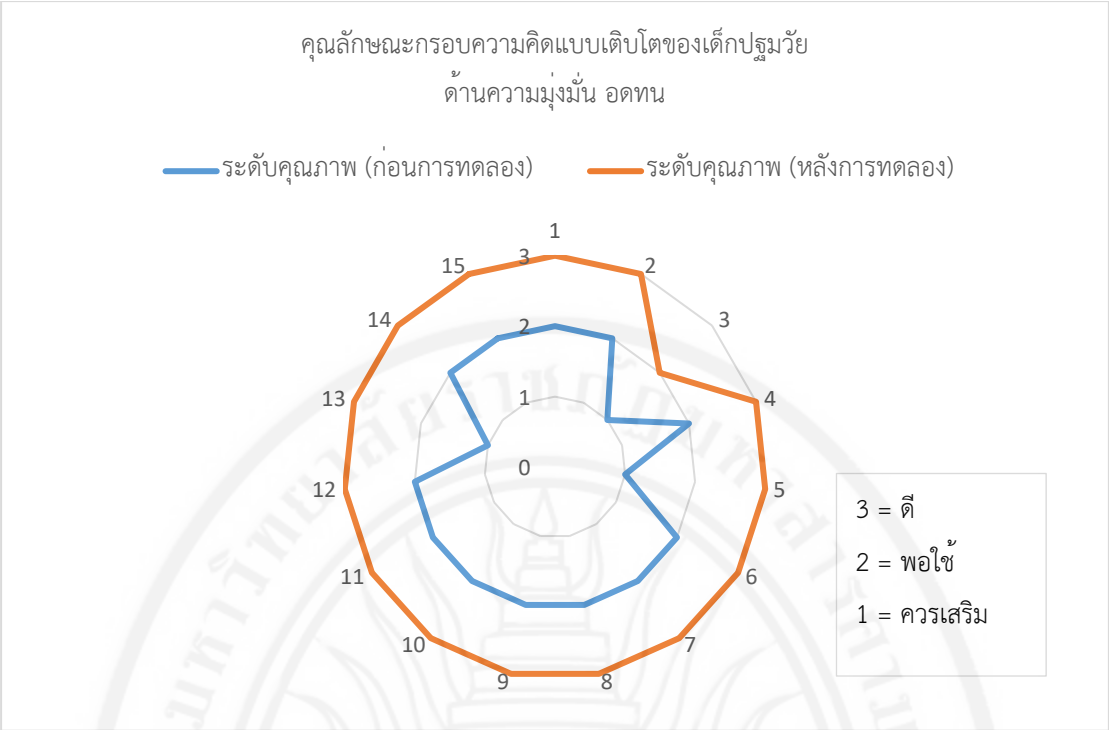
คนที่	คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านความมุ่งมั่น อดทน			
	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	คะแนน (9)	ระดับ	คะแนน (9)	ระดับ
1	4	พอใช้	7	ดี
2	4	พอใช้	7	ดี
3	3	ควรเสริม	6	พอใช้
4	4	พอใช้	7	ดี
5	3	ควรเสริม	8	ดี
6	5	พอใช้	8	ดี
7	4	พอใช้	7	ดี

(ต่อ)

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

คนที่	คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านความมุ่งมั่น อดทน			
	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	คะแนน (9)	ระดับ	คะแนน (9)	ระดับ
8	5	พอใช้	7	ดี
9	4	พอใช้	8	ดี
10	4	พอใช้	7	ดี
11	5	พอใช้	8	ดี
12	5	พอใช้	8	ดี
13	3	ควรเสริม	7	ดี
14	5	พอใช้	8	ดี
15	4	พอใช้	7	ดี
$\overline{X}$	4.13 (พอใช้)		7.33 (ดี)	
$S.D.$	0.74		0.82	
ร้อยละ	45.93		81.48	

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ก่อนการทดลองเด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ด้านความมุ่งมั่น อดทน ระดับควรเสริม จำนวน 3 คน และระดับพอใช้ จำนวน 12 คน และหลังการทดลองเด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ด้านความมุ่งมั่น อดทน ระดับพอใช้ จำนวน 1 คน และระดับดี จำนวน 15 คน สรุปได้ว่า ด้านความมุ่งมั่น อดทน ก่อนทดลองคะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับพอใช้ ($\overline{X}$ = 4.13, $S.D.$ = 0.74) คิดเป็นร้อยละ 45.93 และหลังการทดลองคะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 7.33, $S.D.$ = 0.82) คิดเป็นร้อยละ 81.48 เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคล ด้านความมุ่งมั่น อดทน เปรียบเทียบคะแนนก่อนการทดลอง และหลังการทดลองโดยนำเสนอเป็นแผนภูมิเรดาร์ ดังแสดงในภาพที่ 4.25

ภาพที่ 4.25 ระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคลก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง ด้านความมุ่งมั่น อดทน

ตารางที่ 4.11 คะแนน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคล โดยก่อนการทดลองระหว่างการทดลอง และหลังการทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านพยายาม

คนที่	คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านความพยายาม			
	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	คะแนน (9)	ระดับ	คะแนน (9)	ระดับ
1	4	พอใช้	7	ดี
2	3	ควรเสริม	7	ดี
3	5	พอใช้	6	ดี
4	3	ควรเสริม	8	ดี
5	4	พอใช้	8	ดี
6	4	พอใช้	8	ดี

(ต่อ)

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

คนที่	คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านความพยายาม			
	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	คะแนน (9)	ระดับ	คะแนน (9)	ระดับ
7	4	พอใช้	7	ดี
8	4	พอใช้	8	ดี
9	5	พอใช้	7	ดี
10	4	พอใช้	7	ดี
11	4	พอใช้	7	ดี
12	4	พอใช้	7	ดี
13	3	ควรเสริม	7	ดี
14	5	พอใช้	7	ดี
15	4	พอใช้	7	ดี
$\overline{X}$	4.00 (พอใช้)		7.20 (ดี)	
$S.D.$	0.65		0.65	
ร้อยละ	44.44		80.00	

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ก่อนการทดลองเด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตด้านความพยายาม ระดับควรเสริม จำนวน 3 คน และระดับพอใช้ จำนวน 12 คน และหลังการทดลองเด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ด้านความพยายาม ระดับดี จำนวน 15 คน สรุปได้ว่า ด้านความพยายาม ก่อนทดลองคะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับพอใช้ ($\overline{X}$ = 4.00, $S.D.$ = 0.65) คิดเป็นร้อยละ 44.44 และหลังการทดลองคะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 7.20, $S.D.$ = 0.65) คิดเป็นร้อยละ 80.00 เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคล ด้านความพยายาม เปรียบเทียบคะแนนก่อนการทดลอง และหลังการทดลองโดยนำเสนอเป็นแผนภูมิเรดาร์ ดังแสดงในภาพที่ 4.26

ภาพที่ 4.26 ระดับคุณภาพลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคลก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ด้านความพยายาม

ตารางที่ 4.12 คะแนน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคล โดยก่อนการทดลองระหว่างการทดลอง และหลังการทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน

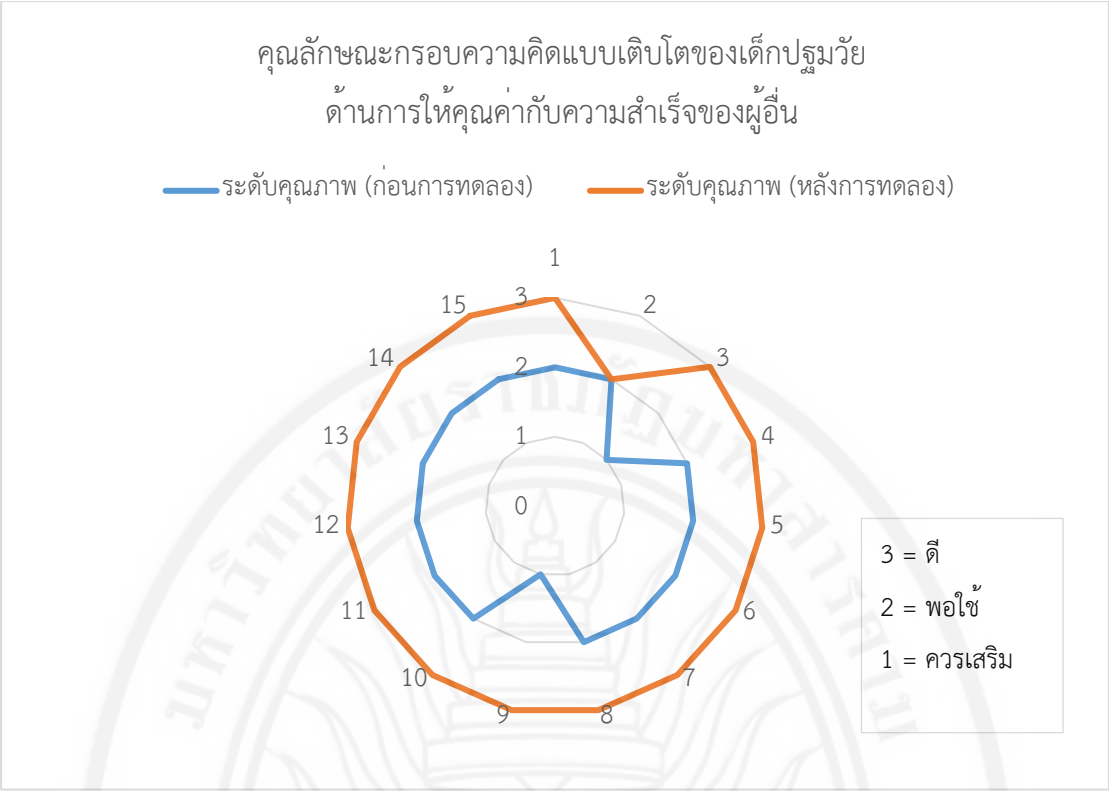
คนที่	คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน			
	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	คะแนน (9)	ระดับ	คะแนน (9)	ระดับ
1	5	พอใช้	8	ดี
2	4	พอใช้	7	ดี
3	5	พอใช้	6	พอใช้
4	3	ควรเสริม	8	ดี
5	4	พอใช้	7	ดี
6	5	พอใช้	9	ดี
7	4	พอใช้	7	ดี
8	5	พอใช้	8	ดี
9	3	ควรเสริม	7	ดี
10	4	พอใช้	7	ดี

(ต่อ)

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

คนที่	คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน			
	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	คะแนน (9)	ระดับ	คะแนน (9)	ระดับ
11	4	พอใช้	7	ดี
12	5	พอใช้	8	ดี
13	5	พอใช้	8	ดี
14	5	พอใช้	8	ดี
15	4	พอใช้	7	ดี
$\overline{X}$	4.33 (พอใช้)		7.47 (ดี)	
$S.D.$	0.72		0.74	
ร้อยละ	48.15		82.96	

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ก่อนการทดลองเด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน ระดับควรเสริม จำนวน 2 คน ระดับพอใช้ จำนวน 13 คน และหลังการทดลองเด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน ระดับพอใช้ จำนวน 1 คน และระดับดี จำนวน 14 คน สรุปได้ว่า ด้านการให้คุณค่ากับการทำงานก่อนทดลองคะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน อยู่ในระดับพอใช้ ($\overline{X}$ = 4.33, $S.D.$ = 0.72) คิดเป็นร้อยละ 48.15 และหลังการทดลองมีผลคะแนน ($\overline{X}$ = 7.47, $S.D.$ = 0.74) คิดเป็นร้อยละ 82.96 เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคล ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน เปรียบเทียบคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลองโดยนำเสนอเป็นแผนภูมิเรดาร์ ดังแสดงในภาพที่ 4.27

ภาพที่ 4.27 ระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคลก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน

ตารางที่ 4.13 คะแนน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคล โดยก่อนการทดลอง และหลังการทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น

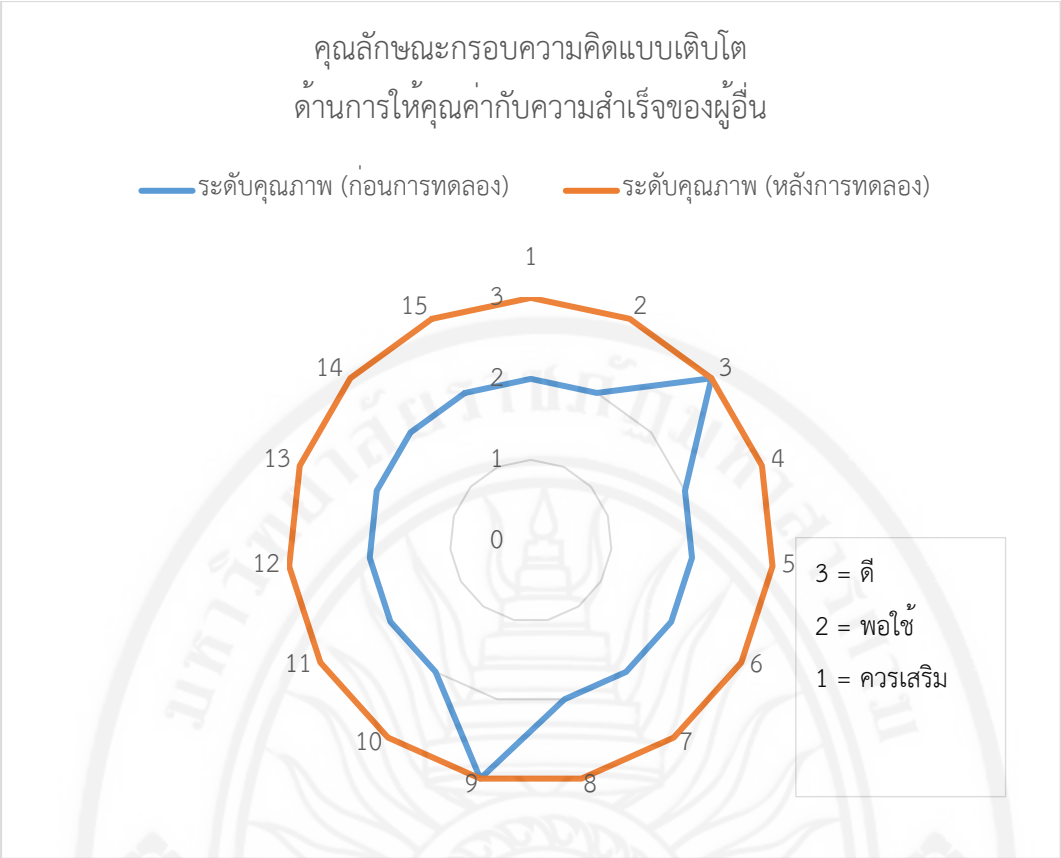
คนที่	คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น			
	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	คะแนน (9)	ระดับ	คะแนน (9)	ระดับ
1	4	พอใช้	8	ดี
2	5	พอใช้	7	ดี
3	7	ดี	8	ดี
4	5	พอใช้	8	ดี
5	5	พอใช้	8	ดี
6	6	พอใช้	9	ดี

(ต่อ)

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

คนที่	คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น			
	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	คะแนน (9)	ระดับ	คะแนน (9)	ระดับ
7	6	พอใช้	9	ดี
8	5	พอใช้	9	ดี
9	7	ดี	8	ดี
10	5	พอใช้	8	ดี
11	4	พอใช้	9	ดี
12	5	พอใช้	8	ดี
13	5	พอใช้	9	ดี
14	5	พอใช้	8	ดี
15	5	พอใช้	9	ดี
$\overline{X}$	5.27 (พอใช้)		8.33 (ดี)	
$S.D.$	0.88		0.62	
ร้อยละ	58.52		92.59	

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ก่อนการทดลองเด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น ระดับพอใช้ จำนวน 13 คน และระดับดี จำนวน 2 คน และหลังการทดลองเด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น ระดับดี จำนวน 15 คน สรุปได้ว่า ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่นก่อนทดลองคะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กอยู่ในระดับพอใช้ ($\overline{X}$ = 5.27, $S.D.$ = 0.88) คิดเป็นร้อยละ 58.52 และหลังการทดลองคะแนนคุณลักษณะแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 8.33, $S.D.$ = 0.62) คิดเป็นร้อยละ 92.59 เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคล ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น เปรียบเทียบคะแนนก่อนการทดลอง และหลังการทดลองโดยนำเสนอเป็นแผนภูมิเรดาร์ ดังแสดงในภาพที่ 4.28

ภาพที่ 4.28 ระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคลก่อนการทดลอง และหลังการทดลองด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น

ตารางที่ 4.14 คะแนน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคล โดยก่อนการทดลองระหว่างการทดลอง และหลังการทดลองการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้

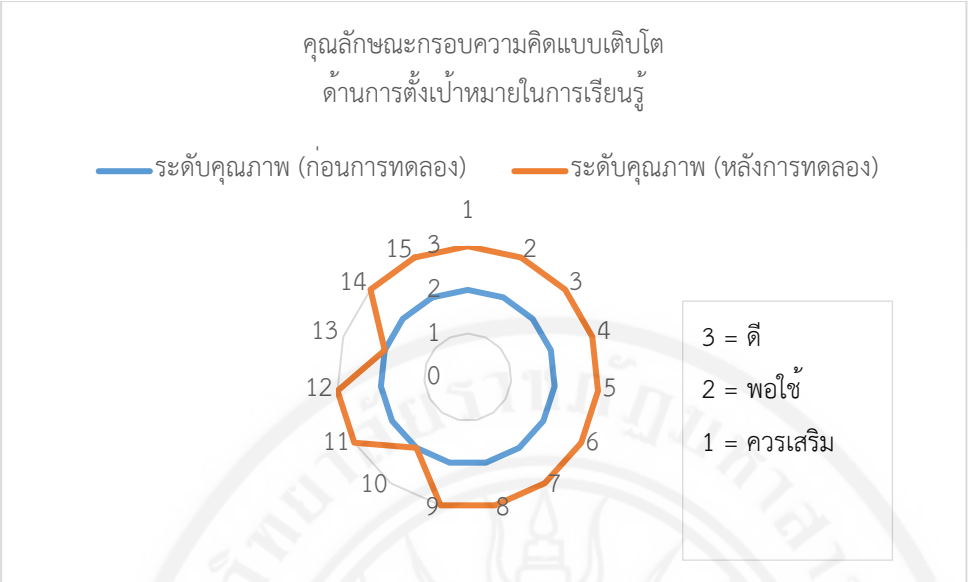
คนที่	คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้			
	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	คะแนน (9)	ระดับ	คะแนน (9)	ระดับ
1	4	พอใช้	8	ดี
2	4	พอใช้	7	ดี
3	3	ควรเสริม	6	พอใช้
4	4	พอใช้	7	ดี

(ต่อ)

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

คนที่	คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้			
	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	คะแนน (9)	ระดับ	คะแนน (9)	ระดับ
5	5	พอใช้	8	ดี
6	4	พอใช้	7	ดี
7	5	พอใช้	8	ดี
8	4	พอใช้	7	ดี
9	4	พอใช้	7	ดี
10	5	พอใช้	8	ดี
11	3	พอใช้	6	พอใช้
12	3	พอใช้	8	ดี
13	4	พอใช้	6	พอใช้
14	4	พอใช้	8	ดี
15	5	พอใช้	8	ดี
$\overline{X}$	4.07 (พอใช้)		7.27 (ดี)	
$S.D.$	0.70		0.80	
ร้อยละ	45.19		80.74	

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ก่อนการทดลองเด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ ระดับควรเสริม จำนวน 1 คน และระดับพอใช้ จำนวน 14 คน หลังการทดลองเด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ ระดับพอใช้ จำนวน 3 คน และระดับดี จำนวน 12 คน สรุปได้ว่า ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ ก่อนทดลองคะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็ก อยู่ในระดับพอใช้ ($\overline{X}$ = 4.07, $S.D.$ = 0.70) คิดเป็นร้อยละ 45.19 และหลังการทดลองคะแนนคุณลักษณะแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 7.27, $S.D.$ = 0.80) คิดเป็นร้อยละ 80.74 เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคล ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ เปรียบเทียบคะแนนก่อนการทดลอง และหลังการทดลองโดยนำเสนอเป็นแผนภูมิเรดาร์ ดังแสดงในภาพที่ 4.29

ภาพที่ 4.29 ระดับคุณภาพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยรายบุคคลก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลองและหลังการทดลองด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยเป็นการทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Research Design) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการจัดประสบการณ์โดยใช้แนวคิดจิตศึกษาที่เสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้แนวคิดจิตศึกษา ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญของการวิจัย ดังนี้

1. สรุป
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

ผลการจัดประสบการณ์โดยตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อให้เกิดการเคารพคุณค่าของตนเองและผู้อื่น มีความสามารถในการกำกับตนเอง มีความมั่นใจ มีสมาธิ มุ่งมั่น มีพลังในการแสวงหาความรู้ รับรู้อารมณ์ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ซึ่งจิตศึกษามีกระบวนทัศน์ในการพัฒนาปัญญาภายในหรือความฉลาดด้านใน เพื่อให้รู้เท่าทันต่ออารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ทำให้เกิดความสุขทางปัญญา และความรักต่อเพื่อนมนุษย์และสรรพสิ่ง ผ่านการจัดประสบการณ์ที่มุ่งให้เด็กเกิดการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่สงบ ผ่อนคลาย มีพลังและแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ โดยการจัดประสบการณ์ ประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์ เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม สื่ออุปกรณ์ วิธีการดำเนินงานและการวัดประเมินผล เพื่อเสริมสร้างให้เด็กมีคุณลักษณะกรอบแนวคิดแบบเติบโต โดยมีขั้นตอนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษามี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมสภาวะจิต 2) ขั้นกิจกรรม ได้แก่ (1) ขั้นชง (2) ขั้นเชื่อม (3) ขั้นใช้ และ 3) ขั้นจบ ส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต 6 ด้าน โดยเรียงตามลำดับการเปลี่ยนแปลงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น 2) การให้คุณค่ากับการทำงาน 3) ความท้าทาย 4) ความมุ่งมั่น อดทน 5) การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ และ 6) ความพยายาม

5.1.2 ผลเปรียบเทียบคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา และหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา พบว่า ก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา เด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต อยู่ในระดับพอใช้ ($\overline{X}$ =26.00, $S.D.$ = 1.88) และหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา เด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ =45.00, $S.D.$ = 1.81) แสดงว่าก่อนการทดลองและหลังการทดลองก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา เด็กปฐมวัยมีผลคะแนนพฤติกรรมคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต โดยเฉลี่ยรวมทุกด้านเพิ่มขึ้น

5.2 อภิปรายผล

ผลการจัดประสบการณ์โดยตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยนำสู่ประเด็นอภิปราย 3 ประเด็น ได้แก่ 1) กระบวนการการจัดประสบการณ์โดยใช้แนวคิดจิตศึกษาที่เสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย 2) คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้แนวคิดจิตศึกษา และ 3) ผลการพัฒนาความก้าวหน้ารายด้านของคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ดังนี้

5.2.1 กระบวนการและขั้นตอนของการจัดการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นเตรียมสภาวะจิต 2) ขั้นกิจกรรม ได้แก่ (1) ขั้นชง (2) ขั้นเชื่อม (3) ขั้นใช้ และ 3) ขั้นจบ พบว่า กระบวนการและขั้นตอนของการจัดประสบการณ์ 3 ขั้นตอนนั้น ส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตสูงขึ้นทุกด้านตามลำดับโดยเปลี่ยนแปลงเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน ด้านความท้าทาย ด้านความมุ่งมั่น อดทน และด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ ด้านความพยายาม ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ได้เนื่องจากแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยฉบับนี้ เป็นแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้รับการประเมินคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ผลการประเมินอยู่ในระดับมีความเหมาะสมมากที่สุด มีคะแนนค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ =4.60, $S.D.$ =0.59) เมื่อเทียบกับเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมเหมาะสมมากที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 102-103) ดังนั้น สรุปได้ว่า แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้รับการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.60, $S.D.$ = 0.59) หมายความว่า

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา อยู่ในระดับที่เหมาะสมมากที่สุด ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ และเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยได้สูงขึ้นจริง เนื่องจากแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา มีกระบวนการและขั้นตอนของการจัดประสบการณ์ที่ชัดเจน เพื่อมุ่งเน้นเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตให้กับเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาซึ่งเด็กได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ผ่านการใคร่ครวญพัฒนาจากปัญญาภายในเพื่อให้เด็กได้เข้าใจตนเองและผู้อื่นมีการเชื่อมโยงกับสรรพสิ่งทั้งหลายที่อยู่รอบตัวเรา ภายใต้ “กิจกรรมจิตศึกษา” ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาทักษะการคิดทางบวกซึ่งสอดคล้องกับ วราภรณ์ พรมสอน และคณะ (2023) กล่าวว่า การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมจิตศึกษาทำให้เด็กมีทักษะการคิดเชิงบวก การรู้จักตนเองและผู้อื่น รู้จักการควบคุมอารมณ์ตนเองมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดและกระบวนการพัฒนาผู้เรียนของ วิเชียร ไชยบัง (2561) ซึ่งส่งเสริมและเปิดโอกาสให้เด็กได้รู้จักการควบคุมอารมณ์ตนเองโดยกระบวนการจิตศึกษาเป็นการฝึกให้เด็กมีความสงบผ่อนคลายอารมณ์ให้อยู่ในภาวะคลื่นสมองต่ำ และให้กลับมารู้ตัวก่อนการเข้าชั้นเรียนทุกวัน การแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งวาจา สีหน้า ท่าทาง ซึ่งครูใช้ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ที่หลากหลาย ซึ่งในการถ่ายทอด ผ่านการใช้กิจกรรมจิตศึกษาเพื่อให้เด็กฝึกฝนการรู้ตัว การคิดใคร่ครวญและให้เกิดการสะท้อนคิด (Reflection) ซึ่งการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ผู้วิจัยนำมาอภิปรายตามกระบวนการในแต่ละขั้น ดังนี้

5.2.1.1 ขั้นเตรียมสภาวะจิต เป็นขั้นตอนแรกของการเตรียมความพร้อมเพื่อให้เด็กเกิดความสงบ มีสมาธิในการเข้าสู่กิจกรรม ยกตัวอย่าง เช่น ครูให้เด็กส่งดอกไม้แล้วบอกความรู้ของตนเอง นอกจากนั้นยังมีกิจกรรมอื่น ๆ เช่น ส่งปิงปอง ทำโยคะ Brain gym บริหารส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เพื่อให้เด็กเกิดการรับรู้ จดจ่อกับสิ่งที่ทำ สื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวเองกับสิ่งนั้น ๆ และสะท้อนตนเองออกมาได้ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ วโรชา เขตต์งูเหลือม (2562) ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ หลังการจัดกิจกรรมจิตศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการ โดยใช้การดำเนินการทดลองตามรูปแบบศึกษากลุ่มเดียววัดแบบอนุกรมเวลา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์และแผนการจัดกิจกรรมจิตศึกษา ผลการศึกษาพบว่า 1) ความฉลาดอารมณ์ในภาพรวมของผู้เข้าร่วมวิจัยทั้ง 3 คน มีแนวโน้มของคะแนนที่เพิ่มขึ้น 2) ความฉลาดทางอารมณ์ ด้านดี คะแนนด้านย่อยควบคุมอารมณ์เพิ่มขึ้นทั้ง 3 คน ด้านย่อยใส่ใจและเข้าใจอารมณ์ผู้อื่นเพิ่มขึ้นทั้ง 3 คน และด่านย่อยยอมรับ ถูกผิดเพิ่มขึ้น 3 คน 3) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง คะแนนด้านย่อยความมุ่งมั่นพยายามเพิ่มขึ้นจำนวน 3 คน คะแนนด้านย่อยปรับตัวต่อปัญหาลดลง จำนวน 1 คนเท่าเดิม 1 คนและเพิ่ม 1 คน คะแนนด้านย่อยกล้าแสดงออก เพิ่มขึ้นทั้ง 3 คน 4) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขคะแนนด้านย่อยพอใจในตนเองเพิ่มขึ้นทั้ง 3 คน คะแนนด้านย่อยรู้จักปรับใจเพิ่มขึ้นทั้ง 3 คน คะแนนด้านย่อยรื่นเริงเบิกบานเพิ่มขึ้นทั้ง 3 คน และสอดคล้องกับงานวิจัยธัญญลักษณ์ ไพฑูรย์ และชำนาญ ปาณาวงษ์ (2564) ศึกษาการเปรียบเทียบการคิดเชิงบริหารจัดการทางสมอง ของนักเรียนระดับชั้น

ประถมศึกษา ระหว่างโรงเรียนการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบด้วยนวัตกรรมจิตศึกษา PBL และ PLC กับโรงเรียนทั่วไป ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมของนักเรียนในการคิดเชิงบริหารจัดการทางสมองของนักเรียนเปลี่ยนแปลงเชิงระบบด้วยนวัตกรรมจิตศึกษา PBLและ PLC กับโรงเรียนทั่วไปตัวบ่งชี้ด้านความจำขณะทำงานด้วยการริเริ่ม ด้านการควบคุมอารมณ์ด้านการยับยั้ง และด้านการตรวจสอบตนเองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการทางสมองด้วยกิจกรรมจิตศึกษาเด็กมีการสมาธิ รู้จักการควบคุมอารมณ์ตนเองมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุเรศ มัชฌิโม และรุ่งลาวัลย์ ละอำคา (2564) ศึกษาการจัดกิจกรรมตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัย ศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยด้วยการจัดกิจกรรมตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดกิจกรรมตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัย เป็นกระบวนการประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ปรับกายใจให้พร้อม (2) น้อมเปิดใจเรียนรู้ (3) มุ่งสู่ประสบการณ์ใหม่ (4) คิดใคร่ครวญการเรียนรู้ 2) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษามีพฤติกรรมการมีสมาธิหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

5.2.1.2 ขั้นกิจกรรม ครูให้เด็กได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และลงมือทำกิจกรรมโดยครูตั้งคำถามกระตุ้นการคิด เช่น เด็ก ๆ เห็นอะไรที่มือครูบ้างคะ มีลักษณะอย่างไร มีสีอะไรบ้าง ซึ่งครูชี้แนะให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวเองกับสิ่งต่าง ๆ เพื่อสะท้อนตนเองออกมา และครูจะส่งเสริมด้วยการให้เด็กรับประสบการณ์หรือสิ่งใหม่โดยการเข้าสู่ขั้นตอนต่อไปแบบต่อเนื่องและเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน 3 ขั้นตอนดังนี้

1) ขั้นชง ครูใช้วิธีการเล่านิทานหรือคลิปวิดิโอในยูทูป หรือสถานการณ์จำลองสถานการณ์จริงและเรื่องเล่าจากเรื่องราวต่าง ๆ ให้เด็กฟัง ยกตัวอย่างเช่น ครูชี้แนะและสนทนาเกี่ยวกับนิทาน โดยครูตั้งคำถามกระตุ้นการคิด เช่น “ใครเคยฟังนิทานกระต่ายกับเต่าบ้างคะ” ตัวละครมีใครบ้างและมีนิสัยอย่างไร ให้เด็กเกิดการคิดทบทวนจากความรู้เดิมหรือสิ่งที่ครูสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับชญานนท์ สุวรรณเพชร (2565) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์เกิดจากการชี้แนะ เด็กจะเกิดการใคร่ครวญคิดอย่างมีสติเมื่อได้รับการกระตุ้นจากคำถามนั้น ๆ ระหว่างการฟัง เมื่อเกิดความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ปิยะนุช ซอดนอก (2564) กล่าวว่าการทำกิจกรรมจิตศึกษาทำให้เด็กเกิดความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น แล้วก็เกิดความอยากรู้ อยากเห็นอยากทดลอง

2) ขั้นเชื่อม เมื่อเด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น และแสดงออกเป็นคำพูดเช่น หนูเคยหนูเคยเห็นแม่ทำน้ำใบเตยที่บ้านค่ะ แต่ตอนนี้หนูอยากลองทำดูค่ะว่าจะได้สีเขียวเหมือนแม่ทำไหมคะ แต่หนูจะต้องทำให้ได้เหมือนแม่ค่ะ และเด็กก็เริ่มตั้งเป้าหมายกับตัวเองว่าอยากทำอะไรหลังจากนี้ โดยครูกระตุ้ยโดยใช้คำถาม เช่น หนูอยากทำสีอะไรคะจากสีที่เกิดจากธรรมชาติ หากเด็กอยากสกัดสีธรรมชาติสีเหลืองต้องทำอย่างไรและต้องเลือกวิธีการอย่างไร หากเด็กเลือกวิธีการทุบสีก็มีการฝึกทุบสี

หลาย ๆ ครั้งเพื่อให้ได้สีออกมาอย่างชัดเจนและเพียงพอกับการนำมาสร้างผลงานของตนเองและก็ทำด้วยความตั้งใจแม้จะมีความยากลำบาก บางครั้งอาจจะมีความกังวลในการใช้ไม้ทุบก็ตามและเมื่อระหว่างทำกิจกรรมหากการทุบไม่เห็นผลเด็กก็จะรู้จักการแก้ปัญหาด้วยการใช้มือขยี้

3) ขั้นใช้ ครูให้เด็ก ๆ ทุกคนออกมานำเสนอผลงานของตนเอง ทั้งลักษณะงานกลุ่มและงานเดี่ยวขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ทำในขณะนั้น ลักษณะการนำเสนอจะเป็นการเล่าเรื่องราวกระบวนการทำงาน ความรู้สึก เช่น ครูกระตุ้นคำถาม หนูทำไมถึงปั้นดินน้ำมันเป็นรูปเต่าได้คะ เด็กตอบว่าตอนแรกหนูทำไม่ได้ค่ะแต่หนูเห็นเพื่อนทำและเหมือนในนิทานมาก ๆ จึงลองทำหลาย ๆ ครั้งและหนูก็ทำได้ค่ะ

5.2.1.3 ขั้นจบ ครูให้เด็กได้มีโอกาสแสดงความยินดีและชื่นชมเพื่อนโดยการแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ เช่น ครูชื่นชมให้กำลังและให้รางวัลสำหรับเด็กที่มีความพยายามทำงานจนสำเร็จ เช่น ดาวแห่งความสำเร็จ การยิ้ม การปรบมือ การชื่นชมเป็นคำพูด “เธอปั้นเต่าได้เหมือนจริงมากเลย” และสุดท้ายก่อนจบกิจกรรมทุกคนจะส่งพลังบวกให้กันด้วยการกอดหรือจับมือกัน ดังนั้น ดังตัวอย่างที่เด็กสกัดสีจากธรรมชาติ เด็กได้ฝึกความสามารถของตนเอง ความพยายามเรียนรู้จากปัญหาที่พบในระหว่างทำงาน มีความมุ่งมั่นอดทนในการทำงานซ้ำ ๆ หลาย ๆ ครั้ง จนได้สีที่ต้องการ เมื่อเพื่อนทำงานได้แสดงความชื่นชมยินดี

การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ผ่านกระบวนการและขั้นตอนของการจัดประสบการณ์ ที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาข้างต้น สะท้อนผลต่อคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริขวัญ นิยมผล (2566) ศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตของเด็กวัยอนุบาล การวิจัยครั้งนี้มีวัตุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน และ (2) เปรียบเทียบคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตของเด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการทดลอง พบว่า (1) เด็กวัยอนุบาลมีการพัฒนาคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตเพิ่มขึ้น 0.8127 หรือคิดเป็นร้อยละ 81.27 และ (2) เด็กวัยอนุบาลมีคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดง ว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานสามารถนำไปใช้ในการเสริมสร้าง คุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตของเด็กวัยอนุบาลได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณภา ส่งแสงแก้ว (2564) ศึกษา การพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต ในทักษะการสื่อสารด้านการพูดเพื่อการนำเสนอ การวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการทดลอง นักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนนกรอบความคิดแบบเติบโตใน ทักษะการสื่อสารด้านการพูดเพื่อการนำเสนอสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตในทักษะการสื่อสารด้านการพูดเพื่อการนำเสนออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 2) นักศึกษากลุ่มทดลองมีความเห็นว่าการเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตในทักษะการสื่อสาร

ด้านการพูดเพื่อการนำเสนอ ช่วยให้นักศึกษามีการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต และสามารถมีความมั่นใจในการพูดนำเสนอได้ดีขึ้น

5.2.2 หลังการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา พบว่า เด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตเพิ่มขึ้น โดยก่อนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต อยู่ในระดับพอใช้ ($\overline{X}$ =26.00, $S.D.$= 1.88) และหลังการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ในระดับดี ($\overline{X}$ = 45.00, $S.D.$= 1.81) ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา เป็นการจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เผชิญกับสถานการณ์ที่มีความท้าทาย การทดลองทำสิ่งใหม่ ๆ มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม รู้จักคิดแก้ปัญหาด้วยตนเองเมื่อพบอุปสรรค สามารถตั้งใจทำงานได้อย่างต่อเนื่องจนสำเร็จ สามารถบอกสิ่งที่อยากจะทำได้ รู้จักแสดงความยินดีกับผู้อื่น การให้กำลังใจเพื่อน การช่วยเหลือเพื่อนขณะทำกิจกรรมหรือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ ส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักตนเอง รู้จักผู้อื่น ฝึกการคิดใคร่ครวญ วิเคราะห์ ทดลอง และปรับเปลี่ยนวิธีการเมื่อล้มเหลวหรือประสบอุปสรรค นำไปสู่การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงอย่างมีความหมายต่อตนเอง นอกจากนั้นยังช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความกล้า ความมุ่งมั่น อดทน พยายาม กล้าลองผิดลองถูก และสามารถทำซ้ำ ๆ รู้จักการแก้ปัญหาจากความล้มเหลวของตนเอง การให้คุณค่ากับงานและความสำเร็จของผู้อื่น รู้จักการชื่นชมผู้อื่นได้ รวมถึงการมีเป้าหมายในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของคุณลักษณะกรอบอความคิดแบบเติบโต ซึ่งสอดคล้องกับรุ่งลาวัลย์ ละอำคา และคณะ (2567) ที่ศึกษา บทบาทครูกับการปลูกฝังพลังความมุ่งมั่นพากเพียรในเด็กวัยอนุบาล บทความนี้มุ่งนำเสนอแนวทางให้ความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะปฏิบัติและมุมมองที่ดีในการปลูกฝังความมุ่งมั่น พากเพียรให้กับเด็กวัยอนุบาล (อายุ 3-6 ปี) มีทักษะในการแก้ปัญหา มีความมั่นใจในตนเอง แสดงออก ซึ่งการมีกรอบความคิดแบบเติบโต การปลูกฝังให้เด็กอนุบาลมีความมุ่งมั่นพากเพียร จะทำให้เด็กสามารถยืนหยัดและพยายามต่อสู้ กับอุปสรรคปัญหาที่พบ สามารถเผชิญกับความท้าทายหรือความล้มเหลว แล้วสามารถยืดหยุ่นปรับตัวฟื้นกลับเป็นปกติได้ ความพากเพียรพยายามจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น ในการที่จะปลูกฝังให้ มีในบุคคลตั้งแต่วัยอนุบาล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันท์นภัส ลิ้มสันติธรรม (2561) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ STEM เพื่อส่งเสริมกรอบแนวคิดเติบโตและความสามารถ ในการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ STEM ที่พัฒนาขึ้น 7 ขั้นตอน ได้แก่1) สร้างความเชื่อ 2) ระบุปัญหา 3) รวบรวมข้อมูล และแนวคิดที่เกี่ยวข้อง 4) ออกแบบการแก้ปัญหา 5) วางแผนและแก้ปัญหา 6) ประเมินผลงาน และ 7) นำเสนอและสะท้อนการเรียนรู้มีคุณภาพที่เหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญได้ให้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง0.67-1.00 และสามารถพัฒนาผู้เรียนในด้านกรอบแนวคิดเติบโต ความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าขนาดอิทธิพลอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับทฤษฎีของ Dweck (2006) ที่เชื่อว่า

กรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) สามารถพัฒนาขึ้นได้ด้วยการฝึกฝน พยายาม ลองผิดลองถูก ทำซ้ำและทำอย่างมุ่งมั่น ตั้งใจแบบต่อเนื่อง รู้จักการเรียนรู้จากปัญหา มองความล้มเหลวเป็นเรื่องที่ท้าทาย มีความมุ่งมั่น ที่จะแก้ปัญหา ไม่ท้อถอย อยากเติบโตเรียนรู้ในทุก ๆ วัน และพร้อมจะรับรู้และทดลองสิ่งใหม่ ๆ และสอดคล้องกับทฤษฎีของการ์ดเนอร์ เห็นว่ากรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กนั้นเกิดจากการครูได้เปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้จากข้อผิดพลาดของตนเองและสามารถคิดแก้ปัญหาในแบบของตนเอง เข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ ทำให้เด็กรู้จักอารมณ์ ควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ สามารถเข้าใจผู้อื่น ทั้งด้านความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ทั้งของตนเองและผู้อื่นได้ ซึ่งจะเสริมสร้างให้เด็กได้แสดงพฤติกรรมคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตออกมา จึงทำให้เด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตเพิ่มสูงขึ้นอย่างชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น การให้คุณค่ากับการทำงาน มีความท้าทายความสามารถของตนเอง มีความมุ่งมั่น อดทน รู้จักตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้และมีความพยายามที่เพิ่มมากขึ้น

5.2.3 ผลการพัฒนาความก้าวหน้าหลังการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตสูงกว่าก่อนจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาทุกด้าน โดยเรียงแต่ละด้านการเปลี่ยนแปลงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ความท้าทาย 2) ด้านความมุ่งมั่น อดทน 3) ด้านความพยายาม 4) การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ 5) ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน 6) การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น จะเห็นได้ว่าการพัฒนาความก้าวหน้าโดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความท้าทาย ด้านความมุ่งมั่น อดทน ด้านความพยายามและการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ มีค่าร้อยละของความก้าวหน้าสูงสุดเท่ากับ 35.55 ซึ่ง 4 ด้าน นี้มีการพัฒนาความก้าวหน้าสูงเท่ากัน เนื่องจากการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเสริมสร้างให้เด็กมีความกล้าที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง เรียนรู้จากประสบการณ์ การลองผิดลองถูก ทำซ้ำ เรียนรู้จากข้อผิดพลาดของตนเอง และด้านดังกล่าวมีความสอดคล้องและพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตไปพร้อมกัน ทั้ง 4 ด้านนั่นเอง ยกตัวอย่างเช่น หากเด็กรู้ว่าตนเองต้องการทำอะไรให้สำเร็จก็จะทำด้วยความตั้งใจ ลองทำลองผิดลองถูก ทำซ้ำหลาย ๆ ครั้ง ด้วยความความมุ่งมั่น อดทนและความทุ่มเทพยายามแม้จะยากลำบากก็สามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่องจนงานสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของแบนดูรา (Bandura, 1986) ที่กล่าวว่า การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องแม้การทำงานมีความยากลำบาก การทำงานซ้ำ ๆ ลองผิดลองถูก และมีความเชื่อว่าตนเองสามารถทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้สำเร็จ ความเชื่อเชิงบวกนี้เป็นแรงผลักดันให้เกิดความเพียรพยายาม อดทน ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก จึงทำงานสำเร็จได้ และงานวิจัยของพรรณภา ส่งแสงแก้ว (2564) ศึกษาการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต ในทักษะการสื่อสารด้านการพูดเพื่อการนำเสนอ การวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการทดลอง นักศึกษากลุ่มทดลองมี

คะแนนกรอบความคิดแบบเติบโตใน ทักษะการสื่อสารด้านการพูดเพื่อการนำเสนอสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตในทักษะการสื่อสารด้านการพูดเพื่อการนำเสนออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 2) นักศึกษากลุ่มทดลองมีความเห็นว่าการเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตในทักษะการสื่อสารด้านการพูดเพื่อการนำเสนอ ช่วยให้นักศึกษามีการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต และสามารถมีความมั่นใจในการพูดนำเสนอได้ดีขึ้น ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน มีค่าร้อยละของความก้าวหน้ารองลงมาเท่ากับ 34.88 ยกตัวอย่างเช่น เด็กเรียนรู้จากกระบวนการมากว่าผลที่จะได้รับและลงมือปฏิบัติได้ด้วยตนเองซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของอีริคสัน (Erikson, 1963) ซึ่งกล่าวว่า เด็กจะเริ่มมีความคิดริเริ่มด้วยตนเอง อยากทำงานร่วมกับผู้อื่นและส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่นการมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน อันจะส่งผลให้เด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน และด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น มีค่าร้อยละของความก้าวหน้าลองลงมาในลำดับถัดมาเท่ากับ 34.00 ยกตัวอย่างเช่น เมื่อเพื่อนทำงานสำเร็จได้จะรู้จักการแสดงความชื่นชม ยินดีกับเพื่อน และให้กำลังใจเพื่อน ผลการพัฒนาดังกล่าวทำให้เด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรวิกา สุวรรณกูล และคณะ (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมจิตศึกษา ของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ผลการวิจัยพบว่า การเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการ เรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก และความพึงพอใจของ ผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมจิต ศึกษา อยู่ในระดับมาก อันจะส่งผลให้เด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น

5.2.3.1 คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านความท้าทาย โดยการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา พบว่า เด็กมีคะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านความท้าทาย เฉลี่ย 7.40 คิดเป็นร้อยละ 82.22 คิดเป็นร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 35.55 สรุปได้ว่า โดยรวมเด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยด้านความท้าทายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองจากการใช้แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา พบว่า สัปดาห์ที่ 1 เริ่มต้นแผนการเรียนรู้ที่ 1-3 เด็กส่วนมากมีประสบการณ์ในการใช้กระบวนการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ยังไม่ชัดเจน ไม่กล้าที่จะเรียนรู้หรือทดลองทำสิ่งใหม่ ๆ ด้วยตนเอง ไม่มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม ไม่รู้จักการยอมรับความจริงในสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างการทำกิจกรรม ครูจึงได้ชี้แนะ สนับสนุนให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจ โดยใช้คำถามกระตุ้นการคิดในขณะทำกิจกรรมแบบกลุ่มและแบบเดี่ยว มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน ในช่วงสัปดาห์ที่ 2,3 และสัปดาห์ต่อไป หลังจากได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแผนจนเสร็จสิ้นครบทุกแผนแล้ว เด็กสามารถแสดงพฤติกรรมของตนเองออกมา เช่น เด็กมีความสนใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทายความสามารถของ

ตนเองมากขึ้น กล้าเผชิญในสิ่งที่ยังไม่เคยทำมาก่อนและมีความยากลำบากซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อิริค อิริคสัน (Erikson, 1963) ที่กล่าวว่า เด็กวัยนี้เป็นวัยที่มีพัฒนาการด้านการคิดริเริ่มกล้าทำสิ่งใหม่ ๆ หากได้รับการชี้แนะและสนับสนุนอย่างเหมาะสมจะทำให้เด็กมีความกล้าและมั่นใจมากขึ้น ไม่กลัวความล้อมเหลวหรือผิดพลาดกล้าที่จะยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นตามมา ดังนั้นเป็นแนวทางในการเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยเป็นอย่างดี

5.2.3.2 คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านความมุ่งมั่น อดทน พบว่า เด็กมีคะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านความมุ่งมั่น อดทน เฉลี่ย 7.33 คิดเป็นร้อยละ 81.48 คิดเป็นร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 35.55 สรุปได้ว่า โดยรวมเด็กมีมคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยด้านความมุ่งมั่น อดทนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งจากการใช้แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา พบว่า จากสัปดาห์ที่ 1 นั้น เด็กไม่มีความมุ่งมั่น อดทน เวลาเจอปัญหาระหว่างการทำงานก็จะหยุดทำไม่สนใจในการทำกิจกรรมต่อ เมื่อได้รับการกระตุ้นเสริมแรง คำแนะนำ สนับสนุน ได้รับกำลังใจทั้งคำชมจากครู และเสียงปรบมือเป็นกำลังใจจากเพื่อน ๆ สร้างแรงจูงใจให้เด็กตั้งใจมากขึ้น มีความอดทนอดกลั้นมากยิ่งขึ้นเพื่อให้งานเสร็จได้ทันเวลาที่ครูกำหนด ในช่วงสัปดาห์ที่ 2,3 และสัปดาห์ต่อไป เด็กเริ่มเรียนรู้กระบวนการ ข้อตกลงต่าง ๆ และครูก็ออกแบบกิจกรรมใหม่ ๆ ที่น่าสนใจมากขึ้น ดังนั้นการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาสามารถทำให้เด็กมีมีความสนใจที่อยากจะเรียนรู้ สร้างให้เด็กเกิดความสงบ มีสมาธิจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งและสามารถที่จะทำกิจกรรมได้นานมากขึ้น เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง มีความตั้งใจที่จะเรียนรู้ในกระบวนการทำงานของตนเองมากขึ้น เมื่อพบปัญหาและอุปสรรคก็สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง โดยเลือกใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น ขอคำแนะนำหรือขอความช่วยเหลือจากครูหรือเพื่อนได้ หรือเปลี่ยนวิธีการทำงานได้ จึงส่งผลให้เด็กสามารถทำงานได้สำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของแบนดูรา (Bandura, 1986) ที่กล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้ได้ดีจากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เรียนรู้จากความสำเร็จของผู้อื่น แม้ครั้งแรกอาจยังไม่สำเร็จแต่เมื่อเด็กได้ฝึกทำซ้ำ ๆ ทำหลาย ๆ ครั้งเด็กจึงเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์เหล่านั้น และจะนำมาปรับปรุงทำได้ดีขึ้นในครั้งต่อ ๆ ได้และเกิดการพัฒนาได้ในที่สุด อันจะส่งผลให้เด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ด้านความมุ่งมั่น อดทน

5.2.3.3 คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านความพยายาม พบว่า เด็กมีคะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านความพยายาม เฉลี่ย 7.20 คิดเป็นร้อยละ 80.00 คิดเป็นร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 35.55 สรุปได้ว่า โดยรวมเด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยด้านความพยายาม หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งจากการใช้แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา พบว่า จากสัปดาห์ที่ 1 นั้น เด็กบางคนยังขาดความความพยายาม หงุดหงิดง่าย เกิดความ

เหนื่อยหล้า ขาดความตั้งใจในการทำงาน เผชิญกับความยากลำบากแต่เมื่อได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ครูคอยการกระตุ้นเสริมแรง คำแนะนำ สนับสนุน ช่วยเหลือ ได้รับกำลังใจทั้งคำชมจากครูและเสียงปรบมือเป็นกำลังใจจากเพื่อน ๆ สร้างแรงจูงใจให้เด็กมีความพยายามในการทำกิจกรรมมากขึ้น สามารถทำกิจกรรมซ้ำหลาย ๆ จนกว่าจะสำเร็จ ในช่วงสัปดาห์ที่ 2,3 และสัปดาห์ต่อไป เด็กเริ่มเรียนรู้กระบวนการ ข้อตกลงต่าง ๆ และครูก็ให้ทำในสิ่งที่ยากขึ้นเด็กก็สามารถทำได้อย่างต่อเนื่องแม้จะยากลำบากมีความมุ่งมั่นในการทำงานจนสำเร็จได้มากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของและสอดคล้องกับทฤษฎีของแบนดูรา (Bandura, 1986) ที่กล่าวว่า การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องแม้การทำงานมีความยากลำบาก การทำงานซ้ำ ๆ ลองผิดลองถูก และมีความเชื่อว่าตนเองสามารถทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้สำเร็จ ความเชื่อเชิงบวกนี้เป็นแรงผลักดันให้เกิดความเพียรพยายาม อดทน ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบากจึงทำงานสำเร็จได้ ดังนั้นการเสริมสร้างลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยจึงมากขึ้นตามลำดับ ส่งผลให้เด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตด้านความพยายาม

5.2.3.4 คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ พบว่า เด็กมีคะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ เฉลี่ย 7.27 คิดเป็นร้อยละ 80.74 คิดเป็นร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 35.55 สรุปได้ว่า โดยรวมเด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งจากการใช้แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา พบว่า จากสัปดาห์ที่ 1 นั้น เด็กบางคนไม่สามารถบอกได้ว่าตนเองต้องการทำอะไรให้สำเร็จ ไม่สามารถบอกหรือเล่าสิ่งที่ตนเองอยากให้คนอื่นช่วยเหลือได้ และไม่สามารถเลือกวิธีการทำงานเพื่อให้งานตนเองสำเร็จได้หากระหว่างการทำกิจกรรมพบปัญหาขึ้น ในช่วงสัปดาห์ที่ 2,3 และสัปดาห์ต่อไป เด็กเริ่มเรียนรู้กระบวนการข้อตกลงต่าง ๆ เมื่อได้เรียนรู้กระบวนการทำงานมากขึ้นและได้รับการคำแนะนำ สนับสนุน ช่วยเหลือได้รับกำลังใจทั้งคำชมจากครู และเสียงปรบมือเป็นกำลังใจจากเพื่อน ๆ เด็กมากขึ้น เด็กรู้จักตนเองมากขึ้นรู้จักบอกสิ่งที่ตนเองต้องการจะทำได้ หากพบปัญหาระหว่างทำกิจกรรมก็สามารถขอคำแนะนำและความช่วยเหลือจากครูหรือเพื่อนเพื่อให้ตนเองทำงานได้สำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้นการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาสามารถทำให้เด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต จึงส่งผลให้เด็กสามารถสะท้อนความคิดเพื่อนำไปสู่เป้าหมายในการเรียนรู้และปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Sorensen (2016) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของกรอบความคิดเติบโตและการกำหนดเป้าหมายในชั้นเรียนของผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้าร่วมทดลองมีคะแนนสอบสูงกว่าผู้เรียนทั่วไป

5.2.3.5 คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน พบว่า เด็กมีคะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน เฉลี่ย 7.47 คิดเป็นร้อยละ 82.96 คิดเป็น

ร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 34.88 สรุปได้ว่า โดยรวมเด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งจากการใช้แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา พบว่า จากสัปดาห์ที่ 1 นั้น เด็กบางคนไม่สามารถทำงานให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด ได้โดยมีการหยุดพัก หรือวอกแวก ไม่ช่วยเพื่อนเก็บของขณะเสร็จกิจกรรม และอยากทำงานคนเดียว เมื่อได้รับการกระตุ้นเสริมแรง คำแนะนำ สนับสนุน ได้รับกำลังใจทั้งคำชมจากครู และเสียงปรบมือเป็นกำลังใจจากเพื่อน ๆ สร้างแรงจูงใจให้เด็กตั้งใจมากขึ้น ในช่วงสัปดาห์ที่ 2,3 และสัปดาห์ต่อไป เด็กเริ่มเรียนรู้กระบวนการ ข้อตกลงต่าง ๆ ดังนั้นการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาสามารถทำให้เด็กสามารถทำงานจนเสร็จและสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนได้ และสามารถช่วยเหลือเก็บทำความสะอาดห้องเรียนหรือเก็บของตนเองเข้าที่เดิมได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของอีริคสัน (Erikson, 1963) ซึ่งกล่าวว่า เด็กจะเริ่มมีความคิดริเริ่มด้วยตนเอง อยากทำงานร่วมกับผู้อื่นและส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น การมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน อันจะส่งผลให้เด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน

5.2.3.6 คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จ พบว่า เด็กมีคะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น เฉลี่ย 8.33 คิดเป็นร้อยละ 92.59 คิดเป็นร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 34.00 สรุปได้ว่า โดยรวมเด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งจากการใช้แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา พบว่า จากสัปดาห์ที่ 1 นั้น เด็กบางคนนั่งนิ่งเฉยไม่แสดงสีหน้า ท่าทางเพื่อแสดงความชื่นชมเพื่อนเมื่อเพื่อนทำงานสำเร็จ และรู้สึกเฉย ๆ เมื่อเพื่อไม่สามารถทำงานที่ยากได้และ ในช่วงสัปดาห์ที่ 2,3 และสัปดาห์ต่อไป เมื่อได้รับการเรียนรู้กระบวนการทำงานมากขึ้น เด็กเริ่มเรียนรู้กระบวนการ ข้อตกลงต่าง ๆ และครูคอยกระตุ้น ให้คำแนะนำ ทำให้เด็กรู้จักยินดีกับความสำเร็จของเพื่อนมากขึ้น สามารถแสดงสีหน้า ท่าทาง คำพูดเพื่อให้กำลังใจเพื่อนขณะที่เพื่อนทำสิ่งที่ยากได้ ดังนั้นการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาสามารถทำให้เด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับ Boylan, Barblett, and Knaus (2018) ที่ได้กล่าวไว้ เรื่อง มุมมองของครูปฐมวัยเกี่ยวกับกรอบความคิดแบบเติบโตในเด็กปฐมวัย เป็นการบูรณาการทฤษฎี กรอบความคิดแบบเติบโตมาใช้ในห้องเรียนเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อันจะส่งผลให้เด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น

จากการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา มีผลโดยตรงต่อการเสริมสร้างพคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยทุกด้าน ถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง โดยครูเสริมสร้างให้เด็กได้มีโอกาสแสดงพฤติกรรมออกทาง คำพูด สีหน้า

ท่าทางของตัวเองออกมา ฝึกให้เด็กรู้จักตนเองและผู้อื่น กล้าเผชิญกับสถาการณ์ใหม่ ๆ รู้จักฝึกฝนตนเอง ลองผิดลองถูกสามารถทำงานซ้ำหลายครั้งจนงานสำเร็จ มีความตั้งใจ จดจ่ออยู่กับสิ่งที่ทำอยู่ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รู้จักการให้กำลังให้ผู้อื่น เมื่อเผชิญปัญหาก็สามารถปรุงแก้ไขได้ด้วยตนเองก่อให้เกิดคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตได้ ดังนั้นครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถศึกษาการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตให้สูงขึ้นได้

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

5.3.1.1 ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ครูปฐมวัยต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ให้คลอบคลุมทั้งเรื่องของกิจกรรม สื่อและเวลาที่เหมาะสมเพื่อให้เด็กได้แสดงพฤติกรรมของตนเองออกมาให้มากที่สุด โดยเน้นให้เด็กได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ทั้งกิจกรรมแบบกลุ่มและกิจกรรมแบบเดี่ยว ผ่านกระบวนการเรียนรู้ให้มากที่สุด ส่งผลให้ผลการจัดประสบการณืประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี

5.3.1.2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา เพื่อเสริมสร้างลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ครูควรมีเทคนิคและวิธีการในการจัดที่หลากหลายเพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจ ส่งเสริมให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็นอยากลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การเรียนรู้ผ่านกระบวนการจะทำให้เด็กเกิดคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตได้เป็นอย่างดี

5.3.1.3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาครูควรวางแผนกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับเวลาเพื่อให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างเต็มตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน และสามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตได้อย่างชัดเจน

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการศึกษาการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอื่นๆ ของเด็กปฐมวัย เช่น ด้านทักษะชีวิต ด้านการสร้างแรงจูงใจ ทักษะทางสังคม ด้านภาษาและการสื่อสารของเด็กปฐมวัย เป็นต้น

5.3.2.2 ควรมีการศึกษาคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของปฐมวัยในระดับอื่น ๆ เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาหรือนำไปใช้กับเด็กกลุ่มเสี่ยงที่ต้องการส่งเสริมพัฒนาการอย่างรอบด้าน

5.3.2.3 ควรมีการศึกษาเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยโดยเปรียบเทียบการจัดประสบการณ์ในรูปแบบหรือนวัตกรรมอื่น ๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545*.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

กรวิกา สุวรรณกูล สมยงค์ สีขาว และแพรวนภา เรียงวิลา. (2566). การเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กิจกรรมจิตศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์,* 8(2), 1023-1034.

กัญญวีร์ พิมพิสนธิ์. (2564). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบออนไลน์ตามแนวทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมเพื่อพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

จิราภรณ์ ตั้งกิตติภาภรณ์. (2556). *จิตวิทยาทั่วไป.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จุฬาลักษณ์ ทิพวัน. (2562). *การพัฒนาตัวบ่งชี้กรอบความคิดแบบเติบโต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชญานนท์ สุวรรณเพชร. (2565). *การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมทางกายประสานการชี้แนะ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ชนิตา รุ่งเรือง และเสรีชัดแช้ม. (2559). กรอบความคิดแบบเติบโต: แนวทางใหม่แห่งการพัฒนาศักยภาพมนุษย์. *วิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา,* 14(1), 91-13.

ทิศนา แขมมณี. (2550). *ศาสตร์การสอน*: องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.

ธัญญลักษณ์ ไพฑูรย์ และชำนาญ ปาณาวงษ์. (2564). การเปรียบเทียบการคิดเชิงบริหารจัดการสมองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาระหว่างโรงเรียนการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบด้วยนวัตกรรมจิตศึกษา PBL และ PLC กับโรงเรียนทั่วไป. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*. 17(1), 145-158.

ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. (2560). *กรอบความคิดแบบเติบโต: การสร้างการเรียนรู้เพื่อศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)

นันทนา วงษ์อินทร์. (2543). การพัฒนาอารมณ์. *วารสารแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา, 2*(3), 20-24.

นันท์นภัส ลิ้มสันติธรรม. (2561). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ STEM เพื่อส่งเสริมกรอบแนวคิดเติบโตและความสามารถในการแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประกายรัตน์ สภัทรธิติ. (2539). *พัฒนาการเด็กปฐมวัย การฝึกอบรมและผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมเด็กปฐมวัย*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ปิยะนุช ซอดนอก. (2564*) ผลของกิจกรรมจิตศึกษาที่มีต่อการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของเด็กปฐมวัย.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตมหาบัณฑิต). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

ปิยะนุช ซอดนอก และสิริลักษณ์ โปร่งสันเทียะ. (2566). ผลของกิจกรรมจิตศึกษาที่มีต่อการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของเด็กปฐมวัย. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย.* 36(1), (มกราคม – เมษายน).

ปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ และพิชยา ตั้งพรไพบูลย์. (2566). กรอบความคิดแบบเติบโต:ทักษะที่จำเป็นแห่งโลกยุคพลิกผัน. *วารสารครุศาสตร์.* 51(51), 12

ปวริศา ทวีวิทย์, อรพรรณ บุตรกตัญญู และชลาธิป สมหิโต. (2565). ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โค้ดดิ้งโดยไม่ใช้คอมพิวเตอร์ ที่มีต่อกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์,* 39(1).

พรรณทิพย์พา ทองมี. (2560). *แผนการสอนจิตศึกษาเพื่อพัฒนาปัญญาภายใน.* บุรีรัมย์: โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา.

พรรณภา ส่งแสงแก้ว.(2562). *การพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตในทักษะการสื่อสารด้านการนำเสนอ.* มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น.

พิมพ์ชษา ทาระชัย. (2562). *การพัฒนาชุดกิจกรรมร้องเต้นเล่นทำตามแนวคิดจิตตปัญญาเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารด้านการควบคุมอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต). เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

พิมสวัสดิ์ โกศลสมบัติ. (2565). *ผลการจัดประสบการณ์โดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาและการชี้แนะทางอารมณ์ที่มีต่อความสามารถทางอารมณ์ของเด็กวัยอนุบาล* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มณีรัตน์ ภูทะวัง. (2560). *การพัฒนาการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

มยุเรศ มัชฌิโม,รุ่งลาวัลย์ ละอำคา. (2564). การจัดกิจกรรมตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัย. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์.* 7(1), 599-614.

รุ่งลาวัลย์ ละอำคา และคณะ (2567) บทบาทครูกับการปลูกฝังพลังความมุ่งมั่นพากเพียรในเด็กวัยอนุบาล. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.* 21(2), พฤษภาคม - สิงหาคม 2567.

วราภรณ์ พรมสอน,ธิติสุดา ต้นเชื้อ,เมธาวี อรรถาเวช และธิดารัตน์ จันทะหิน. (2566).การพัฒนาทักษะการคิดทางบวกสำหรับเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมแนวทางการเรียนรู้ด้วยจิตศึกษา. *วารสารวิชาการนวัตกรรมการบริหารการศึกษา.* 2(2), 10-17.

วโรชา เขตต์งูเหลือม. (2562). *ผลของกิจกรรมจิตศึกษาที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ* (วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตที่ไม่ได้เผยแพร่). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

วัฒนา ปญญฤทธิ์. (2557). *หน่วยที่ 9 การประเมินและการเสริมสร้างพฤติกรรมทางด้านอารมณ์-จิตใจของเด็กปฐมวัย.* นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิการ.

วิเชียร ไชยบัง. (2558). *ทำไมต้องจิตศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). บุรีรัมย์: สำนักพิมพ์ โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา.

วิเชียร ไชยบัง. (2561). *ทำไมต้องจิตศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 6). บุรีรัมย์: สำนักพิมพ์ โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา.

วิไลวรรณ เพชรเศรษฐ์. (2561). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตเพื่อพัฒนาการ ตั้งเป้าหมายทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขจรเกียรติศึกษา จังหวัดภูเก็ต.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วราภรณ์ พรมสอน, ธิติสุดา ต้นเชื้อ, เมธาวี อรรถาเวช และธิดารัตน์ จันทะหิน. (2566). *การพัฒนาทักษะการคิดทางบวกสำหรับเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมแนวทางการเรียนรู้ด้วยจิตศึกษา*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ศิริขวัญ นิยมผล. (2566) *ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กวัยอนุบาล* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศูนย์จิตวิทยาการศึกษา. (2558). *Mindset กรอบความคิด*. กรุงเทพฯ: ศูนย์จิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยวุสถิรคุณ.

สิริอร วิชชาวุธ. (2554). *จิตวิทยาการเรียนรู้.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และศูนย์จิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2563). *อัจฉริยะหรือพรสวรรค์ไม่สำคัญเท่า Growth Mindset*. สืบค้นจาก http://pubhtm15.com/dcse/xbfy/basic

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.(2560). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560.* (26)

Alerson, L. (2017). *Growth Mindset*: *The Door to Achieving More*. Retrieved From https://www.free-ebooks..net/ebook/Growth-Mindset-The-Door-to-Achieving-More/pdf?dl&preview.

Araujo, R. C., Cardoso, T. A. O., Guedes, L. F. L., Ferreira, R. A., and Albuquerque, C. H. (2018). Using feedback and growth mindset to improve learning in undergraduate electronics courses. *Education and Information Technologies, 23*(6), 2589–2602.

Allport, G. W. (1935). *Personality: A psychological interpretation*. New York: Henry Holt and Company.

Baker, J. L.(2017). *Growth Mindset and Its Effect on Math Achievement*. Caps and Master's Theses.

Blackwell, L. S., Trzesniewski, K. H., and Dweck, C. S. (2007). Implicit theories of intelligence predict achievement across an adolescent transition: A longitudinal study and an intervention. *Child Development, 78*(1), 246–263. https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2007.00995.x

Boylan, C., Barblett, L., and Knaus, M. (2018). Early childhood teachers' perspectives of children's learning: Exploring the concept of a growth mindset in early childhood. *Australasian Journal of Early Childhood,* 43(1), 16–24. https://doi.org/10.23965/AJEC.43.1.02

Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory. Prentice-Hall.*

Baron, R. A. (1989). Personality and organizational conflict: Effects of Type A behavior pattern and self-monitoring. *Organizational Behavior and Human Decision Processes,* 44(2), 281–296.

Boylan, F., Barblett, L., and Knaus, M. (2018). *Early childhood teachers' perspectives of growth mindset: Developing agency in children* 43(3) Edith Cowan University.

Caniels, M. C. J., Semeijn, J. H., and Renders, I. H. M. (2018). Mind the mindset! The interaction of proactive personality, transformational leadership and growth mindset for engagement at work. *Career Development International,* 23(1), 48–66.

Chouvalova, O., Navlekar, A., Mills, E. A., Adams, J. R., Daye, K. A., De Anda, R., and Limeri, L. B. (2024). Connecting growth mindset and study strategies: Factors influencing students' decisions about how to study. *Learning and Individual Differences, 112*, 102318. https://doi.org/10.1016/j.lindif.2024.102318

Campbell, A., Craig, T., & Collier-Reed, B. (2019). A framework for using learning theories to inform 'growth mindset' activities. *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology,* 51(1), 26–43. https://doi.org/10.1080/0020739X.2018.1562118

Dweck, C.S., Chiu, C., and Hong, Y. (1995). Implicit theories and their role in judgments and reactions: A world from two perspectives. *Psychological Inquiry*, 6(4), 267-285.

Dweck, C. S. (2006). Mindset: *The New Psychology of Success: How We Can Learn to Fulfill our Potential* New York, NY: Ballantine.

Dweck, C., Walton, G., Cohen, G. (2014). *Academic Tenacity: Mindset and Skills that Promote Lon -Term Learning.*

Dweck, C., Walton, G., Cohen, G. (2014). *Academic Tenacity: Mindset and Skills that Promote Long-Term Learning.* Seattle, WA: Bill & Melinda Gates Foundation.

Dweck, C. S., Chiu, C. Y., and Hong, Y. (1995). Implicit theories: Elaboration and extension of the model. *Psychological Inquiry,* 6(4), 322-333.

Duckworth, A. (2016). *Grit: The power of passion and perseverance*. Scribner.

Goldsmith, S. (2023). *The Influence of Growth Mindset on Student Learning.* San Diego, California.

Housman, D. K. (2017). *The Importance of emotional competence and self-regulation from birth*: A case for the evidence-based emotional cognitive social early learning approach. *International joumal pf child care and education policy,* 11(13), 1–19.

Heggart, K. (2015). *Developing a growth mindset in teachers and staff*. Edutopia. https://www.edutopia.org/blog/developing-growth-mindset-teachers-katrina-heggart

Hoyos, C., and Gale, C. (2012). *Emotion development and attachment*. In Laver-Bradberry, C., Thompson, M.J., Gale, C.and Hooper, C.M. (Eds.), *Child and adolescent mental health theory and practice* (pp. 62-78) Taylor and Francis .

Intelligence *(EQ): Key Skills for Managing Your Emotion and Improving Your Relationships.* Retrieved from https://www.helpguide.org/articles/mentalhealth/emotional-intelligence-eq.htm?pdf=true

Jiang, X., Liu, L., Yao, M., Li, S., and Li, Y. (2023). The positive effect of a growth mindset on students' intention of self-regulated learning in COVID-19 pandemic: An application of PLS-SEM. *Education and Information Technologies, 28*, 2273–2297.

King, R. B. (2012). Mindsets and emotion: The impact of growth mindset on students' emotions and mental health. *Journal of Educational Psychology,* 104(2), 298-309.

Kaste, T. R. (2024). *The impact of implementing growth mindset interventions on academically at-risk students* (Doctoral dissertation, Carson-Newman University). ProQuest Dissertations Publishing.

Kamins, M. L., & Dweck, C. S. (1999). Person versus process praise and criticism: Implications for contingent self-worth and coping. *Developmental Psychology,* 35(3), 835–847.

Konings, K. D., Brand-Gruwel, S., & van Merriënboer, J. J. G. (2011). Participatory instructional redesign by students and teachers in secondary education: Effects on perceptions of instruction. *Instructional Science*, 39(5), 737–762.

Siegle, D., and McCoach, D. B. (2005). The development and validation of the motivation to learn scale. *Educational and Psychological Measurement,* 65(3), 462-477.

Siegle, D., and McCoach, D. B. (2005). Making a difference: Motivating gifted students who are not achieving. *Teaching exceptional children*, 38 (1), 22-27.

Smith, C. A. (2013). Beyond "I'm Sorry": The Educator's Role in Preschoolers' Emergence of Conscience. *Young Children, 68(1),* pp. 76-82.

Sorensen, C. M. (2016). *The relationship between growth mindset and goal setting in a college classroom*. South Dakota State University. [Master's thesis, South Dakota State University]. Open PRAIRIE: Open Public Research Access Institutional Repository and Information Exchange. https://openprairie.sdstate.edu/etd/1102

Schmidt, J. A., Shumow, L., & Kackar-Cam, H. (2015). Exploring teacher effects for mindset intervention outcomes in seventh-grade science classes. *Middle Grades Research Journal*, 10(2), 17–32.

Schroder, H. S., Moran, T. P., Donnellan, M. B., & Moser, J. S. (2014). Mindset induction effects on cognitive control: A neurobehavioral investigation. *Biological Psychology*, 103, 27–37.

Swann, W. B., Jr., & Snyder, M. (1980). On translating beliefs into action: Theories of ability and their application in an educational context. *Journal of Personality and Social Psychology*, 38(5), 879–888.

Tough, P. (2012). *How children succeed*: *Grit, curiosity, and the hidden power of character.* Houghton Mifflin Harcourt.

Weiss, E. M., Staggl, S., Holzner, B., Rumpold, G., Dresen, V., and Canazei, M. (2024). Preventive effect of a 7-week app-based passive psychoeducational stress management program on students. *Behavioral Sciences*, 14(3), 180.

Yeager, D. S., and Walton, G. M. (2011). Social-psychological interventions in education: They're not magic. *Review of Educational Research,* 81(2), 267-301.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญและหนังสือขอแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1. อาจารย์ ดร.กัญจนา ศิลปกิจยาน ค.ด. (การศึกษาปฐมวัย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
   ประจำสาขาปฐมวัยศึกษา
   มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
   ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา หวังสิทธิเดช ปร.ด. (วิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา)
   อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
   คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
   ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ จันทร์ประทักษ์ ปร.ด. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา)
   อาจารย์ประจำหลักสูตร ปร.ด. วิจัยและประเมินผลการศึกษา
   มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
   ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติสำหรับการวิจัย
4. นางสาวศิริขวัญ นิยมผล วุฒิการศึกษา กศม. (การศึกษาปฐมวัย)) มหาวิทยาลัยบูรพา
   ผู้ก่อตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กอนุบาลบ้านของขวัญ
   ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนปฐมวัย
5. นางสาวชาวดี เพียรไลย์ ค.บ. (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
   ครูชำนาญการพิเศษ สาขาปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลมุกดาหาร
   ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนปฐมวัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/ว๕๒๑ **วันที่** ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ จันทร์ประทักษ์

ด้วยนางสาวศิริญญา ราชาเดช นักศึกษาระดับปริญญาโท รหัส ๖๖๘๒๑๐๑๑๐๑๐๗ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย"เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ
- ☐ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ☑ ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ☑ ตรวจสอบด้านสถิติการวิจัย
- ☐ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย
- ☐ อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(อาจารย์อนุสรณ์ ถูสินแก่น)
คณบดีคณะครุศาสตร์

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/ว๙๖๙๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางสาวศิริขวัญ นิยมผล

ด้วยนางสาวศิริญญา ราชาเดช นักศึกษาระดับปริญญาโท รหัส ๖๖๘๒๑๐๑๑๐๑๐๗ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย" เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ
- ☑ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ☐ ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ☐ ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- ☑ อื่นๆ ระบุ ด้านการศึกษาปฐมวัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณามหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนุสรณ์ ถูสินแก่น)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี

คณะครุศาสตร์
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
โทรศัพท์ นักศึกษา (๐๘๓-๑๔๕๔๑๔๐)

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/ว๙๖๙๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางสาวชาวดี เพียรไลย์

ด้วยนางสาวศิริญญา ราชาเดช นักศึกษาระดับปริญญาโท รหัส ๖๖๘๒๑๐๑๑๐๑๐๗ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย" เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ
- ☑ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ☐ ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ☐ ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- ☑ อื่นๆ ระบุ ด้านการศึกษาปฐมวัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณามหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนุสรณ์ ถูสินแก่น)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี

คณะครุศาสตร์
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
โทรศัพท์ นักศึกษา (๐๘๓-๑๔๕๕๑๔๐)

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/ว๙๖๙๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.กัญจนา ศิลปกิจยาน

ด้วยนางสาวศิริญญา ราชาเดช นักศึกษาระดับปริญญาโท รหัส ๖๖๘๒๑๐๑๑๐๑๐๗ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย" เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ
- ☑ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ☐ ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ☐ ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- ☑ อื่นๆ ระบุ ด้านการศึกษาปฐมวัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณามหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนุสรณ์ ถูสินแก่น)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี

คณะครุศาสตร์
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
โทรศัพท์ นักศึกษา (๐๘๓-๑๔๕๔๑๔๐)

ภาคผนวก ข

หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

****

ชื่อโครงการภาษาไทย : ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

ชื่อโครงการภาษาอังกฤษ : The Effects of Organizing Experiences Based on Jitsueka Concepts to Enhance Growth Mindset Characteristics Early Young Children

หมายเลขสำคัญโครงการ : HE000016	**ลำดับที่ 016/2568**

ผู้วิจัยหลัก นางสาวศิริญญา ราชาเดช

เอกสารที่รับรอง

1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
2. โครงร่างวิจัย
3. แบบชี้แจงอาสาสมัคร
4. แบบคำยินยอมอาสาสมัคร
5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
6. ประวัติผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย
7. ใบผ่านการอบรมจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย
8. อื่น ๆ ระบุ (เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ เป็นต้น)

ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ แบบยกเว้น (Exemption Review) จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ประจำสาขาวิชาคณะที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยยึดหลักพื้นฐานของหลักจริยธรรมการวิจัยสากล

รับรอง ณ วันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2568

ลงชื่อ.....

(รองศาสตราจารย์.ดร.จารุณี.ชานเวทย์)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ประจำสาขาวิชาคณะที่ 2

วันที่รับรอง : วันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2568

วันหมดอายุ : วันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2569

รายงานความก้าวหน้า : ทุก 6 เดือน

โทรศัพท์ 043-722118 **ต่อ** 319, 320

E-mail. : research.rmu@gmail.com

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โทร. ๓๑๙, ๓๒๐

ที่ อว ๐๖๓๑๙.๐๙/๐๑๕ วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๙

เรื่อง ขอแจ้งหมายเลขสำคัญโครงการ

เรียน นางสาวศิริญญา ราชาเดช

ตามที่ท่านส่งเอกสารโครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เรื่อง ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย "The Effects of Organizing Experiences Based on Jitsueka Concepts to Enhance Growth Mindset Characteristics of Early Young Children" นั้น

บัดนี้ หน่วยจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้รับเอกสารโครงการวิจัยของท่านแล้ว และขอแจ้งหมายเลขสำคัญโครงการของท่าน คือ HE000016 และเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการค้นหาข้อมูลโครงการวิจัยของท่าน ขอให้ท่านดำเนินการ ดังนี้

1. แจ้งหมายเลขสำคัญโครงการ HE000016 ทุกครั้งที่มีการติดตามและสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการวิจัยดังกล่าว

2. กรณีที่มีการส่งเอกสารใด ๆ เกี่ยวกับโครงการวิจัยนี้ กรุณาระบุหมายเลขสำคัญโครงการ HE000016 ดังกล่าวทุกครั้ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สัญญา เคณาภูมิ)
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา

คู่มือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

คู่มือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย (อายุ 4-5)

ผู้ดำเนินการวิจัย นางสาวศิริญญา ราชาเดช รหัส 668210110107
หลักสูตรการครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งลาวัลย์ ละอำคา

หลักการและเหตุผล

การเปลี่ยนแปลงอย่างผันผวนของโลกยุคพลิกผันส่งผลกระทบต่อวงการการศึกษาทั้งในเชิงการบริหารงาน กระบวนการจัดการเรียนรู้ รวมถึงผู้เรียน ผู้เรียนทุกระดับได้รับผลกระทบทั้งด้านการเรียน การดำเนินชีวิตและสุขภาพจิต โลกยุคพลิกผันทำให้ผู้เรียนต้องปรับตัวทั้งในด้านวิธีการเรียนรู้ และการเอาชนะอุปสรรคทางการเรียนและการใช้ชีวิตประจำวัน จะเห็นได้ว่าเด็กในยุคปัจจุบันจำนวนมากประสบปัญหาสุขภาพจิตและไม่สามารถปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วเหล่านี้ ความท้าทายของนักการศึกษา คือ การจัดการเรียนรู้ให้เด็กมีคุณลักษณะที่สามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และมีมุมมองในเชิงบวกกับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว ดังนั้นการปลุกฝังกรอบความคิดแบบเติบโตจึงมีความสำคัญมากสำหรับเด็กในยุคปัจจุบัน กรอบความคิดแบบเติบโตช่วยให้เด็กมองอุปสรรคเป็นความท้าทาย สามารถพัฒนาตนเองให้มีลักษณะความอดทน มุ่งมั่น มองโลกในแง่บวก มีสมาธิ สติในการกำกับตนเอง เพื่อเรียนรู้และฟันฝ่าอุปสรรคนำพาตนเองให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา

เพื่อเสริมสร้างให้เด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต 6 ด้าน ดังนี้

1. ความท้าทาย (Challenges) หมายถึง ความพยายาม ความคิดแก้ปัญหาและความอดทนในการทำสถานการณ์หรืองานที่ยากให้สำเร็จ ประกอบด้วย
    1.1 ทำงานที่ยากขึ้นและพร้อมจะลองทำใหม่
    1.2 กระตือรือร้นในการทำงานจนสำเร็จ
    1.3 ยอมรับความเสี่ยง
2. ความมุ่งมั่นอดทน (Persistence) หมายถึง การไม่ละเลิกความพยายามทำในสิ่งต่าง ๆ เมื่อประสบปัญหาและสามารถค้นหาหรือพยายามค้นหาวิธีการใหม่ ๆ ที่มีความหลากหลาย มีความยืดหยุ่นในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่

2.1 ทำจนบรรลุเป้าหมาย

2.2 แก้ปัญหา

2.3 ความทุ่มเท

3. ความพยายาม (Effort) หมายถึง ความพยายามเอาใจใส่ จดจ่อในการทำงาน การเรียนรู้ในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยการฝึกฝนและตั้งใจทำงานอย่างจริงจัง ได้แก่

3.1 ทำซ้ำเมื่องานไม่สำเร็จ

3.2 ทำงานอย่างต่อเนื่องแม้ยากลำบาก

3.3 มุ่งมั่นทำงานแม้จะใช้เวลานาน

4. การให้คุณค่ากับการทำงาน (Praise) หมายถึง การให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้มากกว่าผลลัพธ์ และความก้าวหน้าที่เกิดจากการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมากกว่าความฉลาดที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ได้แก่

4.1 ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ

4.2 ความรับผิดชอบในการทำงาน

4.3 การทำงานร่วมกับผู้อื่น

5. การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น (Success of others) หมายถึง การเรียนรู้จากความสำเร็จของผู้อื่นและเกิดแรงบันดาลใจให้กับตนเอง ได้แก่

5.1 ยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น

5.2 ให้กำลังใจเมื่อเพื่อนทำสิ่งที่ยาก

5.3 ช่วยเหลือผู้อื่นให้ประสบความสำเร็จ

6. การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ (Learning Goals) หมายถึง การสะท้อนความคิดเพื่อนำไปสู่เป้าหมายในการเรียนรู้เพื่อการปรับปรุงประสิทธิภาพ ได้แก่

6.1 บอกสิ่งที่อยากจะทำให้สำเร็จ

6.2 ขอคำแนะนำหรือช่วยเหลือเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

6.3 เลือกวิธีการหรืออุปกรณ์ที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองจิก ตำบลหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 15 คน

ระยะเวลาการจัดประสบการณ์

รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาประกอบด้วยการจัดประสบการณ์ จำนวน 40 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที สัปดาห์ละ 5 วัน จำนวน 8 สัปดาห์

แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาเรียนรู้ผ่านกิจกรรมจิตศึกษา ทั้งกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อยเป็นหลัก

2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้หน่วยการเรียนรู้ ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จำนวนทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 40 นาที จำนวน 40 ครั้ง

3. ผู้วิจัยดำเนินการสังเกตโดยใช้แบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยเป็นเวลา 1 สัปดาห์ก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา และ 1 สัปดาห์หลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา

4. ขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมสภาวะจิต เป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสมองของเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับรู้ในสิ่งที่เรียนมาอย่างเต็มตามศักยภาพ ผ่านการทำกิจกรรม Body scan และ Brain gym เช่น การกำหนดการรับรู้ที่ลมหายใจเข้าออก การรับรู้การเคลื่อนไหวของนิ้วหรือมือ การรับฟังเพื่อแยกแยะเสียงธรรมชาติที่อยู่รอบตัว 2) ขั้นกิจกรรม ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวเองและสรรพสิ่ง เพื่อการสะท้อนตนเองออกมา และในการจัดกิจกรรมต้องเป็นกิจกรรมที่มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงหรือสัมพันธ์กัน ซึ่งมี 3 ขั้น ได้แก่ ขั้นชง คือ การให้เด็กได้รับข้อมูลใหม่หรือรับประสบการณ์ใหม่ เช่นการเล่าหรือการฟังเรื่องราวต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ขั้นเชื่อม คือ เกิดการใคร่ครวญเชื่อมความเข้าใจเดิมและเชื่อมความเข้าใจกับคนอื่น ๆ เช่น การนำประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับเรื่องราวหรือสถานการณ์ในขณะนั้น ขั้นใช้ คือ เป็นขั้นที่เด็กแสดงผลออกมาเป็นชิ้นงานหรือพฤติกรรม เช่น การสะท้อนความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ การวาดภาพ การเล่าเรื่อง การนำเสนอผลงาน

5. ขั้นจบ เป็นการให้ทุกคนมีโอกาสแสดงคำขอบคุณหรือการชื่นชม Empower เสริมพลังบวกให้แก่กันและกัน เช่น การกอด การชื่นชมความตั้งใจ พยายาม การกล่าวคำขอบคุณทุก ๆ การเรียนรู้ทุก ๆ ความคิด ขอบคุณตนเอง และขอบคุณกันและกัน

บทบาทของครูในการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาสำหรับเด็ก 4-5 ปี สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผู้นำกระบวนการสร้างบรรยากาศ

1.1 สร้างสภาพแวดล้อมที่สงบ ผ่อนคลาย และส่งเสริมการเรียนรู้

1.2 เตรียมพื้นที่ที่เอื้อต่อการปฏิบัติกิจกรรม เช่น การจัดโต๊ะ เก้าอี้ หรือมุมสงบสำหรับการทำกิจกรรม Body scan และ Brain gym

1.3 ใช้ภาษาที่อบอุ่น อ่อนโยน และสร้างแรงบันดาลใจให้เด็กเกิดความมั่นใจ

2. ผู้ออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสม

2.1 ออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก เช่น กิจกรรมที่เชื่อมโยงกับความสนใจและประสบการณ์ของเด็ก

2.2 เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่ปลอดภัย และช่วยกระตุ้นการเรียนรู้

3. ผู้กระตุ้นความคิดและการสะท้อนตนเอง

3.1 ใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กคิดวิเคราะห์ เช่น “เธอเห็นอะไรบ้าง?” หรือ “สิ่งนี้คล้ายอะไรในชีวิตประจำวันของเรา?”

3.2 ช่วยให้เด็กเชื่อมโยงความรู้สึกหรือประสบการณ์ของตนเองกับสิ่งรอบตัว

4. ผู้สนับสนุนการทำงานร่วมกัน

4.1 ส่งเสริมให้เด็กแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่ม

4.2 ช่วยประคับประคองเด็กในการแสดงออกถึงความคิดหรือความรู้สึกอย่างสร้างสรรค์

5. ผู้ส่งเสริมการสะท้อนความคิด

5.1 กระตุ้นให้เด็กสะท้อนผลการเรียนรู้ เช่น การเล่าเรื่อง การวาดภาพ หรือการนำเสนอ

5.2 ให้คำแนะนำที่สร้างสรรค์และไม่ตัดสินผลงานของเด็ก

6. ผู้ส่งเสริมพลังบวก

6.1 ชื่นชมความพยายามและการมีส่วนร่วมของเด็กทุกคน

6.2 ส่งเสริมการแสดงความขอบคุณและการเสริมพลังซึ่งกันและกัน เช่น การกล่าวคำชื่นชม การกอด หรือการกล่าวคำขอบคุณ

7. ผู้ประเมินและติดตามพัฒนาการ

7.1 สังเกตและบันทึกพฤติกรรมของเด็กอย่างละเอียด เพื่อประเมินการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ

7.2 ปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กแต่ละคน

8. ผู้เป็นแบบอย่างที่ดี

8.1 แสดงให้เห็นถึงความเคารพและความรักต่อเด็ก เพื่อนมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม

8.2 สะท้อนพฤติกรรมที่เหมาะสม เช่น การแสดงความขอบคุณและการยอมรับความแตกต่าง ครูในแนวทางจิตศึกษามีบทบาทสำคัญในฐานะผู้เอื้อให้เด็กได้พัฒนาปัญญาภายในและความฉลาดทางอารมณ์ผ่านการเรียนรู้ที่สงบและเต็มไปด้วยความรักและความเคารพในตนเองและผู้อื่น

บทบาทของเด็กในการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาสำหรับเด็ก 4-5 ปี สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผู้มีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อม

1.1 ตระหนักรู้ในร่างกายและจิตใจของตนเอง เด็กควรมีส่วนร่วมในกิจกรรม Body scan หรือ Brain gym เช่น การรับรู้ลมหายใจ การเคลื่อนไหวร่างกาย หรือการฟังเสียงรอบตัว

1.2 เตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการเรียนรู้ มีสมาธิและสงบในช่วงเริ่มต้นกิจกรรม

2. ผู้สังเกตและเรียนรู้

2.1 เปิดใจรับข้อมูลใหม่ รับฟังและสังเกตสิ่งที่ครูนำเสนอ เช่น เรื่องราวหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ

2.2 ตั้งคำถามและแสดงความสนใจ ซักถามหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเห็นหรือได้ยิน

3. ผู้ร่วมกิจกรรมและลงมือทำ

3.1 ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน เข้าร่วมกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น เช่น การพูดคุย การเล่นหรือการทำงานกลุ่ม

3.2 ปฏิบัติอย่างสร้างสรรค์ มีส่วนร่วมในขั้นตอนการชง เชื่อม และใช้ เช่น การตอบคำถาม การวาดภาพ หรือการเล่าเรื่อง

4. ผู้เชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์

4.1 สะท้อนความคิดของตนเอง ใช้ประสบการณ์เดิมของตนมาเชื่อมโยงกับสิ่งที่เรียนรู้ใหม่

4.2 เชื่อมโยงกับเพื่อนและสิ่งแวดล้อม เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่นและสิ่งรอบตัว

5. ผู้แสดงออกถึงความคิดและความรู้สึก

5.1 แสดงผลการเรียนรู้ นำเสนอผลงาน เช่น การเล่าเรื่อง การแสดงออกทางศิลปะ หรือการแสดงพฤติกรรมเชิงบวก

5.2 แบ่งปันความรู้สึก แสดงออกถึงความรู้สึกอย่างตรงไปตรงมา เช่น ความดีใจ ความตื่นเต้น หรือความภาคภูมิใจในตนเอง

6. ผู้สร้างพลังบวก

6.1 แสดงความขอบคุณและชื่นชมผู้อื่น กล่าวคำขอบคุณต่อเพื่อน ครู และสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เช่น ขอบคุณความพยายามของตนเองหรือผลงานของเพื่อน

6.2 การเสริมกำลังใจให้ผู้อื่น ให้กำลังใจและชื่นชมความตั้งใจหรือความสำเร็จของเพื่อน

7. ผู้เรียนรู้และพัฒนาตนเอง

7.1 เปิดใจเรียนรู้สิ่งใหม่ มีความพร้อมที่จะปรับตัวและพัฒนาตนเองจากสิ่งที่ได้เรียนรู้

7.2 ฝึกทักษะการกำกับตนเอง เรียนรู้ที่จะควบคุมอารมณ์ สมาธิ และพฤติกรรมของตนเองให้เหมาะสมกับสถานการณ์ บทบาทของเด็กในกระบวนการจิตศึกษาคือการเป็นผู้เรียนรู้อย่างมีความตื่นตัว สงบ และมีส่วนร่วม ทั้งในด้านความคิด อารมณ์ และการกระทำ เพื่อสร้างการพัฒนาที่สมบูรณ์ในทุกมิติของชีวิต

โครงสร้างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตสำหรับเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่	หน่วย	วัน/กิจกรรม	กระบวนการ	คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย
1	วันลอยกระทง	จันทร์ (ใบกล้วยวิเศษ) อังคาร (มาลัยแสนสวย) วันพุธ (โยคะแปลงร่าง) พฤหัสบดี (กระทงของหนู) วันศุกร์ (นิทาน เรื่องเล่าประสบการณ์)	1. ขั้นเตรียมสภาวะจิต 2. ขั้นกิจกรรม ขั้นชง ขั้นเชื่อม ขั้นใช้ 3. ขั้นจบ	1) เด็กสามารถแสดงความสนใจในการทำกิจกรรมใหม่ ๆ ได้ 2) เด็กสามารถทำกิจกรรมได้อย่างเนื่องโดยไม่ขอหยุด จนทำงานสำเร็จได้ 3) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองพยายามทำอะไรบ้างเพื่อให้งานสำเร็จ 4) เด็กแสดงความภาคภูมิใจ มีการชื่นชมยินดีในผลงานของตนเองและของผู้อื่น 5) เด็กสามารถพูดแสดงสีหน้า ท่าทาง ด้วยคำชื่นชม ยินดีกับความสำเร็จของเพื่อนหรือผู้อื่นได้ 6) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองมีความสนใจที่อยากจะเรียนรู้อะไรบ้าง
2	โลกสวยด้วยสีสัน	จันทร์ (สร้างงานประดิษฐ์จากธรรมชาติ) อังคาร (สีสันจากธรรมชาติ) วันพุธ (โยคะแปลงร่าง)	1. ขั้นเตรียมสภาวะจิต 2. ขั้นกิจกรรม ขั้นชง ขั้นเชื่อม	1) เด็กสามารถแสดงความสนใจในการทำกิจกรรมใหม่ ๆ ได้

สัปดาห์ที่	หน่วย	วัน/กิจกรรม	กระบวนการ	คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย
		พฤหัสบดี (สร้างภาพสวยด้วยมือเราตามจังหวะเพลง) วันศุกร์ (นิทานเรื่อง นิทานกระต่ายกับเต่า)	ขั้นใช้ 3. ขั้นจบ	2) เด็กสามารถทำกิจกรรมได้อย่างเนื่องโดยไม่ขอหยุด จนทำงานสำเร็จได้ 3) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองพยายามทำอะไรบ้างเพื่อให้งานสำเร็จ 4) เด็กแสดงความภาคภูมิใจ มีการชื่นชมยินดีในผลงานของตนเองและของผู้อื่น 5) เด็กสามารถพูดแสดงสีหน้า ท่าทาง ด้วยคำชื่นชม ยินดีกับความสำเร็จของเพื่อนหรือผู้อื่นได้ 6) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองมีความสนใจที่อยากจะเรียนรู้อะไรบ้าง
3	สัตว์น่ารัก	จันทร์ (สัตว์จำลองจากวัสดุธรรมชาติ) อังคาร (สัตว์สองภาษา) วันพุธ (โยคะสัตว์น่ารัก) พฤหัสบดี (วาดภาพสัตว์น่ารักประกอบเสียงดนตรี) วันศุกร์ (นิทานเรื่อง มดกับตั๊กแตน)	1. ขั้นเตรียมสภาวะจิต 2. ขั้นกิจกรรม 2.1 ขั้นชง 2.2 ขั้นเชื่อม 2.3 ขั้นใช้ 3. ขั้นจบ	1) เด็กสามารถแสดงความสนใจในการทำกิจกรรมใหม่ ๆ ได้ 2) เด็กสามารถทำกิจกรรมได้อย่างเนื่องโดยไม่ขอหยุด จนทำงานสำเร็จได้ 3) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองพยายามทำ

สัปดาห์ที่	หน่วย	วัน/กิจกรรม	กระบวนการ	คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย
				อะไรบ้างเพื่อให้งานสำเร็จ 4) เด็กแสดงความภาคภูมิใจ มีการชื่นชมยินดีในผลงานของตนเองและของผู้อื่น 5) เด็กสามารถพูดแสดงสีหน้า ท่าทาง ด้วยคำชื่นชม ยินดีกับความสำเร็จของเพื่อนหรือผู้อื่นได้ 6) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองมีความสนใจที่อยากจะเรียนรู้อะไรบ้าง
4	อาหารดีมีประโยชน์	จันทร์ (จัดจาน จัดใจ) อังคาร (จับคู่ภาพอาหารดีมีประโยชน์) วันพุธ (โยคะแปลงร่าง) พฤหัสบดี (อาหารในฝันของหนู) วันศุกร์ (นิทานเรื่อง เจ้าผักกาดน้อยกับความท้าทายแห่งสวนสีเขียว)	1. ขั้นเตรียมสภาวะจิต 2. ขั้นกิจกรรม ขั้นชง ขั้นเชื่อม ขั้นใช้ 3. ขั้นจบ	1) เด็กสามารถแสดงความสนใจในการทำกิจกรรมใหม่ ๆ ได้ 2) เด็กสามารถทำกิจกรรมได้อย่างเนื่องโดยไม่ขอหยุด จนทำงานสำเร็จได้ 3) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองพยายามทำอะไรบ้างเพื่อให้งานสำเร็จ
				4) เด็กให้คุณค่ากับการทำงาน แสดงคำชื่นชมภาคภูมิใจในผลงานและ

สัปดาห์ที่	หน่วย	วัน/กิจกรรม	กระบวนการ	คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย
				ความก้าวหน้าในการทำงานของ ตนเองอย่างต่อเนื่อง 5) เด็กให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น แสดงสีหน้าท่าทาง คำพูดชื่นชมต่อความสำเร็จของเพื่อนหรือผู้อื่น 6) เด็กบอกเป้าหมายหรือแผนงานในการเรียนรู้ของตนเองได้
5	ขนาด รูปร่าง รูปทรง	จันทร์ (แบบรูปวางดี ๆ มีที่อยู่) อังคาร (รูปร่าง รูปทรง หรรษา) วันพุธ (โยคะ) พฤหัสบดี (รูปร่างสร้างสรรค์) วันศุกร์ (นิทานเรื่องเจ้ารูปร่างจอมป่วน)	1. ขั้นเตรียมสภาวะจิต 2. ขั้นกิจกรรม ขั้นชง ขั้นเชื่อม ขั้นใช้ 3. ขั้นจบ	1) เด็กสามารถแสดงความสนใจในการทำกิจกรรมใหม่ ๆ ได้ 2) เด็กสามารถทำกิจกรรมได้อย่างเนื่องโดยไม่ขอหยุด จนทำงานสำเร็จได้ 3) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองพยายามทำอะไรบ้างเพื่อให้งานสำเร็จ 4) เด็กแสดงความภาคภูมิใจ มีการชื่นชมยินดีในผลงานของตนเองและของผู้อื่น 5) เด็กสามารถพูดแสดงสีหน้า ท่าทาง ด้วยคำชื่นชม ยินดีกับ

สัปดาห์ที่	หน่วย	วัน/กิจกรรม	กระบวนการ	คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย
				ความสำเร็จของเพื่อนหรือผู้อื่นได้ 6) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองมีความสนใจที่อยากจะเรียนรู้อะไรบ้าง
6	วันครู	จันทร์ (มาลัยสื่อรัก) อังคาร (ครูในดวงใจ) วันพุธ (โยคะแปลงร่าง) พฤหัสบดี (คุณครูที่รัก) วันศุกร์ (นิทานเรื่อง ครูผู้ใจดี)	1. ขั้นเตรียมสภาวะจิต 2. ขั้นกิจกรรม ขั้นชง ขั้นเชื่อม ขั้นใช้ 3. ขั้นจบ	2) เด็กสามารถทำกิจกรรมได้อย่างเนื่องโดยไม่ขอหยุด จนทำงานสำเร็จได้ 3) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองพยายามทำอะไรบ้างเพื่อให้งานสำเร็จ 4) เด็กแสดงความภาคภูมิใจ มีการชื่นชมยินดีในผลงานของตนเองและของผู้อื่น 5) เด็กสามารถพูดแสดงสีหน้า ท่าทาง ด้วยคำชื่นชม ยินดีกับความสำเร็จของเพื่อนหรือผู้อื่นได้ 6) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองมีความสนใจที่อยากจะเรียนรู้อะไรบ้าง
7	ข้าว	จันทร์ (สำรวจเมล็ดข้าวสามสหาย) อังคาร (หาให้เจอ) วันพุธ (โยคะแปลงร่าง)	1. ขั้นเตรียมสภาวะจิต 2. ขั้นกิจกรรม ขั้นชง	1) เด็กสามารถแสดงความสนใจในการทำกิจกรรมใหม่ ๆ ได้

สัปดาห์ที่	หน่วย	วัน/กิจกรรม	กระบวนการ	คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย
		พฤหัสบดี (ศิลปะจากเมล็ดข้าว) วันศุกร์ (นิทานเรื่อง ข้าวของชาวนา)	ขั้นเชื่อม ขั้นใช้ 3. ขั้นจบ	2) เด็กสามารถทำกิจกรรมได้อย่างเนื่องโดยไม่ขอหยุด จนทำงานสำเร็จได้ 3) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองพยายามทำอะไรบ้างเพื่อให้งานสำเร็จ 4) เด็กแสดงความภาคภูมิใจ มีการชื่นชมยินดีในผลงานของตนเองและของผู้อื่น 5) เด็กสามารถพูดแสดงสีหน้า ท่าทาง ด้วยคำชื่นชม ยินดีกับความสำเร็จของเพื่อนหรือผู้อื่นได้ 6) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองมีความสนใจที่อยากจะเรียนรู้อะไรบ้าง
8	สนุกกับตัวเลข	จันทร์ (นับสนุกกับวัสดุธรรมชาติ) อังคาร (ตัวเลขหรรษา) วันพุธ (โยคะแปลงร่าง) พฤหัสบดี (ตัวเลขตัวโปรด) วันศุกร์ (นิทานเรื่อง ตัวเลขแสนสนุก)	1. ขั้นเตรียมสภาวะจิต 2. ขั้นกิจกรรม ขั้นชง ขั้นเชื่อม ขั้นใช้ 3. ขั้นจบ	1) เด็กสามารถแสดงความสนใจในการทำกิจกรรมใหม่ ๆ ได้ 2) เด็กสามารถทำกิจกรรมได้อย่างเนื่องโดยไม่ขอหยุด จนทำงานสำเร็จได้ 3) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองพยายามทำ

สัปดาห์ที่	หน่วย	วัน/กิจกรรม	กระบวนการ	คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย
				อะไรบ้างเพื่อให้งานสำเร็จ 4) เด็กแสดงความภาคภูมิใจ มีการชื่นชมยินดีในผลงานของตนเองและของผู้อื่น 5) เด็กสามารถพูดแสดงสีหน้า ท่าทาง ด้วยคำชื่นชม ยินดีกับความสำเร็จของเพื่อนหรือผู้อื่นได้ 6) เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองมีความสนใจที่อยากจะเรียนรู้อะไรบ้าง

แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

จำนวน 1 สัปดาห์ (สัปดาห์ละ 5 วัน) 5 แผน วันละ 40 นาที

ยกตัวอย่าง แผน 1 วัน (หน่วยโลกสวยด้วยสีสัน)

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่ 2 หน่วยโลกสวยด้วยสีสัน (วันจันทร์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....ผู้สอน.....

1. ชื่อกิจกรรม สร้างงานประดิษฐ์จากธรรมชาติ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 เด็กได้ฝึกใช้วัสดุธรรมชาติที่หลากหลาย เช่น กิ่งไม้, ใบไม้, หิน,ดอกไม้ เพื่อสร้างสรรค์ผลงาน

2.2 เด็กสามารถทำงานได้เสร็จสมบูรณ์ แม้ว่าจะเจอปัญหาหรือความท้าทายระหว่างการทำ

2.3 เด็กต้องใช้ความพยายามในการจัดการวัสดุธรรมชาติและสร้างผลงานที่ต้องการ

2.4 ครูและเพื่อนชื่นชมเด็กที่ทำงานเสร็จและไม่ยอมแพ้

2.5 เด็กให้คำชมผลงานของเพื่อน ๆ

2.6 เด็กตั้งเป้าหมายว่าจะทำผลงานที่สวยงามและไม่ยอมแพ้

3. สาระการเรียนรู้

สาระที่ควรรู้

1. การรู้จักวัสดุธรรมชาติและวิธีการนำมาใช้ในการประดิษฐ์

2. การคิด วางแผน และเลือกใช้วัสดุให้เหมาะสมกับผลงาน

3. วิธีการจัดการเมื่อเจอปัญหา เช่น วัสดุไม่พอหรือชิ้นส่วนแตกหัก

4. คุณค่าของการทำงานร่วมกันการเรียนรู้จากเพื่อนและครู เช่น การรับคำแนะนำหรือคำชม การให้ความสำคัญกับการชื่นชมผลงานของผู้อื่น

5. ความพยายามและความอดทนเพื่อบรรลุเป้าหมาย

ประสบการณ์สำคัญ

1. ด้านร่างกาย การฝึกกล้ามเนื้อมัดเล็กผ่านการหยิบจับ จัดวาง และตกแต่งวัสดุ การเคลื่อนไหวขณะสำรวจหรือเก็บวัสดุธรรมชาติ

2. ด้านอารมณ์และจิตใจ ความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองเมื่อทำเสร็จและการอดทนและไม่ละทิ้งงานกลางคัน แม้จะเจอความยากลำบาก

3. ด้านสังคม การชื่นชมผลงานของเพื่อนและรับคำชื่นชมจากผู้อื่นและการทำงานร่วมกัน เช่น แบ่งปันวัสดุหรือช่วยเหลือกันระหว่างการประดิษฐ์

4. ด้านสติปัญญา การใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการเลือกและประยุกต์ใช้วัสดุธรรมชาติและการแก้ปัญหาเมื่อเจออุปสรรค เช่น กาวไม่ติด หรือวัสดุชิ้นเล็กตกหาย

4. กระบวนการจัดกิจกรรม

ขั้นเตรียม : 5 นาที

1. ครูให้เด็กนั่งเป็นวงกลม ไหว้และกอดกันเพื่อส่งพลังความรัก ความปรารถนาดีให้กันและกัน

2. ครูส่งใบไม้ให้แต่ละคนเพื่อฝึกการสัมผัสและตั้งคำถาม เช่น “ใบไม้รู้สึกอย่างไร”เพื่อฝึกสติ

3. กำกับสติโดยให้เด็กนั่งแล้วค่อยหลับตา ฟังครูเล่าเรื่องราวสั้น ๆ เกี่ยวกับธรรมชาติ เช่น “ผจญภัยในป่า”

ครูพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับวัสดุธรรมชาติ เช่น กิ่งไม้, ใบไม้, หิน เพื่อให้เด็กเห็นคุณค่าในวัสดุที่ธรรมชาติให้มา

4. Brain Gym อยู่กับตัวเอง รับรู้ลมหายใจ ครูกระตุ้นด้วยเพลง กิ่ง ก้าน ใบ พร้อมท่าทางประกอบ เด็กช่วยกันร้องเพลงและแสดงท่าทางประกอบ

5. ครูสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย โดยเปิดเพลงธรรมชาติ เช่น เสียงน้ำไหล หรือเสียงนกร้อง

ขั้นกิจกรรม : 30 นาที

ขั้นชง

1. ครูพูดคุยถึง “เรื่องราวความงดงามของธรรมชาติ” ได้แก่ สีสันของใบไม้และดอกไม้

2. ครูตั้งคำถามให้เด็กคิด "เด็ก ๆ เคยสังเกตไหมว่าธรรมชาติรอบตัวเราสวยงามแค่ไหน?", อย่างไรบ้าง "วันนี้เราจะเปลี่ยนวัสดุธรรมชาติเป็นผลงานที่สวยงามได้อย่างไร?"

ขั้นเชื่อม

1. ครูตั้งคำถามให้เด็กคิดว่า "วันนี้เราจะทำอะไรจากวัสดุธรรมชาติกันดี?" และเด็ก ๆ เคยนำมาทำอะไรกันบ้างคะ?

2. ครูแนะนำกิจกรรม "สร้างงานประดิษฐ์จากธรรมชาติ" พร้อมยกตัวอย่างแนวคิดง่าย ๆ

3. ครูแนะนำและสาธิตการใช้วัสดุธรรมชาติในการประดิษฐ์ เช่น การทำกรอบรูปจากกิ่งไม้

4. ครูแบ่งกลุ่มละ 4 – 5 คน

5. ครูเตรียมตะกร้าอุปกรณ์และส่งตะกร้าอุปกรณ์ให้กลุ่มละ 1 ชุด ได้แก่ กิ่งไม้, ใบไม้, กรรไกร ดอกไม้ ตะกร้า ก่อนที่จะรับตะกร้าอุปกรณ์ทุกคนจะไหว้ขอบคุณอย่างนอบน้อมทั้งคนรับและคนส่ง

6. ให้เด็กๆ ได้เลือกวัสดุที่ตนเองสนใจและสร้างสิ่งประดิษฐ์ด้วยตนเอง

7. เมื่อรับอุปกรณ์แล้ว ครูให้โจทย์ “ให้เด็กสร้างสิ่งประดิษฐ์ “การทำกรอบรูปจากธรรมชาติ” ให้สวยงาม” เพื่อนำใส่รูปของตนเอง

8. เด็กมีความสนใจและตื่นเต้นขณะเริ่มลงมือสร้างผลงานของตนเอง

9. เด็กตั้งเป้าหมาย เช่น "หนูจะทำให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนด" ,"หนูจะทำให้สวยที่สุดเลยค่ะ"

10. เด็กได้ฝึกความพยายามในขณะที่ตนเองนำกิ่งไม้มาติดแล้วมันหลุดออกจากกัน เช่น "หนูจะลองอีกครั้งคะ หนูคิดว่าทำได้ค่ะ"

11. เมื่อเด็กเผชิญปัญหา เช่น วัสดุไม่พอหรือทำหายระหว่างทำงาน ก็จะหาวิธีการแก้ปัญหาใหม่และไม่ยอมแพ้ด้วยการขอคุณครูและเพื่อน ๆ

12. เมื่อทุกคนทำเสร็จเรียบร้อยแล้วเด็ก ๆ ช่วยกันทำความสะอาดบริเวณห้องเรียนของตนเองหลังเสร็จกิจกรรมเพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบร่วมกัน โดยเก็บอุปกรณ์ในใส่ตะกร้า แล้วนำส่งอุปกรณ์ให้กับคุณครู เด็กจะไหว้ขอบคุณอย่างอ่อนน้อม

13. ครูและเพื่อน ๆ ชื่นชมผลงานของเด็กแต่ละคน เช่น “งานของหนูสวยและน่ารักมาก”

14. เด็กแสดงความยินดีในผลงานของเพื่อน เช่น "ฉันชอบกรอบรูปที่เธอจัดเรียง มันสวยจังเลย"

ขั้นใช้

1. เด็กแต่ละคนแสดงผลงานพร้อมการนำเสนอผลงาน ครูตั้งคำถามกระตุ้นการคิด “เด็ก ๆ สามารถนำไปทำอะไรได้อีกและอยากมอบให้ใคร

2. เด็กพูดถึงขั้นตอนที่ใช้ในการทำงาน เช่น “หนูใช้กิ่งไม้ทำกรอบรูป” หรือ “หนูใช้ใบไม้ทำต้นไม้

3. เด็กบอกเล่าความรู้สึกของตนเองในการทำกิจกรรมให้เพื่อนและครูฟัง เช่น รู้สึกมีความสุข ดีใจที่ตนเองสามารถประดิษฐ์กรอบรูปได้ด้วยตนเอง

4. ครูถามเด็กว่า "วันนี้เราได้เรียนรู้อะไรจากธรรมชาติและจากการทำงานนี้?"

5. เด็กสะท้อนว่า "ธรรมชาติช่วยให้เราสร้างสิ่งสวยงาม" และ "หนูจะพยายามมากขึ้นครั้งต่อไปค่ะ"

ขั้นจบ : 5 นาที

1. ครูพูดเสริมแรงทางบวกพร้อมกับการชื่นชมผลงาน (Empower) และความตั้งใจในการทำกิจกรรมของทุกคน เช่น “ขอขอบคุณในความตั้งใจทำกิจกรรมของเด็ก ๆ ทุกคนนะคะ”

2. มอบพลังแห่งความรักให้กันและกัน เช่น การไหว้ด้วยความเต็มใจ

3. เด็ก ๆ ทุกคนได้ชื่นชมผลงานของกันและกันพร้อมกับบอกเหตุผลในการชอบชิ้นงานของเพื่อน เช่น กรอบรูปของเธอสวยงามมาก

5. สื่อและอุปกรณ์

5.1 กิ่งไม้

5.2 ใบไม้

5.3 กรรไกร

5.4 ดอกไม้

5.5 กาว

5.6 เพลงกล้วย

5.7 เพลงบรรเลงคลื่นสมองต่ำ

6. การประเมินผล

6.1 ประเมินจากผลงานเด็ก

6.2 แบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์	รายการประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การประเมิน		
		3	2	1
1. ความท้าทาย Challenges) หมายถึง การกล้าเผชิญกับสิ่งท้าทายที่จำนำไปสู่การเรียนรู้มากขึ้นและการพัฒนาไปสู่ความชื่นชอบที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ รอบตัว	1) เด็กได้ฝึกใช้วัสดุธรรมชาติที่หลากหลาย เช่น กิ่งไม้, ใบไม้, หิน,ดอกไม้ เพื่อสร้างสรรค์ผลงาน	เด็กสามารถเลือกใช้วัสดุธรรมชาติหลายประเภทอย่างสร้างสรรค์และเหมาะสม เช่น “หนูใช้ดอกไม้สำหรับตกแต่งตรงกลางและกิ่งไม้เป็นกรอบของงานค่ะ”	เด็กใช้วัสดุธรรมชาติได้หลากหลายแต่ยังต้องการคำแนะนำเพิ่มเติม เช่น “หนูไม่แน่ใจว่าควรใช้ใบไม้วางตรงไหนดี แต่หนูลองใช้ดอกไม้แทนค่ะ”	เด็กใช้วัสดุธรรมชาติที่จำกัดและต้องการการช่วยเหลือมาก เช่น “หนูไม่รู้ว่าจะใช้วัสดุอะไรค่ะ ครูช่วยบอกหนูได้ไหม?”
2. ความมุ่งมั่นอดทน (Persistence) หมายถึง การไม่ละเลิกความพยายามทำสิ่งต่าง ๆ หากประสบปัญหา จะพยายามค้นหาวิธีการที่หลากหลาย ยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย	2) เด็กสามารถทำงานได้เสร็จสมบูรณ์ แม้ว่าจะเจอปัญหาหรือความท้าทายระหว่างการทำ	เด็กสามารถแก้ไขปัญหาและทำงานจนเสร็จสมบูรณ์โดยไม่ท้อถอย เช่น “ตอนแรกกิ่งไม้ไม่ติดกัน แต่หนูลองใช้กาวอีกแบบจนทำได้ค่ะ”	เด็กแก้ไขปัญหาได้เมื่อได้รับคำแนะนำจากครูหรือเพื่อน เช่น “กาวหนูไม่ติดเลยค่ะ แต่เพื่อนบอกให้ลองใช้อีกชนิด มันเลยติดได้ค่ะ”	เด็กหยุดงานเมื่อเจอปัญหาและต้องการการช่วยเหลือตลอด เช่น “หนูทำไม่ได้ค่ะ กาวไม่ติดเลย ครูช่วยทำให้หนูได้ไหม?”

วัตถุประสงค์	รายการประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การประเมิน		
		3	2	1
3. ความพยายาม (Effort) หมายถึง ความใส่ใจจดจ่อในการทำกิจกรรม การเรียนรู้ที่เกิดความคุ้มค่าจากการฝึกฝนและทำงานหนัก	3) เด็กต้องใช้ความพยายามในการจัดการวัสดุธรรมชาติและสร้างผลงานที่ต้องการ	เด็กสามารถแสดงความพยายามจัดการวัสดุธรรมชาติได้ด้วยตนเองจนสำเร็จ เช่น “ใบไม้ที่หนูใช้มันขาด หนูเลยเลือกอันใหม่มาแทนค่ะ”	เด็กแสดงความพยายามบางส่วนแต่ยังต้องการการกระตุ้นจากครู เช่น “หนูไม่รู้ว่าจะทำยังไงกับใบไม้ที่ขาด ครูบอกให้หนูลองเปลี่ยนค่ะ”	เด็กแสดงความพยายามน้อยและต้องการการช่วยเหลือตลอด เช่น “หนูทำไม่ได้เลยค่ะ วัสดุที่มีมันทำไม่ได้เลยค่ะ”
4. การให้คุณค่ากับการทำงาน (Praise) หมายถึง การให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้มากกว่าผลลัพธ์และความก้าวหน้าที่เกิดจากการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมากกว่าความฉลาดที่ติดตัวมาแต่กำเนิด	4) ครูและเพื่อนชื่นชมเด็กที่ทำงานเสร็จและไม่ยอมแพ้	เด็กแสดงความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง และชื่นชมจากผู้อื่น เช่น “งานของหนูสวยมากค่ะ ของเพื่อนๆ ก็สวยนะคะ”	เด็กแสดงความภาคภูมิใจในผลงานเมื่อได้รับคำชมจากครูหรือเพื่อน เช่น “หนูดีใจที่ครูชมค่ะ แต่หนูคิดว่ามันยังไม่ค่อยดีเท่าไร”	เด็กไม่แสดงออกถึงการชื่นชมผลงานของตัวเองหรือผู้อื่น เช่น “หนูไม่ชอบงานของหนูเลย มันไม่สวยค่ะ”
5. การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น (Success of	5) เด็กให้คำชมผลงานของเพื่อน ๆ	เด็กสามารถแสดงคำชื่นชมผลงานของเพื่อนด้วยคำพูด	เด็กให้คำชมเพื่อนบ้างเป็นบางครั้ง เช่น “งานของเธอสวย	เด็กไม่แสดงออกถึงการชื่นชมผลงานของ

วัตถุประสงค์	รายการประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การประเมิน		
		3	2	1
Others) หมายถึง การเรียนรู้จากความสำเร็จของผู้อื่นและเกิดแรงบันดาลใจให้กับตนเอง		สีหน้า และท่าทาง ด้วยคำพูดหรือท่าทางที่เหมาะสม เช่น “งานของเธอสวยมากเลยค่ะ	ดีนะ แต่ดอกไม้น่าจะมากกว่านี้”	เพื่อนเลย เช่น “หนูไม่อยากพูดถึงงานของเพื่อนค่ะ”
6. การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ (Learning goals) หมายถึง การสะท้อนความคิดเพื่อนำไปสู่เป้าหมายในการเรียนรู้เพื่อนำไปปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ	6) เด็กตั้งเป้าหมายว่าจะทำผลงานที่สวยงามและไม่ยอมแพ้	เด็กสามารถบอกเป้าหมายที่ชัดเจนเกี่ยวกับผลงานที่ต้องการ เช่น “หนูอยากทำงานให้เหมือนธรรมชาติที่สุดค่ะ และจะไม่ยอมแพ้ถ้ามีปัญหา”	เด็กสามารถบอกเป้าหมายที่ไม่ชัดเจนเมื่อได้รับคำแนะนำก่อน เช่น “หนูอยากทำงานให้สวยค่ะ แต่หนูยังไม่รู้ว่าจะเริ่มตรงไหน”	เด็กไม่สามารถบอกเป้าหมายการทำงานของตนเองได้ เช่น “หนูไม่รู้ว่าจะทำอะไรค่ะ แค่อยากลองทำไปเรื่อย ๆ”

หมายเหตุ แบบประเมินเป็นแบบมาตรประมาณค่าแบบบรรยาย (Scoring Rubric) 3 ระดับ ได้แก่

ระดับ 3 หมายถึง ดี

ระดับ 2 หมายถึง พอใช้

ระดับ 1 หมายถึง ปรับปรุง

บันทึกหลังกิจกรรม

จากการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตในหน่วยโลกสวยด้วยสีสัน พบว่า เมื่อครูได้ออกแบบกิจกรรมเพื่อให้เด็กได้แสดงออกในพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ที่เน้นกระบวนการให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการใช้จิตใจที่สงบ การฝึกให้มีสติและสะท้อนความคิดผ่านกระบวนการจิตศึกษาเด็กได้ฝึกการทำงาน พยายามสกัดสีหลาย ๆ ครั้งเพื่อให้ได้สีจากธรรมชาติตามที่ตนเองตั้งเป้าหมายไว้อย่างตั้งใจ การฝึกทำท่าโยคะที่ยาก และเรียนรู้จากกระบวนการ แก้ไขปัญหาเมื่องานผิดพลาดได้ รู้จักลองผิดลองถูก ทำซ้ำ ๆ จนสำเร็จ และแสดงออกถึงความภูมิใจในผลงานของตนเอง รวมทั้งการชื่นชมผลงานของเพื่อน ๆ ได้

ผู้บันทึก (.....)

นางสาวศิริญญา ราชาเดช

ภาคผนวก ง

แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

คู่มือการใช้แบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

คู่มือการใช้แบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย (อายุ 4-5 ปี)

เรื่อง ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัย นางสาวศิริญญา ราชาเดช รหัส 668210110107
หลักสูตรการครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งลาวัลย์ ละอำคา

วัตถุประสงค์ของแบบประเมิน

เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยที่เข้าร่วมการวิจัย ดังนี้

1. คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยด้านความท้าทาย
2. คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยด้านความมุ่งมั่น อดทน
3. คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยด้านความพยายาม
4. คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน
5. คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น
6. คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองจิก ตำบลหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2567 จำนวน 15 คน

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิธีวิจัยกึ่งทดลองแบบ (One Group Pretest – Posttest) นำกลุ่มตัวอย่างมาทำประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลองจากการจัดกิจกรรมปกติเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ ก่อนการทดลอง โดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วนำกลุ่มตัวอย่างมาทำการทดลอง โดยการใช้แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กวปฐมวัยเป็นเวลา 8 สัปดาห์ วันละ 30 นาที รวมทั้งสิ้น

40 ครั้ง และทำแบบประเมินคุณคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองโดยใช้แบบประเมินฉบับเดิม

นิยามศัพท์

คุณลักษณะกรอบแนวคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) หมายถึง การแสดงออกทั้งทางพฤติกรรมและท่าทาง คำพูดของเด็กปฐมวัย ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ซึ่งมีความเชื่อของบุคคลที่มีต่อคุณลักษณะของตนเอง ทักษะความสามารถและความฉลาดของตนเองสามารถปรับปรุงและพัฒนาไปสู่ความสำเร็จได้ด้วยการฝึกฝน ประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยความมุ่งมั่นพยายามจนไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งการประเมินผลโดยแบบสังเกตคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยมีโครงสร้างการประเมิน 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านความท้าทาย (Challenges) 2) ด้านความมุ่งมั่นอดทน (Persistence) 3) ด้านความพยายาม (Effort) 4) ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน (Praise) 5) ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น (Success of others) 6) ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ (Learning Goals)

คำชี้แจง

1. แบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยวัย เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย

1. ความท้าทาย (Challenges) ซึ่งมี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่
   1.1 ทำงานที่ยากขึ้นและพร้อมจะลองทำใหม่
   1.2 กระตือรือร้นในการทำงานจนสำเร็จ
   1.3 ยอมรับความเสี่ยง
2. ความมุ่งมั่น อดทน (Persistence) มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่
   2.1 ทำจนบรรลุเป้าหมาย
   2.2 แก้ปัญหา
   2.3 ความทุ่มเท
3. ความพยายาม (Effort) มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่
   3.1 ทำซ้ำเมื่องานไม่สำเร็จ
   3.2 ทำงานอย่างต่อเนื่องแม้ยากลำบาก
   3.3 มุ่งมั่นทำงานแม้จะใช้เวลานาน
4. การให้คุณค่ากับการทำงาน (Praise) มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่
   4.1 ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ
   4.2 ความรับผิดชอบในการทำงาน

4.3 การทำงานร่วมกับผู้อื่น

5. การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น (Success of others) มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

5.1 ยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น

5.2 ให้กำลังใจเมื่อเพื่อนทำสิ่งที่ยาก

5.3 ช่วยเหลือผู้อื่นให้ประสบความสำเร็จ

6. การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ (Learning Goals) มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

6.1 บอกสิ่งที่อยากจะทำให้สำเร็จ

6.2 ขอคำแนะนำหรือช่วยเหลือเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

6.3 เลือกวิธีการหรืออุปกรณ์ที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมาย

2. ลักษณะของแบบประเมินฯ เป็นแบบทดสอบเชิงสถานการณ์ ที่เอื้อให้เด็กปฐมวัยได้แสดงพฤติกรรมหรือคำพูดที่แสดงออกมาตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 2 ฉบับคู่ขนาน ได้แก่ แบบก่อนการทดลองสอน (Pre-test) และแบบหลังการทดลองสอน (Post-test)

3. โครงสร้างการประเมินของแบบประเมินทั้งแบบก่อนการทดลองสอนและแบบหลังการทดลองสอนมีองค์ประกอบของคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ตัวบ่งชี้ และพฤติกรรมการประเมินดังนี้

ตารางที่ ง.1 โครงสร้างแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย อายุ 4 -5 ปี

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	พฤติกรรมที่ประเมิน
1. ความท้าทาย Challenges) หมายถึง การกล้าเผชิญกับสิ่งท้าทายที่จะนำไปสู่การเรียนรู้มากขึ้นและการพัฒนาไปสู่ความชื่นชอบที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ รอบตัว	1.1 ทำงานที่ยากขึ้นและพร้อมจะลองทำใหม่	1.1.1 เด็กกล้าเผชิญหรือทดลองทำกิจกรรมที่มีความท้าทายความสามารถของตนเองได้ เช่น เด็กลองทำงานใหม่ ๆ หรือทำกิจกรรมที่มีความซับซ้อนกว่าเดิม
	1.2 กระตือรือร้นในการทำงานจนสำเร็จ	1.2.1 เด็กแสดงความตื่นเต้นหรือตั้งใจทำงานที่ยาก แสดงสีหน้าด้วยความสนใจและ

(ต่อ)

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	พฤติกรรมที่ประเมิน
	1.3 ยอมรับความเสี่ยง	กระตือรือร้น เช่น การพูดว่า "หนูทำได้" 1.3.1 เด็กสามารถยอมรับการเปลี่ยนแปลงในชีวิตประจำและปรับตัวได้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด หรือกิจกรรม เช่น กล้าปีนเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นที่มีความสูงขึ้นและยากขึ้น
2. ความมุ่งมั่นอดทน (Persistence) หมายถึง การไม่ละเลิกความพยายามทำสิ่งต่าง ๆ หากประสบปัญหา จะพยายามค้นหาวิธีการที่หลากหลาย ยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย	2.1 ทำจนบรรลุเป้าหมาย 2.2 แก้ปัญหา	2.1.1 เด็กแสดงความตั้งใจที่จะทำงานหรือกิจกรรม เช่น ต่อจิ๊กซอว์หรือสร้างบล็อกต่อกันจนสำเร็จ แม้จะต้องใช้เวลานานหรือพยายามหลายครั้ง 2.2.1 เด็กไม่ท้อถอยง่ายเมื่อพบอุปสรรค เช่น การทำจิ๊กซอว์ที่ชิ้นส่วนไม่พอดี แต่พยายามหาชิ้นส่วนที่เหมาะสมหรือปรับเปลี่ยนการวางให้พอดี
	2.3 ความทุ่มเท	2.3.1 เด็กใช้เวลาทำกิจกรรมอย่างเต็มที่และต่อเนื่อง สามารถจดจ่อ ใส่ใจทำงานได้เป็นเวลานาน เช่น การทำงานศิลปะ หรือทำกิจกรรมที่ใช้สมาธิ โดยไม่

(ต่อ)

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	พฤติกรรมที่ประเมิน
		ท้อถอยหรือเบื่อหน่ายง่าย ๆ จนงานสำเร็จ
3. ความพยายาม (Effort) หมายถึง ความใส่ใจจดจ่อในการทำกิจกรรม การเรียนรู้ที่เกิดความคุ้มค่าจากการฝึกฝนและทำงานหนัก	3.1 ทำซ้ำเมื่องานไม่สำเร็จ	3.1.1 เด็กทำกิจกรรมซ้ำหลายครั้งจนกว่าจะสำเร็จ เช่น การต่อบล็อกที่ล้มเหลวซ้ำหลายครั้ง โดยไม่แสดงความหงุดหงิด แต่มีความตั้งใจที่จะพยายามใหม่จนสำเร็จ
	3.2 ทำงานอย่างต่อเนื่องแม้ยากลำบาก	3.2.1 เด็กไม่วอกแวกง่ายเมื่อเผชิญกับความยากลำบากยังคงจดจ่อกับการทำงานต่อไป แม้จะมีสิ่งรบกวนหรือเกิดความเหนื่อยล้า เช่น การทำงานศิลปะที่ละเอียดหรือการต่อจิ๊กซอว์ที่มีหลายชิ้น
	3.3 มุ่งมั่นทำงานแม้จะใช้เวลานาน	3.3.1 เด็กไม่แสดงความหงุดหงิด สามารถรักษาความสงบและมุ่งมั่นทำกิจกรรมต่อไปแม้ว่าจะต้องใช้เวลานาน เช่น การต่อจิ๊กซอว์ที่มีหลายชิ้น
4. การให้คุณค่ากับการทำงาน (Praise) หมายถึง การให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้มากกว่าผลลัพธ์และความก้าวหน้าที่เกิดจากการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.1 ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ	4.1.1 เด็กสามารถทำกิจกรรมให้เสร็จสิ้นโดยไม่หยุดพักหรือวอกแวก เช่น การระบายสีภาพที่มีรายละเอียดมากจนเสร็จ

(ต่อ)

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	พฤติกรรมที่ประเมิน
มากกว่าความฉลาดที่ติดตัวมาแต่กำเนิด	4.2 ความรับผิดชอบในการทำงาน	4.2.1 เด็กแสดงพฤติกรรมในการเก็บกวาดหรือทำความสะอาดพื้นที่หลังจากทำงานเสร็จ เช่น การจัดเก็บบล็อกหรือเก็บดินสอ สี หลังใช้งานเสร็จ
	4.3 การทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.3.1 เด็กสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนในกิจกรรมกลุ่ม เช่น การต่อบล็อกหรือทำโครงงานศิลปะ โดยมีส่วนร่วมและช่วยกันทำงานให้สำเร็จ
5. การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น (Success of Others) หมายถึง การเรียนรู้จากความสำเร็จของผู้อื่นและเกิดแรงบันดาลใจให้กับตนเอง	5.1 ยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น	5.1.1 เด็กแสดงออกด้วยคำพูดหรือท่าทางเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ เช่น ปรบมือ หรือพูดว่า "เก่งจังเลย!"
	5.2 ให้กำลังใจเมื่อเพื่อนทำสิ่งที่ยาก	5.2.1 เด็กแสดงออกด้วยคำพูดเพื่อให้กำลังใจเพื่อน เช่น "เธอทำได้แน่" หรือ "ไม่เป็นไร ลองใหม่อีกครั้งนะ"
	5.3 ช่วยเหลือผู้อื่นให้ประสบความสำเร็จ	5.3.1 เด็กสังเกตและให้ความช่วยเหลือเพื่อนจนงานสำเร็จ เช่น เมื่อเพื่อนกำลังพยายามต่อบล็อกแต่หอคอยเริ่มล้ม จึงช่วยจับฐานบล็อกให้มั่นคงและแนะนำวิธีวาง

(ต่อ)

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	พฤติกรรมที่ประเมิน
		บล็อกที่แข็งแรงขึ้น โดยไม่ต่อบล็อกให้ทั้งหมด
6. การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ (Learning goals) หมายถึง การสะท้อนความคิดเพื่อนำไปสู่เป้าหมายในการเรียนรู้เพื่อนำไปปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ	6.1 บอกสิ่งที่อยากจะทำให้สำเร็จ	6.1.1 เด็กสามารถบอกได้ว่าสิ่งที่ต้องการทำให้สำเร็จคืออะไร เช่น “ฉันอยากต่อบล็อกให้สูงกว่านี้” หรือ “ฉันอยากวาดรูปให้เสร็จก่อนเวลาอาหารว่าง
	6.2 ขอคำแนะนำหรือช่วยเหลือเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย	6.2.1 เด็กสามารถบอกถึงสิ่งที่ตนต้องการให้ผู้อื่นช่วย เช่น “หนูอยากต่อบล็อก แต่ทำไม่เป็น” หรือ “ช่วยดูให้หนูหน่อยค่ะว่าหนูทำถูกไหม
	6.3 เลือกวิธีการหรืออุปกรณ์ที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมาย	6.3.1 เด็กสามารถระบุและเลือกอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการทำงาน เช่น เมื่อทำงานศิลปะ เด็กเลือกสีหรือแปรงที่เหมาะสมสำหรับการวาดภาพที่ต้องการทำ

แบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

ชื่อนักเรียน ..... **นามสกุล**..... **ชั้นอนุบาลปีที่ 2**

คำชี้แจง : ขีดเครื่องหมาย ✓ลงในช่องรายการประเมินตามความจริง

รายการคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต	เกณฑ์พิจารณาการให้คะแนน			คะแนน	จำนวนข้อ
	3	2	1		
1. ด้านความท้าทาย				9	3
1.1 ทำงานที่ยากขึ้นและพร้อมจะลองทำใหม่					
1.2 กระตือรือร้นในการทำงานจนสำเร็จ					
1.3 ยอมรับความเสี่ยง					
2. ด้านความมุ่งมั่น อดทน				9	3
2.1 ทำจนบรรลุเป้าหมาย					
2.2 แก้ปัญหา					
2.3 ความทุ่มเท					
3. ด้านความพยายาม				9	3
3.1 ทำซ้ำเมื่องานไม่สำเร็จ					
3.2 ทำงานอย่างต่อเนื่องแม้ยากลำบาก					
3.3 มุ่งมั่นทำงานแม้จะใช้เวลานาน					
4. ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน				9	3
4.1 ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ					
4.2 ความรับผิดชอบในการทำงาน					
4.3 การทำงานร่วมกับผู้อื่น					
5. ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น				9	3
5.1 ยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น					
5.2 ให้กำลังใจเมื่อเพื่อนทำสิ่งที่ยาก					
5.3 ช่วยเหลือผู้อื่นให้ประสบความสำเร็จ					
6. ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้				9	3
6.1 บอกสิ่งที่อยากจะทำให้สำเร็จ					

รายการคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต	เกณฑ์พิจารณาการให้คะแนน			คะแนน	จำนวนข้อ
	3	2	1		
6.2 ขอคำแนะนำหรือช่วยเหลือเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย					
6.3 เลือกวิธีการหรืออุปกรณ์ที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมาย					
รวม				54	18

ลงชื่อ ..... ผู้สังเกต

(.....)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY

เกณฑ์การให้คะแนนแบบมาตรประมาณค่าแบบบรรยาย (Scoring Rubric) 3 ระดับ ดังนี้

ตารางที่ ง.2 เกณฑ์การให้คะแนนการใช้แบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

ตัวบ่งชี้	พฤติกรรม	เกณฑ์การประเมิน		
		3	2	1
1. ความท้าทาย Challenges) หมายถึง การกล้าเผชิญกับสิ่งท้าทายที่จำนำไปสู่การเรียนรู้มากขึ้นและการพัฒนาไปสู่ความชื่นชอบที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ รอบตัว				
1.1 ทำงานที่ยากขึ้นและพร้อมจะทำงานใหม่	1.1.1 เด็กกล้าเผชิญหรือทดลองทำกิจกรรมที่มีความท้าทายความสามารถของตนเองได้ เช่น เด็กลองทำงานใหม่ ๆ หรือทำกิจกรรมที่มีความซับซ้อนกว่าเดิม	เด็กแสดงความกล้าหาญและความกระตือรือร้นในการทดลองทำกิจกรรมใหม่ ๆ หรือซับซ้อนกว่าเดิมโดยไม่ต้องได้รับการกระตุ้นจากผู้ใหญ่	เด็กแสดงความสนใจที่จะลองทำกิจกรรมใหม่ ๆ หรือซับซ้อน แต่บางครั้งยังต้องการการสนับสนุนหรือการให้กำลังใจจากผู้ใหญ่ก่อน	เด็กต้องได้รับการกระตุ้นหรือการชี้นำจากผู้ใหญ่ในระดับสูงจึงจะเริ่มทำกิจกรรมที่ซับซ้อน และอาจยุติความพยายามได้ง่ายหากเจอความยากลำบาก
1.2 กระตือรือร้นในการทำงานจนสำเร็จ	1.2.1 เด็กแสดงความตื่นเต้นหรือตั้งใจทำงานที่ยาก แสดงสีหน้าด้วยความสนใจและกระตือรือร้น เช่น การพูดว่า "หนูทำได้"	เด็กแสดงความตื่นเต้นและความกระตือรือร้นเมื่อเริ่มทำงานที่ยาก เช่น การแสดงสีหน้าที่สดใส ยิ้ม หรือตาเป็นประกายด้วยความสนใจ	เด็กสามารถแสดงความมั่นใจในตนเองหลังจากได้รับการกระตุ้นหรือคำชมจากผู้ใหญ่ เช่น “หนูจะลองดู” หรือ “อาจจะยาก แต่หนูจะพยายาม”	เด็กไม่พูดแสดงความมั่นใจในตนเอง และต้องการการกระตุ้นอย่างมากจากผู้ใหญ่เพื่อให้เริ่มทำงานหรือดำเนินงานต่อไป

(ต่อ)

ตารางที่ ง.2 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	พฤติกรรม	เกณฑ์การประเมิน		
		3	2	1
1.3 ยอมรับความเสี่ยง	1.3.1 เด็กสามารถยอมรับการเปลี่ยนแปลงในชีวิตประจำและปรับตัวได้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด หรือกิจกรรม เช่น กล้าปีนเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นที่มีความสูงขึ้นและยากขึ้น	เด็กปรับตัวได้ดีในสถานการณ์ใหม่ เช่น กล้าปีนเครื่องเล่นที่สูงขึ้นโดยไม่ต้องการแรงจูงใจมากนัก หรือเปลี่ยนแปลงการทำกิจกรรมได้อย่างรวดเร็ว	เด็กมีการแสดงความกังวลเพียงเล็กน้อยและสามารถรับมือกับความรู้สึกนั้นได้ เช่น บอกว่า “มันดูยาก แต่หนูจะลอง” หรืออาจจับมือผู้ใหญ่เพื่อขอความมั่นใจ	เด็กต้องการการสนับสนุนหรือคำแนะนำจากผู้ใหญ่เพื่อช่วยในการปรับตัว และยังคงแสดงความกลัวหรือไม่สบายใจแม้จะได้รับกำลังใจแล้ว
2. ความมุ่งมั่นอดทน (Persistence) หมายถึง การไม่ละเลิกความพยายามทำสิ่งต่าง ๆ หากประสบปัญหา จะพยายามค้นหาวิธีการที่หลากหลาย ยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย				
2.1 ทำจนบรรลุเป้าหมาย	2.1.1 เด็กแสดงความตั้งใจที่จะทำงานหรือกิจกรรม เช่น ต่อจิ๊กซอว์หรือสร้างบล็อกต่อกันจนสำเร็จ แม้จะต้องใช้เวลานานหรือพยายามหลายครั้ง	เด็กแสดงความตั้งใจทำงานหรือกิจกรรมให้สำเร็จโดยไม่ย่อท้อ แม้ว่าจะต้องใช้เวลานานหรือพยายามหลายครั้ง เช่น เด็กยังคงพยายามต่อจิ๊กซอว์ชิ้นยากต่อไปโดยไม่	เด็กแสดงความตั้งใจที่จะทำงานหรือกิจกรรมให้สำเร็จ แต่อาจมีช่วงเวลาที่รู้สึกท้อหรือเบื่อบ้าง เช่น หยุดพักสั้น ๆ ก่อนที่จะกลับมาพยายามทำต่อจนเสร็จ	เด็กต้องการการสนับสนุนและการกระตุ้นอย่างมากจากผู้ใหญ่เพื่อให้กลับมาทำงานหรือพยายามทำงานต่อให้เสร็จ

(ต่อ)

ตารางที่ ง.2 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	พฤติกรรม	เกณฑ์การประเมิน		
		3	2	1
2.2 แก้ปัญหา	2.2.1 เด็กไม่ท้อถอยง่ายเมื่อพบอุปสรรค เช่น การทำจิ๊กซอว์ที่ชิ้นส่วนไม่พอดี แต่พยายามหาชิ้นส่วนที่เหมาะสมหรือปรับเปลี่ยนการวางให้พอดี	แสดงความเบื่อหน่ายหรือท้อใจ เด็กแสดงความมุ่งมั่นอย่างต่อเนื่องในการแก้ปัญหา เช่น เมื่อชิ้นส่วนจิ๊กซอว์ไม่พอดี เด็กพยายามหาวิธีเพื่อปรับเปลี่ยนการวาง หรือค้นหาชิ้นส่วนใหม่โดยไม่แสดงท่าทีท้อแท้	เด็กแสดงความพยายามในการแก้ปัญหาเมื่อพบอุปสรรคแต่ต้องการคำแนะนำหรือกำลังใจจากผู้ใหญ่เพื่อช่วยให้กลับมามีสมาธิและพยายามทำต่อ	เด็กแสดงท่าทีท้อแท้หรือหงุดหงิดเมื่อพบอุปสรรค เช่น การโยนชิ้นส่วนจิ๊กซอว์ลงหรือแสดงความเบื่อหน่าย โดยจะเลิกพยายามทำงานหากไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่
2.3 ความทุ่มเท	2.3.1 เด็กใช้เวลาทำกิจกรรมอย่างเต็มที่และต่อเนื่อง สามารถจดจ่อ ใส่ใจทำงานได้เป็นเวลานาน เช่น การทำงานศิลปะ หรือทำกิจกรรมที่ใช้สมาธิ โดยไม่ท้อถอยหรือเบื่อหน่ายง่าย ๆ จนงานสำเร็จ	เด็กสามารถจดจ่อทำกิจกรรมอย่างเต็มที่และต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน โดยไม่แสดงท่าทีเบื่อหน่ายหรือหมดความสนใจ เช่น ทำงานอย่างตั้งใจจนเสร็จ	เด็กยังคงมีสมาธิและพยายามทำงานจนเสร็จ แต่บางครั้งต้องการแรงเสริม เช่น คำชม หรือการสนับสนุนจากผู้ใหญ่เพื่อกระตุ้นความสนใจ	เด็กมีสมาธิในกิจกรรมเพียงช่วงสั้น ๆ และแสดงความเบื่อหน่ายเมื่อต้องทำเป็นเวลานาน เช่น หยุดทำงานและไม่อยากกลับมาทำต่อหากไม่ได้รับความช่วยเหลือ

(ต่อ)

ตารางที่ ง.2 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	พฤติกรรม	เกณฑ์การประเมิน		
		3	2	1
				หรือการกระตุ้นจากผู้อื่น
3. ความพยายาม (Effort) หมายถึง ความใส่ใจจดจ่อในการทำกิจกรรม การเรียนรู้ที่เกิดความคุ้มค่าจากการฝึกฝนและทำงานหนัก				
3.1 ทำซ้ำเมื่องานไม่สำเร็จ	3.1.1 เด็กทำกิจกรรมซ้ำหลายครั้งจนกว่าจะสำเร็จ เช่น การต่อบล็อกที่ล้มเหลวซ้ำหลายครั้งโดยไม่แสดงความหงุดหงิด แต่มีความตั้งใจที่จะพยายามใหม่จนสำเร็จ	เด็กแสดงความอดทนและความมุ่งมั่น เช่น พูดว่า “ฉันจะทำให้ได้” หรือ “เดี๋ยวก็สำเร็จ” และแสดงออกถึงความสนุกหรือเพลิดเพลินกับการทำกิจกรรมซ้ำ	เด็กทำกิจกรรมซ้ำหลายครั้งเมื่อพบความล้มเหลว แม้บางครั้งจะมีท่าทีหงุดหงิดเล็กน้อย แต่ยังคงพยายามต่อไปจนกว่าจะสำเร็จ	เด็กอาจพยายามทำกิจกรรมซ้ำ แต่ต้องการการกระตุ้นหรือความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่เพื่อให้มีแรงจูงใจในการทำต่อ
3.2 ทำงานอย่างต่อเนื่องแม้ยากลำบาก	3.2.1 เด็กไม่วอกแวกง่ายเมื่อเผชิญกับความยากลำบากยังคงจดจ่อกับการทำงานต่อไป แม้จะมีสิ่งรบกวนหรือเกิดความเหนื่อยล้า เช่น การทำงานศิลปะที่ละเอียดหรือการต่อจิ๊กซอว์ที่มีหลายชิ้น	เด็กสามารถจดจ่อและทำกิจกรรมต่อเนื่องได้แม้เผชิญกับสิ่งรบกวนหรือความเหนื่อยล้า เช่น การทำงานที่ละเอียดหรือการต่อจิ๊กซอว์ที่มีหลายชิ้น โดยไม่แสดงท่าที	เด็กแสดงความตั้งใจทำงานแม้จะมีการหยุดหรือวอกแวกเล็กน้อย เช่น การต่อจิ๊กซอว์แล้ววางไว้สักพักก่อนกลับมาทำต่อ	เด็กมีความยากลำบากในการจดจ่อทำกิจกรรมต่อเนื่องเมื่อเผชิญกับความเหนื่อยล้าหรือสิ่งรบกวน เช่น การทำงานที่ละเอียด เมื่อมีเสียงดังหรือสิ่งดึงดูดเด็กมักจะ

(ต่อ)

ตารางที่ ง.2 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	พฤติกรรม	เกณฑ์การประเมิน		
		3	2	1
		วอกแวกหรือท้อถอย		หยุดทำงานและไม่สามารถกลับมาทำได้
3.3 มุ่งมั่นทำงานแม้จะใช้เวลานาน	3.3.1 เด็กไม่แสดงความหงุดหงิดสามารถรักษาความสงบและมุ่งมั่นทำกิจกรรมต่อไปแม้ว่าจะต้องใช้เวลานาน เช่น การต่อจิ๊กซอว์ที่มีหลายชิ้น	เด็กสามารถทำกิจกรรมต่อเนื่องแสดงท่าทีความสนุกและความพึงพอใจในการทำงาน เช่น พูดว่า “ฉันทำได้” หรือ “ใกล้เสร็จแล้ว” และมีการแสดงความสุขในการทำงานจนเสร็จ	เด็กยังคงมุ่งมั่นทำงานต่อไปแม้ว่าจะพบอุปสรรคแต่บางครั้งอาจต้องการกำลังใจจากผู้ใหญ่เพื่อรักษาความตั้งใจ เช่น การพูดให้กำลังใจหรือคำแนะนำเพื่อสร้างความเชื่อมั่น	เด็กต้องการการกระตุ้นหรือคำแนะนำจากผู้ใหญ่หลายครั้งเพื่อกลับมาทำงาน และอาจเลิกทำงานหรือแสดงท่าทีไม่สนใจเมื่อกิจกรรมใช้เวลานาน
4. การให้คุณค่ากับการทำงาน (Praise) หมายถึง การให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้มากกว่าผลลัพธ์และความก้าวหน้าที่เกิดจากการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมากกว่าความฉลาดที่ติดตัวมาแต่กำเนิด				
4.1. ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ	4.1.1 เด็กสามารถทำกิจกรรมให้เสร็จสิ้นโดยไม่หยุดพักหรือวอกแวก เช่น การระบายสีภาพที่มีรายละเอียดมากจนเสร็จ	เด็กสามารถทำกิจกรรมให้เสร็จสิ้นโดยไม่หยุดพักหรือวอกแวก เช่น การระบายสีภาพที่มีรายละเอียดมากจนเสร็จโดยไม่แสดงท่าที	เด็กสามารถทำกิจกรรมจนเสร็จแต่บางครั้งอาจหยุดพักหรือมีการวอกแวกเล็กน้อย เช่น หยุดระบายสีเพื่อพูดคุยกับเพื่อนหรือดูสิ่งอื่นๆ	เด็กอาจแสดงท่าทีเบื่อหน่ายหรือหงุดหงิดและไม่สามารถทำกิจกรรมต่อเนื่องจนเสร็จได้ เช่น หยุดกลางทาง

(ต่อ)

ตารางที่ ง.2 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	พฤติกรรม	เกณฑ์การประเมิน		
		3	2	1
		หงุดหงิดหรือเบื่อหน่าย	ก่อนกลับมาทำงานต่อ	และไม่กลับมาทำงานต่อ
4.2 ความรับผิดชอบในการทำงาน	4.2.1 เด็กแสดงพฤติกรรมในการเก็บกวาดหรือทำความสะอาดพื้นที่หลังจากทำงานเสร็จ เช่น การจัดเก็บบล็อกหรือเก็บดินสอ สี หลังใช้งานเสร็จ	เด็กแสดงความรับผิดชอบในการดูแลพื้นที่ของตนเองและของผู้อื่น เช่น บอกเพื่อนว่า “เราต้องเก็บให้เรียบร้อย” และทำงานให้เสร็จอย่างรวดเร็ว	เด็กสามารถเก็บกวาดหรือทำความสะอาดพื้นที่หลังจากทำงานเสร็จได้ แต่บางครั้งอาจต้องการการกระตุ้นจากผู้ใหญ่ เช่น เรียกร้องให้เก็บของแล้วค่อยทำ	เด็กอาจไม่สนใจในการเก็บกวาดพื้นที่หรือทำความสะอาดหลังจากทำงานเสร็จเช่น ทิ้งของไว้และไม่เห็นความจำเป็นต้องเก็บ
4.3 การทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.3.1 เด็กสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนในกิจกรรมกลุ่ม เช่น การต่อบล็อกหรือทำโครงงานศิลปะ โดยมีส่วนร่วมและช่วยกันทำงานให้สำเร็จ	เด็กสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนในกิจกรรมกลุ่มอย่างมีกระตือรือร้น เช่น ช่วยกันทำโครงงานวิทยาศาสตร์จนสำเร็จ	เด็กสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนในกิจกรรมกลุ่มได้ แต่บางครั้งอาจต้องการการกระตุ้นจากผู้ใหญ่ เช่น ต้องได้รับการชี้แนะในการแบ่งงานหรือการช่วยเหลือเพื่อน	เด็กอาจแสดงความไม่พอใจในการทำงานร่วมกับเพื่อนในกิจกรรมกลุ่ม เช่น ไม่สนใจในการทำงานกลุ่ม

(ต่อ)

ตารางที่ ง.2 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	พฤติกรรม	เกณฑ์การประเมิน		
		3	2	1
5. การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น (Success of Others) หมายถึง การเรียนรู้จากความสำเร็จของผู้อื่นและเกิดแรงบันดาลใจให้กับตนเอง				
5.1 ยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น	5.1.1 เด็กแสดงออกด้วยคำพูดหรือท่าทางเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ เช่น ปรบมือ หรือพูดว่า "เก่งจังเลย!"	เด็กสามารถแสดงออกได้ทั้งด้วยคำพูดและท่าทางในหลาย ๆ โอกาส เช่น การชื่นชมเพื่อนในกิจกรรมต่าง ๆ และมีความสุขไปกับความสำเร็จของเพื่อน	เด็กแสดงออกด้วยคำพูดหรือท่าทางเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ แต่บางครั้งอาจไม่ต่อเนื่อง เช่น พูดชมบ้างแต่ไม่ได้แสดงท่าทางหรือแสดงออกเพียงแค่บางครั้ง	เด็กไม่แสดงออกด้วยคำพูดหรือท่าทางเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ หรือแสดงออกในลักษณะที่ไม่สอดคล้อง เช่น ไม่มีการชมเชยหรือแสดงความยินดี
5.2 ให้กำลังใจเมื่อเพื่อทำสิ่งที่ยาก	5.2.1 เด็กแสดงออกด้วยคำพูดเพื่อให้กำลังใจเพื่อน เช่น "เธอทำได้แน่" หรือ "ไม่เป็นไร ลองใหม่อีกครั้งนะ"	เด็กสามารถใช้คำพูดให้กำลังใจเพื่อนในหลากหลายสถานการณ์ เช่น เมื่อเพื่อนทำผิดพลาดหรือล้มเหลว และยังคงให้กำลังใจจนเพื่อนรู้สึกดีขึ้นและพยายามต่อไป	เด็กมีความตั้งใจให้กำลังใจเพื่อน แต่บางครั้งอาจต้องการการกระตุ้นจากผู้ใหญ่ในการใช้คำพูดที่เหมาะสมในการสนับสนุนเพื่อน	เด็กไม่แสดงออกด้วยคำพูดเพื่อให้กำลังใจเพื่อน หรือใช้คำพูดที่ไม่ช่วยให้เพื่อนรู้สึกดีขึ้น เช่น ไม่พูดอะไรเมื่อเพื่อนทำผิดพลาด หรือแสดงออกในลักษณะที่ไม่กระตุ้นให้เพื่อนอยากลองใหม่

(ต่อ)

ตารางที่ ง.2 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	พฤติกรรม	เกณฑ์การประเมิน		
		3	2	1
5.3 ช่วยเหลือผู้อื่นให้ประสบความสำเร็จ	5.3.1 เด็กสังเกตและให้ความช่วยเหลือเพื่อนจนงานสำเร็จ เช่น เมื่อเพื่อนกำลังพยายามต่อบล็อกแต่หอคอยเริ่มล้ม จึงช่วยจับฐานบล็อกให้มั่นคงและแนะนำวิธีวางบล็อกที่แข็งแรงขึ้นโดยไม่ต่อบล็อกให้ทั้งหมด	เด็กสังเกตเห็นทันทีเมื่อเพื่อนประสบปัญหาและรีบยื่นมือเข้าช่วยโดยไม่ต้องรอให้เพื่อนขอความช่วยเหลือ	เด็กสังเกตเห็นปัญหาที่เพื่อนเผชิญแต่ช่วยเหลือหลังจากที่เพื่อนร้องขอหรือแสดงความลำบาก	เด็กไม่สังเกตหรือไม่สนใจปัญหาของเพื่อน และรอให้ผู้ใหญ่หรือผู้อื่นช่วยเหลือแทน
6. การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ (Learning Goals) หมายถึง การสะท้อนความคิดเพื่อนำไปสู่เป้าหมายในการเรียนรู้เพื่อนำไปปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ				
6.1 บอกสิ่งที่อยากจะทำให้สำเร็จ	6.1.1 เด็กสามารถบอกได้ว่าสิ่งที่ต้องการทำให้สำเร็จคืออะไร เช่น “ฉันอยากต่อบล็อกให้สูงกว่านี้” หรือ “ฉันอยากวาดรูปให้เสร็จก่อนเวลาอาหารว่าง	เด็กสามารถบอกสิ่งที่ต้องการของตนเองได้ เช่น “ฉันอยากสร้างหอคอยให้สูงกว่าครั้งที่แล้ว” หรือ “ฉันอยากระบายสีรูปนี้ให้เสร็จก่อนพักกลางวัน”	เด็กสามารถบอกเป้าหมายของตนเองได้ แต่บางครั้งอาจยังไม่ชัดเจนหรือขาดความเฉพาะเจาะจง เช่น “ฉันอยากเล่นบล็อก” หรือ “ฉันอยากวาดรูป” โดยไม่ระบุรายละเอียด	เด็กไม่สามารถระบุเป้าหมายของตนเองได้ชัดเจน หรือแสดงความลังเลเมื่อถูกถามว่าอยากทำอะไรให้สำเร็จ เช่น “ไม่รู้” หรือ “อะไรก็ได้”

(ต่อ)

ตารางที่ ง.2 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	พฤติกรรม	เกณฑ์การประเมิน		
		3	2	1
6.2 ขอคำแนะนำหรือช่วยเหลือเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย	6.2.1 เด็กสามารถบอกถึงสิ่งที่ตนต้องการให้ผู้อื่นช่วย เช่น “หนูอยากต่อบล็อก แต่ทำไม่เป็น” หรือ “ช่วยดูให้หนูหน่อยค่ะว่าหนูทำถูกไหม	เด็กสามารถระบุความต้องการความช่วยเหลือได้อย่างชัดเจนและเฉพาะเจาะจง เช่น “ช่วยบอกหน่อยว่าหนูควรเริ่มตรงไหน” หรือ “ช่วยจับบล็อกตรงนี้ให้หน่อย หนูจะวางบล็อกชิ้นต่อไป”	เด็กแสดงความลังเลหรือเขินอายเล็กน้อยในการขอความช่วยเหลือ แต่ยังสามารถระบุความต้องการได้หลังจากได้รับการกระตุ้นหรือคำถามเพิ่มเติมจากผู้ใหญ่หรือเพื่อน	เด็กไม่สามารถระบุความต้องการความช่วยเหลือได้อย่างชัดเจน หรือแสดงความยากลำบากในการขอความช่วยเหลือ เช่น เงียบหรือแสดงอาการงุนงงโดยไม่พูดสิ่งที่ต้องการ
6.3 เลือกวิธีการหรืออุปกรณ์ที่ช่วยบรรลุเป้าหมาย	6.3.1 เด็กสามารถระบุและเลือกอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการทำงาน เช่น เมื่อทำงานศิลปะ เด็กเลือกสีหรือแปรงที่เหมาะสมสำหรับการวาดภาพที่ต้องการทำ	เด็กสามารถอธิบายเหตุผลในการเลือกอุปกรณ์แต่ละชิ้นได้ เช่น “หนูเลือกแปรงเล็กเพราะจะระบายตรงนี้ให้เรียบร้อย” หรือ “หนูอยากให้ท้องฟ้าเป็นสีฟ้าอ่อน เลยเลือกสีนี้”	เด็กสามารถเลือกอุปกรณ์ที่เหมาะสมได้ในบางส่วน เช่น เลือกแปรงหรือสีที่เหมาะสมสำหรับงานส่วนใหญ่ แต่ยังอาจต้องการคำแนะนำเล็กน้อยจากผู้ใหญ่ในบางกรณี	เด็กมีความยากลำบากในการระบุหรือเลือกอุปกรณ์ที่เหมาะสมสำหรับงาน เช่น เลือกแปรงขนาดใหญ่สำหรับวาดภาพที่ต้องการรายละเอียด หรือเลือกสีที่ไม่ตรงกับความต้องการของงาน

เกณฑ์การแปลความหมายรายด้านระดับคุณภาพพฤติกรรมคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

เกณฑ์การแปลความหมายรายด้าน

7-9 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมด้านความภาคภูมิใจในตนเองระดับดี (3)

4-6 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมด้านความภาคภูมิใจในตนเองระดับพอใช้ (2)

0-3 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมด้านความภาคภูมิใจในตนเองระดับควรเสริม (1)

เกณฑ์การแปลความหมายรายรวม

37-54 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตระดับดี (3)

19-36 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตระดับพอใช้ (2)

0-18 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตระดับควรเสริม (1)

ตารางที่ ง.3 โครงสร้างและน้ำหนักของแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต

องค์ประกอบของคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต	จำนวนตัวบ่งชี้	จำนวนพฤติกรรม	คะแนน	ร้อยละ
1. ความท้าทาย	3	3	9	16.67
2. ความมุ่งมั่น อดทน	3	3	9	16.67
3. ความพยายาม	3	3	9	16.67
4. การให้คุณค่ากับการทำงาน	3	3	9	16.67
5. การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น	3	3	9	16.67
6. การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้	3	3	9	16.67
รวม 6 ด้าน	18	18	54	100.00

การประเมิน

แบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ทั้ง 2 ฉบับ จัดทำการประเมินและสถานการณ์การประเมินแบบคู่ขนานกัน ซึ่งมี 2 สถานการณ์การประเมินที่กำหนดคัดเลือกความสอดคล้องของสถานการณ์การประเมินให้มีความสัมพันธ์กับสภาพจริงให้มากที่สุด รายละเอียดของสถานการณ์การประเมินพฤติกรรมที่ต้องการวัดและเกณฑ์การประเมินที่มีความเหมาะสม

สถานการณ์การประเมินฉบับก่อนการทดลองสอน (Pre-test)

สถานการณ์ที่ 1

ชื่อกิจกรรม “สะพานมหัศจรรย์เพื่อการเดินทาง แบบไหนจะมีความแข็งแรงมั่นคงที่สุด”

1. ครูอธิบายวัสดุ/อุกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมการสร้าง"สะพานมหัศจรรย์เพื่อการเดินทาง" ได้แก่

1.1 แผ่นไม้หรือกระดาษแข็ง (ขนาดต่าง ๆ)

1.2 เชือก ยางรัด สก็อตเทป

1.3 วัสดุธรรมชาติ เช่น กิ่งไม้ ใบไม้ ก้อนหิน

1.4 โมเดลตัวละคร เช่น ตุ๊กตาเล็ก ๆ หรือรถของเล่น

1.5 โต๊ะยาวสำหรับสร้างสะพาน (หรือพื้นที่ระหว่างสองเก้าอี้)

2. ครูอธิบายวิธีการดำเนินกิจกรรมดังนี้

2.1 ครูเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับสะพานว่า “มีหมู่บ้านเล็ก ๆ ที่ถูกพายุใหญ่พัดสะพานข้ามแม่น้ำขาด เด็ก ๆ คือตัวแทนวิศวกรที่ต้องช่วยกันสร้างสะพานใหม่เพื่อให้ผู้คนสามารถเดินทางได้อีกครั้ง”

2.2 ครูตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจ

2.2.1 เด็ก ๆ คิดว่าเราควรเริ่มสร้างสะพานอย่างไรดี?

2.2.2 เด็ก ๆ อยากใช้วัสดุอะไรบ้างในการสร้างสะพาน?

2.3 ขั้นตอนการทำกิจกรรม (30 นาที) แบ่งเด็ก ๆ ออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 – 5 คน

2.4 ให้เด็กสร้าง “สะพานมหัศจรรย์เพื่อการเดินทาง” จากวัสดุที่กำหนดให้ทั้งหมด โดยคำนึงถึงการสร้างสะพานให้มีความแข็งแรงและมั่งคงที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และในขั้นตอนสุดท้ายน้องรถยนต์หรือพาหนะอื่น ๆ จะต้องสามารถวิ่งขึ้นได้โดยไม่ถล่มลงมา ซึ่งหากเด็ก ๆ สามารถทำได้และทำกิจกรรมได้สำเร็จในครั้งแรก ให้ครูเพิ่มความท้าทายโดยการเพิ่มจำนวนรถยนต์หรือพาหนะอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้นในการไต่ข้ามสะพานของเด็ก เพื่อให้เด็กออกแบบและสร้างโดยคำนึงถึงความแข็งแรงและมั่งคงของสะพานนั่นเอง

2.5 เมื่อเด็ก ๆ ออกแบบและสร้างสะพานเสร็จตามเป้าหมายที่วางไว้แล้ว ครูตั้งคำถามดังนี้

2.5.1 เด็ก ๆ มีวิธีการอย่างไรที่จะวางหรือสร้างสะพานให้แข็งแรงที่สุดและมั่นคงที่สุด

2.5.2 ถ้าหากในขณะที่เด็กกำลังทำกิจกรรมแล้วเกิดปัญหาต่าง ๆ ที่ไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ จะมีวิธีการแก้ไขปัญหาได้อย่างไรบ้าง

3. เด็ก ๆ ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ใช้เวลา 30 นาที โดยมีครูคอยแนะนำและดูแลอย่างใกล้ชิด ครูเดินดูการทำงานของแต่ละกลุ่ม พร้อมกระตุ้นด้วยคำถาม เช่น ถ้าสะพานโยก หนูคิดว่าควรปรับตรงไหนหรือหนูลองใช้วิธีอื่นดูไหม เช่น ใช้กิ่งไม้เพื่อเพิ่มความแข็งแรง

4. หลังจากหมดเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมแล้ว ให้สะท้อนผลงาน (10 นาที) ครูให้เด็ก ๆ แต่ละกลุ่มเตรียมความพร้อมเพื่อนำเสนอผลงานของตนเองโดยครูใช้คำถามดังนี้

4.1 เด็ก ๆ ได้สร้างสะพานตามที่ตนเองได้ออกแบบหรือวางแผนไว้หรือไม่อย่างไร

4.2 และถ้าไม่ได้สร้างตามแบบที่ออกแบบไว้ มีการเปลี่ยนแปลงตรงจุดไหนบ้าง เพราะเหตุใด ให้อธิบายกระบวนการในการปรับแก้ไข

4.3 ครูให้เด็กเล่า/อธิบาย/สาธิตกระบวนการออกแบบและสร้าง “สะพานมหัศจรรย์เพื่อการเดินทาง” อย่างไรบ้าง

4.4 คิดว่าผลงานของตนเองมีความคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกับเพื่อนกลุ่มใดบ้างหรือไม่ อย่างไร และมีข้อแตกต่างตรงไหนบ้างที่ทำให้งานกลุ่มของตนเองเองสำเร็จได้ และมีส่วนไหนบ้างที่ได้สังเกตจากเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ แล้วอยากจะนำมาพัฒนาของกลุ่มตนเองให้ดียิ่งขึ้น

4.5 การตั้งเป้าหมายสำหรับครั้งถัดไป (5 นาที) หากเด็ก ๆ ได้ลงมือทำอีกครั้ง อยากจะปรับปรุงหรือพัฒนาตรงส่วนใดบ้าง หรือถ้าเจอปัญหาเดิม หนูจะลองวิธีอะไรที่แตกต่าง

แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย อายุ 4-5 ปี

กิจกรรม “สะพานมหัศจรรย์เพื่อการเดินทาง แบบไหนจะมีความแข็งแรงมั่นคงที่สุด”

วัตถุประสงค์	รายการประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การประเมิน		
		3	2	1
1. ความท้าทาย Challenges) หมายถึง การกล้าเผชิญกับสิ่งท้าทายที่จำนำไปสู่การเรียนรู้มากขึ้นและการพัฒนาไปสู่ความชื่นชอบที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ รอบตัว	1) เด็กมีความกระตือรือร้นในการเริ่มกิจกรรม แม้จะดูยากหรือต้องใช้เวลามาก	เด็กแสดงความพร้อมและกล้ารับมือกับปัญหาที่ซับซ้อน	เด็กทดลองทำบางส่วน แต่ยังไม่กล้าลองวิธีที่แปลกใหม่	เด็กหลีกเลี่ยงหรือแสดงความกังวลต่อปัญหาที่ท้าทาย
2. ความมุ่งมั่นอดทน (Persistence) หมายถึง การไม่ละเลิกความพยายามทำสิ่งต่าง ๆ หากประสบปัญหาจะพยายามค้นหาวิธีการที่หลากหลาย ยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย	2) เด็กทำงานต่อเนื่อง แม้ว่าจะพบอุปสรรค เช่น ความไม่สมบูรณ์ของวัสดุหรือความล่าช้าในกระบวนการ	เด็กทำงานต่อเนื่องจนเสร็จสมบูรณ์ แม้เจออุปสรรค	เด็กพยายามต่อแต่หยุดเมื่อเจอความลำบาก	เด็กละทิ้งงานกลางคันเมื่อเจอปัญหา

วัตถุประสงค์	รายการประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การประเมิน		
		3	2	1
3. ความพยายาม (Effort) หมายถึง ความใส่ใจจดจ่อในการทำกิจกรรม การเรียนรู้ที่เกิดความคุ้มค่าจากการฝึกฝนและทำงานหนัก	3) เด็กทดลองใช้วิธีการหลากหลายเพื่อให้งานสำเร็จ	เด็กแสดงความพยายามในการลองวิธีใหม่ ๆ และแก้ปัญหา	เด็กพยายามบางส่วน แต่ยังคงทำตามวิธีเดิม"	เด็กแสดงความพยายามน้อยหรือไม่พยายามแก้ปัญหา
4. การให้คุณค่ากับการทำงาน (Praise) หมายถึง การให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้มากกว่าผลลัพธ์และความก้าวหน้าที่เกิดจากการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมากกว่าความฉลาดที่ติดตัวมาแต่กำเนิด	4) เด็กแสดงความภูมิใจในผลงานที่ตนเองทำเสร็จ เช่น "สะพานนี้แข็งแรงเพราะเราใช้ไม้หลายชั้น"	เด็กพูดถึงผลงานตัวเองอย่างภูมิใจและมองเห็นคุณค่า	เด็กแสดงความพอใจในงานแต่ไม่พูดถึงคุณค่า	เด็กไม่สนใจหรือไม่ให้ความสำคัญกับผลงาน
5. การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น (Success of	5) เด็กสามารถพูด แสดง สีหน้า ท่าทาง ด้วยคำ ชื่นชม ยินดีกับความสำเร็จของเพื่อนหรือผู้อื่นได้	เด็กชื่นชมผลงานของเพื่อนด้วยคำพูดและแสดงความยินดีอย่างจริงใจ	เด็กชมเพื่อนเพียงเล็กน้อยหรือแสดงความชื่นชมเมื่อครูถาม	เด็กไม่สนใจหรือไม่ยอมรับผลงานของผู้อื่น

วัตถุประสงค์	รายการประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การประเมิน		
		3	2	1
Others) หมายถึง การเรียนรู้จากความสำเร็จของผู้อื่นและเกิดแรงบันดาลใจให้กับตนเอง				
6. การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ (Learning goals) หมายถึง การสะท้อนความคิดเพื่อนำไปสู่เป้าหมายในการเรียนรู้เพื่อนำไปปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ	6) เด็กสามารถบอกเป้าหมายที่ตนเองอยากปรับปรุงในงานถัดไป	เด็กสามารถตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนและวางแผนในครั้งต่อไป	เด็กตั้งเป้าหมายแบบกว้าง ๆ แต่ไม่มีรายละเอียด	เด็กไม่แสดงความสนใจในการตั้งเป้าหมาย

หมายเหตุ แบบประเมินเป็นแบบมาตรประมาณค่าแบบบรรยาย (Scoring Rubric) 3 ระดับ ได้แก่

ระดับ 3 หมายถึง ดี

ระดับ 2 หมายถึง พอใช้

ระดับ 1 หมายถึง ควรเสริม

สถานการณ์การประเมินฉบับหลังการทดลองสอน (Post-test)

สถานการณ์ที่ 2

ชื่อกิจกรรม “บ้านในฝันแบบไหนแข็งแรงที่สุด”

1. ครูอธิบายวัสดุ/อุกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมการสร้าง “บ้านในฝันแบบไหนแข็งแรงที่สุด” ได้แก่

1.1 กระดาษแข็ง/กล่องนม/ไม้บล็อก/หลอดพลาสติก/ดินน้ำมัน/กาว/เทปใส/หนังยาง/เชือก/ก้อนหิน/กิ่งไม้/ใบไม้/หญ้า/กรรไกรปลายมน/ไม้บรรทัด/กระดาษสี/สีเทียน โดยเด็ก ๆ จะต้องคิดหาวิธีการสร้างบ้านที่แข็งแรงและสามารถทนทานต่อแรงกดหรือลมได้

วัสดุที่ใช้ทดลองความแข็งแรง ได้แก่

1.2 ลูกปิงปองหรือก้อนหิน (สำหรับวางบนบ้านเพื่อทดสอบน้ำหนัก)

1.3 พัดลม ((สำหรับเป่าทดสอบความแข็งแรง)

1.4 ขวดสเปรย์น้ำ (จำลองฝนตก)

2. ครูอธิบายวิธีการดำเนินกิจกรรมดังนี้

3. ครูเล่านิทานเกี่ยวกับบ้าน เรื่อง “ลูกหมูสามตัว” จากนั้น เด็กๆ จะได้รับวัสดุหลายประเภทในการสร้างบ้าน โดยครูจะให้โจทย์ที่ท้าทาย คือ “บ้านที่เด็ก ๆ จะสร้างจะต้องมีความแข็งแรงที่สุด” และ “บ้านของเด็กๆจะต้องทนทานต่อการทดสอบ เช่น การกดลงบนบ้านหรือการพัดลมแรงๆ” จากนั้นเด็กๆ จะต้องออกแบบและสร้างบ้านตามแนวคิดที่ว่า บ้านของเราต้องแข็งแรง โดยเลือกวัสดุและเทคนิควิธีการในการสร้างที่เหมาะสมที่สุด

4. ครูตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจ

4.1 เด็ก ๆ คิดว่าเราควรเริ่มสร้างบ้านอย่างไรดี?

4.2 เด็ก ๆ อยากใช้วัสดุอะไรบ้างในการสร้างบ้าน?

5. ขั้นตอนการทำกิจกรรม (30 นาที) แบ่งเด็ก ๆ ออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 – 5 คน

6. ให้เด็กสร้าง “บ้านในฝันแบบไหนแข็งแรงที่สุด” จากวัสดุที่กำหนดให้ทั้งหมด โดยคำนึงถึงการสร้างบ้านให้มีความแข็งแรงที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และในขั้นตอนสุดท้ายบ้านจะต้องผ่านการทดสอบความแข็งแรงจากแรงกดและแรงลมได้โดยไม่พังลงมาหรือเอนเอียง ซึ่งหากเด็ก ๆ สามารถทำได้และทำกิจกรรมได้สำเร็จในครั้งแรก ให้ครูเพิ่มความท้าทายโดยการเพิ่มแรงกดและแรงลมให้มากขึ้นแล้วเด็ก ๆ ก็ปรับเปลี่ยนหรือลองนำวัสดุอื่น ๆ มาปรับสร้างบ้านเพื่อสังเกตว่าบ้านที่ทำจากอะไรจะแข็งแรงมากที่สุด เพื่อให้เด็กออกแบบและสร้างโดยคำนึงถึงความแข็งแรงและมั่งคงของบ้านนั่นเอง

7. เมื่อเด็ก ๆ ออกแบบและสร้างบ้านในฝันเสร็จตามเป้าหมายที่วางไว้แล้ว ครูตั้งคำถามดังนี้

7.1 เด็ก ๆ มีวิธีการอย่างไรที่จะวางหรือสร้างบ้านให้แข็งแรงที่สุด

7.2 ถ้าหากในขณะที่เด็กกำลังทำกิจกรรมแล้วเกิดปัญหาต่าง ๆ ที่ไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ จะมีวิธีการแก้ไขปัญหาได้อย่างไรบ้าง

8. เด็ก ๆ ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ใช้เวลา 30 นาที โดยมีครูคอยแนะนำและดูแลอย่างใกล้ชิด ครูเดินดูการทำงานของแต่ละกลุ่ม พร้อมกระตุ้นด้วยคำถาม เช่น ถ้าบ้านโยกไปมาเราจะแก้ไขอย่างไร หนูคิดว่าควรปรับตรงไหน? หรือหนูลองใช้วิธีอื่นดูไหม เช่น ใช้บล็อกเพื่อเพิ่มความแข็งแรง?

9. หลังจากหมดเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมแล้ว ให้สะท้อนผลงาน (10 นาที) ครูให้เด็ก ๆ แต่ละกลุ่มเตรียมความพร้อมเพื่อนำเสนอผลงานของตนเองโดยครูใช้คำถามดังนี้

9.1 เด็ก ๆ ได้สร้างบ้านในฝันตามที่ตนเองได้ออกแบบหรือวางแผนไว้หรือไม่ อย่างไร

9.2 และถ้าไม่ได้สร้างตามแบบที่ออกแบบไว้ มีการเปลี่ยนแปลงตรงจุดไหนบ้าง เพราะเหตุใด ให้อธิบายกระบวนการในการปรับแก้ไข

9.3 ครูให้เด็กเล่า/อธิบาย/สาธิตกระบวนการออกแบบและสร้าง “บ้านในฝันแบบไหนแข็งแรงที่สุด” อย่างไรบ้าง

9.4 คิดว่าผลงานของตนเองมีความคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกับเพื่อนกลุ่มใดบ้างหรือไม่ อย่างไร และมีข้อแตกต่างตรงไหนบ้างที่ทำให้งานกลุ่มของตนเองเองสำเร็จได้ และมีส่วนไหนบ้างที่ได้สังเกตจากเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ แล้วอยากจะนำมาพัฒนาของกลุ่มตนเองให้ดียิ่งขึ้น

9.5 การตั้งเป้าหมายสำหรับครั้งถัดไป (5 นาที) หากเด็ก ๆ ได้ลงมือทำอีกครั้ง อยากจะปรับปรุงหรือพัฒนาตรงส่วนใดบ้าง หรือถ้าเจอปัญหาเดิม หนูจะลองวิธีอะไรที่แตกต่าง

10. การประเมินผล

10.1 ผลงาน/ชิ้นงาน

10.2 แบบสังเกตพฤติกรรม

แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย อายุ 4-5 ปี
กิจกรรม “บ้านในฝันแบบไหนแข็งแรงที่สุด”

วัตถุประสงค์	รายการประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การประเมิน		
		3	2	1
1. ความท้าทาย Challenges) หมายถึง การกล้าเผชิญกับสิ่งท้าทายที่จำนำไปสู่การเรียนรู้มากขึ้นและการพัฒนาไปสู่ความชื่นชอบที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ รอบตัว	1) เด็กมีการแสดงความสนใจและตื่นเต้นกับสิ่งที่ตนเองต้องทำ เช่น การสร้างบ้านที่แข็งแรงที่สุด	เด็กแสดงความสนใจและตื่นเต้นตลอดกิจกรรม เช่น พูดถึงเป้าหมายอย่างกระตือรือร้น หรือแสดงสีหน้าและท่าทางที่สนุกสนานตลอดการสร้างบ้าน	เด็กแสดงความสนใจในช่วงแรกของกิจกรรม แต่มีบางช่วงที่เสียสมาธิหรือเบื่อหน่าย	เด็กแสดงความสนใจเพียงเล็กน้อยหรือไม่สนใจทำกิจกรรม เช่น ไม่อยากเข้าร่วมหรือทำไปอย่างขอไปที
2. ความมุ่งมั่นอดทน (Persistence) หมายถึง การไม่ละเลิกความพยายามทำสิ่งต่าง ๆ หากประสบปัญหาจะพยายามค้นหาวิธีการที่หลากหลาย ยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย	เด็กไม่ละทิ้งกิจกรรมแม้พบอุปสรรค เช่น บ้านพังระหว่างการสร้าง	เด็กพยายามทำกิจกรรมจนเสร็จสมบูรณ์แม้พบอุปสรรค เช่น บ้านพังหลายครั้ง แต่พยายามแก้ไขและสร้างใหม่จนสำเร็จ	เด็กมีการหยุดพักหรือท้อแท้บ้างเมื่อเจออุปสรรค แต่ยังกลับมาทำต่อและทำบ้านเสร็จในที่สุด	เด็กหยุดทำกิจกรรมทันทีเมื่อพบอุปสรรค เช่น บ้านพังแล้วไม่พยายามแก้ไข หรือขอให้ผู้อื่นช่วยโดยไม่พยายามแก้ไขด้วยตนเอง

วัตถุประสงค์	รายการประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การประเมิน		
		3	2	1
3. ความพยายาม (Effort) หมายถึง ความใส่ใจจดจ่อในการทำกิจกรรม การเรียนรู้ที่เกิดความคุ้มค่าจากการฝึกฝนและทำงานหนัก	3) เด็กพยายามทดลองวัสดุหรือเทคนิคใหม่ๆ เพื่อทำให้บ้านแข็งแรงขึ้น	เด็กทดลองใช้วัสดุหรือเทคนิคที่หลากหลาย เช่น ลองเปลี่ยนวัสดุหรือปรับโครงสร้างเพื่อทำให้บ้านแข็งแรงขึ้น และสามารถอธิบายเหตุผลของการเลือกได้อย่างชัดเจน	เด็กมีการทดลองเปลี่ยนวัสดุหรือเทคนิคใหม่บ้าง แต่ไม่ได้หลากหลายหรือไม่ได้อธิบายเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงชัดเจน	เด็กทำตามวิธีการเดียวซ้ำๆ โดยไม่ทดลองหรือปรับเปลี่ยนวัสดุหรือเทคนิคใหม่ๆ แม้บ้านจะไม่แข็งแรง
4. การให้คุณค่ากับการทำงาน (Praise) หมายถึง การให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้มากกว่าผลลัพธ์และความก้าวหน้าที่เกิดจากการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมากกว่าความฉลาดที่ติดตัวมาแต่กำเนิด	4) เด็กแสดงความภูมิใจในผลงานของตัวเอง เช่น พูดว่า "บ้านของฉันแข็งแรงมาก	เด็กพูดหรือแสดงความภูมิใจในบ้านที่สร้างเสร็จ เช่น ชี้ให้เพื่อนดู พร้อมพูดว่า "บ้านของฉันแข็งแรงมาก!" หรือแสดงท่าทางดีใจหลังทำเสร็จ	เด็กพูดหรือแสดงความภูมิใจในบ้านของตนเองเล็กน้อย เช่น ยิ้มหรือบอกว่าบ้านแข็งแรง แต่ไม่ได้แสดงออกมากนัก	เด็กไม่แสดงความภูมิใจในผลงานของตนเอง เช่น ไม่พูดถึงบ้านที่สร้าง หรือแสดงอาการเบื่อหน่ายเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม

วัตถุประสงค์	รายการประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การประเมิน		
		3	2	1
5. การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น (Success of Others) หมายถึง การเรียนรู้จากความสำเร็จของผู้อื่นและเกิดแรงบันดาลใจให้กับตนเอง	5) เด็กแสดงการชื่นชมบ้านของเพื่อน เช่น "บ้านของเพื่อนแข็งแรงมาก	เด็กแสดงความคิดเห็นเชิงบวกต่อบ้านของเพื่อน เช่น "บ้านของเพื่อนแข็งแรงจัง" หรือแสดงความสนใจในวิธีที่เพื่อนใช้สร้างบ้าน	เด็กแสดงการชื่นชมบ้านของเพื่อนบ้าง เช่น ยิ้มให้ หรือชมด้วยคำสั้นๆ แต่ไม่ได้แสดงความคิดเห็นเชิงลึกเกี่ยวกับบ้านของเพื่อน	เด็กไม่แสดงการชื่นชมบ้านของเพื่อน หรือแสดงท่าทางไม่สนใจในผลงานของผู้อื่น
6. การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ (Learning goals) หมายถึง การสะท้อนความคิดเพื่อนำไปสู่เป้าหมายในการเรียนรู้เพื่อนำไปปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ	6) เด็กมีการวางแผนก่อนลงมือทำ เช่น การเลือกวัสดุที่คิดว่าจะทำให้บ้านแข็งแรงที่สุด	เด็กพูดถึงแผนการสร้างบ้านอย่างชัดเจนก่อนลงมือ เช่น “ฉันจะใช้วัสดุนี้เพราะมันแข็งแรง” หรือวางโครงสร้างก่อนเริ่มประกอบชิ้นส่วน	เด็กมีการวางแผนล่วงหน้าบ้าง เช่น คิดคร่าวๆ ว่าจะใช้วัสดุใดหรือทำโครงสร้างอย่างไร แต่ยังไม่ได้มีการวางแผนที่ชัดเจน	เด็กไม่มีการวางแผนก่อนลงมือทำ เช่น หยิบวัสดุมาใช้ทันทีโดยไม่ได้คำนึงถึงความเหมาะสม หรือสร้างบ้านไปโดยไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจน

หมายเหตุ แบบประเมินเป็นแบบมาตรประมาณค่าแบบบรรยาย (Scoring Rubric) 3 ระดับ ได้แก่

ระดับ 3 หมายถึง ดี

ระดับ 2 หมายถึง พอใช้

ระดับ 1 หมายถึง ควรเสริม

แบบประเมินความสอดคล้องแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย
(ฉบับก่อนการทดลอง)

<u>คำชี้แจง</u> ให้ท่านพิจารณาว่าข้อสอบที่สร้างขึ้น สอดคล้องกับตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ที่กำหนดหรือไม่โดยการพิจารณาให้ความคิดเห็นดังนี้

-1 คือ แน่ใจ ว่าข้อสอบนั้นไม่สอดคล้องกับตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ที่กำหนด
0 คือ ไม่แน่ใจ ว่าข้อสอบนั้นสอดคล้องกับตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ที่กำหนดหรือไม่
+1 คือ แน่ใจ ว่าข้อสอบนั้นสอดคล้องกับตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ที่กำหนด

รายการประเมิน	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	-1	0	+1	
ความสอดคล้องของสถาณการณ์ทดสอบกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย				
1. ความสอดคล้องของสถาณการณ์				
2. ความสอดคล้องของสื่ออุปกรณ์				
3. ความสอดคล้องของการให้คะแนน				
ความสอดคล้องของตัวบ่งชี้องค์ประกอบของคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย				
1. ด้านความท้าทาย				
1.1 ทำงานที่ยากขึ้นและพร้อมจะลองทำใหม่				
1.2 กระตือรือร้นในการทำงานจนสำเร็จ				
1.3 ยอมรับความเสี่ยง				
2. ด้านความมุ่งมั่น อดทน				
2.1 ทำจนบรรลุเป้าหมาย				
2.2 แก้ปัญหา				
2.3 ความทุ่มเท				
3. ด้านความพยายาม				
3.1 ทำซ้ำเมื่องานไม่สำเร็จ				
3.2 ทำงานอย่างต่อเนื่องแม้ยากลำบาก				
3.3 มุ่งมั่นทำงานแม้จะใช้เวลานาน				
4. ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน				
4.1 ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ				
4.2 ความรับผิดชอบในการทำงาน				
4.3 การทำงานร่วมกับผู้อื่น				

รายการประเมิน	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	-1	0	+1	
5. ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น				
5.1 ยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น				
5.2 ให้กำลังใจเมื่อเพื่อนทำสิ่งที่ยาก				
5.3 ช่วยเหลือผู้อื่นให้ประสบความสำเร็จ				
6. ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้				
6.1 บอกสิ่งที่อยากจะทำให้สำเร็จ				
6.2 ขอคำแนะนำหรือช่วยเหลือเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย				
6.3 เลือกวิธีการหรืออุปกรณ์ที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมาย				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินความสอดคล้องแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย
(ฉบับหลังการทดลอง)

<u>คำชี้แจง</u> ให้ท่านพิจารณาว่าข้อสอบที่สร้างขึ้น สอดคล้องกับตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ที่กำหนดหรือไม่ โดยการพิจารณาให้ความคิดเห็นดังนี้

-1 คือ แน่ใจ ว่าข้อสอบนั้นไม่สอดคล้องกับตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ที่กำหนด
0 คือ ไม่แน่ใจ ว่าข้อสอบนั้นสอดคล้องกับตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ที่กำหนดหรือไม่
+1 คือ แน่ใจ ว่าข้อสอบนั้นสอดคล้องกับตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ที่กำหนด

รายการประเมิน	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	-1	0	+1	
ความสอดคล้องของสถาณการณ์ทดสอบกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย				
1. ความสอดคล้องของสถาณการณ์				
2. ความสอดคล้องของสื่ออุปกรณ์				
3. ความสอดคล้องของการให้คะแนน				
ความสอดคล้องของตัวบ่งชี้องค์ประกอบของคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย				
1. ด้านความท้าทาย				
1.1 ทำงานที่ยากขึ้นและพร้อมจะลองทำใหม่				
1.2 กระตือรือร้นในการทำงานจนสำเร็จ				
1.3 ยอมรับความเสี่ยง				
2. ด้านความมุ่งมั่น อดทน				
2.1 ทำจนบรรลุเป้าหมาย				
2.2 แก้ปัญหา				
2.3 ความทุ่มเท				
3. ด้านความพยายาม				
3.1 ทำซ้ำเมื่องานไม่สำเร็จ				
3.2 ทำงานอย่างต่อเนื่องแม้ยากลำบาก				
3.3 มุ่งมั่นทำงานแม้จะใช้เวลานาน				
4. ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน				
4.1 ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ				

รายการประเมิน	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	-1	0	+1	
4.2 ความรับผิดชอบในการทำงาน				
4.3 การทำงานร่วมกับผู้อื่น				
5. ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น				
5.1 ยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น				
5.2 ให้กำลังใจเมื่อเพื่อนทำสิ่งที่ยาก				
5.3 ช่วยเหลือผู้อื่นให้ประสบความสำเร็จ				
6. ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้				
6.1 บอกสิ่งที่อยากจะทำให้สำเร็จ				
6.2 ขอคำแนะนำหรือช่วยเหลือเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย				
6.3 เลือกวิธีการหรืออุปกรณ์ที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมาย				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ภาคผนวก จ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ตารางที่ จ.1 คะแนนการประเมินคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

ที่	รายการประเมิน	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ						ระดับความเหมาะสม	
		1	2	3	4	5	$\overline{X}$	*S.D.*	แปลผล
การกำหนดโครงสร้าง ขั้นตอน วิธีการ									
1	สาระสำคัญมีความเหมาะสม	5	4	5	5	5	4.8	0.45	มากที่สุด
2	สาระที่ควรรู้ มีความสอดคล้องกับสาระสำคัญ	5	4	5	5	4	4.6	0.55	มากที่สุด
3	วิธีการที่ต้องการสอนมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสาระสำคัญ	5	3	5	5	4	4.4	0.89	มาก
4	กิจกรรมที่เลือกใช้มีความเหมาะสมกับสาระสำคัญที่ต้องการสอน	5	4	5	5	5	4.8	0.45	มากที่สุด
5	สาระที่ควรรู้และประสบการณ์สำคัญมีความสอดคล้องกัน	4	5	5	5	5	4.8	0.45	มากที่สุด
6	สาระที่ควรรู้มีความชัดเจนและเหมาะสม	4	4	4	5	5	4.4	0.55	มาก
7	ประสบการณ์สำคัญสอดคล้องกับกิจกรรมการ เรียนรู้	5	4	5	5	5	4.8	0.45	มากที่สุด
8	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจน สอดคล้องกับ หน่วยการเรียนรู้และตัวแปรตาม คือ กรอบความคิดแบบเติบโต	4	3	4	5	5	4.2	0.84	มาก
การจัดประสบการณ์โดยภาพรวม									
9	ขั้นตอนการจัดประสบการณ์ฯ มีความชัดเจน และ มีการจัดลำดับที่เหมาะสม	5	3	5	5	5	4.6	0.89	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ จ.1 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ						ระดับความเหมาะสม	
		1	2	3	4	5	$\overline{X}$	*S.D.*	แปลผล
10	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดประสบการณ์มีความเหมาะสม	4	5	5	5	4	4.6	0.55	มากที่สุด
11	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	4	4	5	5	4.4	0.55	มาก
12	กิจกรรมการเรียนรู้สามารถนำผู้เรียนไปสู่การ บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ได้	5	4	4	5	5	4.6	0.55	มากที่สุด
13	กิจกรรมมีความเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ ของเด็กปฐมวัย	5	5	4	5	5	4.8	0.45	มากที่สุด
14	กิจกรรมมีความสอดคล้องกับหลักการของการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้	5	4	5	5	5	4.8	0.45	มากที่สุด
15	บทบาทของครูเอื้อต่อการเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย	5	3	4	5	5	4.4	0.98	มาก
16	สื่อและวัสดุอุปกรณ์มีความเหมาะสม	5	4	5	5	5	4.8	0.45	มากที่สุด
17	การประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	4	5	5	4	4.4	0.55	มาก
ขั้นตอนการจัดประสบการณ์ในแต่ละระยะ									
18	กิจกรรมในขั้นเตรียมสภาวะจิตมีความเหมาะสม	4	5	5	5	5	4.8	0.45	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ จ.1 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ						ระดับความเหมาะสม	
		1	2	3	4	5	$\overline{X}$	*S.D.*	แปลผล
19	กิจกรรมในขั้นกิจกรรมมีความน่าสนใจและมีความเหมาะสม	4	4	5	5	5	4.6	0.55	มากที่สุด
20	กิจกรรมในขั้นชงมีความเหมาะสม	4	4	4	5	5	4.4	0.55	มาก
21	กิจกรรมในขั้นเชื่อมมีความเหมาะสม	5	3	5	5	5	4.6	0.89	มากที่สุด
22	กิจกรรมในขั้นจบมีความเหมาะสม	5	3	5	5	5	4.6	0.89	มากที่สุด
	คะแนนรวมเฉลี่ย	-	-	-	-	-	4.60	0.59	มากที่สุด

ตารางที่ จ.2 ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ความเหมาะสมของสถานการณ์ทดสอบคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

ความเหมาะสมของสถานการณ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล	หมายเหตุ
	ผู้เชี่ยวชาญ 1	ผู้เชี่ยวชาญ 2	ผู้เชี่ยวชาญ 3	ผู้เชี่ยวชาญ 4	ผู้เชี่ยวชาญ 5			
ข้อที่ 1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
ข้อที่ 3	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
รวมเฉลี่ย						1.00	สอดคล้อง	

ตารางที่ จ.3 ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านความท้าทาย

1. ความท้าทาย	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล	หมายเหตุ
	ผู้เชี่ยวชาญ 1	ผู้เชี่ยวชาญ 2	ผู้เชี่ยวชาญ 3	ผู้เชี่ยวชาญ 4	ผู้เชี่ยวชาญ 5			
ข้อที่ 1.1	+1	0	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง	
ข้อที่ 1.2	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
ข้อที่ 1.3	0	+1	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง	
รวมเฉลี่ย						0.86	สอดคล้อง	

ตารางที่ จ.4 ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านความมุ่งมั่น อดทน

2. ความมุ่งมั่นอดทน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล	หมายเหตุ
	ผู้เชี่ยวชาญ 1	ผู้เชี่ยวชาญ 2	ผู้เชี่ยวชาญ 3	ผู้เชี่ยวชาญ 4	ผู้เชี่ยวชาญ 5			
ข้อที่ 2.1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
ข้อที่ 2.2	+1	0	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง	
ข้อที่ 2.3	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
รวมเฉลี่ย						0.93	สอดคล้อง	

ตารางที่ จ.5 ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านความพยายาม

3. ความพยายาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล	หมายเหตุ
	ผู้เชี่ยวชาญ 1	ผู้เชี่ยวชาญ 2	ผู้เชี่ยวชาญ 3	ผู้เชี่ยวชาญ 4	ผู้เชี่ยวชาญ 5			
ข้อที่ 3.1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
ข้อที่ 3.2	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
ข้อที่ 3.3	0	+1	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง	
รวมเฉลี่ย						0.93	สอดคล้อง	

ตารางที่ จ.6 ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน

4. การให้คุณค่ากับการทำงาน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล	หมายเหตุ
	ผู้เชี่ยวชาญ 1	ผู้เชี่ยวชาญ 2	ผู้เชี่ยวชาญ 3	ผู้เชี่ยวชาญ 4	ผู้เชี่ยวชาญ 5			
ข้อที่ 4.1	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง	
ข้อที่ 4.2	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
ข้อที่ 4.3	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
รวมเฉลี่ย						0.93	สอดคล้อง	

ตารางที่ จ.7 ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น

5. การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล	หมายเหตุ
	ผู้เชี่ยวชาญ 1	ผู้เชี่ยวชาญ 2	ผู้เชี่ยวชาญ 3	ผู้เชี่ยวชาญ 4	ผู้เชี่ยวชาญ 5			
ข้อที่ 5.1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
ข้อที่ 5.2	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
ข้อที่ 5.3	0	+1	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง	
รวมเฉลี่ย						0.93	สอดคล้อง	

ตารางที่ จ.8 ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้

6. การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล	หมายเหตุ
	ผู้เชี่ยวชาญ 1	ผู้เชี่ยวชาญ 2	ผู้เชี่ยวชาญ 3	ผู้เชี่ยวชาญ 4	ผู้เชี่ยวชาญ 5			
ข้อที่ 6.1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
ข้อที่ 6.2	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
ข้อที่ 6.3	+1	0	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง	
รวมเฉลี่ย						0.93	สอดคล้อง	

ตารางที่ จ.9 คะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง

คะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง																			
ลำดับที่	1. ความท้าทาย			2. ความมุ่งมั่น อดทน			3. ความพยายาม			4. การให้คุณค่ากับการทำงาน			5. การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น			6. การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้			รวมคะแนนเต็ม 54 คะแนน
	1.1 ทำงานที่ยากขึ้นและพร้อมจะลองทำใหม่	1.2 กระตือรือร้นในการทำงานจนสำเร็จ	1.3 ยอมรับความเสี่ยง	2.1 ทำจนบรรลุเป้าหมาย	2.2 แก้ปัญหา	2.3 ความพุ่งเข	3.1 ทำซ้ำเมื่องานไม่สำเร็จ	3.2 ทำงานอย่างต่อเนื่องแม้ยากลำบาก	3.3 มุ่งมั่นทำงานแม้จะใช้เวลานาน	4.1 ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ	4.2 ความรับผิดชอบในการทำงาน	4.3 การทำงานร่วมกับผู้อื่น	5.1 ยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น	5.2 ให้กำลังใจเมื่อเพื่อนทำสิ่งที่ยาก	5.3 ช่วยเหลือผู้อื่นให้ประสบความสำเร็จ	6.1 บอกสิ่งที่อยากจะทำให้สำเร็จ	6.2 ขอคำแนะนำหรือช่วยเหลือเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย	6.3 เลือกวิธีการหรืออุปกรณ์ที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมาย	
1	2	1	1	2	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	2	1	1	2	25
2	1	2	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1	2	1	24
3	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	2	2	3	1	1	1	26

(ต่อ)

ตารางที่ จ.9 (ต่อ)

คะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง																			
ลำดับที่	1. ความท้าทาย			2. ความมุ่งมั่น อดทน			3. ความพยายาม			4. การให้คุณค่ากับการทำงาน			5. การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น			6. การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้			รวมคะแนนเต็ม 54 คะแนน
	1.1 ทำงานที่ยากขึ้นและพร้อมจะลองทำใหม่	1.2 กระตือรือร้นในการทำงานจนสำเร็จ	1.3 ยอมรับความเสี่ยง	2.1 ทำจนบรรลุเป้าหมาย	2.2 แก้ปัญหา	2.3 ความพุ่งเข	3.1 ทำซ้ำเมื่องานไม่สำเร็จ	3.2 ทำงานอย่างต่อเนื่องแม้ยากลำบาก	3.3 มุ่งมั่นทำงานแม้จะใช้เวลานาน	4.1 ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ	4.2 ความรับผิดชอบในการทำงาน	4.3 การทำงานร่วมกับผู้อื่น	5.1 ยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น	5.2 ให้กำลังใจเมื่อเพื่อนทำสิ่งที่ยาก	5.3 ช่วยเหลือผู้อื่นให้ประสบความสำเร็จ	6.1 บอกสิ่งที่อยากจะทำให้สำเร็จ	6.2 ขอคำแนะนำหรือช่วยเหลือเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย	6.3 เลือกวิธีการหรืออุปกรณ์ที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมาย	
4	1	1	2	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	2	1	23
5	1	2	2	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	2	2	2	1	2	26
6	2	1	1	1	2	2	2	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1	2	28

(ต่อ)

ตารางที่ จ.9 (ต่อ)

คะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง																			
ลำดับที่	1. ความท้าทาย			2. ความมุ่งมั่น อดทน			3. ความพยายาม			4. การให้คุณค่ากับการทำงาน			5. การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น			6. การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้			รวมคะแนนเต็ม 54 คะแนน
	1.1 ทำงานที่ยากขึ้นและพร้อมจะลองทำใหม่	1.2 กระตือรือร้นในการทำงานจนสำเร็จ	1.3 ยอมรับความเสี่ยง	2.1 ทำจนบรรลุเป้าหมาย	2.2 แก้ปัญหา	2.3 ความพุ่งเข	3.1 ทำซ้ำเมื่องานไม่สำเร็จ	3.2 ทำงานอย่างต่อเนื่องแม้ยากลำบาก	3.3 มุ่งมั่นทำงานแม้จะใช้เวลานาน	4.1 ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ	4.2 ความรับผิดชอบในการทำงาน	4.3 การทำงานร่วมกับผู้อื่น	5.1 ยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น	5.2 ให้กำลังใจเมื่อเพื่อนทำสิ่งที่ยาก	5.3 ช่วยเหลือผู้อื่นให้ประสบความสำเร็จ	6.1 บอกสิ่งที่อยากจะทำให้สำเร็จ	6.2 ขอคำแนะนำหรือช่วยเหลือเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย	6.3 เลือกวิธีการหรืออุปกรณ์ที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมาย	
7	2	2	2	2	1	1	2	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1	29
8	2	1	1	1	2	2	1	2	1	2	2	1	1	2	2	1	2	1	27
9	1	1	1	2	1	1	2	1	2	1	1	1	2	3	2	1	1	2	26

(ต่อ)

ตารางที่ จ.9 (ต่อ)

คะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง																			
ลำดับที่	1. ความท้าทาย			2. ความมุ่งมั่น อดทน			3. ความพยายาม			4. การให้คุณค่ากับการทำงาน			5. การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น			6. การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้			รวมคะแนนเต็ม 54 คะแนน
	1.1 ทำงานที่ยากขึ้นและพร้อมจะลองทำใหม่	1.2 กระตือรือร้นในการทำงานจนสำเร็จ	1.3 ยอมรับความเสี่ยง	2.1 ทำจนบรรลุเป้าหมาย	2.2 แก้ปัญหา	2.3 ความพุ่งเข	3.1 ทำซ้ำเมื่องานไม่สำเร็จ	3.2 ทำงานอย่างต่อเนื่องแม้ยากลำบาก	3.3 มุ่งมั่นทำงานแม้จะใช้เวลานาน	4.1 ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ	4.2 ความรับผิดชอบในการทำงาน	4.3 การทำงานร่วมกับผู้อื่น	5.1 ยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น	5.2 ให้กำลังใจเมื่อเพื่อนทำสิ่งที่ยาก	5.3 ช่วยเหลือผู้อื่นให้ประสบความสำเร็จ	6.1 บอกสิ่งที่อยากจะทำให้สำเร็จ	6.2 ขอคำแนะนำหรือช่วยเหลือเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย	6.3 เลือกวิธีการหรืออุปกรณ์ที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมาย	
10	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1	2	1	1	2	2	1	2	2	25
11	1	2	1	1	2	2	2	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1	1	24
12	2	1	2	2	2	1	1	1	2	2	2	1	2	1	2	1	1	1	27

(ต่อ)

ตารางที่ จ.9 (ต่อ)

คะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง																			
ลำดับที่	1. ความท้าทาย			2. ความมุ่งมั่น อดทน			3. ความพยายาม			4. การให้คุณค่ากับการทำงาน			5. การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น			6. การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้			รวมคะแนนเต็ม 54 คะแนน
	1.1 ทำงานที่ยากขึ้นและพร้อมจะลองทำใหม่	1.2 กระตือรือร้นในการทำงานจนสำเร็จ	1.3 ยอมรับความเสี่ยง	2.1 ทำจนบรรลุเป้าหมาย	2.2 แก้ปัญหา	2.3 ความพุ่งเข	3.1 ทำซ้ำเมื่องานไม่สำเร็จ	3.2 ทำงานอย่างต่อเนื่องแม้ยากลำบาก	3.3 มุ่งมั่นทำงานแม้จะใช้เวลานาน	4.1 ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ	4.2 ความรับผิดชอบในการทำงาน	4.3 การทำงานร่วมกับผู้อื่น	5.1 ยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น	5.2 ให้กำลังใจเมื่อเพื่อนทำสิ่งที่ยาก	5.3 ช่วยเหลือผู้อื่นให้ประสบความสำเร็จ	6.1 บอกสิ่งที่อยากจะทำให้สำเร็จ	6.2 ขอคำแนะนำหรือช่วยเหลือเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย	6.3 เลือกวิธีการหรืออุปกรณ์ที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมาย	
13	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	2	2	1	2	1	24
14	1	2	1	2	2	1	1	2	2	2	1	2	2	1	2	1	2	1	28
15	2	2	2	1	1	2	2	1	1	1	2	1	1	2	2	2	1	2	28

ตารางที่ จ.10 คะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง

คะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง																			
ลำดับที่	1. ความท้าทาย			2. ความมุ่งมั่น อดทน			3. ความพยายาม			4. การให้คุณค่ากับการทำงาน			5. การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น			6. การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้			รวมคะแนนเต็ม 54 คะแนน
	1.1 ทำงานที่ยากขึ้นและพร้อมจะลองทำใหม่	1.2 กระตือรือร้นในการทำงานจนสำเร็จ	1.3 ยอมรับความเสี่ยง	2.1 ทำจนบรรลุเป้าหมาย	2.2 แก้ปัญหา	2.3 ความทุ่มเท	3.1 ทำซ้ำเมื่องานไม่สำเร็จ	3.2 ทำงานอย่างต่อเนื่องแม้ยากลำบาก	3.3 มุ่งมั่นทำงานแม้จะใช้เวลานาน	4.1 ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ	4.2 ความรับผิดชอบในการทำงาน	4.3 การทำงานร่วมกับผู้อื่น	5.1 ยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น	5.2 ให้กำลังใจเมื่อเพื่อนทำสิ่งที่ยาก	5.3 ช่วยเหลือผู้อื่นให้ประสบความสำเร็จ	6.1 บอกสิ่งที่ยากจะทำให้สำเร็จ	6.2 ขอคำแนะนำหรือช่วยเหลือเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย	6.3 เลือกวิธีการหรืออุปกรณ์ที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมาย	
1	3	2	2	3	2	2	2	2	3	3	3	2	3	2	3	2	3	3	45
2	2	3	2	2	2	3	2	3	2	2	2	3	2	3	2	2	3	2	42
3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	2	2	2	38
4	2	2	3	2	2	3	3	2	3	2	3	3	3	3	2	2	3	2	45

(ต่อ)

ตารางที่ จ.10 (ต่อ)

คะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง

ลำดับที่	1. ความท้าทาย			2. ความมุ่งมั่น อดทน			3. ความพยายาม			4. การให้คุณค่ากับการทำงาน			5. การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น			6. การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้			รวมคะแนนเต็ม 54 คะแนน
	1.1 ทำงานที่ยากขึ้นและพร้อมจะลองทำใหม่	1.2 กระตือรือร้นในการทำงานจนสำเร็จ	1.3 ยอมรับความเสี่ยง	2.1 ทำจนบรรลุเป้าหมาย	2.2 แก้ปัญหา	2.3 ความทุ่มเท	3.1 ทำซ้ำเมื่องานไม่สำเร็จ	3.2 ทำงานอย่างต่อเนื่องแม้ยากลำบาก	3.3 มุ่งมั่นทำงานแม้จะใช้เวลานาน	4.1 ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ	4.2 ความรับผิดชอบในการทำงาน	4.3 การทำงานร่วมกับผู้อื่น	5.1 ยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น	5.2 ให้กำลังใจเมื่อเพื่อนทำสิ่งที่ยาก	5.3 ช่วยเหลือผู้อื่นให้ประสบความสำเร็จ	6.1 บอกสิ่งที่ยากจะทำให้สำเร็จ	6.2 ขอคำแนะนำหรือช่วยเหลือเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย	6.3 เลือกวิธีการหรืออุปกรณ์ที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมาย	
5	2	3	3	2	3	3	2	3	3	3	2	2	3	2	3	3	2	3	47
6	3	2	2	2	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	48
7	3	3	3	3	2	2	2	3	2	2	2	3	3	3	3	3	2	3	47
8	3	2	3	2	2	3	2	3	3	3	3	2	3	3	3	2	3	2	47

(ต่อ)

ตารางที่ จ.10 (ต่อ)

คะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง

ลำดับที่	1. ความท้าทาย			2. ความมุ่งมั่น อดทน			3. ความพยายาม			4. การให้คุณค่ากับการทำงาน			5. การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น			6. การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้			รวมคะแนนเต็ม 54 คะแนน
	1.1 ทำงานที่ยากขึ้นและพร้อมจะลองทำใหม่	1.2 กระตือรือร้นในการทำงานจนสำเร็จ	1.3 ยอมรับความเสี่ยง	2.1 ทำจนบรรลุเป้าหมาย	2.2 แก้ปัญหา	2.3 ความทุ่มเท	3.1 ทำซ้ำเมื่องานไม่สำเร็จ	3.2 ทำงานอย่างต่อเนื่องแม้ยากลำบาก	3.3 มุ่งมั่นทำงานแม้จะใช้เวลานาน	4.1 ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ	4.2 ความรับผิดชอบในการทำงาน	4.3 การทำงานร่วมกับผู้อื่น	5.1 ยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น	5.2 ให้กำลังใจเมื่อเพื่อนทำสิ่งที่ยาก	5.3 ช่วยเหลือผู้อื่นให้ประสบความสำเร็จ	6.1 บอกสิ่งที่ยากจะทำให้สำเร็จ	6.2 ขอคำแนะนำหรือช่วยเหลือเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย	6.3 เลือกวิธีการหรืออุปกรณ์ที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมาย	
9	2	3	3	3	3	2	2	3	2	2	2	3	3	2	3	2	2	3	45
10	2	2	3	3	2	2	2	3	2	2	3	2	3	3	2	2	3	3	44
11	2	2	2	2	3	3	2	3	2	2	2	3	3	3	3	2	2	2	43
12	3	2	3	3	2	3	2	2	3	3	3	2	3	2	3	3	2	3	47

(ต่อ)

ตารางที่ จ.10 (ต่อ)

คะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง																			
ลำดับที่	1. ความท้าทาย			2. ความมุ่งมั่น อดทน			3. ความพยายาม			4. การให้คุณค่ากับการทำงาน			5. การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น			6. การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้			รวมคะแนนเต็ม 54 คะแนน
	1.1 ทำงานที่ยากขึ้นและพร้อมจะลองทำใหม่	1.2 กระตือรือร้นในการทำงานจนสำเร็จ	1.3 ยอมรับความเสี่ยง	2.1 ทำจนบรรลุเป้าหมาย	2.2 แก้ปัญหา	2.3 ความทุ่มเท	3.1 ทำซ้ำเมื่องานไม่สำเร็จ	3.2 ทำงานอย่างต่อเนื่องแม้ยากลำบาก	3.3 มุ่งมั่นทำงานแม้จะใช้เวลานาน	4.1 ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ	4.2 ความรับผิดชอบในการทำงาน	4.3 การทำงานร่วมกับผู้อื่น	5.1 ยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น	5.2 ให้กำลังใจเมื่อเพื่อนทำสิ่งที่ยาก	5.3 ช่วยเหลือผู้อื่นให้ประสบความสำเร็จ	6.1 บอกสิ่งที่ยากจะทำให้สำเร็จ	6.2 ขอคำแนะนำหรือช่วยเหลือเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย	6.3 เลือกวิธีการหรืออุปกรณ์ที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมาย	
13	2	2	3	2	3	2	2	3	2	2	3	3	3	3	3	2	2	2	44
14	2	3	3	3	3	2	3	2	2	3	2	3	2	3	3	2	3	3	47
15	3	2	3	2	2	3	2	2	3	2	3	2	3	3	3	3	2	3	46

การเผยแพร่ผลงานวิจัย

ศิริญญา ราชาเดช, รุ่งลาวัลย์ ละอำคา. (2568). ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, 19(3), กันยายน-ธันวาคม.*

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล นางสาวศิริญญา ราชาเดช

วันเกิด 27 พฤศจิกายน 2527

สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านหนองจิก ตำบลหนองจิก
อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44130

ตำแหน่ง ตำแหน่งครู ระดับปฐมวัย

รางวัลดีเด่น

พ.ศ. 2566 รางวัลความเป็นเลิศครูผู้สอน ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย (REO 11 MOE AWARDS)
รางวัลครูต้นแบบ (Soft Power) ผู้ที่มีความเป็นเลิศด้านการศึกษาและสนับสนุนการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

พ.ศ. 2567 รางวัลผลงานแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ด้านการจัดประสบการณ์ครูผู้สอน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมุกดาหาร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2563 ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาการพัฒนาเด็กปฐมวัย
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2568 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม